

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Διπλωματική εργασία

Η γεωγραφία της ψήφου

Χαρτογραφική ανάλυση και στατιστική διερεύνηση
των δημοτικών και νομαρχιακών εκλογών του 1998
στο Ν. Μαγνησίας *

Εισηγητής: Πραλακίδης Στέργιος

Επιβλέπων: Μαλούτας Θωμάς

Βόλος, Σεπτέμβριος 1999

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»**

Αριθ. Εισ.: 819/1
Ημερ. Εισ.: 22-10-1999
Δωρεά: Συγγραφέας
Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ - ΜΧΠΠΑ
1999
ΠΡΑ

Σε όσους με βοήθησαν

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1. Αντικείμενο και στόχοι της παρούσας εργασίας	1
1.2. Δομή της εργασίας	5
2. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ & ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ	6
2.1. Γενικά περί πολιτικής κουλτούρας και συμπεριφοράς	6
2.2. Η ελληνική πολιτική κουλτούρα σήμερα	13
2.3. Η εκλογική συμπεριφορά	16
2.3.1. Υποδείγματα εκλογικής συμπεριφοράς	17
2.3.2. Η εκλογική συμπεριφορά στις εκλογές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης	18
3. ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ & ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 1998	20
3.1. Οι ιδιαιτερότητες αυτής της εκλογικής αναμέτρησης	20
3.1.1. Το πρόγραμμα “Ι. Καποδίστριας”	21
3.1.2. “Αντάρτες” και ο ρόλος τους στις εκλογές	26
3.1.3. Η δημιουργία κομματικών συμμαχιών / συνεργασιών	28
3.2. Το πολιτικό πλαίσιο διεξαγωγής των εκλογών στο Ν. Μαγνησίας	30
3.2.1. Νομαρχιακές εκλογές	30
3.2.2. Δημοτικές εκλογές	36
4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ & ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ 1998 ΣΤΟ Ν. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	47
4.1. Γενικά	47

4.2. Αποτελέσματα νομαρχιακών εκλογών 1998	49
4.2.1. Πρώτος γύρος	49
4.2.2. Δεύτερος γύρος	52
4.2.3. Παρατηρήσεις	54
4.3. Αποτελέσματα δημοτικών εκλογών 1998	63
4.3.1. Πρώτος γύρος	63
4.3.2. Δεύτερος γύρος	70
5. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ 1998 ΣΤΟ Ν. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	84
5.1. Η τοπικιστική διάσταση της ψήφου: Μια πρώτη προσέγγιση	84
5.2. Ερμηνεία των αποτελεσμάτων με τη βοήθεια ενός μοντέλου γραμμικής παλινδρόμησης	85
5.2.1. Μεθοδολογία	85
5.2.2. Αποτελέσματα και η ερμηνεία τους με τη βοήθεια του στατιστικού πακέτου SPSS	90
6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	98
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	102
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	105
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Πίνακες	107
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: Διαγράμματα	131
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: Αποτελέσματα SPSS	134

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΧΑΡΤΩΝ

- ΧΑΡΤΗΣ 3.1:** Οι δήμοι και οι κοινότητες του νομού Μαγνησίας μετά την εφαρμογή του προγράμματος «Ι. Καποδίστριας» _____ 25
- ΧΑΡΤΗΣ 3.2:** Το ποσοστό (%) των ψήφων του κάθε κόμματος, στις βουλευτικές εκλογές του 1996, ανά νέο Ο.Τ.Α. _____ 32
- ΧΑΡΤΗΣ 3.3:** Το ποσοστό (%) των ψήφων του κάθε κόμματος, στις βουλευτικές εκλογές του 1996, ανά πρώην Ο.Τ.Α. _____ 33
- ΧΑΡΤΗΣ 3.4:** Επικρατέστερο κόμμα και ποσοστιαία διαφορά μεταξύ ΠΑΣΟΚ-ΣΥΝ και ΝΔ στις βουλευτικές εκλογές του 1996, ανά νέο και πρώην Ο.Τ.Α. _____ 34
- ΧΑΡΤΗΣ 4.1:** Το ποσοστό (%) των ψήφων του κάθε κόμματος στις νομαρχιακές εκλογές του 1998, ανά νέο Ο.Τ.Α. (α' γύρος) _____ 50
- ΧΑΡΤΗΣ 4.2:** Το ποσοστό (%) των ψήφων του κάθε κόμματος στις νομαρχιακές εκλογές του 1998, ανά πρώην Ο.Τ.Α. (α' γύρος) _____ 51
- ΧΑΡΤΗΣ 4.3:** Το ποσοστό (%) των ψήφων του κάθε κόμματος στις νομαρχιακές εκλογές του 1998, ανά νέο και πρώην Ο.Τ.Α. (β' γύρος) _____ 53
- ΧΑΡΤΗΣ 4.4:** Επικρατέστερο κόμμα στις νομαρχιακές εκλογές του 1998, ανά νέο και πρώην Ο.Τ.Α. (α' και β' γύρος) _____ 55
- ΧΑΡΤΗΣ 4.5:** Ποσοστιαία διαφορά μεταξύ ΠΑΣΟΚ-ΣΥΝ και ΝΔ στις νομαρχιακές εκλογές του 1998, ανά νέο και πρώην Ο.Τ.Α. (α' και β' γύρος) _____ 56
- ΧΑΡΤΗΣ 4.6:** Η μεταβολή του ποσοστού (%) των κομμάτων μεταξύ των βουλευτικών του 1996 και των νομαρχιακών του 1998 (α' γύρος), ανά νέο Ο.Τ.Α. _____ 58

- ΧΑΡΤΗΣ 4.7:** Η μεταβολή του ποσοστού (%) των κομμάτων μεταξύ των βουλευτικών του 1996 και των νομαρχιακών του 1998 (α' γύρος), ανά πρώην Ο.Τ.Α. _____ 59
- ΧΑΡΤΗΣ 4.8:** Η μεταβολή του ποσοστού (%) των κομμάτων μεταξύ α' και β' γύρου των νομαρχιακών του 1998, ανά νέο και πρώην Ο.Τ.Α. _____ 61
- ΧΑΡΤΗΣ 4.9:** Επικρατέστερος συνδυασμός στον α' και β' γύρο των δημοτικών εκλογών του 1998, ανά νέο και πρώην Ο.Τ.Α. _____ 74
- ΧΑΡΤΗΣ 4.10:** Νικητές του α' και του β' γύρου των δημοτικών εκλογών του 1998, ανά νέο και πρώην Ο.Τ.Α. _____ 75
- ΧΑΡΤΗΣ 4.11:** Ποσοστιαία διαφορά μεταξύ πρώτου και δεύτερου υποψηφίου στον α' και β' γύρο των δημοτικών εκλογών του 1998, ανά νέο και πρώην Ο.Τ.Α. _____ 76
- ΧΑΡΤΗΣ 4.12:** Ποσοστό (%) αποχής στον α' και β' γύρο των νομαρχιακών εκλογών του 1998, ανά νέο και πρώην Ο.Τ.Α. _____ 78
- ΧΑΡΤΗΣ 4.13:** Ποσοστό (%) αποχής στον α' και β' γύρο των δημοτικών εκλογών του 1998, ανά νέο και πρώην Ο.Τ.Α. _____ 80
- ΧΑΡΤΗΣ 4.14:** Ποσοστιαία μεταβολή της αποχής μεταξύ του α' και του β' γύρου των νομαρχιακών και δημοτικών εκλογών, ανά νέο και πρώην Ο.Τ.Α. _____ 81

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 3.1: Πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση στο Ν. Μαγνησίας.....	108
Πίνακας 3.2: Τα ποσοστά (%) των κομμάτων στις βουλευτικές εκλογές 1996 ανά νέο ΟΤΑ.....	110
Πίνακας 3.3: Τα ποσοστά (%) των κομμάτων στις βουλευτικές εκλογές 1996 ανά πρώην ΟΤΑ.....	111
Πίνακας 3.4: Στοιχεία υποψηφίων δημοτικών εκλογών 1998 στο Ν. Μαγνησίας...	112
Πίνακας 4.1: Τα ποσοστά (%) των κομμάτων στις νομαρχιακές εκλογές 1998, ανά νέο ΟΤΑ.....	114
Πίνακας 4.2: Τα ποσοστά (%) των κομμάτων στις νομαρχιακές εκλογές 1998, ανά πρώην ΟΤΑ.....	115
Πίνακας 4.3: Το ποσοστό (%) του κάθε υποψηφίου στον α' και β' γύρο των δημοτικών εκλογών του 1998 ανά νέο ΟΤΑ.....	117
Πίνακας 4.4: Το ποσοστό (%) του κάθε υποψηφίου στον α' και β' γύρο των δημοτικών εκλογών του 1998 ανά πρώην ΟΤΑ.....	118
Πίνακας 4.5: Ποσοστό (%) ακύρων/λευκών και αποχής στις τρεις τελευταίες εκλογικές αναμετρήσεις, ανά νέο ΟΤΑ, στο Ν. Μαγνησίας.....	120
Πίνακας 4.6: Ποσοστό (%) ακύρων/λευκών και αποχής στις τρεις τελευταίες εκλογικές αναμετρήσεις, ανά πρώην ΟΤΑ, στο Ν. Μαγνησίας.....	121
Πίνακας 5.1: Μέγεθος δήμου ή κοινότητας στο νομό Μαγνησίας.....	87
Πίνακας 5.2: Η υποστήριξη των υποψηφίων.....	88

Πίνακας 5.3: Το πολιτικό παρελθόν των υποψηφίων.....	88
Πίνακας 5.4: Βάση δεδομένων του μοντέλου παλινδρόμησης.....	122
Πίνακας 5.5: Στοιχεία περιγραφικής στατιστικής των μεταβλητών του μοντέλου	90
Πίνακας 5.6: Πίνακας συσχέτισης των μεταβλητών (Pearson Correlation).....	125
Πίνακας 5.7: Μεταβλητές που έγιναν δεκτές ή απορριπτές από το μοντέλο.....	92
Πίνακας 5.8: Η απόδοση του μοντέλου σε κάθε στάδιο.....	93
Πίνακας 5.9: Ανάλυση διακύμανσης (ANOVA).....	93
Πίνακας 5.10: Συντελεστές της συνάρτησης παλινδρόμησης.....	126
Πίνακας 5.11: Προβληματικές περιπτώσεις του μοντέλου παλινδρόμησης.....	95
Πίνακας 5.12: Κριτήρια και σειρά εισαγωγής των ανεξάρτητων μεταβλητών στο μοντέλο.....	127
Πίνακας 5.13: Διαγνωστικά στοιχεία συγγραμμικότητας.....	97
Πίνακας 5.14: Βάση δεδομένων του μοντέλου παλινδρόμησης για τον β' γύρο των δημοτικών εκλογών 1998.....	128
Πίνακας 5.15: Βάση δεδομένων του μοντέλου παλινδρόμησης για τους νικητές των δημοτικών εκλογών 1998.....	130

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 5.1: Μερική συσχέτιση μεταξύ TOP και %D'98.....	132
Διάγραμμα 5.2: Μερική συσχέτιση μεταξύ N'98 και %D'98.....	132
Διάγραμμα 5.3: Μερική συσχέτιση μεταξύ SUPPORT και %D'98.....	133
Διάγραμμα 5.3: Μερική συσχέτιση μεταξύ SUPPORT και %D'98.....	133

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ο.Τ.Α	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Τ.Α.	Τοπική Αυτοδιοίκηση
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης
ΠΑ.ΣΟ.Κ.	Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα
Ν.Δ.	Νέα Δημοκρατία
Κ.Κ.Ε.	Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας
ΣΥΝ.	Συνασπισμός της αριστερά και της προόδου
ΔΗ.Κ.ΚΙ.	Δημοκρατικό Κοινωνικό Κίνημα
ΠΟΛ.ΑΝ.	Πολιτική Άνοιξη
Ε.Κ.Κ.Ε.	Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών
Τ.Ε.Δ.Κ.	Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων
Ε.Σ.Υ.Ε.	Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ**1.1. Αντικείμενο και στόχοι της παρούσας εργασίας**

Η παρούσα εργασία διαπραγματεύεται τις νομαρχιακές και δημοτικές εκλογές τις 11ης Οκτωβρίου 1998, η οποίες ήταν οι πρώτες οι οποίες έγιναν ύστερα από τις μεταβολές που επέφερε στο χάρτη της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Τ.Α.) της χώρας ο νόμος 2539/1997 (ΦΕΚ Α' 224/4-12-1997) "Συγκρότηση της πρωτοβάθμιας Τ.Α.", γνωστός και ως πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας».

Οι αναγκαστικές συνενώσεις μεταξύ δήμων και κοινοτήτων για τη σύσταση των νέων δήμων οδήγησαν σε αλλαγές του πολιτικού σκηνικού αρκετών περιοχών. Οι αλλαγές αυτές άλλοτε ήταν αποτέλεσμα των συνενώσεων και μόνο και άλλες φορές οφείλονταν στην συνύπαρξη και άλλων φαινομένων που σε συνδυασμό με την εφαρμογή του προγράμματος «Ι. Καποδίστριας» διαμόρφωναν τα αποτελέσματα των εκλογών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Τ.Α.).

Με βάση λοιπόν τα αποτελέσματα των νομαρχιακών και δημοτικών εκλογών του 1998 γίνεται μια προσπάθεια να προσδιοριστούν οι παράγοντες οι οποίοι επηρέασαν την ψήφο των πολιτών. Μεγαλύτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα αποτελέσματα των δημοτικών εκλογών με αποτέλεσμα η εργασία να εστιάζεται κυρίως σε αυτά χωρίς όμως να αφήνει ασχολίαστα στα αποτελέσματα των νομαρχιακών εκλογών. Από τους παράγοντες που πιθανόν να επηρέασαν την ψήφο δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην τοπική / τοπικιστική διάσταση της ψήφου στους νέους δήμους, δηλ. στην καταγωγή του υποψηφίου και στο ρόλο που έπαιξε αυτή στην διαμόρφωση του ποσοστού που αυτός συγκέντρωσε. Συνεπώς, αυτό που εξετάζεται κατά κύριο λόγο στην παρούσα εργασία είναι η τοπική προέλευση των υποψηφίων και η υποστήριξη που είχαν από τις κοινότητες (τόσο από εκείνη από την οποία κατάγονταν όσο και από τις υπόλοιπες του νεοσύστατου δήμου) σε σύγκριση με την κομματική προέλευση και την στήριξη που είχε αυτός από τα κόμματα. Άλλα ερωτήματα τα οποία προσπαθούν να απαντηθούν μέσα από την ανάλυση των αποτελεσμάτων είναι η σημασία της πολιτικής ταυτότητας του υποψηφίου και η στήριξη που είχε από το κόμμα το οποίο προέρχεται, το πολιτικό πλαίσιο διεξαγωγής των εκλογών, οι συμμαχίες (φανερές ή κρυφές) και οι συνεργασίες

που δημιουργήθηκαν καθώς και ο λόγος για τον οποίο αυτές δημιουργήθηκαν και η αντιμετώπιση που είχε το πρόγραμμα των αναγκαστικών συνενώσεων από τους κατοίκους των δήμων και κοινοτήτων και κατά πόσο αυτό κατάφερε να εφαρμοστεί.

Ως χωρικό επίπεδο διερεύνησης των παραπάνω παραγόντων ορίστηκε το επίπεδο του νομού. Είναι το κατώτερο εκείνο χωρικό επίπεδο στο οποίο μπορούν να παρατηρηθούν ταυτόχρονα τα αποτελέσματα των νομαρχιακών και των δημοτικών εκλογών. Σε ένα χωρικό επίπεδο όπως αυτό της περιφέρειας ή της χώρας θα ήταν δυσκολότερο να προκύψουν κάποια συμπεράσματα, λόγω του μεγαλύτερου μεγέθους της υπό εξέταση περιοχής εξαιτίας του οποίου η προσέγγιση θα γινόταν με τέτοιο τρόπο που δεν θα λαμβάνονταν υπόψη στοιχεία που σε μικρότερη κλίμακα είχαν σημαντική συμβολή στην εξέλιξη των εκλογικών αποτελεσμάτων. Επιλέχθηκε ο νομός Μαγνησίας, ο οποίος ήταν από τους πιο χαρακτηριστικούς νομούς όσον αφορά τα φαινόμενα τα οποία αναπτύχθηκαν πριν και κατά την διάρκεια των εκλογών. Φαινόμενα όπως οι αντιδράσεις και ο βαθμός αποδοχής των αναγκαστικών συνενώσεων, η αντιπαράθεση μεταξύ των «ανταρτών» και των επίσημων υποψηφίων και οι συμμαχίες και συνεργασίες που αναπτύχθηκαν στα πλαίσια των εκλογών. Για τους παραπάνω λόγους ο νομός Μαγνησίας αποτέλεσε το πεδίο έρευνας αυτής της εργασίας, αφού ο χαρακτήρας αυτών των νομαρχιακών και δημοτικών εκλογών μπορούσε να εκφραστεί σε μεγάλο βαθμό στα πλαίσια αυτού του νομού και να δώσει απαντήσεις στα ερωτήματα που είχαν τεθεί από την αρχή.

Τα στοιχεία τα οποία χρησιμοποιήθηκαν στην εργασία αυτή εκτός από τα αποτελέσματα ανά νέο δήμο και κοινότητα των νομαρχιακών και δημοτικών εκλογών του 1998, είναι τα εξής:

- Τα αποτελέσματα των βουλευτικών εκλογών του 1996 στο Ν. Μαγνησίας. Επειδή τα αποτελέσματα των βουλευτικών ήταν ανά δήμους και κοινότητες πριν τις συνενώσεις, υπολογίστηκαν τα ποσοστά των κομμάτων σε κάθε νέο δήμο και κοινότητα όπως αυτοί είχαν μετά την εφαρμογή του προγράμματος, και έτσι ήταν πιο άμεσα συγκρίσιμα με τα αποτελέσματα των νομαρχιακών εκλογών. Μέσα από αυτή την σύγκριση προκύπτει αν και κατά πόσο υπήρξε στο διάστημα αυτών των δύο χρόνων ουσιαστική μεταβολή στις κομματικές προτιμήσεις του εκλογικού σώματος του Ν Μαγνησίας. Εξετάζονται δηλ. οι πολιτικές τάσεις που επικρατούσαν στην περιοχή μελέτης.

- Η καταγωγή του υποψηφίου και άλλα στοιχεία που αφορούν το πολιτικό παρελθόν του και την υποστήριξη που είχε από το κόμμα. Η συλλογή αυτών των στοιχείων έγινε με τη βοήθεια αφιερωμάτων του τοπικού και όχι μόνο τύπου στις νομαρχιακές και δημοτικές εκλογές και με άμεση επικοινωνία με τους κατά τόπους δήμους και κοινότητες για πιο έγκυρη πληροφόρηση. Η καταγωγή του υποψηφίου είναι αυτή που στη συνέχεια θα μελετηθεί περισσότερο από τους άλλους παράγοντες. Το πολιτικό παρελθόν του κάθε υποψηφίου δίνει χρήσιμα στοιχεία για τη σχέση που έχει με τον χώρο της τοπικής αυτοδιοίκησης, ενώ η κομματική υποστήριξη στην προκειμένη περίπτωση παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον λόγω των «ανταρτών» και των συμμαχιών μεταξύ κομμάτων με διαφορετική πολιτική ιδεολογία (χαρακτηριστικό παράδειγμα οι συμμαχίες Ν.Δ. και Κ.Κ.Ε.).

Τα αποτελέσματα των νομαρχιακών εκλογών εκτός από αντικείμενα μελέτης μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για τον εντοπισμό πολιτικών «παιχνιδιών» μεταξύ των κομμάτων (βλέπε συνεργασία «αριστεράς» και «δεξιάς») και την ερμηνεία των αποτελεσμάτων στις δημοτικές εκλογές του 1998 σε κάθε νέο δήμο χωριστά.

Όλα τα εκλογικά αποτελέσματα χαρτογραφούνται για να είναι ευκολότερη η διατύπωση των συμπερασμάτων που προκύπτουν από αυτά (βλέπε κεφάλαια 3 και 4 και παράρτημα). Το χαρτογραφικό υπόβαθρο που χρησιμοποιείται παρουσιάζει το Ν. Μαγνησίας με τα διοικητικά όρια όπως αυτά έχουν διαμορφωθεί με την εφαρμογή του νόμου 2539/1997. Στην χαρτογράφηση των αποτελεσμάτων των βουλευτικών και των νομαρχιακών εκλογών έχει χρησιμοποιηθεί διαφορετική ομαδοποίηση των ποσοστών μεταξύ των «μεγάλων» (Π.Α.Σ.Ο.Κ.-ΣΥΝ. και Ν.Δ.) και των «μικρών» κομμάτων (Κ.Κ.Ε. και ΔΗ.Κ.ΚΙ.). Έτσι γίνεται καλύτερη σύγκριση της εκλογικής δύναμης μεταξύ των κομμάτων αφού αυτή γίνεται με βάση την δυναμική του κάθε κόμματος. Επίσης δεν έχουν ληφθεί υπόψη τα ποσοστά της ΠΟΛ.ΑΝ. στο νομό λόγω της απουσίας υποψηφίου του κόμματος αυτού στις νομαρχιακές εκλογές. Με την βοήθεια χαρτών εξετάζονται και οι διαχρονικές μεταβολές που παρατηρούνται στα ποσοστά που συγκεντρώνουν τα κόμματα, δίνοντας έτσι μια εικόνα των τάσεων που επικρατούν. Οι μεταβολές αυτές είναι σε ποσοστιαίες μονάδες και ανά νέο και πρώην Ο.Τ.Α.¹

---

¹ Ο όρος πρώην ΟΤΑ συμπεριλαμβάνει όλους του δήμους και κοινότητες του Ν. Μαγνησίας πριν τις αναγκαστικές συνενώσεις.

Αυτό μας επιτρέπει να εντοπίζουμε τις τυχόν διαφορές που μπορεί να υπάρχουν μεταξύ των κοινοτήτων του ίδιου δήμου και να δίνουμε απαντήσεις καλύτερα τεκμηριωμένες. Οι χάρτες στους οποίους φαίνεται ποιο κόμμα επικρατεί σε ποιο δήμο ή κοινότητα και σε ποια εκλογική αναμέτρηση μας διευκολύνουν να προσδιορίζουμε το πολιτικό χρώμα της κάθε περιοχής και να αναζητούμε σε άλλους χάρτες και πίνακες που οφείλεται μια πιθανή αλλαγή του αποτελέσματος.

Τέλος με τη βοήθεια ενός μοντέλου παλινδρόμησης επιχειρείται να γίνει η συσχέτιση μεταξύ του ποσοστού του κάθε υποψηφίου σε κάθε κοινότητα στις δημοτικές εκλογές με μια σειρά από ανεξάρτητες μεταβλητές, με απώτερο σκοπό την απόδειξη της συσχέτισης μεταξύ αυτού του ποσοστού και της καταγωγής του υποψηφίου.

Η μεθοδολογία και τα βήματα που ακολουθήθηκαν στη δημιουργία του μοντέλο είναι πιθανό να μπορούν να χρησιμοποιηθούν και σε άλλους νομούς τις χώρας και να εξεταστεί κατά πόσο σε αυτούς τους νομούς η τοπικότητα της ψήφου συνέβαλε ή όχι στην διαμόρφωση των αποτελεσμάτων.

1.2. Δομή της εργασίας

Η εργασία χωρίζεται σε τρία μέρη:

- Το πρώτο μέρος αποτελείται από το 2ο κεφάλαιο και αφορά το θεωρητικό τμήμα της εργασίας. Σε αυτό το κεφάλαιο γίνεται αναφορά σε έννοιες όπως πολιτική κουλτούρα και πολιτικές «υποκουλτούρες», πολιτική συμπεριφορά, πολιτικός προσανατολισμός κ.α.. Περιγράφονται τα τέσσερα στάδια μέσω των οποίων έγινε προσπάθεια να εξηγηθεί η πολιτική διαδικασία με τη βοήθεια του όρου της πολιτικής κουλτούρας. Στη συνέχεια το θέμα περιορίζεται στα πλαίσια του ελληνικού χώρου, και γίνεται αναφορά στην ελληνική πολιτική κουλτούρα σήμερα μέσα από τις μελέτες που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια. Το κεφάλαιο αυτό ολοκληρώνεται με τα υποδείγματα εκλογικής συμπεριφοράς που αποτελεί τμήμα της πολιτικής συμπεριφοράς ενός ατόμου και την εκλογική συμπεριφορά αυτού του ατόμου στις εκλογές της Τ.Α. Γίνεται μια προσπάθεια να οριοθετηθεί το θεωρητικό πλαίσιο μέσα στο οποίο θα κινηθεί η διπλωματική εργασία.
- Το 3ο κεφάλαιο αποτελεί το δεύτερο μέρος της εργασίας και είναι αυτό το οποίο αναφέρεται στις ιδιαιτερότητες των νομαρχιακών και δημοτικών εκλογών του 1998 καθώς επίσης και στο πολιτικό τοπίο που επικρατούσε εκείνη την εποχή στο Ν. Μαγνησίας σε επίπεδο νομού αλλά και σε επίπεδο νέου Ο.Τ.Α., προσδίδοντας με αυτό τον τρόπο τον χαρακτήρα των εκλογών και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες έλαβαν μέρος οι διαδικασίες εκλογής των υποψηφίων.
- Το τρίτο και τελευταίο μέρος αποτελείται από τα τρία τελευταία κεφάλαια (4ο, 5ο και 6ο). Σε αυτό παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των εκλογών της Τ.Α. τόσο στον πρώτο όσο και στον δεύτερο γύρο και τα πρώτα συμπεράσματα που προκύπτουν από αυτά. Στη συνέχεια με την εισαγωγή αυτών των στοιχείων σε ένα μοντέλο πολλαπλής παλινδρόμησης, γίνεται προσπάθεια επιβεβαίωσης των αρχικών συμπερασμάτων αλλά και υποθέσεων που έχουν προκύψει από την απλή μελέτη των αποτελεσμάτων των εκλογών. Η εργασία ολοκληρώνεται με τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την επεξεργασία του μοντέλου. Στο τελευταίο αυτό μέρος γίνεται αποτίμηση ολόκληρης της εργασίας και δίνεται απάντηση σε ερωτήματα που αφορούν το κατά πόσο είναι δυνατή η ερμηνεία ή η πρόβλεψη των αποτελεσμάτων μιας εκλογικής αναμέτρησης με τη βοήθεια της χαρτογραφικής ανάλυσης και της χρήσης ενός μοντέλου γραμμικής παλινδρόμησης.

2. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ & ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

2.1. Γενικά περί πολιτικής κουλτούρας και συμπεριφοράς

Στις αρχές ακόμη της δεκαετίας του '50 οι πολιτικοί επιστήμονες για την προσέγγιση του κλάδου τους χρησιμοποιούσαν δύο εναλλακτικές θεωρίες. Τη θεωρία της ορθολογικής ατομικής πολιτικής επιλογής (Schumpeter, Downs, Olson) και αυτή της πολιτισμικής θεώρησης της πολιτικής συμπεριφοράς (Almond, Verba, Coleman). Στη δεύτερη θεωρία γίνεται χρήση του όρου της πολιτικής κουλτούρας για να ερμηνευτεί η συμπεριφορά του πολίτη.

Η πολιτική κουλτούρα αποτέλεσε και αποτελεί πεδίο θεωρητικής αντιπαράθεσης και εννοιολογικού αναπροσδιορισμού. Η προσπάθεια εξήγησης της πολιτικής διαδικασίας μέσω της πολιτικής κουλτούρας διέρχεται από τέσσερα στάδια:

Πρώτο στάδιο

Αρχικά η έννοια πολιτική κουλτούρα εμφανίζεται στις αρχές της δεκαετίας του '60 ως νέος κλάδος της πολιτικής κοινωνιολογίας. Στην εδραίωση της συνέβαλε η εμπειρική-συγκριτική μελέτη των αμερικανών Gabriel Almond και Sidney Verba, "The Civic Culture" σύμφωνα με την οποία η πολιτική κουλτούρα ενός συστήματος ορίζεται ως «η ιδιαίτερη κατανομή προτύπων προσανατολισμών σε πολιτικά αντικείμενα μεταξύ των μελών ενός έθνους». ² Με τον όρο κατανομή προτύπων προσανατολισμών γίνεται αναφορά στα στοιχεία εκείνα του αντιπροσωπεύουν την πλειονότητα των πολιτών και τα οποία είναι στενά συνδεδεμένα με το σύστημα και τους ρητούς και άρρητους κανόνες.

Στη συνέχεια ο G. Almond ³ βασιζόμενος στην ιδέα του «προσανατολισμού προς δράση» των αμερικανών Parsons και Shils όρισε την πολιτική κουλτούρα σαν το «ιδιόμορφο και υποκειμενικό τρόπο με τον οποίο το άτομο, σαν μέλος του πολιτικού

---

² Gabriel Almond and Sidney Verba, "The Civic Culture. Political Attitudes and Democracy in Five Nations", Princeton, New Jersey, 1963, σελ. 13-14.

³ Gabriel Almond and Bingham Powell, "Comparative Politics: A Development Approach", New York, Little Brown and Co., 1966 σελ.50.

συστήματος, προσανατολίζεται (κατευθύνεται) προς μια ορισμένη πολιτική δράση». Ο υποκειμενικός αυτός πολιτικός προσανατολισμός παρουσιάζει τρεις μορφές:

- Προσανατολισμός νοήσεως (γνωσιολογικός). Αφορά την αντίληψη του κάθε ατόμου για τα πολιτικά φαινόμενα και τις πολιτικές ιδέες έτσι όπως αυτή διαμορφώνεται μέσα από τις δικές του γνώσεις και εμπειρίες.
- Προσανατολισμός συναισθημάτων (θυμικός). Είναι τα συναισθήματα εκείνα που έχει ένα άτομο για θέματα πολιτικού περιεχομένου τα οποία δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως σωστά ή λανθασμένα από τη στιγμή που η αξιολόγησή τους είναι υποκειμενική.
- Προσανατολισμός κρίσεως (αξιολογικός). Έχει σχέση με την επιρροή που ασκούν σε ένα άτομο ορισμένες αξίες και προσωπικές εμπειρίες σε ότι αφορά πάντα πολιτικά φαινόμενα.

Κάθε φορά που το άτομο καλείται να πάρει πολιτικές αποφάσεις, η πολιτική του στάση και συμπεριφορά διαμορφώνεται μέσα από μια διεργασία στην οποία εμπλέκονται οι τρεις παραπάνω μορφές πολιτικού προσανατολισμού.

Συνεπώς ο πολιτικός προσανατολισμός του ατόμου, οι πολιτικές του στάσεις και αντιλήψεις, παραπέμπουν αναπόφευκτα στην ατομική του πολιτική κουλτούρα η οποία ερμηνεύει την πολιτική του συμπεριφορά του. Δεν πρέπει όμως να παραληφθεί το γεγονός της ύπαρξης κάποιων παρορμητικών αποφάσεων που μπορεί να πάρει το άτομο κυρίως λόγω της έντονης επιρροής που του ασκείται από το περιβάλλον.

Απόψεις για την πολιτική κουλτούρα έχουν διατυπωθεί και από άλλους μεταξύ των οποίων είναι ο Samuel Beer και ο S.E. Finer. Ο S. Beer, κοσμήτορας της Πολιτικής Επιστήμης του Harvard, θεωρεί ότι το πολιτικό σύστημα μπορεί να προσεγγιστεί από τέσσερις πλευρές⁴: την κατανομή της δύναμews, την οργάνωση των διαφόρων συμφερόντων, την κυβερνητική πολιτική και την πολιτική κουλτούρα. Σύμφωνα με τον ίδιο η πολιτική συμπεριφορά θα μπορούσε να διακριθεί σε δύο μέρη από τα οποία το ένα αναφέρεται στα μέσα και το άλλο στους σκοπούς της εξουσίας. Ο Finer⁵ πάλι,

⁴ Samuel Beer, Adam B. Ulam, Harry Eckstein, Herbert J. Spiro and Nicolas Wahl, "Patterns of Government: The Major Political Systems of Europe", New York, Random House, 1967, σελ.32.

⁵ S.E. Finer, "The Man on Horseback", New York, Frederic A. Praeger, 1962.

καθηγητής της Πολιτικής Επιστήμης του πανεπιστημίου Manchester, κάνει διάκριση μεταξύ της πολιτικής κουλτούρας διαφόρων χωρών χαρακτηρίζοντας την ώριμη, ανεπτυγμένη, ανώριμη και στοιχειώδη ή οριακή λαμβάνοντας υπόψη:

- τον βαθμό της λαϊκής επιδοκμασίας και της προσήλωσης των μεγάλων στρωμάτων του πληθυσμού στη τήρηση διαδικασιών, που αποβλέπουν κυρίως στη μεταβίβαση της πολιτικής εξουσίας από ένα φορέα σε άλλο,
- τον βαθμό της δημόσιας αναγνωρίσεως σχετικά με το ποιος και τι αντιπροσωπεύει την κυρίαρχο εξουσία και
- το ποσοστό της κοινής γνώμης που υποστηρίζει τις απόψεις αυτές αποκρυσταλλωμένες σε ένα σύστημα πίστεων και αξιών καθώς και το βαθμό συμμετοχής του κόσμου σε οργανώσεις και δραστηριότητες.

Όταν οι παραπάνω δείκτες είναι υψηλοί τότε και το επίπεδο της πολιτικής κουλτούρας είναι υψηλό.

Στο πρώτο αυτό στάδιο στην έννοια πολιτική κουλτούρα συνυπάρχουν ένα μικροπολιτικό επίπεδο (το άτομο) και ένα μακροπολιτικό (το πολιτικό σύστημα) και γίνεται προσπάθεια να λειτουργήσει ως συνδετικός κρίκος μεταξύ της γενικής θεωρίας των συστημάτων και της μελέτης της εξατομικευμένης πολιτικής συμπεριφοράς. Σε αυτό το σημείο εντοπίζεται και η διαφορά, σύμφωνα με τη θεωρία αυτή, μεταξύ της πολιτικής κουλτούρας και της πολιτικής συμπεριφοράς. Η μεν πρώτη αναφέρεται στο πολιτικό σύστημα ενώ η δεύτερη αναφέρεται στο άτομο.

Δεύτερο στάδιο

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '70, το ενδιαφέρον για την πολιτική κουλτούρα όσον αφορά την ανάλυση των δυτικών και αναπτυσσόμενων κοινωνιών υποχωρεί ενώ πολλαπλασιάζεται η χρήση της έννοιας της στα πλαίσια της ανάλυσης των κομμουνιστικών πολιτικών συστημάτων⁶. Έτσι η πολιτική κουλτούρα παύει να είναι απλώς το σύνολο των στάσεων και των ψυχολογικών προσανατολισμών που λειτουργούν ως η ανεξάρτητη μεταβλητή του πολιτικού συστήματος και της πολιτικής συμπεριφοράς και γίνεται αντιληπτή ως το πλέγμα των στάσεων και της συμπεριφοράς που βρίσκεται σε αμφίδρομη σχέση με το πολιτικό σύστημα το οποίο αποτελεί

⁶ Στις κομμουνιστικές χώρες λόγω της αδυναμίας εφαρμογής δειγματοληπτικών ερευνών επιχειρήθηκε η συστηματική ανασυγκρότηση του περιεχομένου της έννοιας της πολιτικής κουλτούρας.

σημαντικό συντελεστή στη διαμόρφωση της πολιτικής κουλτούρας. Σε αυτού του είδους τις προσεγγίσεις η πολιτική κουλτούρα εμπεριέχει και το σύνολο των πολιτικών συμπεριφορών.

Τρίτο στάδιο

Στις αρχές της δεκαετίας του '80 έγιναν προσπάθειες για μια πληρέστερη πολιτισμική προσέγγιση της πολιτικής κουλτούρας οι οποίες βασίστηκαν στις πολιτισμικές αναλύσεις των Williams, Bauman, Berger και της Σχολής του Birmingham. Σε αντίθεση με την αντίληψη της δεκαετίας του '60 γίνεται παραπομπή σε μια πρακτικο-ηθική άποψη περί πολιτικής, στις κλασικές θεωρίες της δημοκρατίας και της πολιτικής συμμετοχής όπως επίσης σε μια πολυμερή, ανοικτή και διαλεκτική μεθοδολογία.

Τέταρτο στάδιο

Τα τελευταία χρόνια, αν και δεν έχει διατυπωθεί ακόμη μια ολοκληρωμένη αντίληψη γύρω από την πολιτική κουλτούρα, το επιστημονικό ενδιαφέρον είναι έντονο τόσο σε θεωρητικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο συγκριτικής ανάλυσης. Γίνεται προσπάθεια υπέρβασης της στατικότητας της θεωρίας του Almond και προτείνονται νέες τυπολογίες.

Αναφερόμενοι στη σημερινή εποχή θα λέγαμε ότι τα κεντρικά προβλήματα που απασχολούν την έρευνα της πολιτικής κουλτούρας είναι τα εξής:

1. Η σχέση κουλτούρας και πολιτικής κουλτούρας. Η πολιτική κουλτούρα είναι υποσύνολο της κουλτούρας μιας κοινωνίας. Το πως την αντιλαμβάνεται κάποιος εξαρτάται από το τι εννοεί με τον όρο κουλτούρα.
2. Το επίπεδο αναφοράς. Η έρευνα της πολιτικής κουλτούρας μπορεί να γίνει στο επίπεδο της ατομικής συμπεριφοράς ή στο επίπεδο της συλλογικής δράσης. Κατά την Glenda Patric⁷ η έννοια της πολιτικής κουλτούρας μπορεί να αναλυθεί σε τρία επίπεδα: το φαινομενολογικό-περιγραφικό, το δυναμικό-διαδραστικό και το αναπτυξιακό-ιστορικό.
3. Η σχέση πολιτικής κουλτούρας και πολιτικού συστήματος. Αρχικά ,σύμφωνα με την προσέγγιση της δεκαετίας του '60, η πολιτική κουλτούρα αποτελούσε την ανεξάρτητη μεταβλητή και το πολιτικό σύστημα την εξαρτημένη ενώ στη συνέχεια,

⁷ Glenda Patric, "Political Culture", G. Sartori, 1984, σελ. 277

στο δεύτερο στάδιο, υποστηρίχθηκε ότι υπάρχει αμφίδρομη σχέση μεταξύ τους. Ο Dennis Kavanagh⁸ υποστηρίζει ότι η πραγματική σχέση μεταξύ πολιτικής κουλτούρας και συστήματος είναι σχέση δυναμικής αμοιβαιότητας διαχρονικού χαρακτήρα και το γεγονός ότι υπάρχει αυτή ακριβώς η αλληλεπίδραση είναι αδύνατος ο διαχωρισμός των αξιών από τη λειτουργία της πολιτικής δομής.

4. Η σχέση στάσης και συμπεριφοράς. Είναι λάθος να αναγάγει κανείς τις στάσεις σε συμπεριφορά (πρώτο στάδιο), όπως επίσης και το να προσπαθεί να αναλύσει τη συμπεριφορά με όρους στάσεων (δεύτερο στάδιο).
5. Οι υπεργενικεύσεις των ερευνών της πολιτικής κοινωνικοποίησης. Οι παλαιότερες κυρίως μελέτες θεωρούσαν ότι η αναπαραγωγή της πολιτικής κουλτούρας γινόταν με τη μεταβίβαση αξιών και προτύπων, από τους πρωτογενείς φορείς πολιτικής κοινωνικοποίησης όπως είναι το σχολείο και η οικογένεια, χωρίς να λαμβάνουν όμως υπόψη το ενδεχόμενο αυτή η μεταβίβαση να μην είναι συνεχής.
6. Η αξιοπιστία και η εγκυρότητα της μεθόδου και των χρησιμοποιούμενων τεχνικών που εφαρμόζονται στο συγκριτικό επίπεδο της πολιτικής κουλτούρας. Πρόβλημα αξιοπιστίας προκύπτει όταν μια τεχνική που χρησιμοποιούμε σε δεδομένο χρόνο για τον υπολογισμό πολιτικών στάσεων και πεποιθήσεων δεν οδηγεί σε παρόμοια αποτελέσματα υπό άλλες, πλην όμως, παρόμοιες συνθήκες. Το ζήτημα της εγκυρότητας τίθεται λόγω του ότι καλούμαστε να μετρήσουμε στάσεις, γνώμες και πεποιθήσεις και δεν γνωρίζουμε κατά πόσο η μέθοδος και οι τεχνικές που χρησιμοποιούμε μας δίνουν αυτό που θέλουμε να μετρήσουμε.

Η πολιτική κουλτούρα μιας κοινωνίας, δεν είναι ένα ομοιογενές και λειτουργικά ενοποιημένο σύνολο αλλά αποτελείται από διάφορες «υποκουλτούρες», λόγω των διαφορετικών κοινωνικών συμφερόντων, οι οποίες υποκουλτούρες παρουσιάζουν άλλοτε μεγαλύτερες και άλλοτε μικρότερες διαφοροποιήσεις μεταξύ τους όσον αφορά τα συνθετικά τους χαρακτηριστικά. Εκτός των ακραίων περιπτώσεων (φυλετικές αντιθέσεις, επανάσταση), τις περισσότερες φορές δεν υπάρχουν αυστηρά και σαφώς διαχωρισμένες υποκουλτούρες αλλά κοινωνικά ή πολιτισμικά υποσύνολα. Όταν γίνεται αναφορά στην πολιτική κουλτούρα μιας κοινωνίας δεν δίνεται αναφορά μόνο στην κυρίαρχη πολιτική κουλτούρα στο πλαίσιο της κοινωνίας, αν και αυτή παρουσιάζει

---

⁸ Dennis Kavanagh, "Πολιτική Κουλτούρα", εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1991, σελ. 105. Για τον D. Kavanagh η πολιτική κουλτούρα = αξίες και το πολιτικό σύστημα = δομές.

ιδιαίτερη βαρύτητα, αλλά και στις υπόλοιπες περισσότερο ή λιγότερο διαμορφωμένες υποκουλτούρες. Επίσης όταν αναφερόμαστε στην κυρίαρχη πολιτική κουλτούρα θα πρέπει να έχουμε υπόψη μας πάντα ότι το σύνολο των πολιτισμικών φαινομένων, τα οποία ευθύνονται για τον χαρακτηρισμό μιας πολιτικής κουλτούρας ως κυρίαρχης, δεν αντιμετωπίζεται στατικά, αλλά στη δυναμική και εξελικτική του πορεία.

Συνεπώς «η πολιτική κουλτούρα μιας κοινωνίας περιλαμβάνει τόσο τις πολιτικές στάσεις και αντιλήψεις, γνωστικά και αξιολογικά στοιχεία, όσο και τις πολιτικές συμπεριφορές που υπάρχουν σε μια δεδομένη στιγμή, και μορφοποιείται στη βάση της ιστορικής εμπειρίας και της κοινωνικής και πολιτικής πραγματικότητας, ενώ ταυτόχρονα μπορεί να συμβάλλει και στη μεταβολή αυτής της πραγματικότητας»⁹.

Όταν θέλουμε να κάνουμε μέτρηση της πολιτικής συμπεριφοράς στρεφόμαστε σε εκείνες τις γενικές προτάσεις που επιχειρούν να περιγράψουν τα γενικά πλαίσια μέσα στα οποία θα ήταν σκόπιμο να μελετηθεί η πολιτική συμπεριφορά των μελών του πολιτικού συστήματος. Τέτοιου είδους γενικές προτάσεις είναι οι παρακάτω:

- Όσο περισσότερα τα πολιτικά κίνητρα με τα οποία έρχεται το άτομο σε επαφή, τόσο ζωηρότερο το ενδιαφέρον του και εντονότερη η συμμετοχή του στα πολιτικά πράγματα.
- Οι μεσαίες ηλικίες (35-55) συμμετέχουν και ενδιαφέρονται για την πολιτική σε ποσοστό μεγαλύτερο από ότι οι μικρότερες (18-25) ή οι μεγαλύτερες (55-70). Επίσης οι άνδρες για διάφορους λόγους δείχνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον από τις γυναίκες.
- Όσο υψηλότερο το επίπεδο της βιομηχανικής ανάπτυξης, τόσο η δευτερογενής πολιτική κοινωνικοποίηση (μέσα στις ευρύτερες πολιτικές οργανώσεις, στα σωματεία, στις επαγγελματικές ενώσεις) αυξάνει σε βάρος της πρωτογενούς (οικογένεια, σχολείο, γειτονιά), πράγμα που άλλοτε σημαίνει μεγαλύτερη πολιτική

---

⁹ Μάρω Παντελίδου-Μαλούτα, "Πολιτικές Στάσεις και Αντιλήψεις στην Αρχή της Εφηβείας", Gutenberg, Αθήνα 1987, σελ.39. Γίνεται αναφορά στο διττό και δυναμικό χαρακτήρα της πολιτικής κουλτούρας όσο αναφορά την αμφίδρομη σχέση της με το πολιτικό σύστημα και στο διττό χαρακτήρα της πολιτικής κουλτούρας ως παράγωγου του παρελθόντος αλλά και δυνητικά ως παραγωγού του μέλλοντος.

ομοιογένεια (στα περισσότερα συγκεντρωτικά καθεστώτα) και άλλοτε μικρότερη (στα περισσότερα δημοκρατικά πολιτεύματα).

- Η εκλογική συμμετοχή είναι εξάρτηση του φύλου, της ηλικίας, του επαγγέλματος, του εισοδήματος, της κοινωνικής θέσης, της οικογενειακής κατάστασης και των ψυχολογικών παρορμήσεων του ψηφοφόρου.
- Άτομα με στενούς συναισθηματικούς δεσμούς προς την τοπική κοινότητα συμμετέχουν σε πολιτικές δραστηριότητες (που αφορούν σχεδόν αποκλειστικά τοπικά θέματα) σε υψηλότερο βαθμό από ότι άτομα με χαλαρούς, τοπικιστικούς δεσμούς.
- Η πολιτική συμμετοχή της κοινότητας αυξάνει όσο αυξάνει ο βαθμός σταθερότητας (μονιμότητας) του πληθυσμού της.
- Στις κοινότητες όπου υπάρχει κάποια ισορροπία ανάμεσα στην κατώτερη και στη μεσαία τάξη, το ποσοστό της πολιτικής συμμετοχής είναι υψηλότερο από ότι στις κοινότητες στις οποίες παρατηρείται μεγάλη κοινωνική ανισότητα ανάμεσα στις δύο αυτές τάξεις.
- Όπου υπάρχει συναγωνισμός και ανταγωνισμός ιδεών, προγραμμάτων και προτάσεων, εκεί αυξάνουν τα κίνητρα πολιτικής δραστηριοποίησης.

Συνοψίζοντας τα παραπάνω θα λέγαμε ότι «οι στάσεις και οι αντιλήψεις αυτές, που συνθέτουν μέρος της πολιτικής κουλτούρας μιας κοινωνίας, αποτελούν παράγοντες διαμόρφωσης της πολιτικής συμπεριφοράς των κοινωνικά / πολιτικά δρώντων υποκειμένων, η οποία, άμεσα, επιδρά στη φυσιολογία του πολιτικού συστήματος»¹⁰.

---

¹⁰ Μάρω Παντελίδου-Μαλούτα, “ Ελληνική Πολιτική Κουλτούρα: Όψεις και Προσεγγίσεις”, Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών (75Α), Αθήνα 1990.

2.2. Η ελληνική πολιτική κουλτούρα σήμερα

Στην Ελλάδα η συστηματική μελέτη της πολιτικής κουλτούρας άρχισε τα τελευταία χρόνια και οι σχετικές έρευνες που γίνονται ακολουθούν δύο κύριες κατευθύνσεις:

- την εμπειρική διερεύνηση της πολιτικής κουλτούρας με συλλογή πρωτογενούς υλικού (κυρίως μέσω ερωτηματολογίων)¹¹
- την θεωρητική αναζήτηση και πιο συγκεκριμένα τις ιστορικές, πολιτικές, κοινωνιολογικές, ανθρωπολογικές ή ψυχολογικές ερμηνείες βασισμένες τις περισσότερες φορές σε δευτερογενείς πηγές¹².

Γενική διαπίστωση όλων των μελετών που αφορούν την ελληνική πολιτική κουλτούρα είναι ότι αυτή δεν είναι διαχρονικά και συγχρονικά ομοιογενής αλλά αποτελείται από ιδιαίτερες πολιτικές κουλτούρες. Συνεπώς δεν μπορεί να προσδιοριστεί μια ενιαία πολιτική κουλτούρα στην Ελλάδα παρά μόνο να δοθεί βάρος σε κάποια χαρακτηριστικά (πολιτική γνώση, αντίληψη, δράση, αξίες), περισσότερο ή λιγότερο ανθεκτικά στο χρόνο που επιδρούν στη συγκρότησή της.

Μια άλλη γενική διαπίστωση αφορά την μεταβατικότητα της ελληνική πολιτικής κουλτούρας λόγω της πολύτροπης συνύπαρξης παλαιού και νέου¹³. Ο συνδυασμός

¹¹ Δύο είναι οι σημαντικότερες έρευνες που έγιναν για την διερεύνηση της ελληνικής πολιτικής κουλτούρας. Τόσο η πρώτη όσο και η δεύτερη πραγματοποιήθηκαν από το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (Ε.Κ.Κ.Ε.) σε πανελλαδικό δείγμα με τίτλο «Πολιτική κουλτούρα στη Νότια Ευρώπη(1985)» και «Πολιτική συμπεριφορά των γυναικών (1988)». Πληροφορίες για τις έρευνες δίνονται στο Γ. Θ. Μαυρογορδάτος κ.α., «Συγκριτική έρευνα πολιτικής κουλτούρας στις χώρες της Νότιας Ευρώπης: εισαγωγικές παρατηρήσεις», Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, ειδικό τεύχος 69 Α, καλοκαίρι 1988, σελ. 5-23 και στο Ηλ. Νικολακόπουλος, Μάρω Παντελίδου-Μαλούτα, «Έρευνα για την πολιτική συμπεριφορά των γυναικών», μέρος Α', έκδοση Ε.Κ.Κ.Ε., Αθήνα 1988, σελ. 30 αντίστοιχα.

¹² Ενδεικτικά μερικά από τα άρθρα που αναφέρονται σε αυτή την κατεύθυνση είναι: της Α. Pollis, «Political Implications of the Modern Greek Concept of Shelf», *The British Journal of Sociology*, τόμος 16, 1965, No. 1, σελ. 29-47, του Ν. Diamandouros, «Greek Political Culture in Transition. Historical origins. Evolution, Current Trends», R. Clogg (ed.), *Greece in the 1980s*, MacMillan, London 1983, του Ν. Δεμερτζή, 1990, όπ., του Θ. Λίποβατς, «Η Ελλάδα μια διχασμένη ταυτότητα», *Σύγχρονα Θέματα*, τεύχος 43, 1990, σελ.17-24.

αυτός παραδοσιακών και νεότεριών στοιχείων στην ελληνική πολιτική κουλτούρα δεν είναι κάτι το καινούργιο αλλά χρονολογείται ήδη από καταβολής του νεοελληνικού κράτους λαμβάνοντας ποικίλες και περίεργες μορφές.

Μερικές, ίσως και οι πιο σημαντικές για τη Ρ. Τσαγκαρουσιάνου¹⁴, από τις παραμέτρους της ελληνικής πολιτικής κουλτούρας είναι:

- ο τρόπος βίωσης της πολιτικής από τους Έλληνες,
- ο ρόλος των πολιτικών κομμάτων στην πολιτική αλλά και κοινωνική ζωή και
- η εξέταση των περιθωρίων πολιτικής αυτονομίας του κοινωνικού ατόμου.

Η παράμετρος του τρόπου βίωσης της πολιτικής αναφέρεται στην υπερπολιτικοποίηση των Ελλήνων η οποία φαίνεται μέσα από τον υψηλό δείκτη πολιτικού ενδιαφέροντος που αυτοί παρουσιάζουν στις έρευνες¹⁵ και την έντονη πολιτική επικοινωνία. Πάνω σε αυτό το θέμα η Α. Pollis¹⁶ αναφέρει ότι «η ελληνική περίπτωση χαρακτηρίζεται από έντονη πολιτικοποίηση των υποκειμένων, αλλά οι δραστηριότητες και οι αξιολογήσεις τους συγκροτούνται βάσει προσωπικών στόχων, τους οποίους προσδοκούν να υλοποιήσουν συμμετέχοντας ατομικά».

Σημαντικό στοιχείο της ελληνικής πολιτικής κουλτούρας αποτελεί και ο ρόλος των πολιτικών κομμάτων στην πολιτική αλλά και στην κοινωνική ζωή. Η ευνοϊκή συγκυρία της μεταπολίτευσης επέτρεψε στα κόμματα να προσαρμόσουν το παραδοσιακό

---

¹³ Αναφορά γίνεται από τους: Π. Καφετζή, 1988, σελ.65, Μ. Παντελίδου-Μαλούτα, 1987, σελ. 24, Ν. Διαμαντούρο, 1983, σελ.59-60, Ν. Δεμερτζή, 1989, σελ.331

¹⁴ Ρόζα Τσαγκαρουσιάνου, «Πολιτική κουλτούρα και μαζική επικοινωνία στη σύγχρονη Ελλάδα: ο αθηναϊκός Τύπος και οι πολιτικές μειονότητες» στο Ν. Δεμερτζής (επ.) (1994), Η ελληνική πολιτική κουλτούρα σήμερα, Αθήνα, Οδυσσεύς, σελ.330-339.

¹⁵ Γ. Θ. Μαυρογορδάτος κ.α., "Συγκριτική έρευνα πολιτικής κουλτούρας στις χώρες της Νότιας Ευρώπης: εισαγωγικές παρατηρήσεις", Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, ειδικό τεύχος 69 Α, καλοκαίρι 1988, σελ. 5-23. Στο ίδιο τεύχος η Μ. Παντελίδου-Μαλούτα υποστηρίζει ότι αυτοί που δηλώνουν ότι ενδιαφέρονται πιο έντονα για την πολιτική είναι κυρίως άνδρες, περισσότερο ηλικιωμένοι παρά νέοι (60 και άνω) ή σε μικρότερο βαθμό γυναίκες μέσης ηλικίας (30-44), άτομα με σχετικά υψηλό μορφωτικό επίπεδο τα οποία από κοινωνικο-επαγγελματικής απόψεως είναι συνήθως εργοδότες ή δημόσιοι υπάλληλοι. Επίσης βλ. Eurobarometer, Ιούνιος 1983.

¹⁶ Α. Pollis, "Political Implications of the Modern Greek Concept of Shelf", The British Journal of Sociology, τόμος 16, 1965, No. 1, σελ. 29-47

πελατειακό σύστημα προς όφελός τους και να πάρει τη μορφή του γραφειοκρατικού πελατειακού συστήματος στο οποίο τα πολιτικά κόμματα είναι οι διαμεσολαβητές μεταξύ των πελατών και του κρατικού μηχανισμού.

Τέλος, σημαντικό στοιχείο αποτελούν και τα περιθώρια της πολιτικής αυτονομίας του κοινωνικού ατόμου. Με αυτή την παράμετρο της ελληνικής πολιτικής κουλτούρας γίνεται αναφορά κυρίως στην αδυναμία των πολιτών να συνειδητοποιήσουν τον κοινωνικό και πολιτικό ρόλο του κράτους και των πολιτικών κομμάτων στη διαδικασία αναπαραγωγής των σχέσεων κυριαρχίας και εκμετάλλευσης, και να διαμορφώσουν λιγότερο εξαρτημένες και ετερόνομες μορφές συλλογικής δράσης.

2.3. Η εκλογική συμπεριφορά

Η εκλογική συμπεριφορά αποτελεί τμήμα της πολιτικής συμπεριφοράς ενός ατόμου και είναι το προϊόν μιας μακροχρόνιας διαδικασίας διαμόρφωσης της πολιτικο-ιδεολογικής του ταυτότητας, η οποία δημιουργείται κυρίως από την πολιτιστική του παράδοση, την κοινωνικοοικονομική του θέση και το μορφωτικό του επίπεδο.

Όταν αναφερόμαστε στη μελέτη της εκλογικής συμπεριφοράς εννοούμε τον εντοπισμό του πλήθους των παραγόντων (ιστορικών, δομικών, συγκυριακών) που συμβάλλουν στη λήψη από το μεμονωμένο ψηφοφόρο μιας συγκεκριμένης εκλογική απόφασης η οποία εξηγεί περισσότερο ή λιγότερο την προτίμησή του σε ένα από τα υπάρχοντα πολιτικά κόμματα. Η έρευνα της εκλογικής συμπεριφοράς δίνει απάντηση στο ερώτημα: ποιος ψηφίζει ποιόν και γιατί.

Τα θέματα της εκλογικής συμπεριφοράς αποτελούν πεδίο διεπιστημονικής συνεργασίας αλλά και ανταγωνισμού στο χώρο των κοινωνικών επιστημών. Έτσι ανάλογα με την μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για την προσέγγιση του πεδίου της εκλογικής συμπεριφοράς, αυτή παίρνει και διαφορετική ονομασία (εκλογική κοινωνιολογία, εκλογική γεωγραφία, εκλογική συμπεριφορά κ.α.).

Ο πρώτος ιστορικά σταθμός στην έρευνα της εκλογικής συμπεριφοράς υπήρξε το έργο του Andre Siegfried, "Tableau Politique" το οποίο εγκαινίασε ένα νέο επιστημονικό κλάδο, αυτό της «εκλογικής γεωγραφίας» (Geographie Electorale). Ξεκινώντας από γεωγραφικά-τοπικά δεδομένα προσπαθούσε να εντοπίσει τις επιρροές που αυτά ασκούσαν στην εκλογική συμπεριφορά των ατόμων. Μπορεί όμως τα ήθη και οι συνήθειες μιας ορισμένης περιοχής να επηρεάζουν την συμπεριφορά των ανθρώπων αλλά η επιρροή που ασκούν αυτοί οι παράγοντες δεν είναι τόσο έντονη και επιπλέον οι παράγοντες αυτοί επιδρούν συμπληρωματικά άλλων σημαντικότερων παραγόντων.

Την σχολή της «εκλογικής γεωγραφίας» διαδέχεται η σχολή της «πολιτικής οικολογίας» με κύριο εκπρόσωπό της τον γερμανό Rudolf Heberle. Κατά τον R. Heberle, πολιτική οικολογία είναι «η διαδικασία με την οποία επιδιώκεται κατ' αρχάς να διαπιστωθεί ο τρόπος που ψήφισαν οι εκλογείς στις επιμέρους εκλογικές

περιφέρειες, έτσι ώστε στη συνέχεια, με τη χρήση τεχνικών συγκριτικής ανάλυσης, να αναδειχθούν εκείνοι οι παράγοντες που επηρέασαν το εκλογικό αποτέλεσμα και να εξηγηθεί η έκβαση των εκλογών»¹⁷. Σύμφωνα με τον ίδιο τέτοιοι παράγοντες είναι το φύλο, η ηλικία, το επάγγελμα, η ταξική θέση, το θρήσκευμα κ.α.

Τόσο ο A. Siegfried όσο και ο R. Herbele στις αναλύσεις τους χρησιμοποιούσαν συγκεντρωτικά δεδομένα (αποτελέσματα εκλογών). Για την διακρίβωση όμως της ατομικής συμπεριφοράς θα πρέπει να εξασφαλιστούν ατομικά δεδομένα, με αποτέλεσμα οι προσπάθειές τους να συνιστούν μια λογική πλάνη.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται και αναλύονται συνοπτικά τρία από τα βασικότερα υποδείγματα εκλογικής συμπεριφοράς.

2.3.1. Υποδείγματα εκλογικής συμπεριφοράς

- I. Το μικρο-κοινωνιολογικό υπόδειγμα της σχολής Εφαρμοσμένης Κοινωνικής Έρευνας του πανεπιστημίου Columbia με επικεφαλής τους Paul F. Lazarsfeld και Bernard Berelson. Η συμπεριφορά των εκλογέων, συμβατή ορισμένων διακριτών παραμέτρων (όπως είναι η ηλικία τους, η κοινωνικο-οικονομική τους θέση, το θρήσκευμά τους, το κοινωνικό τους περιβάλλον) που θεωρούνται αποφασιστικές στην διαμόρφωση της πολιτικής και κομματικής τους συμπεριφοράς, εκλαμβάνεται ως ένα μέγεθος λίγο έως πολύ προβλέψιμο και επί μακρόν σταθερό. «Ένα άτομο σκέπτεται πολιτικά σύμφωνα με αυτό που είναι κοινωνικά. Τα κοινωνικά χαρακτηριστικά προσδιορίζουν την πολιτική προτίμηση.»(Paul F. Lazarsfeld, 1944).
- II. Το μακρο-κοινωνιολογικό υπόδειγμα εκλογικής συμπεριφοράς των Seymour M. Lipset και Stein Rokkan. Το υπόδειγμα αυτό ενσωματώνει τα κοινωνικο-ιστορικά και πολιτικο-ιστορικά στοιχεία στην κοινωνιολογική προσέγγιση, κάτι που δεν γίνεται στο μικρο-κοινωνιολογικό υπόδειγμα.
- III. Το κοινωνικο-ψυχολογικό υπόδειγμα της σχολής του Michigan, Ann Arbor, υπό την καθοδήγηση των Agnus Campbell, Philip E. Converse, Warren E. Miller και

¹⁷ R. Herbele, "Hauptprobleme der Politischen Soziologie", Stuttgart 1967, σελ. 218, 224-250 και R. Herbele, "Principles of Political Ecology", Köln-Opladen 1951, σελ. 187-196.

Donald E. Stokes. Σύμφωνα με αυτό το υπόδειγμα η απόφαση του ψηφοφόρου να επιλέξει σε μια εκλογική συγκυρία ένα συγκεκριμένο πολιτικό κόμμα, χωρίς απαραίτητα να διατηρεί μια ιδιαίτερη οργανωτική σχέση με το κόμμα αυτό, αναδεικνύεται ως η συνισταμένη μιας σειράς παραγόντων όπως είναι οι προηγούμενες εμπειρίες του, οι μακροχρόνιοι συναισθηματικοί του δεσμοί με συγκεκριμένους πολιτικούς/ κομματικούς χώρους, αλλά και των επίκαιρων όσο και παροδικών αντιλήψεων του για πολιτικά πρόσωπα και γεγονότα.

Τα τελευταία χρόνια η εκλογική συμπεριφορά του κόσμου δεν είναι πάντα η αναμενόμενη αλλά ούτε και προβλέψιμη με αποτέλεσμα να μην μπορεί να ερμηνευτεί από τα παραπάνω τρία υποδείγματα. Ο R. Wildenmann¹⁸, για να καλύψει αυτό το καινό που δημιουργείται, κάνει χρήση των επιχειρημάτων της σχολής της Ορθολογικής Επιλογής (Rational Choice) του Anthony Downs στην οποία έχουμε υποκειμενική διασύνδεση των στόχων με την ψήφο. Η εκλογική συμπεριφορά του ατόμου κρίνεται ως ορθολογική όταν δίνει την ψήφο του σε εκείνο το κόμμα το οποίο του υπόσχεται το μέγιστο όφελος και που θα του πραγματοποιήσει γρηγορότερα τους ατομικούς του στόχους.

Τελευταία έκανε την εμφάνισή της και η πρόταση για συγκερασμό της πολιτικο-πολιτισμικής προσέγγισης και της θεωρίας της ορθολογικής επιλογής, πρόταση η οποία έγινε από τον Aaron Wildavsky¹⁹ κάνοντας χρήση του όρου της «πολιτισμικής ορθολογικότητας».

2.3.2. Η εκλογική συμπεριφορά στις εκλογές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Είναι κοινή διαπίστωση ότι υπάρχει υψηλό επίπεδο συμμετοχικής προδιάθεσης και μια γενικότερη θετική στάση απέναντι στις εκλογές για την ανάδειξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Τ.Α.) που πολλές φορές προέρχεται από την συναισθηματική πρόσδεση με τον τόπο. Το εκλογικό σώμα πιστεύει ότι η ψήφος του στις δημοτικές εκλογές έχει μεγαλύτερη βαρύτητα σε σχέση με αυτή των βουλευτικών εκλογών, θέση

---

¹⁸ R. Wildenmann, "Wahlforschung". Mannheim 1992.

¹⁹ Aaron Wildavsky, "Change in Political Culture", Politics τόμος 20 (2), 1985, σελ. 95-102.

η οποία «πηγάζει» από τις ευκαιρίες που του δίνονται για αποτελεσματική και άμεση παρέμβαση στην πολιτική διαδικασία.

Έχοντας τα παραπάνω υπόψη θα λέγαμε ότι το υπόδειγμα της εκλογικής συμπεριφοράς το οποίο αρμόζει περισσότερο στην περίπτωση των εκλογών της Τ.Α. είναι το υπόδειγμα της «πολιτισμικής ορθολογικότητας» όπως αυτό ορίζεται από τον Aaron Wildavsky. Στις δημοτικές εκλογές μπορεί η εκλογική συμπεριφορά των ατόμων να προσδιορίζεται από κίνητρα που μεγιστοποιούν το ατομικό όφελος (Rational Choice) αλλά δεν παύουν να παίζουν αποφασιστικό ρόλο στην απόφαση του εκλογέα παράγοντες όπως η ηλικία του, η κοινωνικο-οικονομική του θέση, το κοινωνικό του περιβάλλον (μικρο-κοινωνιολογικό υπόδειγμα) και άλλοι όπως είναι οι προηγούμενες του εμπειρίες, οι συναισθηματικοί του δεσμοί με πρόσωπα-κόμματα-τόπο και οι επίκαιρες όσο και παροδικές αντιλήψεις για πολιτικά πρόσωπα και γεγονότα (κοινωνικό-ψυχολογικό υπόδειγμα).

3. ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ & ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 1998

3.1. Οι ιδιαιτερότητες αυτής της εκλογικής αναμέτρησης

Οι εκλογές τις 11^{ης} Οκτωβρίου για την πρωτοβάθμια και την δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση χαρακτηρίζονται από πολλούς ως η αρχή μιας νέας τάξης πραγμάτων στο πολιτικό τοπίο και ιδιαίτερα στο χώρο της πρωτοβάθμιας Τ.Α. Τα σημεία εκείνα τα οποία την κάνουν να διαφοροποιείται από τις προηγούμενες εκλογικές αναμετρήσεις εντοπίζονται ως επί το πλείστον στις δημοτικές εκλογές, ενώ τα πράγματα στις νομαρχιακές εκλογές μένουν λίγο ως πολύ έως είχαν.

Στις νομαρχιακές εκλογές, όπου οι υποψήφιοι είναι με χρίσμα και έχουν ανοικτή κομματική υποστήριξη, είναι αναμενόμενο (εάν όχι σχεδόν σίγουρο) ότι μετριέται η εκλογική δύναμη των κομμάτων, εκφρασμένη ως λαϊκή δυσφορία ή επιδοκιμασία στην κυβέρνηση ή στα κόμματα της αντιπολίτευσης. Στην περίπτωση αυτή λοιπόν η κομματική ταύτιση της ψήφου αποτελεί τον καθοριστικότερο παράγοντα.

Από την άλλη μεριά, στην περίπτωση των δημοτικών εκλογών, λόγω της φύσης τους, γίνεται πιο συχνά αναφορά στην ακομμάτιστη προσέγγιση των εκλογών. Μιας φύσης η οποία εκφράζεται κυρίως από το γεγονός ότι οι δημοτικές εκλογές αποτελούν την πιο άμεση εκδήλωση της λαϊκής κυριαρχίας. Σε αυτές το άτομο ταυτίζεται με τον τόπο του και νοιώθει την ανάγκη να εκφράσει τη δική του συγκεκριμένη θέση για τα προβλήματα και τους υποψηφίους. Επιπλέον τα πράγματα εδώ είναι περισσότερο πολύπλοκα από ότι στις νομαρχιακές εκλογές λόγω των διαφόρων συμμαχιών, της συνύπαρξης των “επίσημων” υποψηφίων και των “ανταρτών” και των τοπικών ιδιαιτεροτήτων που χαρακτηρίζουν την κάθε περιοχή. Τέλος η προσωπικότητα του υποψηφίου δημάρχου και των δημοτικών συμβούλων που τον απαρτίζουν παίζει πολλές φορές σημαντικότερο ρόλο από την κομματική τοποθέτηση, γεγονός το οποίο έρχεται σε αντίθεση με την αντίληψη περί κομματικής ταύτισης που υπάρχει στις νομαρχιακές εκλογές.

Στη συνέχεια γίνεται μια αναλυτικότερη αναφορά στις τρεις κυριότερες ιδιομορφίες αυτών των εκλογών : στο πρόγραμμα “Ι. Καποδίστριας”, στο ρόλο των “ανταρτών” και στις συνεργασίες μεταξύ των κομμάτων, παράγοντες οι οποίοι επηρέασαν κατά πολύ την έκβαση των αποτελεσμάτων.

3.1.1. Το πρόγραμμα “Ι. Καποδίστριας”

Μέχρι το 1998 η πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τ.Α.) ήταν διασπασμένη σε 5318 κοινότητες και περίπου 200 μικρούς δήμους με αποτέλεσμα την ύπαρξη αδυναμίας από πλευρά των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) να αντεπεξέλθουν στον πολιτικό, διοικητικό και αναπτυξιακό τους ρόλο και την εμφάνιση του προβλήματος της πολυδιάσπασης και επομένως της μη αποδοτικής αξιοποίησης των οικονομικών πόρων και του ανθρώπινου δυναμικού.

Στο διάστημα 1981-1997 έγιναν προσπάθειες να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της πολυδιάσπασης χωρίς όμως ουσιαστικά αποτελέσματα, αν και οι προσπάθειες αυτές είχαν θετική κατεύθυνση. Τέτοιες ήταν:

- Οι συνενώσεις και οι αναπτυξιακοί σύνδεσμοι του Ν. 1416/1984 οι οποίες όμως ήταν ασχεδίαστες και εθελοντικές.
- Οι συνενώσεις του Ν. 1622/1986 οι οποίες ήταν σχεδιασμένες αλλά εθελοντικές.
- Τα συμβούλια περιοχής του Ν. 2218/1994.

Ο λόγος για τον οποίο αυτές οι προσπάθειες δεν ευδοκίμησαν είναι ότι η υλοποίηση της μεταρρύθμισης ανατέθηκε στους ίδιους τους Ο.Τ.Α. ενώ ουσιαστικά και νομικά είναι κρατική υπόθεση και επειδή οι θεσμικές ρυθμίσεις δεν συνοδεύτηκαν από μεσοχρόνιο ολοκληρωμένο πρόγραμμα υποστήριξης των νέων θεσμών και τα αναγκαία μέτρα πολιτικής.

Με το πρόγραμμα “Ι. Καποδίστριας” επιδιώχθηκε η ανασυγκρότηση της Τ.Α. μέσω της διοικητικής και προγραμματικής συνένωσης με κοινωνική συναίνεση. Το πρόγραμμα περιλάμβανε:

- ◆ Χωροταξικό σχεδιασμό των ορίων των νέων Ο.Τ.Α.. σε συνεργασία με τις Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων (Τ.Ε.Δ.Κ.) και τις περιφερειακές διοικήσεις, μέχρι το Σεπτέμβριο του 1997.
- ◆ Νέο νομικό πλαίσιο μέχρι τον Οκτώβριο του 1997.

- ◆ Εκλογές στους νέους Ο.Τ.Α., που θα προκύψουν από την υποχρεωτική συνένωση, τον Οκτώβριο του 1998.
- ◆ Συνοδευτικά προγράμματα και μέτρα πολιτικής για την στήριξη της μεταρρύθμισης για την πενταετία 1997-2001.

Οι στόχοι του προγράμματος είναι:

- Η παροχή υπηρεσιών ισοδύναμης αποτελεσματικότητας στους κατοίκους των πόλεων και των χωριών και επομένως ο εκσυγχρονισμός του διοικητικού συστήματος.
- Η ουσιαστικοποίηση του ρόλου των Ο.Τ.Α. και η αναβάθμιση των αιρετών και επομένως ο εκσυγχρονισμός του τοπικού πολιτικού συστήματος και η διεύρυνση της πολιτικής βαρύτητας της πρωτοβάθμιας Τ.Α.
- Η δημιουργία ουσιαστικών προϋποθέσεων για την διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των Ο.Τ.Α.
- Ο συντονισμός των τοπικών δημόσιων επενδύσεων για έργα τεχνικής υποδομής και κοινωνικού εξοπλισμού.
- Η ενίσχυση του “ενδογενούς” δυναμικού της ελληνικής περιφέρειας που είναι αναγκαία προϋπόθεση για μια διαρκή και “βιώσιμη” περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη.
- Η διαφάνεια στη διαχείριση των πόρων και ο κοινωνικός έλεγχος της τοπικής εξουσίας που οδηγούν στην εξασφάλιση της νομιμότητας και της προστασίας των πολιτών.
- Οικονομίες κλίμακας στις λειτουργικές δαπάνες και αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού.

Ο καθορισμός των εδαφικών περιφερειών των νέων Ο.Τ.Α. έγινε στη βάση χωροταξικών ενοτήτων σε συνδυασμό με το μέγεθος του πληθυσμού που προσδιορίζει σχεδόν όλες τις βασικές λειτουργικές εξυπηρετήσεις. Το κύριο στοιχείο ήταν ο προσδιορισμός της επιθυμητής κλίμακας η οποία με τη σειρά της προσδιόριζε το συνολικό αριθμό των Ο.Τ.Α. στον εθνικό χώρο και στο τέλος γινόταν η οριοθέτηση. Ο προσδιορισμός της κλίμακας καθόριζε αυτόματα και το είδος των υποδομών που θα έπρεπε να δημιουργηθούν για να στηρίξουν τη βιωσιμότητα και την ενδογενή ανάπτυξη.

Πριν την εφαρμογή του προγράμματος συγκρότησης της Πρωτοβάθμιας Τ.Α. λειτουργούσαν 457 δήμοι και 5318 κοινότητες, δηλ. συνολικά 5775 Ο.Τ.Α.. Με το άρθρο 1 του νομοσχεδίου "Ι. Καποδίστριας" συστάθηκαν:

- 900 δήμοι, από τους οποίους 747 προέρχονται από συνένωση άλλων Ο.Τ.Α., δύο από αναγνώριση κοινοτήτων σε δήμους και 151 δήμοι παρέμειναν χωρίς καμία μεταβολή.
- 133 κοινότητες από τις οποίες 22 προέρχονται από συνένωση άλλων κοινοτήτων και 111 κοινότητες παρέμειναν χωρίς καμία μεταβολή.

Συνολικά λοιπόν μετά την εφαρμογή του νομοσχεδίου έχουμε 1033 νέους Ο.Τ.Α. οι οποίοι συγκροτούν την Πρωτοβάθμια Τ.Α.

Στο Ν. Μαγνησίας μετά από τις αναγκαστικές συνενώσεις των κοινοτήτων συστάθηκαν 18 νέοι δήμοι, ενώ σε τέσσερις δήμους (Δ. Αλοννήσου, Δ. Βόλου, Δ. Ιωλκού, Δ. Σκιάθου) και σε τέσσερις κοινότητες δεν υπήρξε μεταβολή (Κ. Ανάβρας, Κ. Κεραμιδίου, Κ. Μακρυνίτης, Κ. Τρικεριού). Πρέπει να σημειωθεί ότι το πρόγραμμα από την αρχή δεν αφορούσε την Αττική και τα πολεοδομικά συγκροτήματα της Θεσσαλονίκης και του Βόλου- Ν. Ιωνίας. Στον πίνακα 3.1 του παραρτήματος παρουσιάζεται η πρωτοβάθμια Τ.Α. στο Ν. Μαγνησίας μετά την εφαρμογή του προγράμματος "Ι. Καποδίστριας" και οι κωδικοί τόσο των νέων δήμων όσο και της κάθε κοινότητας (σύμφωνα με την Ε.Σ.Υ.Ε.).

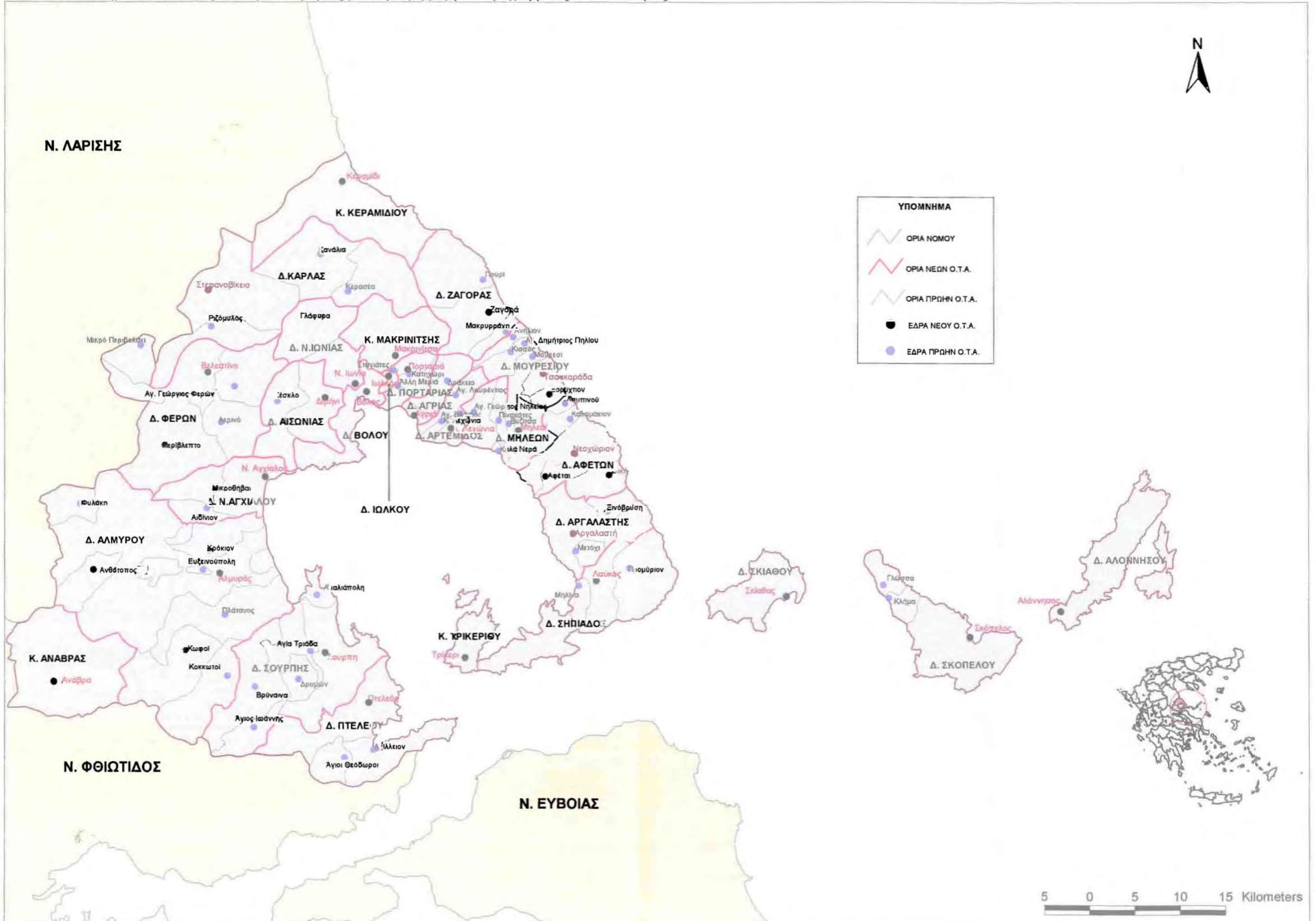
Στο Ν. Μαγνησίας συνιστώνται οι παρακάτω δήμοι:

- Δ. Αγριάς αποτελούμενος από τις κοινότητες Αγριάς και Δρακειάς, με έδρα την Αγριά
- Δ. Αισωνίας αποτελούμενος από τις κοινότητες Διμηνίου και Σέσκλου με έδρα το Διμήνι
- Δ. Αλμυρού αποτελούμενος από τον Δ. Αλμυρού και τις κοινότητες Ανθοτόπου, Ευξεινουπόλεως, Κοκκωτών, Κροκίου, Κωφών, Πλατάνου και Φυλακής με έδρα τον Αλμυρό
- Δ. Αργαλαστής αποτελούμενος από τις κοινότητες Αργαλαστής, Μετοχίου και Ξινόβρυσης με έδρα την Αργαλαστή
- Δ. Αρτέμιδας αποτελούμενος από τις κοινότητες Αγίου Βλάσσιου, Αγίου Λαυρέντιου, Άνω Λεχωνίων και Κάτω Λεχωνίων με έδρα τα Άνω Λεχώνια
- Δ. Αφετών αποτελούμενος από τις κοινότητες Αφετών, Καλαμακίου, Λαμπινούς, Νεοχωρίου και Συκής με έδρα το Νεοχώρι

- Δ. Ζαγοράς αποτελούμενος από τις κοινότητες Ζαγοράς, Μακρυρράχης και Πουρίου με έδρα τη Ζαγορά
- Δ. Κάρλας αποτελούμενος από τις κοινότητες Καναλίων, Κερασέας, Ριζόμυλου και Στεφανοβικείου με έδρα το Στεφανοβίκειο
- Δ. Μηλεών αποτελούμενος από τις κοινότητες Αγίου Γεωργίου Νηλείας, Βυζίτσης, Καλών Νερών, Μηλεών και Πινακατών με έδρα τη Μηλέα
- Δ. Μουρεσίου αποτελούμενος από τις κοινότητες Αγίου Δημητρίου Πηλίου, Ανηλίου, Κισσού, Μουρεσίου, Ξουρυχτίου και Τσαγκαράδος με έδρα την Τσαγκαράδα
- Δ. Νέας Αγχιάλου αποτελούμενος από τον Δ. Νέας Αγχιάλου και τις κοινότητες Αιδινίου και Μικροθηβών με έδρα την Νέα Αγχιάλο
- Δ. Νέας Ιωνίας αποτελούμενος από τον Δ. Νέας Ιωνίας και την κοινότητα Γλαφυρών με έδρα την Νέα Ιωνία
- Δ. Πορταριάς αποτελούμενος από τις κοινότητες Άλλης Μεριάς, Κατηχωρίου, Πορταριάς και Σταγιατών με έδρα την Πορταριά
- Δ. Πτελεού αποτελούμενος από τις κοινότητες Αγίων Θεοδώρων, Αχιλλείου και Πτελεού με έδρα τον Πτελεό
- Δ. Σηπιάδος αποτελούμενος από τις κοινότητες Λαύκου, Μηλίνης και Προμυρίου με έδρα τον Λαύκο
- Δ. Σκοπέλου αποτελούμενος από τον Δ. Σκοπέλου και τις κοινότητες Γλώσσης και Κλίματος με έδρα την Σκόπελο
- Δ. Σούρπης αποτελούμενος από τις κοινότητες Αγίας Τριάδος, Αγίου Ιωάννου, Αμαλιαπόλεως, Βρυναίνης, Δριμώνος και Σούρπης με έδρα την Σούρπη
- Δ. Φερών αποτελούμενος από το Δ. Βελεστίου και τις κοινότητες Αγίου Γεωργίου Φερών, Αερινού, Μικρού Περιβολακίου και Περιβλέπτου με έδρα το Βελεστίνο
- Δ. Αλονήσου με έδρα την Αλόνησο
- Δ. Βόλου με έδρα τον Βόλο
- Δ. Ιωλκού (Ανακασιάς) με έδρα την Ιωλκό
- Δ. Σκιάθου με έδρα την Σκιάθο
- Κ. Ανάβρας με έδρα την Ανάβρα
- Κ. Κεραμιδίου με έδρα το Κεραμίδι
- Κ. Μακρυνίτσης με έδρα την Μακρυνίτσα
- Κ. Τρικερίου με έδρα το Τρίκερι.

Στον χάρτη 3.1 που ακολουθεί, απεικονίζεται ο νομός Μαγνησίας με τα νέα όρια των δήμων και κοινοτήτων.

ΧΑΡΤΗΣ 3.1: Οι δήμοι και κοινότητες του νομού Μαγνησίας μετά την εφαρμογή του Προγράμματος "Ι. Καποδίστριας"

Πρέπει να σημειωθεί ότι το πρόγραμμα “Ι. Καποδίστριας” δεν έτυχε ευρείας αποδοχής. Ορισμένες από τις κοινότητες που αντέδρασαν στις αναγκαστικές συνενώσεις, συγκρότησαν ένα πανελλήνιο σύλλογο με σκοπό την ακύρωση του νομοσχεδίου με προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Από τον Ν. Μαγνησίας συμμετείχαν 25 κοινότητες στον Πανελλήνιο Σύλλογο κατά του “Καποδίστρια” με χαρακτηριστικότερη περίπτωση αυτή της κοινότητας Καναλίων (ενταγμένη στο νεοσύστατο Δήμο Κάρλας), οι κάτοικοι της οποίας απείχαν από τις δημοτικές και νομαρχιακές εκλογές του 1998²⁰.

3.1.2. “Αντάρτες” και ο ρόλος τους στις εκλογές

Με τον όρο “αντάρτες” χαρακτηρίστηκαν όλοι οι υποψήφιοι που συμμετείχαν στις εκλογές ως ανεξάρτητοι και οι οποίοι δεν είχαν την υποστήριξη (το χρίσμα) από τον κομματικό χώρο στον οποίο ανήκουν ή ιδεολογικά πρόσκεινται.

Το φαινόμενο των “ανταρτών” πρωτοεμφανίστηκε στις νομαρχιακές εκλογές του 1994, κυρίως στο χώρο του Πανελλήνιου Σοσιαλιστικού Κινήματος (ΠΑ.ΣΟ.Κ.) αλλά και στη Νέα Δημοκρατία (Ν.Δ.). Το ίδιο φαινόμενο, κάνει πιο έντονη την παρουσία του στις δημοτικές και νομαρχιακές εκλογές του 1998. Μπορεί οι αποκαλούμενοι “αντάρτες” σε αυτή την εκλογική αναμέτρηση να είναι λιγότεροι από αυτούς που συμμετείχαν το 1994, τα αποτελέσματα όμως της κάθοδός τους στις δημοτικές και νομαρχιακές εκλογές του 1998 είναι σίγουρα πιο αισθητά και δίνουν το δικό τους στίγμα στη νέα πολιτική πραγματικότητα. Όσο αφορά τον τρόπο αντιμετώπισης του φαινομένου από τους άμεσα θιγόμενους, το μεν ΠΑ.ΣΟ.Κ. απάντησε με διαγραφές ενώ η Ν.Δ. ακολούθησε μια πιο ήπια τακτική.

Αναζητώντας τους λόγους που μπορεί να οδήγησαν στην έντονη παρουσία των “ανταρτών” στις εκλογές τις 11^{ης} Οκτωβρίου του 1998, καταλήγουμε στις παρακάτω υποθετικές προτάσεις εμφάνισής τους:

- Η ενδυνάμωση των θεσμών της Τ.Α., κυρίως με την εφαρμογή του προγράμματος “Ι. Καποδίστριας”. Η δημιουργία των νέων δήμων και η σταθεροποίηση του θεσμού

²⁰ Υπήρξε μόνο μια ψήφος στον πρώτο γύρο των νομαρχιακών εκλογών υπέρ του συνδυασμού του Π.Σκοτινιώτη.

της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης προσφέρουν νέες προοπτικές στο χώρο της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης. Δημιουργείται ένα νέο επίπεδο εξουσίας το οποίο θα ισχυροποιείται συνεχώς με αποτέλεσμα να γεννιούνται ισχυρές φιλοδοξίες.

- Η σταθερή πορεία απαξίωσης και αποδυνάμωσης του παραδοσιακού κομματικού πλαισίου λόγω της ουσιαστικής αλλαγής των αντιλήψεων των πολιτών για την πολιτική και τα κόμματα. Οι πολίτες ψηφίζουν με βάση τα πρόσωπα με αποτέλεσμα τα κομματικά χρίσματα να παίζουν μικρό ή ακόμη και αρνητικό ρόλο.
- Η ριζική μεταβολή των κοινωνικών και πολιτικών δεδομένων είχε ως επακόλουθο την αλλαγή της φυσιογνωμίας και της εσωτερικής συγκρότησης των κομμάτων. Η συγκεντρωτική δομή έπαψε να υπάρχει και τη θέση της πήραν τα πρόσωπα, οι προσωπικές φιλοδοξίες και οι συγκρούσεις απόψεων μέσα στο ίδιο το κόμμα.

Στον Ν. Μαγνησίας ο αριθμός των “ανταρτών” ανέρχεται στους εννιά, από τους οποίους οι έξι προέρχονται από το χώρο της Ν.Δ., ένας από το ΠΑ.ΣΟ.Κ., ένας από το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας (Κ.Κ.Ε.), ενώ μόνο ένας είναι υποψήφιος στις νομαρχιακές εκλογές προερχόμενος από το χώρο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και υποστηριζόμενος από το Δημοκρατικό Κοινωνικό Κίνημα (ΔΗ.Κ.ΚΙ.). Ιδιαίτερη περίπτωση αποτελεί αυτή των δύο υποψηφίων στην κοινότητα Ανάβρας, οι οποίοι προέρχονταν από το χώρο της Ν.Δ. αλλά κανείς από τους δύο δεν είχε την επίσημη υποστήριξη του κόμματός του. Ο ένας από αυτούς κατέβαινε ως ανεξάρτητος της Ν.Δ. αλλά χωρίς κομματική στήριξη, ενώ ο άλλος ως ανεξάρτητος ο οποίος υποστηριζόταν από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. . Ιδιαίτερη περίπτωση αποτελεί επίσης αυτή του “αντάρτη” της Ν.Δ. στο δήμο Μουρεσίου ο οποίος είναι ο μόνος από τους οκτώ που κατάφερε να συνεχίσει στο β’ γύρο αφού πρώτα είχε αποκλείσει τον επίσημο υποψήφιο της Ν.Δ. και είχε υπερτερήσει του κοινού υποψηφίου του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. Στο δήμο Ν. Ιωνία, τελειώνοντας, εκτός το ότι κατέβαινε ως υποψήφιος “αντάρτης” από το χώρο του ΠΑ.ΣΟ.Κ., κόντρα στον επίσημο υποψήφιο, είχε και την υποστήριξη της Ν.Δ. και του ΔΗ.Κ.ΚΙ.

3.1.3. Η δημιουργία κομματικών συμμαχιών / συνεργασιών

Είναι γεγονός ότι “ανάλογα με την έκταση της συνεργασίας, είτε από την άποψη του πλήθους των πολιτικών σχηματισμών που μετέχουν σε αυτή, είτε από την άποψη του πλήθους των στόχων που επιδιώκονται με την συνεργασία, γίνεται λόγος είτε για μια απλή συνεργασία είτε για συγκρότηση “Μετώπου””.(Νίκος Τ. Μιχαλόπουλος, 1991).

Ο Ν. Τ. Μιχαλόπουλος ισχυρίζεται ότι μια συγκεκριμένη συνεργασία αποτελεί “Μέτωπο” μόνο όταν:

1. Η συνεργασία δημιουργείται για την αντιμετώπιση ενός άλλου συγκεκριμένου πολιτικού σχηματισμού.
2. Η συνολική εκλογική απήχηση των πολιτικών σχηματισμών που συμμετέχουν στην συνεργασία αγγίζει την εκλογική απήχηση του πολιτικού σχηματισμού εναντίον του οποίου παρατάσσεται.
3. Οι στρατηγικοί στόχοι της συμμαχίας να είναι όσο το δυνατόν πιο ακριβής και περιορισμένοι αριθμητικά.

Έχοντας υπόψη τα παραπάνω και εντοπίζοντας τις συμμαχίες / συνεργασίες που δημιουργήθηκαν στις δημοτικές και νομαρχιακές εκλογές του 1998 στο Ν. Μαγνησίας, θα λέγαμε ότι στην περίπτωση αυτή εμφανίζονται κυρίως απλές συνεργασίες περιορισμένου και τοπικού ενδιαφέροντος στις δημοτικές ενώ έχουμε και την περίπτωση συγκρότησης του γνωστού “Μετώπου” ΠΑ.ΣΟ.Κ. -ΣΥΝ. στις νομαρχιακές εκλογές. Η δεύτερη περίπτωση δεν είναι τίποτα άλλο από τη συνέχιση του “Μετώπου” που είχε δημιουργηθεί από τις προηγούμενες νομαρχιακές εκλογές του 1994.

Στις δημοτικές εκλογές εκτός όμως από τις απλές συνεργασίες τοπικού ενδιαφέροντος, οι οποίες χαρακτηρίζονται από ιδιαιτερότητα στην σύνθεσή τους, έχουμε και την εμφάνιση του καθιερωμένου πλέον “Μετώπου” ΠΑ.ΣΟ.Κ.-ΣΥΝ. και του ανερχόμενου Ν.Δ.- Πολιτικής Άνοιξης (ΠΟΛ.ΑΝ.) το οποίο χαρακτηρίζεται από τον πρόεδρο της ΠΟΛ.ΑΝ. ως “το αντικυβερνητικό μέτωπο το οποίο αντιπαρατάσσεται στους κυβερνητικούς συνδυασμούς σε ένα μεγάλο ποσοστό των νομών και των δήμων της χώρας και αποτελεί ζωντανή απόδειξη μιας ευρύτερης πολιτικής συνεργασίας, που

κεντρικό της στόχο έχει, οι εκλογές αυτές να σημάνουν την αρχή του τέλους για την πολιτική Σημίτη". (Α. Σαμαράς, 1998)²¹.

Εκτός όμως από τα δύο μέτωπο στα οποία θα λέγαμε ότι υπάρχει πολιτικο-ιδεολογική συγγένεια των μερών, είχαμε και απλές συνεργασίες πρωτοφανείς για τα ελληνικά δεδομένα. Χαρακτηριστικό τέτοιο παράδειγμα αποτελεί η συνεργασία στο δήμο Βόλου της Ν.Δ., του Κ.Κ.Ε. και της ΠΟΛ.ΑΝ. και αυτό της υποστήριξης του υποψηφίου δημάρχου του δήμου της Ν. Ιωνίας, ο οποίος προερχόταν από ο χώρο του ΠΑ.ΣΟ.Κ., από τη Ν.Δ. και το ΔΗ.Κ.ΚΙ.. Τέλος μια άλλη συνεργασία με ιδιαίτερο ενδιαφέρον, είναι αυτή του Κ.Κ.Ε. και του ΣΥΝ. στο δήμο Ζαγοράς, συνεργασίας μοναδικής ίσως σε ολόκληρη την Ελλάδα.

---

²¹ Σε συνέντευξη που έδωσε στα ΝΕΑ, Τετάρτη 23 Σεπτεμβρίου 1998, ο πρόεδρος της ΠΟΛ.ΑΝ., Αντώνης Σαμαράς στον δημοσιογράφο Πάνο Σώκο, σχετικά με την θέση της ΠΟΛ.ΑΝ. στις Δημοτικές εκλογές του 1998.

3.2. Το πολιτικό πλαίσιο διεξαγωγής των εκλογών στο Ν. Μαγνησίας

3.2.1. Νομαρχιακές εκλογές

Η περίπτωση των νομαρχιακών εκλογών του νομού Μαγνησίας χαρακτηρίστηκε ως χώρος στον οποίο θα δοκιμαζόταν η αντοχή της “κεντροαριστεράς”, μιας και για δεύτερη συνεχή φορά υποψήφιος ήταν ο πρώην βουλευτής του ΣΥΝ. και πρώην γ.γ. του Υπουργείου Εσωτερικών, Π. Σκοτινιώτης ο οποίος είχε και την υποστήριξη του ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Αν και στην προηγούμενη εκλογική αναμέτρηση η υποστήριξή του από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. είχε προκαλέσει πολλές αντιδράσεις στο εσωτερικό του κόμματος, στις εκλογές του 1998 η πρόταση για υποστήριξη της υποψηφιότητά του έγινε δεκτή σχεδόν ομόφωνα. Επιπλέον σε αυτές της εκλογές, στον συνδυασμό που υποστηριζόταν από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και τον ΣΥΝ. συμμετείχε και ο αντάρτης του ΠΑ.ΣΟ.Κ. των προηγούμενων νομαρχιακών εκλογών, Γ. Στάμος ο οποίος είχε πάρει ποσοστό γύρω στο 15%. Ο συνδυασμός με επικεφαλή των Π. Σκοτινιώτη επομένως κατεβαίνει περισσότερο ενισχυμένος και με λιγότερες εσωκομματικές αντιδράσεις, οπότε και με περισσότερες πιθανότητες επανεκλογής.

Από το χώρο του ΠΑ.ΣΟ.Κ., χωρίς την κομματική υποστήριξη, αλλά με την υποστήριξη του ΔΗ.Κ.ΚΙ. κατέβαινε στις εκλογές ο Τρ. Ντελεδήμος ο οποίος υπήρξε γραμματέας της νομαρχιακής επιτροπής του ΠΑ.ΣΟ.Κ. για αρκετά χρόνια και είχε διατελέσει περιφερειακός διευθυντής για δύο χρόνια. Σίγουρα η υποψηφιότητά του δεν πέρασε απαρατήρητη μετά μάλιστα και το προηγούμενο των νομαρχιακών εκλογών του 1994 κατά τις οποίες ο “αντάρτης” του ΠΑ.ΣΟ.Κ. κατάφερε να συγκεντρώσει ποσοστό 15,11%.

Η Ν.Δ. στήριξε την υποψηφιότητα του Ν. Καλλέ, ο οποίος είχε διατελέσει στο παρελθόν δύο φορές βουλευτής και κατέβαινε για πρώτη φορά στις εκλογές της Τ.Α. Αξίζει να σημειωθεί ότι στο συνδυασμό συμμετείχε και ο Δ. Σπαθής, ένα από τα πιο αδιάλλακτα μέλη της Πανθεσσαλικής Επιτροπής γεγονός το οποίο έκανε πιο πιθανή την προσέλκυση της ψήφου του αγροτικού πληθυσμού του νομού.

Το Κ.Κ.Ε. με τη σειρά του προέβη στην υποστήριξη του Απ. Νάνου, υπαλλήλου της Δ.Ε.Η, για τη θέση του νομάρχη στο νομό Μαγνησίας ο οποίος σύμφωνα με σχετική ανακοίνωση είχε και της υποστήριξη του Κ.Κ.Ε. εσωτερικού.

Το γεγονός της συνεργασίας της Ν.Δ. και του Κ.Κ.Ε. στο δήμο Βόλου εναντίον του κοινού υποψηφίου του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. προδίκασε για πολλούς τη συμπεριφορά του εκλογικού σώματος στο δεύτερο γύρο των εκλογών για την νομαρχιακή αυτοδιοίκηση υπέρ της Ν.Δ.. Υποστήριζαν δηλ. ότι στη περίπτωση που στον δεύτερο γύρο των νομαρχιακών, ο υποψήφιοι του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. ερχόταν σε αντιπαράθεση με τον υποψήφιο της Ν.Δ., οι ψήφοι του Κ.Κ.Ε. θα πήγαιναν στη Ν.Δ. λόγω της συνεργασίας των δύο κομμάτων στις δημοτικές εκλογές.

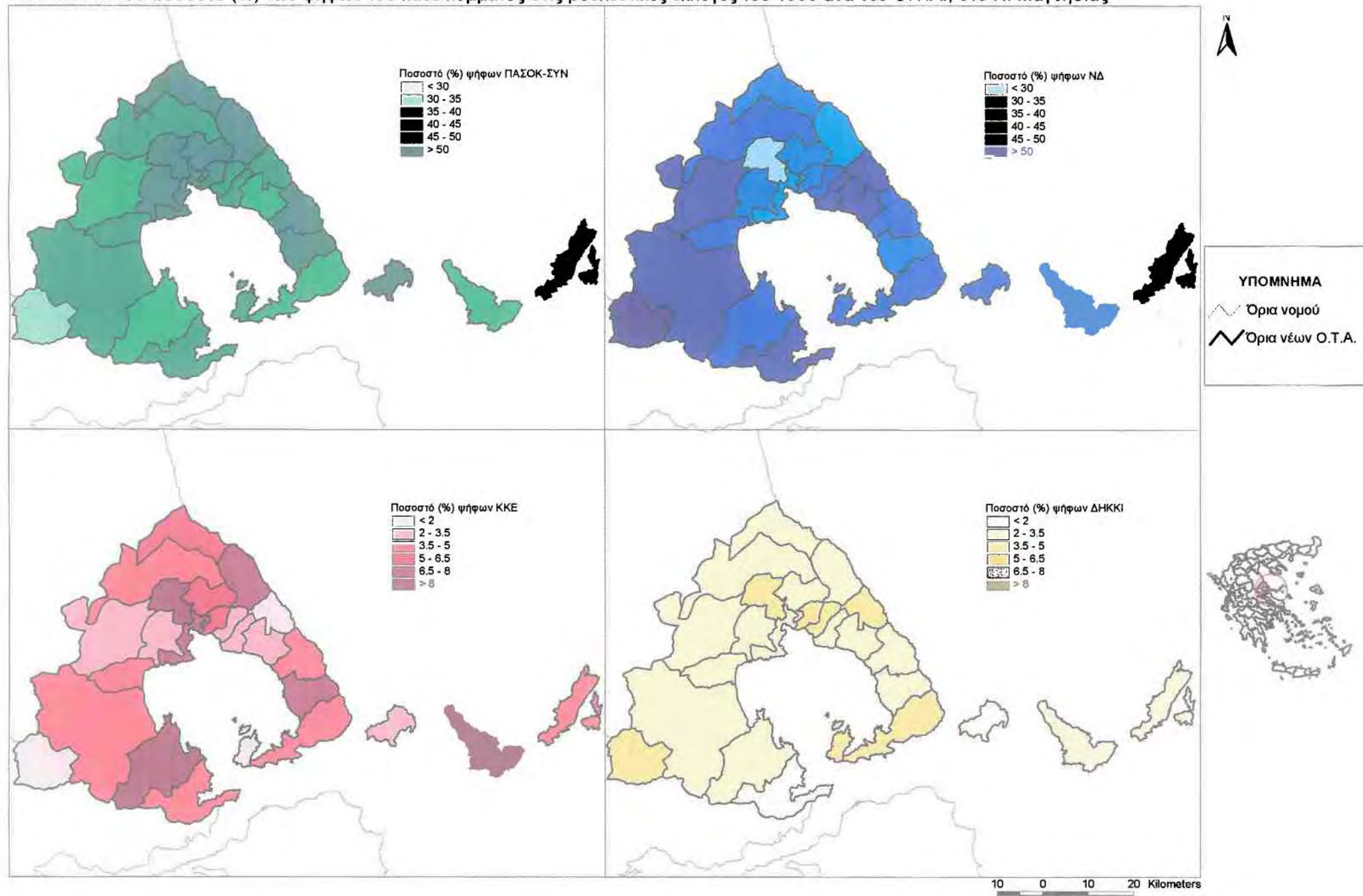
Όπως έχει αναφερθεί και σε προηγούμενο κεφάλαιο, στις εκλογές της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, είναι έντονη η κομματική ταύτιση των ατόμων του εκλογικού σώματος και δεν έχουν τον ακομμάτιστο χαρακτήρα που διακρίνουμε στις δημοτικές εκλογές. Συνεπώς, ένα στοιχείο που μπορεί να αξιοποιηθεί για την διερεύνηση του πολιτικού πλαισίου διεξαγωγής των νομαρχιακών εκλογών, είναι τα αποτελέσματα των βουλευτικών εκλογών του 1996 στο Ν. Μαγνησίας²². Μέσα από αυτά τα αποτελέσματα μπορούν να προσδιοριστούν οι πολιτικές στάσεις και αντιλήψεις που επικρατούν στην υπό εξέταση περιοχή και να ερμηνευτεί (και σε μικρότερο ποσοστό να προβλεφθεί) η συμπεριφορά του εκλογικού σώματος κυρίως στο επίπεδο των νομαρχιακών και κατά δεύτερο λόγο, εξαιτίας των ιδιομορφιών, στο επίπεδο των δημοτικών εκλογών.

Η χαρτογραφική απεικόνιση των αποτελεσμάτων των βουλευτικών εκλογών του 1996 στο Ν. Μαγνησίας όπως αυτά παρουσιάζονται στους χάρτες 3.2, 3.3 και 3.4 που ακολουθούν, σε συνδυασμό με τους πίνακες 3.2 και 3.3. του παραρτήματος, μας βοηθούν να καταλήξουμε στα ακόλουθα συμπεράσματα για το διαμορφωμένο πολιτικό τοπίο της υπό εξέτασης περιοχής.

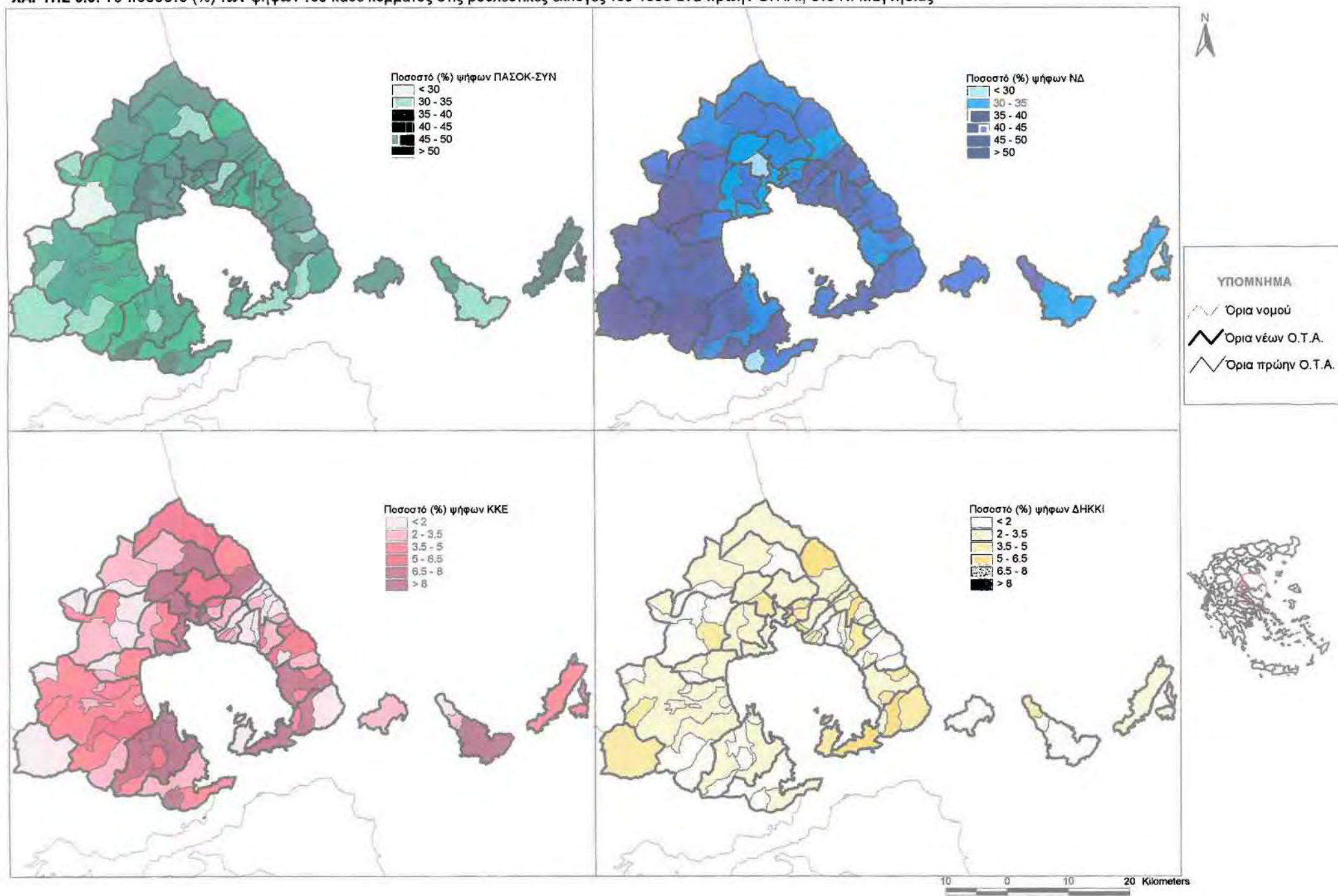
---

²² Στα αποτελέσματα των βουλευτικών εκλογών η εκλογική δύναμη του ΠΑ.ΣΟ.Κ. συμψηφίστηκε με αυτή του ΣΥΝ. έτσι ώστε να μας δώσουν μια πιο αντιπροσωπευτική εικόνα των τάσεων των οποίων επικρατούσαν την εποχή εκείνη στην συγκεκριμένη περιοχή, μια και στις νομαρχιακές εκλογές τα δύο κόμματα κατέβαιναν με κοινό υποψήφιο. Συνεπώς όταν γίνεται αναφορά στο ποσοστό των ψήφων που πήρε το ΠΑ.ΣΟ.Κ., σε αυτό συμπεριλαμβάνεται και αυτό του ΣΥΝ. Επιπλέον έγινε προσαρμογή των των αποτελεσμάτων σύμφωνα με τους νεοσύστατους δήμους που προήρθαν από τις συνενώσεις για να είναι εφικτή και αποτελεσματική η όποιου είδους σύγκριση.

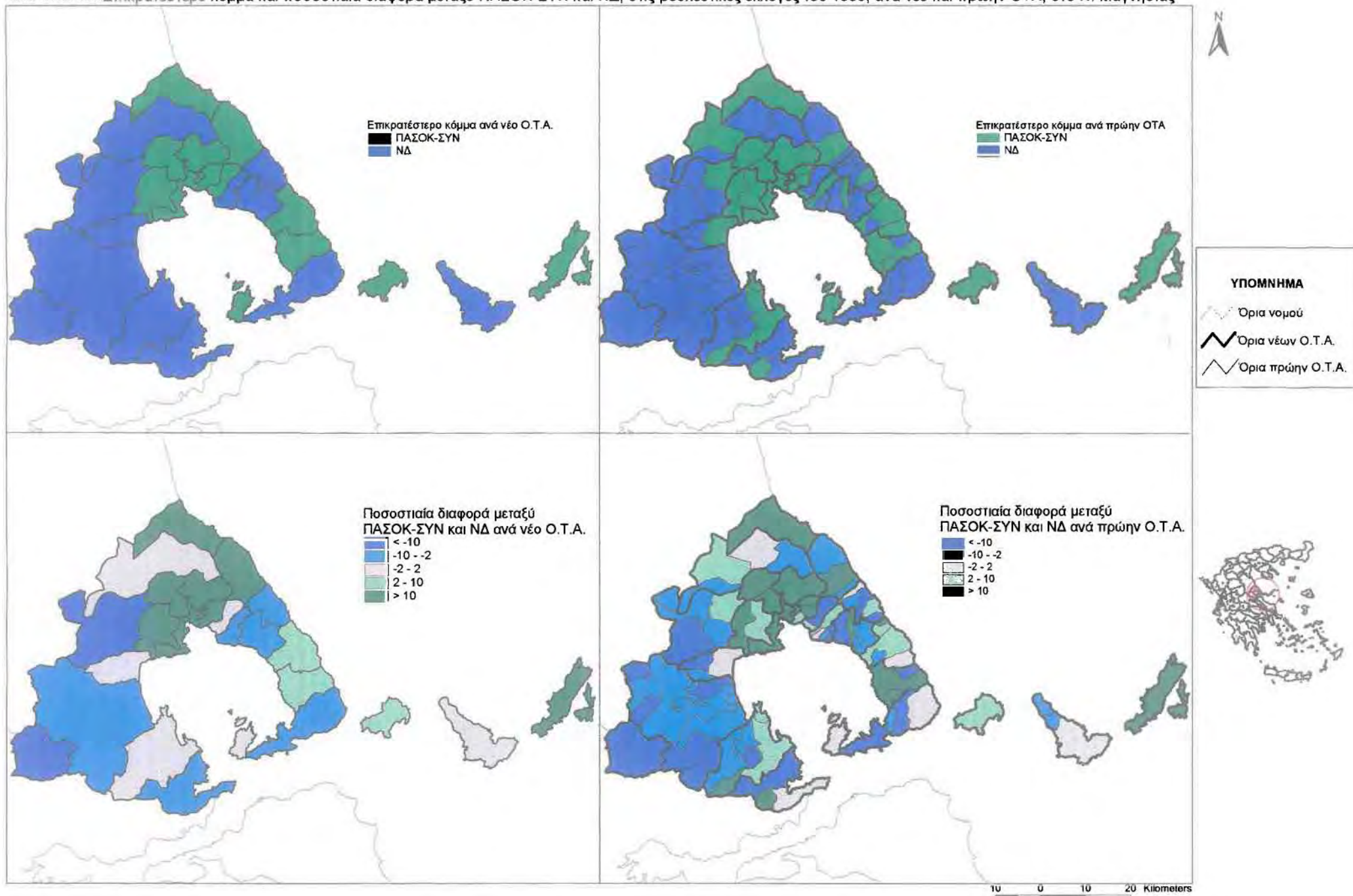
ΧΑΡΤΗΣ 3.2: Το ποσοστό (%) των ψήφων του κάθε κόμματος στις βουλευτικές εκλογές του 1996 ανά νέο Ο.Τ.Α., στο Ν. Μαγνησίας

ΧΑΡΤΗΣ 3.3: Το ποσοστό (%) των ψήφων του κάθε κόμματος στις βουλευτικές εκλογές του 1996 ανά πρώην Ο.Τ.Α., στο Ν. Μαγνησίας

ΧΑΡΤΗΣ 3.4: Επικρατέστερο κόμμα και ποσοστιαία διαφορά μεταξύ ΠΑΣΟΚ-ΣΥΝ και ΝΔ, στις βουλευτικές εκλογές του 1996, ανά νέο και πρώην ΟΤΑ, στο Ν. Μαγνησίας

Στο σύνολο του νομού παρατηρείται μια σχετική υπεροχή του ΠΑ.ΣΟ.Κ. το οποίο συγκεντρώνει το 44,42% του εκλογικού σώματος, έναντι της Ν.Δ. (ποσοστό 38,47%) και στη συνέχεια ακολουθούν το Κ.Κ.Ε. (6,68%) και το ΔΗ.Κ.ΚΙ. (3,14%).

Όπως φαίνεται και από τους χάρτες, η εκλογική δύναμη του ΠΑ.ΣΟ.Κ. βρίσκεται συγκεντρωμένη στο πολεοδομικό συγκρότημα του Βόλου- Ν. Ιωνίας και στους δήμους που βρίσκονται γύρω από αυτό. Σε αυτές τις περιοχές, η ποσοστιαία του διαφορά από τη Ν.Δ. είναι της τάξης των 10 ποσοστιαίων μονάδων και άνω, σε συνάρτηση με το μέγεθος του πληθυσμού της συγκεκριμένης περιοχής, δίνουν απάντηση στη διαφορά των 6 ποσοστιαίων μονάδων που εμφανίζεται μεταξύ των δύο κομμάτων στο σύνολο του Ν. Μαγνησίας.

Από την άλλη μεριά, η Ν.Δ. εμφανίζεται ισχυροποιημένη (διαφορά με το ΠΑ.ΣΟ.Κ. άνω των 10 ποσοστιαίων μονάδων) στο δήμο Φερών και στη κοινότητα Ανάβρας και λιγότερο ενισχυμένη (με διαφορά της τάξης των 2 έως 10 ποσοστιαίων μονάδων) στους δήμους Πτελεού, Αλμυρού (ο τρίτος πληθυσμιακά δήμος του νομού) και στους δήμους του νοτίου Πηλίου.

Τα ποσοστά του Κ.Κ.Ε. εμφανίζονται σχετικά υψηλά στις περιοχές που είναι υψηλά και τα ποσοστά του ΠΑ.ΣΟ.Κ. όχι όμως και εκεί που παρουσιάζει μεγάλα ποσοστά η Ν.Δ. (φαινόμενο που ήταν αναμενόμενο τότε, αλλά το οποίο άλλαξε μετά τις αλλαγές που έφερε στο πολιτικό σκηνικό οι συνεργασίες μεταξύ αυτών των δύο παρατάξεων). Το ίδιο συμβαίνει και με το ΔΗ.Κ.ΚΙ. το οποίο όμως εμφανίζεται πιο ενισχυμένο από το Κ.Κ.Ε. στις περιοχές με τα υψηλά ποσοστά της Ν.Δ. .

Αν θα θέλαμε να κάνουμε μια πρόβλεψη για το αποτέλεσμα των νομαρχιακών εκλογών, με βάση τα ποσοστά των βουλευτικών²³, θα λέγαμε ότι το ΠΑ.ΣΟ.Κ. είχε περισσότερες πιθανότητες να επικρατήσει, χωρίς όμως αυτό να απέκλειε κάθε είδους εκπλήξεις.

---

²³ Πρόβλεψη όχι και τόσο σωστά τεκμηριωμένη, αλλά η οποία γίνεται στα πλαίσια της προσπάθειας να ερμηνευτούν οι παράγοντες που επηρέασαν την ψήφο στις νομαρχιακές εκλογές.

3.2.2. Δημοτικές εκλογές

Μπορεί τα αποτελέσματα των βουλευτικών εκλογών να δίνουν χρήσιμα στοιχεία για την πολιτική φυσιογνωμία του κάθε νέου δήμου, αλλά όταν εξετάζουμε το πολιτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο έγινε η διεξαγωγή των δημοτικών εκλογών σκόπιμο είναι να μην δίνεται σε αυτά τα αποτελέσματα η βαρύτητα που τους δίνεται στην περίπτωση των νομαρχιακών. Και αυτό γιατί στην περίπτωση των δημοτικών εκλογών εμπλέκονται και άλλοι παράγοντες που πολλές φορές αναδεικνύονται και πιο σημαντικοί, όπως είναι η προσωπικότητα του υποψηφίου, η καταγωγή του, κ.α. που δεν σχετίζονται με την κομματική του ταυτότητα.

Συνολικά στο Ν. Μαγνησίας οι υποψήφιοι διεκδικητές των 26 νέων δήμων ήταν 72. Στοιχεία που αφορούν αυτούς τους υποψηφίους, εκτός από αυτά που παραθέτονται στη συνέχεια, υπάρχουν και στο παράρτημα των πινάκων, στον πίνακα 3.4.

Με βάση και πάλι τους χάρτες 3.2, 3.3, 3.4 και τους πίνακες 3.2, 3.3, μπορεί να γίνει μια πρώτη προσέγγιση της κομματικής ταυτότητας του κάθε δήμου χωρίς όμως αυτό να δεσμεύει και την έκβαση των αποτελεσμάτων των δημοτικών εκλογών οι οποίες αποτελούν μια ιδιαίτερη, γεμάτη ιδιομορφίες, κατηγορία εκλογικής αναμέτρησης.

Όπως έχει ήδη διατυπωθεί, το ΠΑ.ΣΟ.Κ. εμφανίζεται ιδιαίτερα ενισχυμένο στο δήμο Βόλου και στους γειτνιάζοντες με αυτόν δήμους (Ν. Ιωνίας, Αισωνίας, Ιωλκού, Πορταρίας και κοινότητα Μακρινίτσης), καθώς επίσης και στο δήμο Ζαγοράς, στη κοινότητα Κεραμιδίου και στο δήμο Αλονήσου. Ελαφρά υπεροχή παρουσιάζει στους δήμους Αφετών, Αργαλαστής και Σκιάθου στους οποίους η διαφορά με την Ν.Δ. είναι μεταξύ 2-10 ποσοστιαίων μονάδων.

Η Ν.Δ. υπερισχύει του ΠΑ.ΣΟ.Κ. στο δήμο Φερών και στη κοινότητα Ανάβρας, ενώ η διαφορά της είναι μικρότερη στους δήμους Αλμυρού, Πτελεού, Αρτέμιδος, Μηλεών, Μουρесьίου και Σηπιάδος. Πρέπει να σημειωθεί ότι η Ν.Δ. υπερτερεί παραδοσιακά σε δύναμη στο δήμο Αλμυρού έναντι του ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Στους δήμους Σούρπης, Ν. Αγχιάλου, Κάρλας, Αγριάς, Σκοπέλου και στην κοινότητα Τρικεριού, η κατάσταση δεν είναι και τόσο ξεκάθαρη, για να μας επιτρέψει να

βγάλουμε κάποια πρώτα συμπεράσματα, αφού η διαφορά είναι μικρότερη των 2 ποσοστιαίων μονάδων πότε υπέρ της μιας και πότε υπέρ της άλλης παράταξης.

Όσον αφορά την εκλογική δύναμη των “μικρών” κομμάτων που προκύπτει από τα αποτελέσματα των βουλευτικών εκλογών του 1996 αξίζει να αναφερθούν τα εξής:

Στο δήμο Αγριάς το ΔΗ.Κ.ΚΙ. παρουσιάζει το υψηλότερο ποσοστό του σε όλο το νομό Μαγνησίας, της τάξης του 4,7% περίπου, όπως υψηλό είναι και το ποσοστό που έχει και στο δήμο Σηπιάδος που είναι 4,6% περίπου το οποίο είναι μεγαλύτερο από τα ποσοστά των άλλων “μικρών” κομμάτων σε αυτό το δήμο.

Το Κ.Κ.Ε. με τη σειρά του παρουσιάζει το μεγαλύτερο ποσοστό στο δήμο Σκοπέλου, της τάξης του 16,86% γεγονός που δεν περνά απαρατήρητο, αποτελώντας χαρακτηριστικό στοιχείο της πολιτικής φυσιογνωμίας του νησιού. Επίσης το 7% περίπου που συγκεντρώνει το ίδιο κόμμα στο δήμο Ζαγοράς μετά τις συνενώσεις μπορεί να χαρακτηριστεί σημαντική εκλογική δύναμη ειδικά για την περιοχή του Πηλίου.

Εξετάζοντας κάθε νέο δήμο ξεχωριστά και διακρίνοντας κάποιες ιδιαιτερότητες που μπορεί αυτός να εμφανίζει μπορούμε να φτάσουμε πιο εύκολα και πιο αξιόπιστα στην ερμηνεία των αποτελεσμάτων της 11^{ης} Οκτωβρίου 1998 και στους παράγοντες που επηρέασαν ή όχι την εκλογή των υποψηφίων. Η πολιτική, και όχι μόνο, κατάσταση σε κάθε δήμο του Ν. Μαγνησίας λίγο πριν τις εκλογές του 1998 είχε ως εξής:

Στον δήμο Αγριάς, που προέκυψε από τη συνένωση των κοινοτήτων Αγριάς και Δράκειας τρεις ήταν οι υποψήφιοι:

- ο Ν. Σκοπελίτης που πήρε το χρίσμα από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και ο οποίος υπήρξε για τέσσερις συνεχόμενες τετραετίες πρόεδρος στην κοινότητα Αγριάς,
- ο Στ. Σωτηρόπουλος, ανεξάρτητος υποψήφιος ο οποίος υποστηριζόταν από ΣΥΝ. και ΔΗ.Κ.ΚΙ., πρωτοεμφανιζόμενος στον χώρο της Τ.Α. και
- ο Θ. Παπαευθυμίου, πρωτοεμφανιζόμενος και αυτός, υποψήφιος της Ν.Δ. .

Η υποψηφιότητα του Στ. Σωτηρόπουλου ενισχύθηκε από το γεγονός ότι είναι υπάλληλος της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Πηλίου (ΕΑΣ Πηλίου), κάνοντάς των περισσότερο δημοφιλή στους κατοίκους της Δράκειας. Σε αυτό έρχεται να

συνηγορήσει και η αντιπαράθεση που φαίνεται να υπήρχε μεταξύ των δύο προέδρων των κοινοτήτων Δράκειας και Αγριάς.

Στο δήμο Αισωνίας, που προήλθε από τη συνένωση των κοινοτήτων Διμηνίου και Σέσκλου, ιδιαίτερο χαρακτηριστικό αποτελεί η γειτνίασή του με το πολεοδομικό συγκρότημα Βόλου- Ν. Ιωνίας. Οι υποψήφιοι που εμφανίστηκαν ήταν τρεις:

- ο επί 16 χρόνια πρόεδρος της κοινότητας Διμηνίου Αντ. Δελημήτρος υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ.,
- ο Δ. Καντόλας υποψήφιος της Ν.Δ. και
- ο πρώην κοινοτάρχης Σέσκλου Λ. Γκάγκας υποστηριζόμενος από το Κ.Κ.Ε. και το ΔΗ.Κ.ΚΙ. .

Ο δήμος Αλμυρού, είναι ο τρίτος μεγαλύτερος πληθυσμιακά δήμος του νομού και περιλαμβάνει εκτός από τον δήμο Αλμυρού τις κοινότητες Ανθοτόπου, Ευξεινουπόλεως, Κοκκωτών, Κροκίου, Κωφών, Πλατάνου και Φυλάκης. Σε αυτό τον δήμο επικράτησε συνωστισμός υποψηφίων καθώς τέσσερις ήταν οι υποψήφιοι που διεκδικούσαν τη δημαρχία:

- ο Σπ. Ράππος δήμαρχος Αλμυρού προερχόμενος από τον χώρο της Ν.Δ., έχοντας την επίσημη κομματική υποστήριξη,
- ο Δ. Κουταρέλος, “αντάρτης” προερχόμενος από το χώρο της Ν.Δ.,
- ο Στ. Κοντογεωργάκης υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. και
- ο Σ. Τσόγκας υποψήφιος του Κ.Κ.Ε.

Χαρακτηρίστηκε από τον τοπικό τύπο σαν ένα από τους δήμους όπου η αναμέτρηση θα ήταν δύσκολη και σκληρή και για αυτό το λόγο ο προεκλογικός αγώνας ξεκίνησε σχετικά νωρίς. Στα πλαίσια αυτού του προεκλογικού αγώνα, ο τότε δήμαρχος Αλμυρού, Σπ. Ράππος είχε στηρίξει την προεκλογική του εκστρατεία σε μια έρευνα της ΑΛΚΟ σύμφωνα με την οποία είχε το προβάδισμα και στράφηκε με εντονότερους τόνους κυρίως εναντίον του Κ. Κουταρέλου ο οποίος ανήκει στον ίδιο πολιτικό χώρο με αυτόν.

Ο δήμος Αλοννήσου είναι από τους δήμους εκείνους που έμεινα χωρίς μεταβολές μετά από την εφαρμογή του προγράμματος “Ι. Καποδίστριας”. Δύο ήταν οι υποψήφιοι:

- ο Κ. Παπαχρήστου υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. και υποψήφιος και στις προηγούμενες εκλογές

- ο Ι. Δροσάκης, επί χρόνια δήμαρχος και υποψήφιος της Ν.Δ.

Από τον χώρο της Ν.Δ. αρχικά ήταν και ένας ακόμη υποψήφιος, ο Π. Βλάιρος, ο οποίος είχε κατέβει στο παρελθόν με τον συνδυασμό του Ι. Δροσάκη και το 1998 θα κατέβαινε ως ανεξάρτητος, υποψηφιότητα όμως που δεν πραγματοποιήθηκε. Η ύπαρξη ενός ακόμη υποψηφίου από τον ίδιο πολιτικό χώρο θα διέσπασε σίγουρα τη συνοχή της εκλογικής δύναμης που αντιστοιχεί στο κόμμα.

Στο δήμο Αργαλαστής τρεις ήταν οι υποψήφιοι:

- ο Απ. Διαλετάρας, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ.,
- ο Μ. Γαϊτανάς, κοινοτάρχης Αργαλαστής και υποψήφιος της Ν.Δ. και
- ο Ε. Κουτσιφέλης, υποψήφιος του Κ.Κ.Ε..

Το κοινό ψηφοδέλτιο με το οποίο κατέβαιναν οι πρόεδροι των κοινοτήτων Αργαλαστής, Μ. Γαϊτανάς, και Ξινόβρυσης, Απ. Πάταγα, σίγουρα έδινε ώθηση στο συνδυασμό που υποστηρίζεται από τη Ν.Δ., γεγονός όμως που εν μέρη εξισορροπούταν από το προβάδισμα που έχει το ΠΑ.ΣΟ.Κ. στην δύναμη του εκλογικού σώματος του νέου δήμου (χωρίς αυτό να μεταφράζεται σε πρωτοκαθεδρία στις κοινότητες που συνενώνονται).

Στον δήμο Αρτέμιδος που προήλθε από τη συνένωση των κοινοτήτων Αγίου Βλάσιου, Αγίου Λαυρέντιου, Άνω και Κάτω Λεχωνίων, οι υποψήφιοι ήταν δύο και μάλιστα είχαν συγγένεια πρώτου βαθμού (πρώτα ξαδέρφια):

- ο Δ. Γ. Αλεξόπουλος, πρώην δημοτικός σύμβουλος Βόλου και νομαρχιακός σύμβουλος, υποψήφιος της Ν.Δ. και
- ο Δ. Ι. Αλεξόπουλος, επί 24 χρόνια κοινοτάρχης Κάτω Λεχωνίων, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. .

Ο δήμος Αφετών δημιουργήθηκε από την συνένωση πέντε κοινοτήτων και ήταν ένας από τους δήμους στους οποίους είχαμε μεγάλο αριθμό υποψηφιοτήτων. Στην προκειμένη περίπτωση αυτοί ήταν τέσσερις:

- ο Δ. Αλεξίου, διατέλεσε στο παρελθόν κοινοτάρχης Αφετών για 35 χρόνια και ήταν υποψήφιος της Ν.Δ.,
- ο Π. Σκρέτας, “αντάρτης” προερχόμενος από το χώρο της Ν.Δ.,

- η Σ. Μυτιλιναίου, πρώην κοινοτάρχης Νεοχωρίου επί 12 χρόνια, υποστηριζόμενη από το Κ.Κ.Ε. και το ΔΗ.Κ.ΚΙ. και
- η Μ. Παπαβασιλείου, κοινοτάρχης Νεοχωρίου, υποψήφια του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ.

Στο δήμο αυτό αρχικά υπήρχαν και άλλες δύο υποψηφιότητες, του Ι. Σοφιάδη (ο οποίος είχε πάρει αρχικά το χρίσμα από τη Ν.Δ.) και του Στ. Κωστούλα οι οποίες λόγω προβλημάτων κατάρτισης των ψηφοδελτίων αποσύρθηκαν από τη διεκδίκηση του δήμου.

Δύο είναι τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν τις δημοτικές εκλογές στο δήμο Βόλου. Το πρώτο αφορά τις υποψηφιότητες οι οποίες ήταν μόνο δύο, φαινόμενο μοναδικό σε αυτές τις εκλογές για μεγάλο δήμο και το δεύτερο την εμφάνιση ετερόκλητων συμμαχιών. Οι υποψήφιοι για την δημαρχία ήταν:

- ο Μ. Κουντούρης, πρώην δήμαρχος Βόλου και υποψήφιος νομάρχης στις προηγούμενες εκλογές, υποστηριζόμενος από την Ν.Δ., το Κ.Κ.Ε. και την ΠΟΛ.ΑΝ.
- ο Δ. Πιτσιώρης, δήμαρχος Βόλου επί 8 χρόνια και πρώην υφυπουργός Γεωργίας, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ.

Η συνεργασία μεταξύ των κομμάτων της “δεξιάς” και της “αριστεράς” ήταν αυτή που δημιούργησε τις εντυπώσεις σε αυτή την εκλογική αναμέτρηση. Η Ν.Δ. επέλεξε να υποστηρίξει κοινούς υποψηφίους, τόσο στο Βόλο όσο και στην Καρδίτσα, με το Κ.Κ.Ε. γιατί πίστευε πως στην αντίθετη περίπτωση δεν θα ήταν σε θέση να εκλέξει από μόνη της δήμαρχο σε αυτές τις περιοχές. Το γεγονός της συνεύρεσης των ανθρώπων της Ν.Δ. και του Κ.Κ.Ε. στα αγροτικά μπλόκα συνέδραμε κατά πολύ στην πραγματοποίηση αυτής της ετερόκλητης συμμαχίας. Τέλος η συνεργασία της Ν.Δ. και του Κ.Κ.Ε., πίστευαν τα τοπικά στελέχη της Ν.Δ., ότι θα είχε θετική επιρροή και στο αποτέλεσμα των νομαρχιακών εκλογών στη περίπτωση που στο δεύτερο γύρο ερχόντουσαν σε αντιπαράθεση ο Π. Σκοτινιώτης (υποψήφιος ΠΑ.ΣΟ.Κ. - ΣΥΝ.) και ο Ν. Καλλές (υποψήφιος Ν.Δ.). Υπολόγιζαν ότι οι ψήφοι της αριστεράς θα κατευθύνονταν προς τον Ν. Καλλέ λόγω του προηγούμενου των δημοτικών εκλογών.

Στον δήμο Ζαγοράς που αποτελείται από τις κοινότητες Ζαγοράς, Μακρυρράχης και Πουρίου οι υποψήφιοι ήταν τρεις:

- ο Κ. Χασάπης, υποστηριζόμενος από Κ.Κ.Ε., ΣΥΝ. και ΔΗ.Κ.ΚΙ..

- ο Ν. Καλτσής, υποψήφιος της Ν.Δ. και
- ο Π. Κουτσάφτης, ο επί 8 χρόνια πρόεδρος της κοινότητας Ζαγοράς, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Στο δήμο αυτό ιδιαίτερη περίπτωση αποτελούσε η υποψηφιότητα του Κ. Χασάπη. Εκτός από το γεγονός ότι μπορεί να ήταν ο μόνος δήμος στη χώρα στον οποίο συνεργάζονταν το Κ.Κ.Ε. με τον ΣΥΝ., ο κ. Χασάπης είχε εντάξει στο ψηφοδέλτιο του δύο σημαντικά στελέχη από το χώρο της Ν.Δ. οι οποίοι εκλέγονταν κατά επανάληψη στην Τ.Α., ενισχύοντας έτσι τη θέση του έναντι των άλλων υποψηφίων. Ένα άλλο ενδιαφέρον στοιχείο είναι ότι ο Ν. Καλτσής δεν πήρε αμέσως το χρίσμα από την Ν.Δ.. Αρχικά είχε δοθεί από την Τοπική Οργάνωση (Τ.Ο.) στον Ι. Παπαδήμα ο οποίος είχε έρθει σε συμφωνία και με το Κ.Κ.Ε., στη συνέχεια όμως δόθηκε στον Ν. Καλτσή. Μια από τις αιτίες αυτής της μεταστροφής, σύμφωνα με τον πρόεδρο της Τ.Ο. ήταν και οι κακές σχέσεις που είχε ο Ι. Παπαδήμας με τους κατοίκους της κοινότητας Πουρίου.

Ο δήμος Ιωλκού αποτελεί έναν από τους μικρότερους πληθυσμιακά δήμους στον οποίο δεν υπήρξε καμιά μεταβολή μετά την εφαρμογή του προγράμματος "Ι. Καποδίστριας". Οι τέσσερις υποψήφιοι ήταν:

- ο Ν. Τσίρος, δήμαρχος Ιωλκού για 8 χρόνια, υποστηριζόμενος από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και τον ΣΥΝ.,
- ο Γ. Χαρμάνης, δημοτικός σύμβουλος, υποψήφιος του Κ.Κ.Ε.,
- η Β. Σταυροπούλου, δημοτική σύμβουλος και αυτή, υποψήφια της Ν.Δ. και της ΠΟΛ.ΑΝ. και
- ο Ν. Γανταδάκης, υποψήφιος του ΔΗ.Κ.ΚΙ.

Ο δήμος Κάρλας, ίσως είναι ο μόνος δήμος στην Ελλάδα όπου οι αντιδράσεις για τις συνενώσεις ήταν τόσο έντονες και τόσης μεγάλης διάρκειας και αποφασιστικότητας. Επικεφαλείς αυτών των αντιδράσεων ήταν οι κοινότητες Καναλίων και Κερασέας (οι άλλες δύο κοινότητες που συνενώθηκαν για τη δημιουργία του νέου δήμου είναι ο Ριζόμυλος και το Στεφανοβίκειο) οι κάτοικοι των οποίων είχαν αποφασίσει αποχή από κάθε εκλογική διαδικασία. Οι τέσσερις διεκδικητές του δήμου Κάρλας ήταν:

- ο Χρ. Σανίδας, κοινοτάρχης Στεφανοβικείου, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ.,
- ο Στ. Ρομφαίας, πρώην κοινοτάρχης Ριζομύλου, υποψήφιος της Ν.Δ.,

- ο Ι. Παπαδήμας, πρωτοεμφανιζόμενος στην Τ.Α. και προερχόμενος από το χώρο της Ν.Δ., υποστηριζόμενος από την ΠΟΛ.ΑΝ. και
- ο Γ. Εγγλέζος, κοινοτάρχης Ριζομύλου, υποψήφιος του ΔΗ.Κ.ΚΙ.

Χαρακτηριστικό της διαφωνίας με το πρόγραμμα “Ι. Καποδίστριας” είναι το γεγονός ότι από την κοινότητα Καναλίων δεν κατατέθηκε καμία υποψηφιότητα. Αίτημα των κατοίκων ήταν η δημιουργία του δήμου Βοιβηίδος με έδρα τα κανάλια ή σε άλλη περίπτωση να μείνουν τα Κανάλια ξεχωριστή κοινότητα.

Στο δήμο Μηλεών υποψήφιοι ήταν δύο αδέρφια:

- ο Απ. Αρέθας, κοινοτικός σύμβουλος στον Άγιο Γεώργιο Νηλείας, υποψήφιος της Ν.Δ. και
- ο Γ. Αρέθας, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ.

Προσπάθεια συγκρότησης ψηφοδελτίου έγινε και από ένα τρίτο υποψήφιο, προερχόμενο από το χώρο του ΠΑ.ΣΟ.Κ., η οποίας όμως δεν είχε αποτέλεσμα. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο υποψήφιος της Ν.Δ., Απ. Αρέθας, είχε με το μέρος του τους κοινοτάρχες Μηλεών και Καλών Νερών.

Ο δήμος Μουρεσίου είναι από τους δήμους εκείνους που βγήκαν χρήσιμα συμπεράσματα για τις δημοτικές εκλογές. Αφενός γιατί υπάρχει η παρουσία ενός “αντάρτη” από το χώρο της Ν.Δ. και αφετέρου γιατί και οι τρεις υποψήφιοι είναι πρόεδροι διαφορετικών κοινοτήτων που συνενώθηκαν για συσταθεί ο Δ. Μουρεσίου.

Οι υποψήφιοι ήταν:

- ο Δ. Ιωάννου, κοινοτάρχης Τσαγκαράδας, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ.,
- ο Κ. Λεβέντης, κοινοτάρχης Αγίου Δημητρίου Πηλίου, ανεξάρτητος, “αντάρτης” από το χώρο της Ν.Δ. και
- ο Ι. Αντωνόπουλος, κοινοτάρχης Κισσού και πρώην βουλευτής, υποψήφιος της Ν.Δ.

Σημαντικό στοιχείο στην έκβαση της εκλογικής αναμέτρησης έπαιξε η συνύπαρξη στον συνδυασμό του Κ. Λεβέντη (ο οποίος σημειωτέων είχε το μικρότερο μέσο όρο ηλικίας στο ψηφοδέλτιο), των κοινοταρχών του Μουρεσίου και του Ανηλίου.

Στο δήμο Αγγιάλου είχαν υποβληθεί μόνο δύο υποψηφιότητες:

- ο Γ. Δράγνης, δήμαρχος Ν. Αγγιάλου, υποψήφιος της Ν.Δ. και
- ο Π. Δημόπουλος, πρώην κοινοτάρχης Ν. Αγγιάλου, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ.

Αρχικά είχε εκφραστεί η επιθυμία να κατέβει ως “αντάρτης”, από το χώρο της Ν.Δ., ο πρόεδρος της κοινότητας Μικροθηβών (η οποία μαζί με τη κοινότητα Αιδινίου και το δήμο Ν. Αγγιάλου αποτελούν το νέο δήμο), αλλά μετά την παρέμβαση στελεχών του κόμματος κατέβηκε στις εκλογές ως υποψήφιος δημοτικός σύμβουλος με το συνδυασμό του Γ. Δράγνε. Από την άλλη μεριά, ο συνδυασμός του Π. Δημόπουλου αποφάσισε να συμπορευτεί στις δημοτικές εκλογές με τον Γ. Αιμονιώτη με τον οποίο είχαν έρθει σε αντιπαράθεση στις προηγούμενες εκλογές ηγούμενοι ξεχωριστών ψηφοδελτίων (ο κ. Αιμονιώτης ήταν υποψήφιος του Κ.Κ.Ε. στις εκλογές του 1994). Έτσι ο συνδυασμός του Π. Δημόπουλου εκτός από την επίσημη υποστήριξη του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. είχε την υποστήριξη του Κ.Κ.Ε. και όπως ο ίδιος ισχυριζόταν και αυτή του ΔΗ.Κ.ΚΙ.

Σκληρή προβλεπόταν η αναμέτρηση στο δεύτερο μεγαλύτερο δήμο του Ν. Μαγνησίας, στο δήμο Ν. Ιωνίας, όπου εντύπωση προκαλεί η ιδιόμορφη συνεργασία στο πρόσωπο του Π. Μαβίδη. Υποψηφιότητα για το δήμο Νέας Ιωνίας έθεσαν:

- ο Μ Φούσκης, δήμαρχος Ν. Ιωνίας για 8 χρόνια, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ και του ΣΥΝ.,
- ο Στ. Λήμιος, δημοτικός σύμβουλος Ν. Ιωνίας, “αντάρτης” προερχόμενος από το χώρο του Κ.Κ.Ε. (υποστηρίζεται από τους ανένταχτους αριστερούς),
- ο Π. Μαβίδης, αντιδήμαρχος Ν. Ιωνίας, ο οποίος κατεβαίνει ως ανεξάρτητος από το χώρο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και υποστηριζόμενος από Ν.Δ. και ΔΗ.Κ.ΚΙ. και
- ο Ι. Ιωαννίδης, δημοτικός σύμβουλος Ν. Ιωνίας, υποψήφιος του Κ.Κ.Ε.

Στον δήμο Πορταριάς, που προήλθε από τη συνένωση των κοινοτήτων Πορταριάς, Άλλης Μεριάς, Κατηχωρίου και Σταγιατών οι υποψήφιοι ήταν τρεις:

- ο Β. Κοντορίζος, κοινοτάρχης Πορταριάς για 27 χρόνια και πρόεδρος της ΤΕΔΚ Μαγνησίας, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ.,
- ο Ν. Ρήγώνης, υποψήφιος της Ν.Δ. και
- ο Ι. Μελιτζανάς, υποψήφιος του Κ.Κ.Ε. που προέρχεται από το χώρο του ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Στο δήμο Πτελεού δύο ήταν οι υποψήφιοι:

- ο Π. Παπαστεργίου, μειοψηφία στις προηγούμενες εκλογές, υποστηριζόμενος από ΠΑ.ΣΟ.Κ. και ΣΥΝ. και
- ο Τρ. Χατζηπλής, κοινοτάρχης Πτελεού για 16 χρόνια, υποψήφιος της Ν.Δ.

Ο δήμος αυτός απασχόλησε ιδιαίτερα τη Ν.Δ. όσο αφορά την αναζήτηση του υποψηφίου που θα υποστήριζε. Αρχικά ο κοινοτάρχης Πτελεού Τρ. Χατζηπλής είχε αποφασίσει να αποσυρθεί από τη διεκδίκηση του δήμου οπότε το χρίσμα από τη Ν.Δ. το πήρε ο, ως τότε, στενός του συνεργάτης και αντιπρόεδρος της κοινότητας Ν. Λειμονής ο οποίος στη συνέχεια παραιτήθηκε από το αξίωμα λέγοντας πως δεν βρήκε την ανταπόκριση που θα περίμενε και πως ο απερχόμενος κοινοτάρχης “σαμποτάριζε” την υποψηφιότητά του. Η Ν.Δ. έκανε εκ νέου πρόταση στον Τρ. Χατζηπλή ο οποίος στην αρχή αρνήθηκε αλλά μετά από έντονες πιέσεις αποδέχθηκε να τεθεί και πάλι υποψήφιος δήμαρχος.

Αν και ο δήμος Πτελεού χαρακτηριζόταν ως ένας από τους “εύκολους” δήμους για τη Ν.Δ. λόγω του ποσοστού του κόμματος στις βουλευτικές εκλογές, η αναταραχή που δημιουργήθηκε με την υποψηφιότητα του Τρ. Χατζηπλή δεν άφησε ανεπιρρέαστα τα αποτελέσματα των δημοτικών εκλογών.

Στο δήμο Σηπιάδος, που προήλθε από την συνένωση τριών κοινοτήτων του νοτίου Πηλίου υποψήφιοι ήταν:

- ο Ε. Χαράνας, κοινοτικός σύμβουλος Λαύκου, υποψήφιος του Κ.Κ.Ε.,
- ο Ι. Μακρής, κοινοτάρχης Προμυρίου για 16 χρόνια, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. και
- ο Δ. Ζηργάνος, κοινοτάρχης Μηλίνας για 8 χρόνια, υποψήφιος της Ν.Δ.

Τρεις ήταν οι υποψήφιοι που διεκδικούν την ψήφο των κατοίκων του δήμου Σκιάθου:

- ο Γ. Δαμάσκος, δημοτικός σύμβουλος, “αντάρτης” από το χώρο του ΠΑ.ΣΟ.Κ.,
- ο Δ. Πρεβεζάνος, δήμαρχος Σκιάθου, υποψήφιος της Ν.Δ. και
- ο Ι. Γιοβανάκης, δημοτικός και αυτός σύμβουλος, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ.

Παρατηρώντας τα αποτελέσματα των βουλευτικών εκλογών διαπιστώνουμε ότι η διαφορά μεταξύ των δύο μεγάλων κομμάτων δεν είναι τόσο μεγάλη έτσι ώστε να γίνεται φανερή κατά κάποιο τρόπο η προδιάθεση των ψηφοφόρων. Παρόλο αυτά,

ένα στοιχείο μπορεί να μας προϊδέαζε για την εξέλιξη των δημοτικών εκλογών σε αυτό το δήμο είναι ότι τα τελευταία χρόνια εκλεγόταν δήμαρχος προσκείμενος στο κόμμα της Ν.Δ.

Το δήμο Σκοπέλου διεκδικούσαν:

- η Σ. Κρικίδη, δημοτική σύμβουλος, υποψήφια της Ν.Δ.,
- ο Στ. Περίσσης, δήμαρχος Σκοπέλου τα τελευταία 8 χρόνια, υποστηριζόμενος από ΠΑ.ΣΟ.Κ. και ΣΥΝ. και
- η Κ. Ραμαντάνη, πρωτοεμφανιζόμενη στο χώρο της Τ.Α., υποψήφια του Κ.Κ.Ε.

Στο δήμο Σούρπης, ο οποίος προήλθε από τη συνένωση των κοινοτήτων Αμαλιάπολης, Αγίας Τριάδας, Αγίου Ιωάννη, Βρύναινας, Δρυμώνος και Σούρπης, υποψήφιοι ήταν:

- ο Π. Γεωργιάδης, κοινοτικός σύμβουλος, υποστηριζόμενος από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και τον ΣΥΝ.,
- ο Α. Κωστούλας, κοινοτικός σύμβουλος για δύο χρόνια, υποψήφιος της Ν.Δ. και
- ο Κ. Σώμος, νομαρχιακός σύμβουλος στο παρελθόν και για πολλά χρόνια κοινοτικός σύμβουλος, υποψήφιος του Κ.Κ.Ε.

Αξίζει να αναφερθεί κανείς στο γεγονός ότι ο υποψήφιος στις εκλογές του 1998 της Ν.Δ. είχε συμμετάσχει και είχε εκλεγεί κοινοτικός σύμβουλος στις προηγούμενες εκλογές στο ψηφοδέλτιο του τότε υποψηφίου της Ν.Δ., κοινοτάρχη Σούρπης έως το 1998, Γ. Κουντούρη. Η διαμάχη όμως μεταξύ του Α. Κωστούλα και του Γ. Κουντούρη, οδήγησε τον πρώτο στην παραίτησή του το 1996.

Στον ιστορικό δήμο Φερών οι υποψήφιοι για τη δημαρχία ήταν:

- ο Κ. Κανάρης, δήμαρχος Βελεστίνου, υποψήφιος της Ν.Δ. και
- ο Γ. Γεροβασίλης, πρώην δήμαρχος Βελεστίνου, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ.

Οι συνενώσεις σε αυτό το δήμο είχαν ως αποτέλεσμα την αλλαγή των γενικότερων χαρακτηριστικών του και ειδικότερα τον διπλασιασμό του πληθυσμού. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των βουλευτικών εκλογών η Ν.Δ. (ποσοστό 50,73%) προηγείται με μεγάλη διαφορά του ΠΑ.ΣΟ.Κ. (ποσοστό 36,13%) γεγονός που ίσως προεξοφλούσε και τον νικητή των δημοτικών εκλογών.

Στην κοινότητα Ανάβρας, μιας από τις τέσσερις κοινότητες του νομού, οι υποψήφιοι κοινοτάρχες ήταν:

- ο Δ. Τσουκαλάς, πρώην κοινοτάρχης Ανάβρας, ανεξάρτητος υποψήφιος και
- ο Ι. Κανατούλας, κοινοτικός σύμβουλος, ανεξάρτητος και αυτός υποστηριζόμενος από το ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Και οι δύο υποψήφιοι προέρχονται από το χώρο της Ν.Δ. αλλά ο μεν πρώτος δεν έτυχε κομματικής υποστήριξης, ενώ ο δεύτερος υποστηρίχθηκε από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. Επιπλέον, ο Ι. Κανατούλας στις δημοτικές εκλογές είχε την υποστήριξη του κοινοτάρχη Ανάβρας.

Στην κοινότητα Κεραμιδίου, υποψήφιοι ήταν:

- ο Κ. Καλαμίδας, κοινοτάρχης Κεραμιδίου για 16 χρόνια, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. και
- ο Β. Κυριαζής, πρωτοεμφανιζόμενος στην Τ.Α., υποψήφιος της Ν.Δ.

Δύο ήταν οι υποψήφιοι για την κοινότητα Μακρινίτσας:

- ο Κ. Χατζηγιάνης, πρωτοεμφανιζόμενος στην Τ.Α., ως ανεξάρτητος και
- ο Ν. Τσούκας, κοινοτάρχης Μακρινίτσας για 8 χρόνια, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ.

Τέλος, για την κοινότητα Τρικερίου υποψήφιοι κοινοτάρχες ήταν:

- ο Ν. Φορτούνας, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ και του ΣΥΝ. και
- ο Γ. Γερογιάννης, ανεξάρτητος υποψήφιος από το χώρο της Ν.Δ.

4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ & ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΩΝ

ΕΚΛΟΓΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ

4.1. Γενικά

Τα αποτελέσματα του πρώτου και δεύτερου γύρου των δημοτικών και των νομαρχιακών εκλογών είναι ιδιαίτερα αντιπροσωπευτικά της πολιτικής κατάστασης που επικρατούσε την περίοδο εκείνη στο νομό Μαγνησίας και γενικότερα στην Ελλάδα.

Στις νομαρχιακές εκλογές, στον πρώτο γύρο δόθηκε η ευκαιρία στους πολίτες να επιδοκιμάσουν ή να αποδοκιμάσουν την πολιτική των κομμάτων, και ειδικά της κυβέρνησης, με την ψήφο τους, καλύτερα από ότι αυτό θα μπορούσε να γινόταν στις βουλευτικές εκλογές. Ενώ στις βουλευτικές, η ψήφος των πολιτών οδηγεί στην ανάδειξη του κόμματος που ο καθένας επιθυμεί να είναι το κυβερνών, στις νομαρχιακές, η ψήφος αποδεσμευμένη από το βάρος της ανάδειξης του κυβερνώντος κόμματος, μπορεί και ασκεί αντικειμενική κριτική στα κόμματα. Δίνεται η δυνατότητα και στον πολίτη που υποστηρίζει την κυβέρνηση, να την επικρίνει με την ψήφο του χωρίς αυτό να προκαλεί ραγδαίες εξελίξεις (π.χ. πρόωρες εκλογές), κάτι που δεν είναι δυνατό να γίνει στις βουλευτικές εκλογές.

Στις δημοτικές εκλογές τα πράγματα είναι διαφορετικά. Η ψήφος του πρώτου γύρου, ανταποκρίνεται περισσότερο στην προσωπικότητα του υποψηφίου και λιγότερο στην κομματική του ταυτότητα. Ο ψηφοφόρος δεν ασκεί κριτική στα κόμματα, αλλά εκφράζει τη γνώμη του για το ποιος πιστεύει πως είναι ο καταλληλότερος για τη θέση και βρίσκεται κοντά στα δικά του πιστεύω και τις δικές του επιδιώξεις.

Τα αποτελέσματα του δεύτερου γύρου των δημοτικών και νομαρχιακών εκλογών στην Ελλάδα κρίθηκαν κυρίως από τρία κυρίαρχα στοιχεία. Από την συσπείρωση των οπαδών των κομμάτων, από τις συμμαχίες των δύο μεγάλων κομμάτων με τα μικρότερα και από την αποχή. Πιο συγκεκριμένα στο νομό Μαγνησίας θα λέγαμε ότι, εκτός από την περίπτωση της κοινότητας Καναλιών όπου υπήρξε αποχή από όλη την εκλογική διαδικασία, τα δύο πρώτα στοιχεία είναι αυτά τα οποία εμφανίζονται πιο έντονα τόσο στο σύνολο του νομού όσο και στον κάθε δήμο χωριστά.

Η ξαφνική πολιτικοποίηση του δεύτερου γύρου από τα κόμματα έρχεται σε αντίφαση με την ρευστότητα που επικράτησε στον πρώτο γύρο όσον αφορά την κατεύθυνση της ψήφου στις τοπικές κοινωνίες. Τα κόμματα επιχείρησαν να συσπειρώσουν τους οπαδούς τους χρησιμοποιώντας ως βάση την πολιτική τους ταυτότητα, αποφεύγοντας έτσι φαινόμενα που παρατηρήθηκαν στον πρώτο γύρο.

Αυτοί που έμεινα εκτός στον πρώτο γύρο ήταν οι ρυθμιστές των αποτελεσμάτων του δεύτερου γύρου των νομαρχιακών και δημοτικών εκλογών. Γνωρίζοντάς το αυτό τα δύο μεγάλα κόμματα προσπάθησαν να δημιουργήσουν συμμαχίες έτσι ώστε να καταφέρουν να επικρατήσουν των αντιπάλων τους.

Για τις συμμαχίες του δεύτερου γύρου, το κάθε κόμμα, άλλο περισσότερο και άλλο λιγότερο, στη εβδομάδα που μεσολάβησε, έκανε γνωστή την επίσημη θέση που θα ακολουθούσε. Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. πρόσβλεπε στη στήριξη από τα κόμματα της «αριστεράς» και των «ανταρτών». Ο νομός Μαγνησίας ήταν χαρακτηριστική περίπτωση για το ΠΑ.ΣΟ.Κ., λόγω των σχέσεων του υποψηφίου Π. Σκοτινιώτη με το Κ.Κ.Ε. (έφυγε το 1991 από το κόμμα και εντάχθηκε στον ΣΥΝ) και του υψηλού σχετικά ποσοστού (περίπου 10,3%) που πήρε ο «αντάρτης» του ΠΑ.ΣΟ.Κ., ο οποίος υποστηρίχθηκε από το ΔΗ.Κ.ΚΙ.. Η Ν.Δ. δήλωνε ότι συμμαχίες σε κεντρικό επίπεδο δεν θα έκανε, αλλά στην πραγματικότητα με πλάγιο τρόπο επιδίωξε συμμαχίες κατά τόπους και όπου υπήρχε πρόσφορο έδαφος. Η θέση του Κ.Κ.Ε. για το δεύτερο γύρο των εκλογών ήταν λευκό, άκυρο ή αποχή στους συνδυασμούς που υποστηρίζονταν από το ΠΑ.ΣΟ.Κ, τον ΣΥΝ. ή από τη Ν.Δ. Ο ΣΥΝ. δεν έδωσε κατεύθυνση στις ψήφους των οπαδών του παρά μόνο τους κάλεσε να κάνουν τις επιλογές τους με πολιτικά και αυτοδιοικητικά κριτήρια, χωρίς να επηρεαστούν από λογικές ίσων αποστάσεων ή προτιμησιακών σχέσεων. Τέλος, το ΔΗ.Κ.ΚΙ. κάλεσε τους οπαδούς του να τηρήσει ίσες αποστάσεις από τα δύο μεγάλα κόμματα, πιθανόν αφήνοντας όμως περιθώρια για ευνοϊκότερη αντιπετώπιση των υποψηφίων του ΠΑ.ΣΟ.Κ.

4.2. Αποτελέσματα νομαρχιακών εκλογών 1998

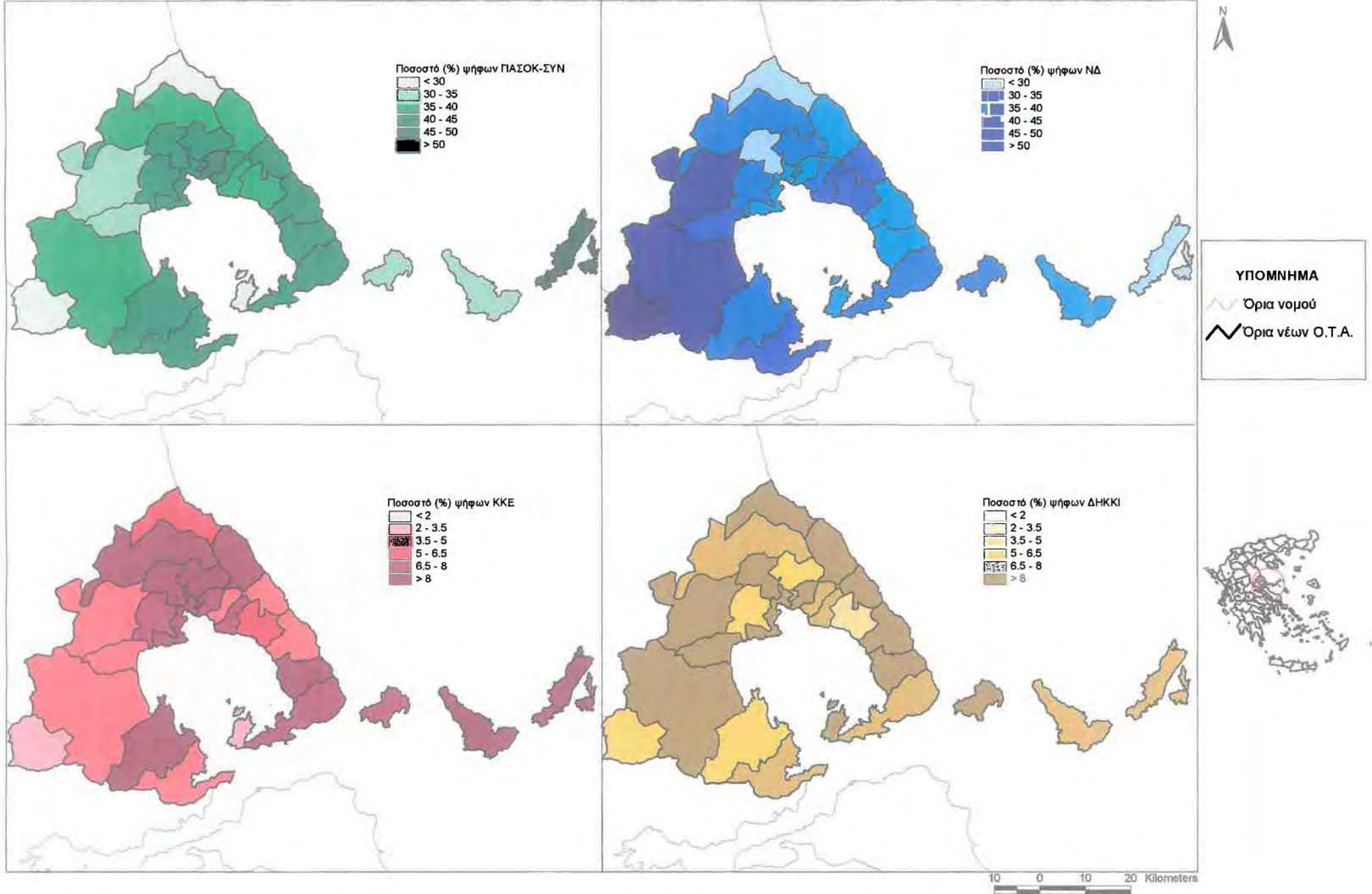
4.2.1. Πρώτος γύρος

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του πρώτου γύρου στο σύνολο του νομού η συνεργασία του ΠΑ.ΣΟ.Κ. με τον ΣΥΝ. εξακολουθεί να κατέχει την πρώτη θέση με ποσοστό 39,41%, και ακολουθούν η Ν.Δ. με ποσοστό 36,06%, το ΔΗ.Κ.ΚΙ. με 9,56% και το ΚΚΕ με 8,35%.

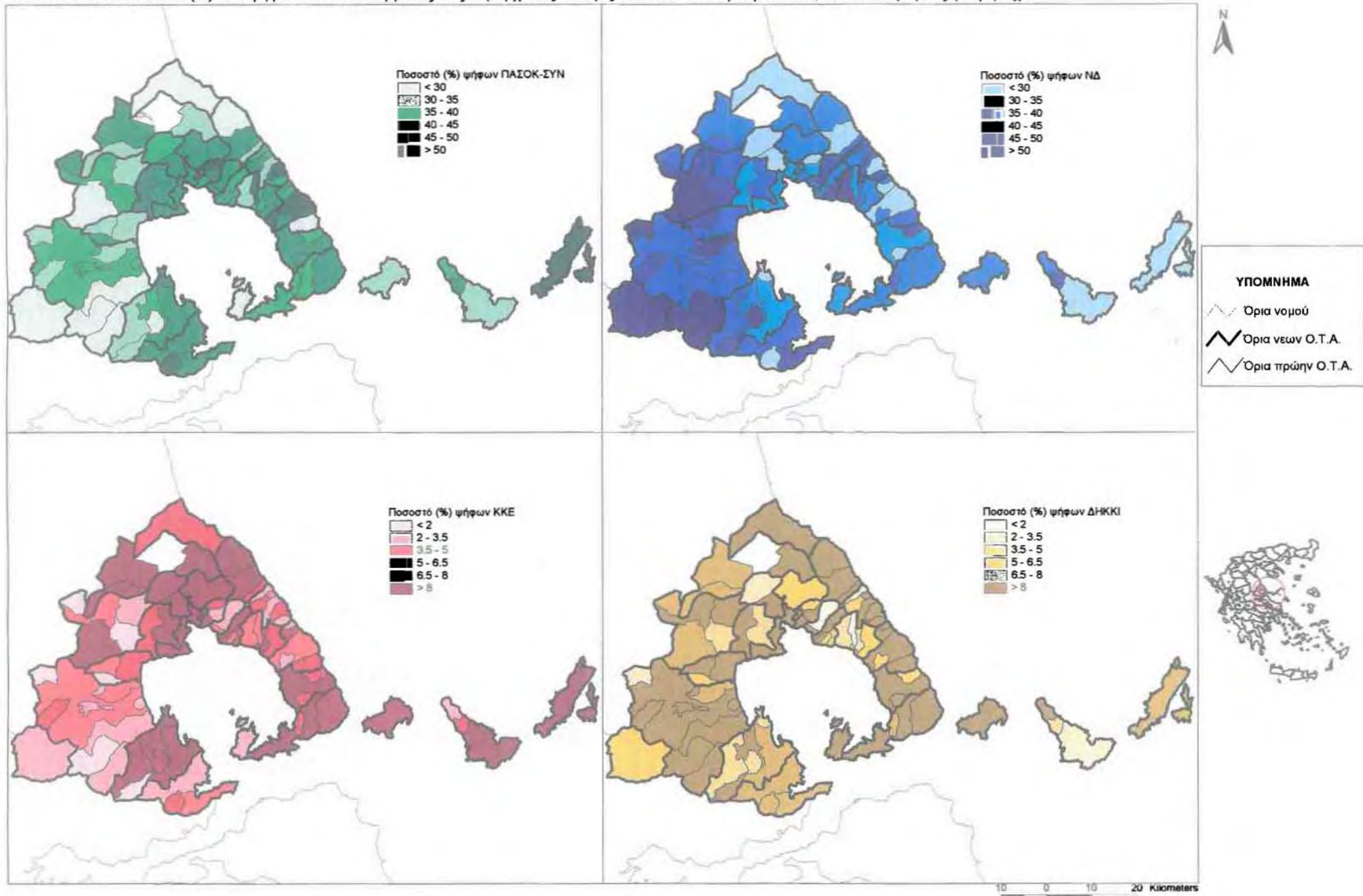
Από τους παρακάτω χάρτες 4.1 και 4.2 και τους πίνακες 4.1 και 4.2 του παραρτήματος προκύπτουν τα εξής. Η εκλογική δύναμη του ΠΑ.ΣΟ.Κ. εμφανίζεται μεγαλύτερη (ποσοστό > 45%) στους δήμους Πορταριάς και Αλοννήσου, ενώ μικρότερη (ποσοστό < 30%) είναι στις τρεις από τις τέσσερις συνολικά κοινότητες του νομού, στις κοινότητες Ανάβρας, Κεραμιδίου και Τρικεριού. Ο λόγος για τον οποίο το ΠΑ.ΣΟ.Κ. παρουσιάζει μικρά ποσοστά στις περιοχές αυτές οφείλεται μάλλον στο γεγονός του πολύ μεγάλου ποσοστού που παρουσιάζει στις ίδιες περιοχές το ΔΗ.Κ.ΚΙ αλλά και στη γενικότερη αύξηση που παρουσιάζει το ίδιο κόμμα στο σύνολο του νομού. Πιο συγκεκριμένα η εκλογική δύναμη του ΔΗ.Κ.ΚΙ. στην κοινότητα Τρικεριού ανέρχεται στο 34,5% και φτάνει στη κοινότητα Κεραμιδίου το ποσοστό του 41,44%. Το κόμμα της Ν.Δ. εμφανίζει μεγάλα ποσοστά στους δήμους Αλμυρού (45,82%) και Φερών (49,04%), όπως επίσης και στην κοινότητα Ανάβρας (64,92%) όπου παραδοσιακά εμφανίζεται ιδιαίτερα ενισχυμένο. Τέλος, το Κ.Κ.Ε. εκτός από τη περίπτωση του δήμου Σκοπέλου όπου το ποσοστό είναι αρκετά υψηλό (20,33%), στις υπόλοιπες περιοχές του νομού το ποσοστό του κόμματος κυμαίνεται μεταξύ του 5-10% περίπου.

Τα αποτελέσματα των κομμάτων ανά νέο δήμο βλέπουμε όπως είναι φυσικό να έχουν άμεση σχέση με τα αποτελέσματα των κομμάτων σε κάθε δήμο και κοινότητα πριν από τις συνενώσεις. Ο μεγαλύτερος δήμος ή κοινότητα του κάθε νέου Ο.Τ.Α. είναι αυτός που «δίνει» το πολιτικό χρώμα της περιοχής. Στο δήμο Αλμυρού, τα ποσοστά που παίρνει το ΠΑ.ΣΟ.Κ. στις κοινότητες που συστήνουν αυτό το δήμο διαφοροποιούνται σημαντικά μεταξύ τους, αλλά σε επίπεδο νέου Ο.Τ.Α. το ποσοστό που παίρνει το κόμμα είναι στα ίδια επίπεδα με αυτό της έδρας του λόγω της υπεροχής που αυτή έχει σε σχέση με τις υπόλοιπες σε επίπεδο πληθυσμιακού μεγέθους. Το ίδιο φαίνεται να

ΧΑΡΤΗΣ 4.1: Το ποσοστό (%) των ψήφων του κάθε κόμματος στις νομαρχιακές εκλογές του 1998 ανά νέο Ο.Τ.Α., στο Ν. Μαγνησίας (α' γύρος)

ΧΑΡΤΗΣ 4.2: Το ποσοστό (%) των ψήφων του κάθε κόμματος στις νομαρχιακές εκλογές του 1998 ανά πρώην Ο.Τ.Α., στο Ν. Μαγνησίας (α' γύρος)

συμβαίνει, όσον αφορά τα ποσοστά του ΠΑ.ΣΟ.Κ., και στους δήμους Σούρπης και Φερών στον οποίο μάλιστα οι διαφοροποιήσεις είναι πιο έντονες. Σε αυτό το δήμο όταν το ΠΑ.ΣΟ.Κ. παίρνει ποσοστό 44,56% στην κοινότητα Μικρού Περιβολακίου, εμφανίζει ποσοστό 19,41% στην κοινότητα Περιβλέπτου του ίδιου δήμου. Τα ποσοστά της Ν.Δ. παρουσιάζουν μεγάλη διαφοροποίηση στο εσωτερικό του δήμου Πτελεού, στον οποίο ενώ στις δύο από τις τρεις κοινότητες (κοινότητες Πτελεού και Αχιλλείου) το ποσοστό του κόμματος είναι σχεδόν το ίδιο (περίπου 45%), στην τρίτη κοινότητα του νέου Ο.Τ.Α., στους Άγιους Θεόδωρους, το ποσοστό αυτό είναι κατά 20 περίπου ποσοστιαίες μονάδες μικρότερο (22,96%). Αυτό ίσως να εξηγείται από το γεγονός ότι το ΠΑ.ΣΟ.Κ. στην ίδια κοινότητα παρουσιάζει αρκετά μεγάλο ποσοστό (60,42%). Στις περισσότερες περιπτώσεις, η απόκλιση των ποσοστών των κομμάτων σε κάθε πρώην Ο.Τ.Α. από το ποσοστό των κομμάτων σε κάθε νέο Ο.Τ.Α. δεν είναι μεγάλη.

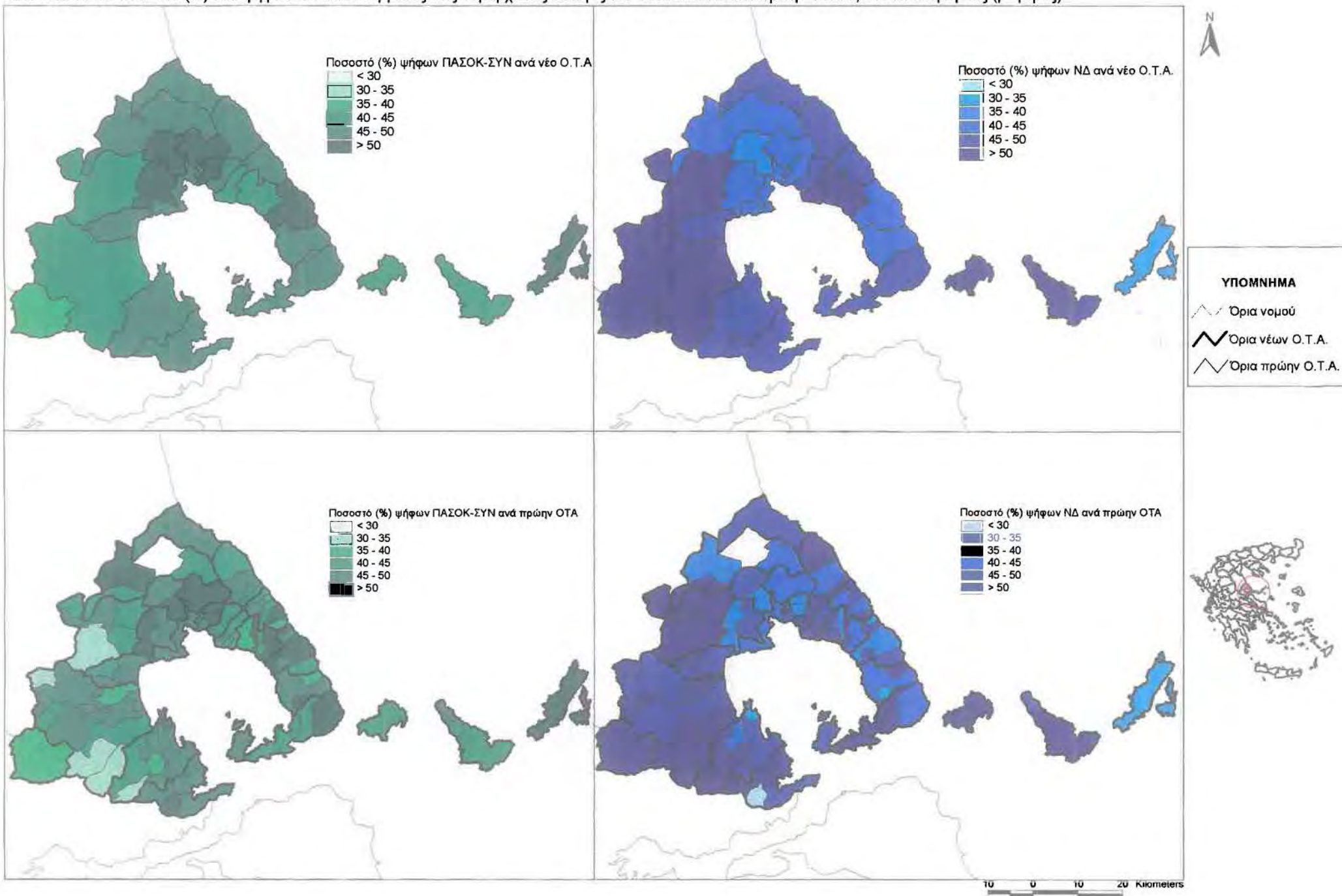
Πρέπει τέλος, να σημειωθεί ότι στην κοινότητα Καναλιών του δήμου Κάρλας, υπήρχε μία και μόνο ψήφος υπέρ του συνδυασμού που υποστηριζόταν από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και τον ΣΥΝ., η οποία όμως δεν λήφθηκε υπόψη τόσο κατά τη χαρτογράφηση όσο και κατά τη χρήση του μοντέλου, για την αποφυγή αλλοίωσης των αποτελεσμάτων από τη στιγμή μάλιστα που ήταν μια ψήφος σε σύνολο 2209 εγγεγραμμένων.

4.2.2. Δεύτερος γύρος

Όπως ήδη αναφέρθηκε, η περίπτωση των νομαρχιακών εκλογών στη Μαγνησία, αποτέλεσε για το ΠΑ.ΣΟ.Κ. «πονοκέφαλο» και αυτό γιατί με δεδομένο το γεγονός ότι το τελικό αποτέλεσμα θα κρινόταν από τους ψηφοφόρους του Κ.Κ.Ε., οι κακές σχέσεις του κοινού υποψηφίου του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ (έφυγε από το Κ.Κ.Ε. το 1991, για να προσχωρήσει αργότερα στο ΣΥΝ), και το σχετικά υψηλό ποσοστό του «αντάρτη» του ΠΑ.ΣΟ.Κ., η επικράτηση κρινόταν ως πολύ δύσκολη υπόθεση.

Όπως φαίνεται στο χάρτη 4.3, ο υποψήφιος της Ν.Δ. επικράτησε περισσότερο στο Πήλιο και τα νησιά, ενώ ο κοινός υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. είχε μεγαλύτερα ποσοστά στα μεγάλα αστικά κέντρα, του Βόλου και της Ν. Ιωνίας, καθώς επίσης και στους δήμους που βρίσκονται γύρω από αυτά. Μάλιστα στο δήμο Ν. Ιωνίας, παρουσιάζει και το υψηλότερο ποσοστό το οποίο είναι της τάξης του 53,51% και

ΧΑΡΤΗΣ 4.3: Το ποσοστό (%) των ψήφων του κάθε κόμματος στις νομαρχιακές εκλογές του 1998 ανά νέο και πρώην Ο.Τ.Α., στο Ν. Μαγνησίας (β' γύρος)

διαφορά 15 περίπου ποσοστιαίων μονάδων από τον υποψήφιο της Ν.Δ. μεγάλο είναι και το ποσοστό που συγκεντρώνει και στους δήμους Αφειτών και Αλοννήσου (> 50%). Από τη μεριά του ο Ν. Καλλές, υποψήφιος της Ν.Δ., συγκεντρώνει το μεγαλύτερο του ποσοστό στην κοινότητα Ανάβρας (58,14%), ενώ μεγάλη εμφανίζεται η εκλογική του δύναμη και στους δήμους Φερών, Αλμυρού, Αρτέμιδος και Μηλεών και στα νησιά της Σκιάθου και της Σκοπέλου όπου το ποσοστό του είναι μεγαλύτερο του 50%.

4.2.3. Παρατηρήσεις

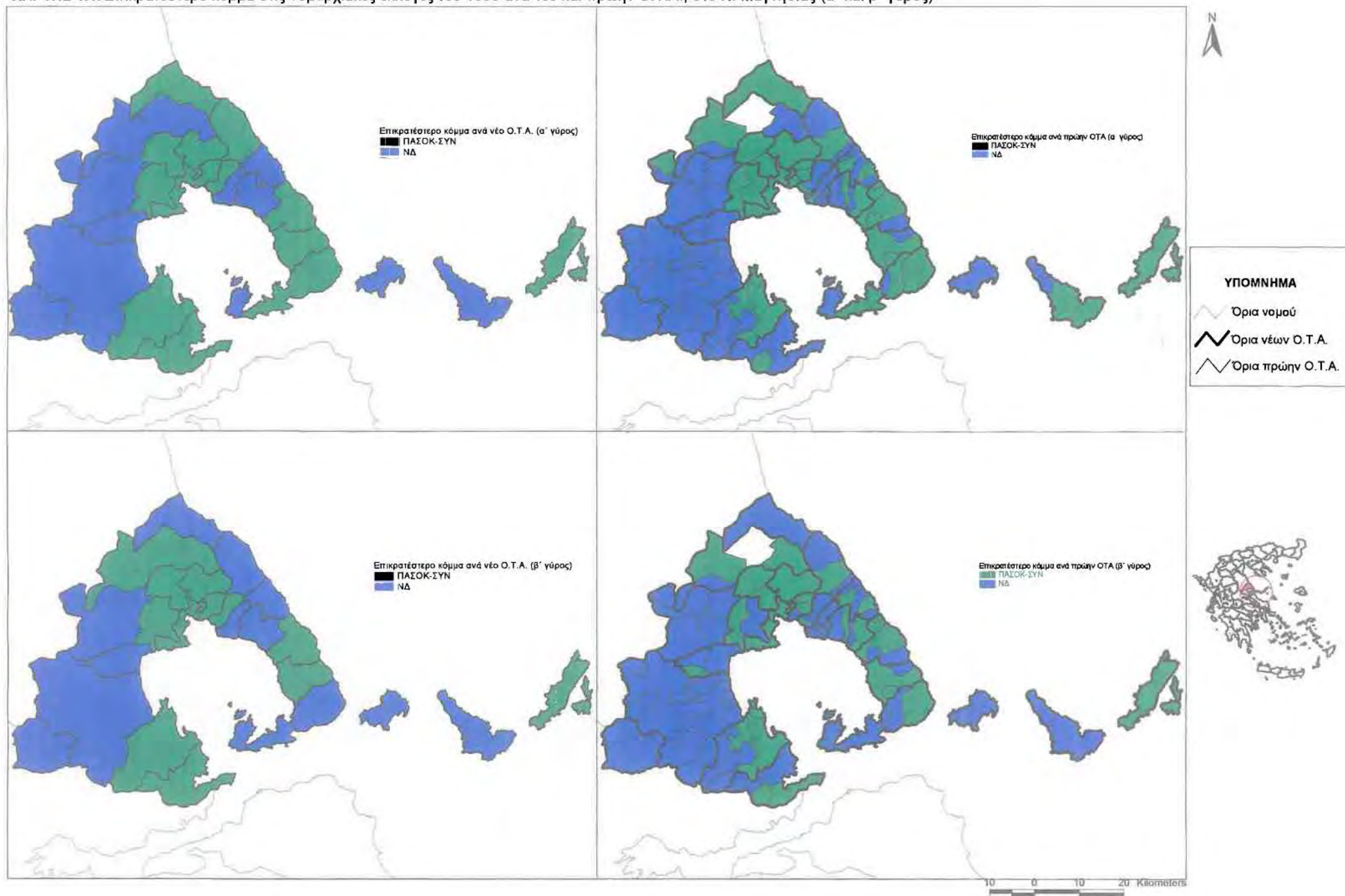
Συνολικά στον πρώτο γύρο των νομαρχιακών εκλογών, σύμφωνα με το χάρτη 4.4, το ΠΑ.ΣΟ.Κ. επικράτησε σε 12 δήμους και σε 2 κοινότητες, ενώ η Ν.Δ. σε 8 δήμους και 2 κοινότητες. Σε ορισμένους δήμους όπως μπορεί να παρατηρηθεί από την χαρτογράφηση σε επίπεδο πρώην Ο.Τ.Α. μπορεί ένα κόμμα να επικρατεί στις περισσότερες από τις κοινότητες ενός νέου Ο.Τ.Α. αλλά όχι και στο σύνολο του και πάλι λόγω των πληθυσμιακών διαφορών μεταξύ των κοινοτήτων. Μπορεί αριθμητικά, όσο αφορά τους κερδισμένους δήμους και κοινότητες, το ΠΑ.ΣΟ.Κ. να υπερτερεί της Ν.Δ. όμως η μείωση της μεταξύ τους διαφοράς και η αύξηση της εκλογικής δύναμης των “μικρών κομμάτων”, ήταν τα στοιχεία που χαρακτήρισαν αυτό τον πρώτο γύρο. Μια αύξηση η οποία πολύ πιθανό να οφείλεται στη διάθεση των ψηφοφόρων για καταψήφιση των δύο μεγάλων κομμάτων και της πολιτικής τους. Σε αυτό συνηγόρησε και το γεγονός ότι στον πρώτο γύρο των νομαρχιακών εκλογών ήταν πιο εύκολο για τους ψηφοφόρους να εκφράσουν την δυσφορία τους χωρίς να διακυβεύεται κανένα τους συμφέρον.

Τελικά, ο Π. Σκοτινιώτης, επικρατώντας σε 12 δήμους και μία κοινότητα, έναντι 10 δήμων και τριών κοινοτήτων που κέρδισε ο υποψήφιος της Ν.Δ., κατάφερε να επανεκλεγεί με ποσοστό 47,91% και διαφορά 3 περίπου μονάδων από τον Ν Καλλέ.

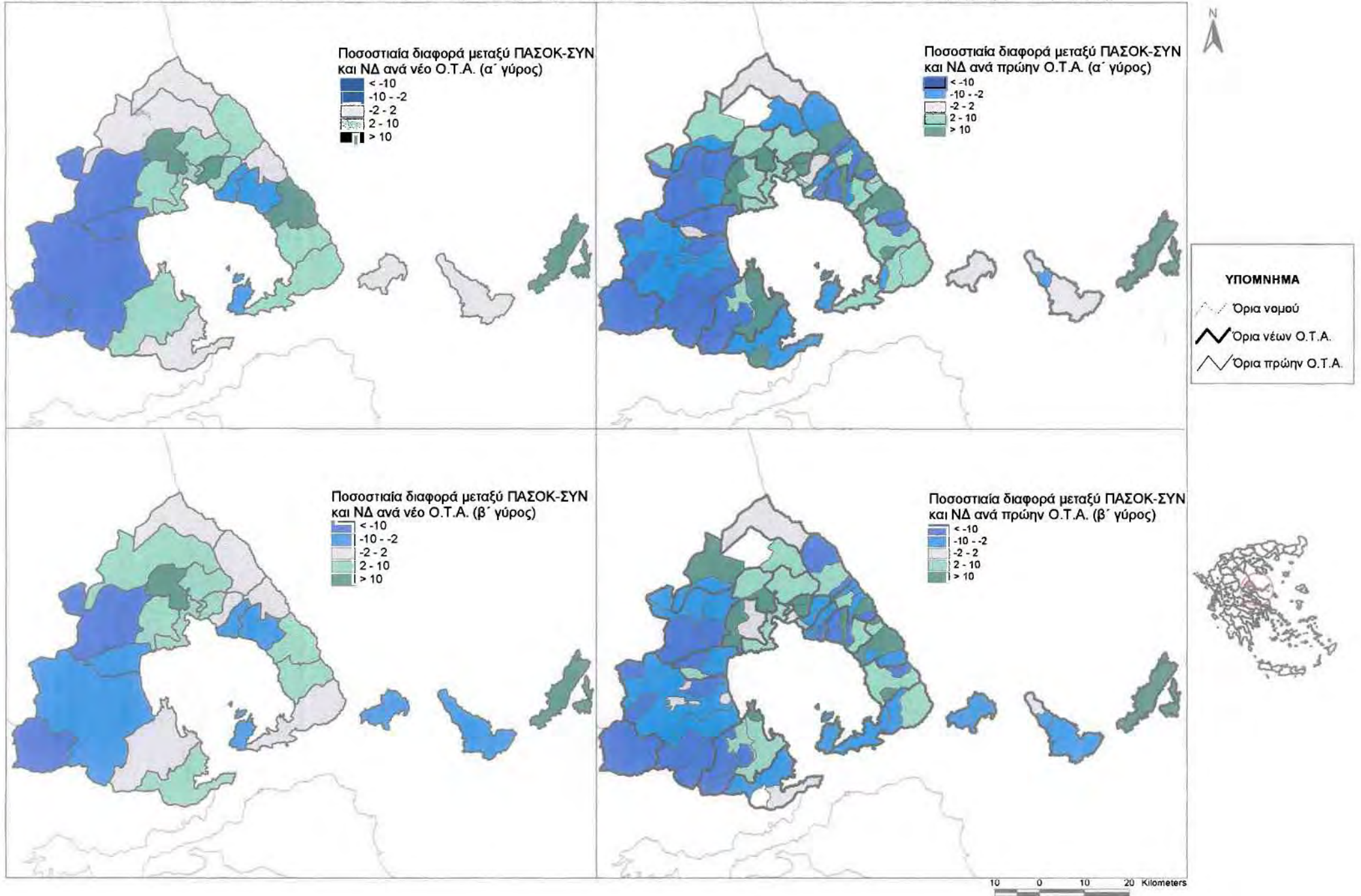
Όπως φαίνεται και από τον χάρτη 4.5, ο συνδυασμός ΠΑ.ΣΟ.Κ.-ΣΥΝ. υπερτερεί της Ν.Δ. στον πρώτο γύρο των νομαρχιακών εκλογών σε 7 δήμους και μια κοινότητα με διαφορά μεταξύ 2 με 10 ποσοστιαίων μονάδων και σε τέσσερις δήμους με διαφορά μεγαλύτερη των 10 μονάδων. Από τη άλλη, η Ν.Δ. έχει διαφορά μεγαλύτερη των 10 μονάδων από το ΠΑ.ΣΟ.Κ.-ΣΥΝ σε τρεις δήμους και μια κοινότητα του νομού, και διαφορά μεταξύ 2 και 10 μονάδων υπέρ της σε άλλους δύο δήμους και μια κοινότητα.

ΧΑΡΤΗΣ 4.4: Επικρατέστερο κόμμα στις νομαρχιακές εκλογές του 1998 ανά νέο και πρώην Ο.Τ.Α., στο Ν. Μαγνησίας (α' και β' γύρος)

ΧΑΡΤΗΣ 4.5: Ποσοστιαία διαφορά μεταξύ ΠΑΣΟΚ-ΣΥΝ και ΝΔ στις νομαρχιακές εκλογές του 1998 ανά νέο και πρώην Ο.Τ.Α., στο Ν. Μαγνησίας (α' και β' γύρος)

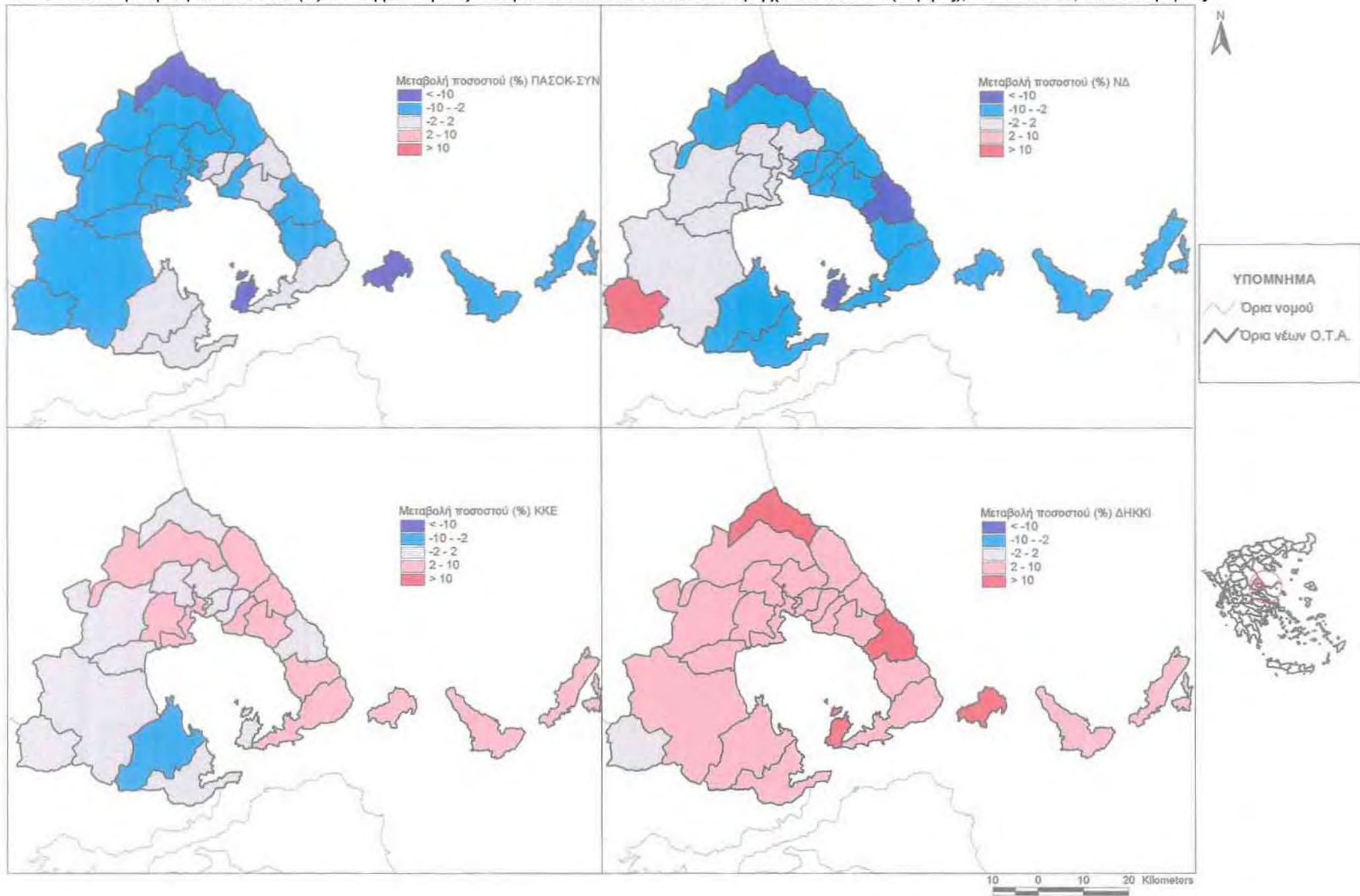
Στο δεύτερο γύρο, ο συνδυασμός ΠΑ.ΣΟ.Κ.-ΣΥΝ έχει διαφορά δύο ποσοστιαίων μονάδων και πάνω από τη Ν.Δ. σε 10 δήμους και μια κοινότητα τη στιγμή που η Ν.Δ. αποκτά μια διαφορά σε ακόμη δύο δήμους (στους δήμους Σκιάθου και Σκοπέλου) ενώ ταυτόχρονα μειώνεται η διαφορά που είχε υπέρ της στους δήμους Αλμυρού και Ν.Αγχιάλου.

Σε σύγκριση με τα αποτελέσματα των βουλευτικών εκλογών του 1996 (σύγκριση η οποία απεικονίζεται παρακάτω στον χάρτη 4.6 και στον χάρτη 4.7), στο σύνολο του νομού τα δύο μεγάλα κόμματα εμφανίζονται αποδυναμωμένα, με το ΠΑ.ΣΟ.Κ. να παρουσιάζει μεγαλύτερη πτώση στο ποσοστό του της τάξης των 5 ποσοστιαίων μονάδων και τη Ν.Δ. να ακολουθεί με μείωση κατά 2,5 μονάδες περίπου. Αποτέλεσμα αυτών των μεταβολών ήταν η μείωση της διαφοράς μεταξύ των δύο μεγάλων κομμάτων στο νομό Μαγνησίας.

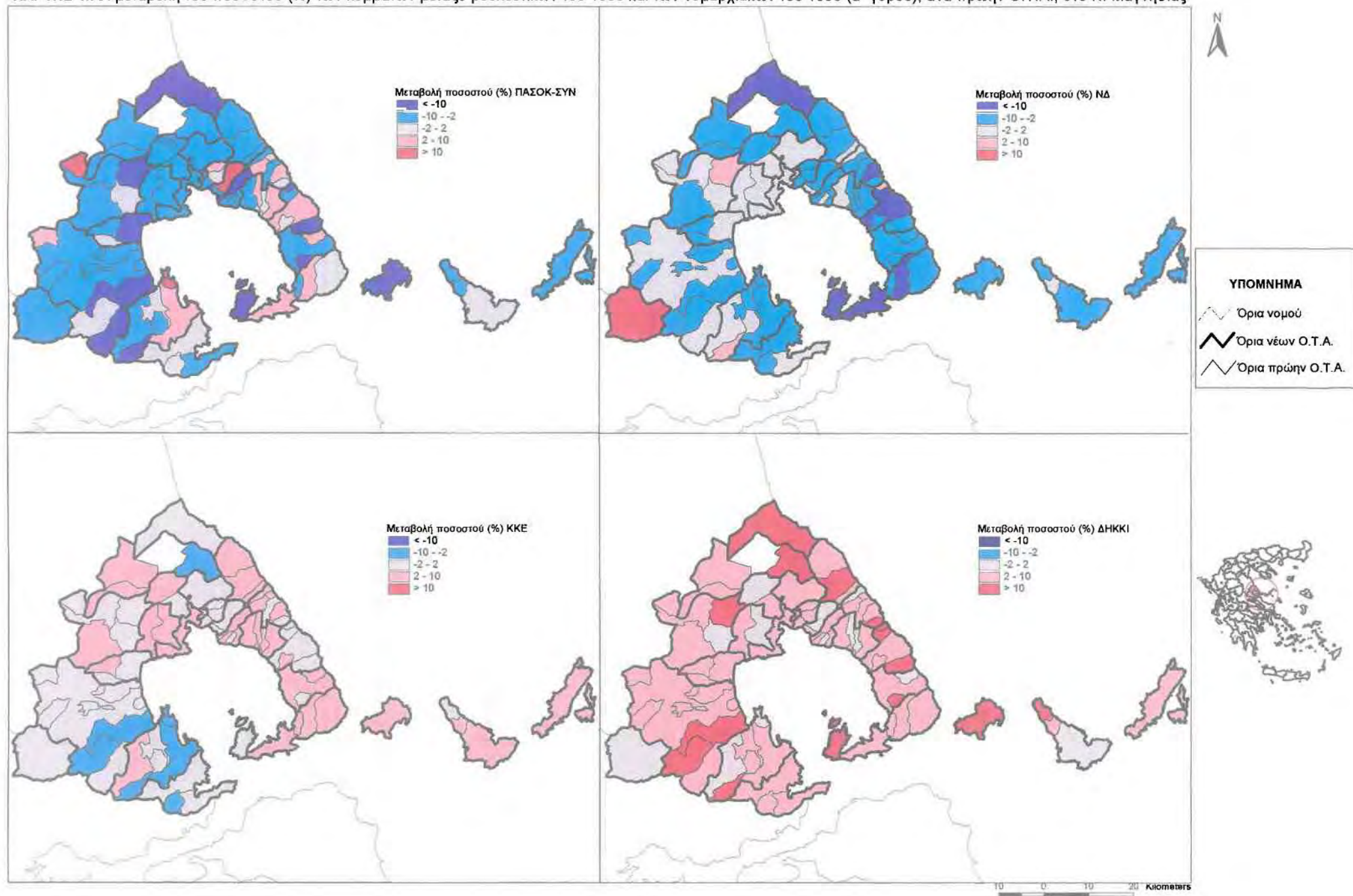
Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. παρουσιάζει μείωση μεγαλύτερη των 10 μονάδων στις κοινότητες Κεραμιδίου και Τρικερίου (το ίδιο συμβαίνει και στη Ν.Δ.) και στο δήμο Σκιάθου, ενώ ουδέτερη (αύξηση ή μείωση μικρότερη των 2 μονάδων) μπορεί να χαρακτηριστεί η μεταβολή του ποσοστού του στους δήμους Σούρπης, Πτελεού, Πορταριάς, Αγριάς, Μουρесиού, Αρτέμιδος και Σηπιάδος. Στους υπόλοιπους δήμους και κοινότητες υπάρχει μείωση μεταξύ 2-10 μονάδων. Σε επίπεδο πρώην Ο.Τ.Α., ενδιαφέρον παρουσιάζει η κοινότητα Μικρού Περιβολακίου, η οποία είναι η μόνη από τον δήμο Φερών στην οποία το κόμμα παρουσιάζει μεγάλη αύξηση (> 10 μονάδων) τη στιγμή που στον δήμο και στις άλλες κοινότητες του νέου Ο.Τ.Α. παρουσιάζει μείωση. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν και ορισμένες κοινότητες του νοτίου Πηλίου στις οποίες το ΠΑ.ΣΟ.Κ. εμφανίζεται να έχει αύξηση της εκλογικής του δύναμης, σε σχέση με αυτή των βουλευτικών εκλογών, της τάξης των 2-10 ποσοστιαίων μονάδων.

Η Ν.Δ., εκτός από την κοινότητα Ανάβρας όπου παρουσιάζει πολύ μεγάλη αύξηση του ποσοστού της, η εκλογική της δύναμη έχει μειωθεί κατά πολύ στις κοινότητες Κεραμιδίου και Τρικερίου και στο δήμο Αφειτών. Βλέποντας τον χάρτη που παρουσιάζει τη μεταβολή του ποσοστού μεταξύ των νομαρχιακών και των βουλευτικών για την Ν.Δ. θα λέγαμε ότι στους δήμους του Πηλίου και των νησιών η μείωση του ποσοστού είναι της τάξης των 2-10 μονάδων, ενώ στις υπόλοιπες περιπτώσεις επικρατεί μια πιο ουδέτερη μεταβολή. Αξίζει να σημειωθεί ότι ενώ όλες οι κοινότητες του

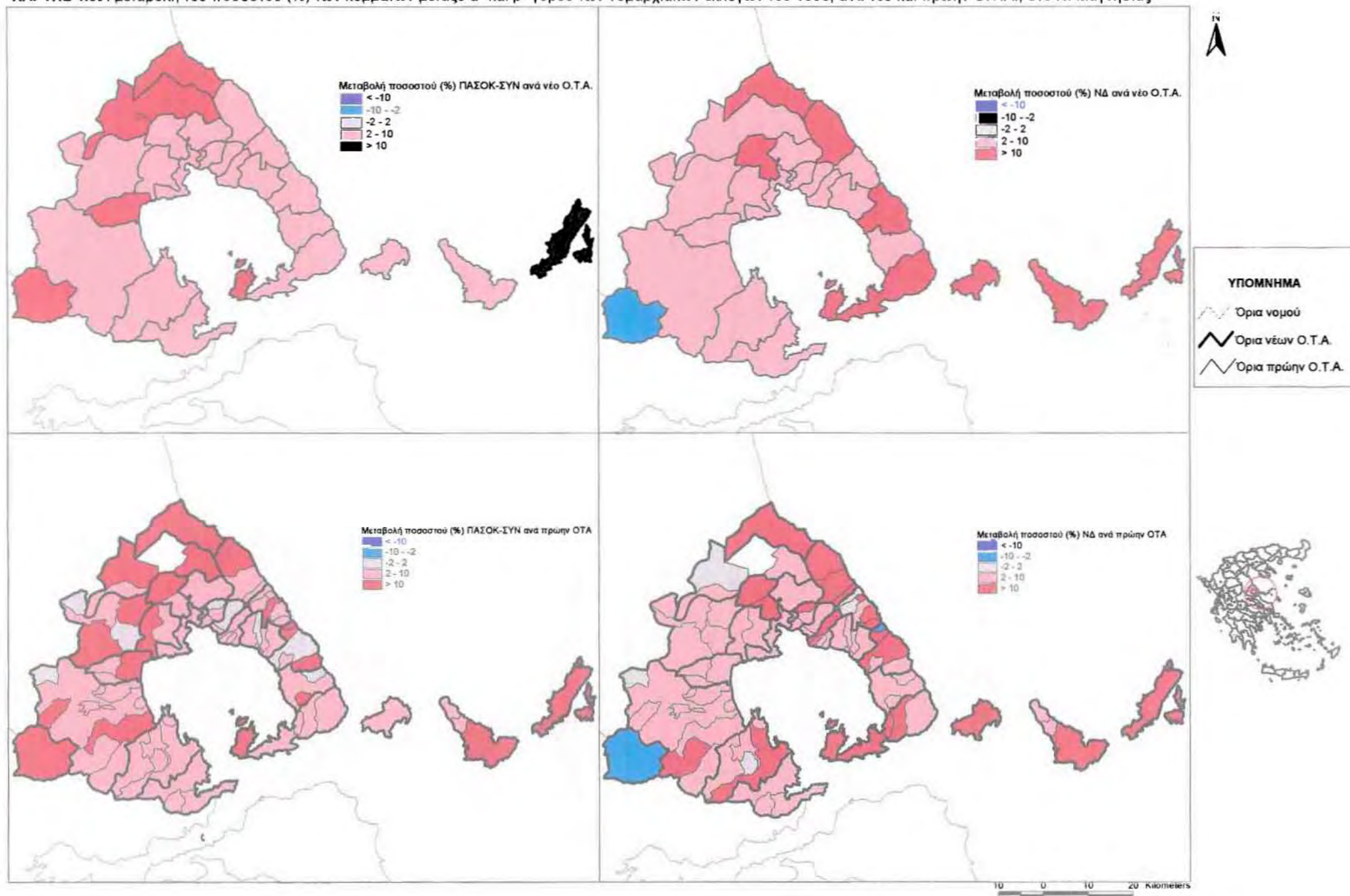
ΧΑΡΤΗΣ 4.6: Η μεταβολή του ποσοστού (%) των κομμάτων μεταξύ των βουλευτικών του 1996 και των νομαρχιακών του 1998 (α' γύρος), ανά νέο Ο.Τ.Α., στο Ν. Μαγνησίας

ΧΑΡΤΗΣ 4.7 Η μεταβολή του ποσοστού (%) των κομμάτων μεταξύ βουλευτικών του 1996 και των νομαρχιακών του 1998 (α' γύρου), ανά πρώην Ο.Τ.Α., στο Ν. Μαγνησίας

ΧΑΡΤΗΣ 4.8Η μεταβολή του ποσοστού (%) των κομμάτων μεταξύ α' και β' γύρου των νομαρχιακών εκλογών του 1998, ανά νέο και πρώην Ο.Τ.Α., στο Ν. Μαγνησίας

Όπως φάνηκε τελικά από τα αποτελέσματα, η επίσημη θέση του Κ.Κ.Ε. για αποχή, άκυρο ή λευκό και η σκληρή στάση του «αντάρτη» του ΠΑ.ΣΟ.Κ., Τρ. Ντελεδήμου, εναντίον, του επίσημου υποψηφίου του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ., δεν είχαν απήχηση στους ψηφοφόρους του νομού Μαγνησίας. Οι ψήφοι των δύο, εκτός μάχης συνδυασμών, σχεδόν μοιράστηκαν μεταξύ των αντιπάλων του δεύτερου γύρου (λίγες περισσότερες πήρε ο Ν. Καλλές) και το ποσοστό των άκυρων και λευκών κυμάνθηκε περίπου στα ίδια επίπεδα με αυτό του πρώτου γύρου, δίνοντας έτσι τη νίκη στο συνδυασμό του Π. Σκοτινιώτη λόγω της διαφοράς που είχε εξασφαλίσει από τον πρώτο γύρο των νομαρχιακών εκλογών.

4.3. Αποτελέσματα δημοτικών εκλογών 1998

4.3.1. Πρώτος γύρος

Στον πρώτο γύρο των δημοτικών εκλογών, εξελέγησαν δήμαρχοι σε εννιά δήμους και στις τέσσερις κοινότητες του νομού. Αυτοί είναι: οι δήμοι Βόλου, Αρτέμιδος, Αλοννήσου, Μηλεών, Ν.Αγχιάλου, Σκιάθου, Φερών, Πτελεού και Πορταριάς και οι κοινότητες Ανάβρας, Κεραμιδίου, Μακρινίτσης και Τρικερίου.

Από τους 26 δήμους και κοινότητες στον πρώτο γύρο των δημοτικών, οι συνδυασμοί που υποστηρίζονταν από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. ήταν επικεφαλείς σε επτά δήμους και μια κοινότητα, ενώ αυτοί που υποστηρίζονταν από τη Ν.Δ. ήταν επικεφαλείς σε 11 δήμους και 3 κοινότητες του νομού. Οι συνδυασμοί των μικρών κομμάτων κατάφεραν να υπερισχύσουν σε τρεις δήμους και σε ένα δήμο, επικεφαλής του πρώτου γύρου ήταν ένας «αντάρτης» από το χώρο της Ν.Δ.²⁴ Και σε αυτή την περίπτωση εμφανίζονται διαφορές σε ότι αφορά τον συνδυασμό που επικράτησε μεταξύ των κοινοτήτων ενός νέου δήμου, διαφορές που ίσως να οφείλονται σε παράγοντες όπως η καταγωγή και που θα μελετηθούν στη συνέχεια.

Τα αποτελέσματα, του α' γύρου των δημοτικών εκλογών, σε κάθε νέο Ο.Τ.Α. χωριστά, παρουσιάζονται στη συνέχεια με τη βοήθεια των πινάκων 4.3 και 4.4 του παραρτήματος και των χαρτών 4.9, 4.10 και 4.11 που βρίσκονται στο τέλος του υποκεφαλαίου αυτού (υποκεφάλαιο 4.3).

Στο δήμο Αγριάς επικράτησε ο Θ. Παπαευθυμίου, υποψήφιος της Ν.Δ. με ποσοστό 35,03% έχοντας στο δεύτερο γύρο ως αντίπαλο τον ανεξάρτητο υποψήφιο, Στ. Σωτηρόπουλο που υποστηριζόταν από το ΔΗ.Κ.ΚΙ. και το ΣΥΝ. ο οποίος συγκέντρωσε το 30,63% του εκλογικού σώματος. Ο Ν. Σκοπελίτης, πρώην κοινοτάρχης Αγριάς,

---

²⁴ Όταν αναφερόμαστε σε συνδυασμούς που υποστηρίζονταν από τη Ν.Δ. και το ΠΑ.ΣΟ.Κ., συμπεριλαμβάνονται σε αυτούς, εκτός των υποψηφίων που υποστηριζόταν μόνο από αυτά τα κόμματα, και οι υποψήφιοι ο οποίοι κατέβαιναν στις εκλογές με την υποστήριξη αυτών των κομμάτων σε συνεργασία ή μως και με άλλα κόμματα. Οι συνδυασμοί που υποστηρίζονταν από μικρά κόμματα αφορούν κυρίως συνεργασίες μεταξύ του ΚΚΕ, του ΣΥΝ και του ΔΗΚΚΙ, εκτός από μια περίπτωση όπου ο υποψήφιος υποστηρίζεται μόνο από την ΠΟΛΑΝ.

έμεινε εκτός για 28 ψήφους. Τα αποτελέσματα του πρώτου γύρου σε αυτό το δήμο κρίθηκαν από την εκλογική συμπεριφορά των κατοίκων της κοινότητας Δράκειας, αφού στην κοινότητα Αγριάς οι υποψήφιοι δεν είχαν διαφορά μεγαλύτερη των δύο μονάδων. Το ποσοστό που πήρε ο Στ. Σωτηρόπουλος στη Δράκεια (30,30%) ήταν εκείνο το οποίο τον οδήγησε στο δεύτερο γύρο.

Στο δήμο Αισωνίας, ο πρώην κοινοτάρχης Σέσκλου, Λ. Γκάγκας, ο οποίος υποστηριζόταν από Κ.Κ.Ε. και ΔΗ.Κ.ΚΙ. ήταν ο επικεφαλής του πρώτου γύρου με διαφορά 7 περίπου ποσοστιαίων μονάδων από το δεύτερο Δ. Καντόλα, υποψήφιο της Ν.Δ. Ο υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ., κοινοτάρχης Διμηνίου για 16 χρόνια, έμεινε έξω από τη διεκδίκηση του δήμου με ποσοστό 25,76%. Οι κάτοικοι του Σέσκλου, ψηφίζοντας στην πλειονότητά τους (ποσοστό 79,48%) τον υποψήφιο που καταγόταν από τη δική τους κοινότητα, τον Λ. Γκάγκα, κατάφεραν όχι μόνο να τον φέρουν στη πρώτη θέση αλλά και να αφήσουν από έξω τον κοινό υποψήφιο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ.

Στο δήμο Αλμυρού, από τους τέσσερις αρχικά υποψηφίους, επικράτησαν ο υποψήφιος της Ν.Δ., Σπ. Ράππος με ποσοστό 31,53% και ο υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ., Στ. Κοντογεωργάκης με ποσοστό 31,27%. Ο “αντάρτης” από το χώρο της Ν.Δ. συγκέντρωσε αρκετά μεγάλο ποσοστό της τάξης του 28,28% χωρίς όμως να καταφέρει να συνεχίσει στο δεύτερο γύρο. Όπως είχε προβλεφθεί και πριν το πρώτο γύρο, η αναμέτρηση σε αυτό το δήμο ήταν δύσκολη μιας και η διαφορά μεταξύ των δύο πρώτων υποψηφίων ήταν ελάχιστη.

Ο δήμος Αλοννήσου είναι από τους δήμους στους οποίους εξελέγη δήμαρχος από τον πρώτο γύρο. Νικητής των δημοτικών εκλογών στο δήμο Αλοννήσου ήταν ο Κ. Παπαχρήστου, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. με ποσοστό 54,78%. υπερτερώντας του επί χρόνια δημάρχου και υποψηφίου της Ν.Δ.

Στο δήμο Αργαλαστής, νικητής του πρώτου γύρου ήταν ο υποψήφιος της Ν.Δ., Μ. Γαϊτανάς με 46,42% και ακολουθούσε με ποσοστό 36,94% ο υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ., Απ. Διαλετάρας. Ο κοινοτάρχης Ξινόβρυσης υποστηρίζοντας τον Μ. Γαϊτανά, έδωσε το προβάδισμα στο δεύτερο. Αυτό φαίνεται και από τα αποτελέσματα της κοινότητας Ξινόβρυσης όπου ο Μ. Γαϊτάνας ψηφίστηκε από το 55,7% των

κατοίκων ενώ ο Απ. Διαλετάρας μόνο από το 37,97%. Ο υποψήφιος του Κ.Κ.Ε. κατάφερε να συγκεντρώσει ποσοστό 11,45% που είναι αυξημένο κατά 4 μονάδες περίπου από το ποσοστό που είχε συγκεντρώσει το κόμμα στις βουλευτικές εκλογές του 1996.

Και στο δήμο Αρτέμιδος ο νικητής βγήκε από το πρώτο γύρο με διαφορά 47 ψήφων. Νικητής ήταν ο Γ. Δ. Αλεξόπουλος, υποψήφιος της Ν.Δ., με ποσοστό 47,39% έναντι 46,02% που πήρε ο ξάδερφός του, Ι. Δ. Αλεξόπουλος, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. Το αποτέλεσμα κρίθηκε κυρίως από τις κοινότητες Αγ. Βλάσιου και Κάτω Λεχωνίων ενώ στις άλλες δύο κοινότητες η διαφορά μεταξύ των υποψηφίων ήταν σχετικά μικρή.

Στο δήμο Αφειτών, η υποψήφια του Κ.Κ.Ε. και του ΔΗ.Κ.ΚΙ., Σ. Μυτιλιναίου ήταν αυτή που επικράτησε στον πρώτο γύρο με ποσοστό 36,12% και διαφορά 6,5 περίπου μονάδων από τη δεύτερη Μ. Παπαβασιλείου, υποψήφια του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. Τόσο ο επίσημος υποψήφιος όσο και ο “αντάρτης” της Ν.Δ. παρουσίασαν μικρά ποσοστά, 17,20% και 10,61% αντίστοιχα. Είναι πολύ πιθανό, η συμμετοχή του “αντάρτη” στις εκλογές να είχε ως αποτέλεσμα τη διάσπαση του εκλογικού σώματος της Ν.Δ. στη περιοχή και ίσως και τη κατεύθυνση κάποιων ψήφων προς το ΠΑ.ΣΟ.Κ λόγω της εσωκομματικής αντιπαράθεσης. Είναι χαρακτηριστικό ότι στη κοινότητα Λαμπινούς, ο αντάρτης συγκεντρώνει το 35,42% των ψήφων, τη στιγμή που ο επίσημος υποψήφιος της Ν.Δ. δεν κερδίζει ούτε ένα ψήφο σε αυτή τη κοινότητα, όπως επίσης και στη κοινότητα Αφειτών όπου το ποσοστό του “αντάρτη” ήταν σχετικά υψηλό εις βάρος πάλι του επίσημου υποψηφίου. Η κοινότητα Νεοχωρίου, η οποία είναι και η έδρα του νέου δήμου, λόγω του πληθυσμού της και λόγω του γεγονότος ότι οι δύο πρώτες υποψήφίες κατάγονται από εκεί, είναι αυτή που καθόρισε τα αποτελέσματα του πρώτου γύρου.

Στο δήμο Βόλου ο νικητής των δημοτικών εκλογών ήταν ο Μ. Κουντούρης με ποσοστό 53,84% έχοντας μια διαφορά 17 περίπου μονάδων από τον δεύτερο Δ. Πιτσιώρη, υποψηφίου του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. Η συνεργασία της Ν.Δ. με το Κ.Κ.Ε. και την ΠΟΛ.ΑΝ. στο δήμο όπως φαίνεται, έφερε τα προσδοκώμενα αποτελέσματα κερδίζοντας ένα δήμο όπου παραδοσιακά επικρατούσε το ΠΑ.ΣΟ.Κ. με διαφορά τα τελευταία. Το αποτέλεσμα αυτό οφείλεται κυρίως, αν όχι μόνο, στο ότι οι κάτοικοι του

Βόλου ψήφισαν σύμφωνα με την γνώμη που είχαν για τους ίδιους τους υποψηφίους και όχι για τα κόμματα τα οποία αντιπροσώπευαν ή τους στήριζαν.

Στο δήμο Ζαγοράς ο υποψήφιος του Κ.Κ.Ε., του ΣΥΝ. και του ΔΗ.Κ.ΚΙ., Κ. Χασάπης, ήταν επικεφαλής του πρώτου γύρου με 38,8% και ακολουθούσε ο Π. Κουτσαφτής, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. με 32,53%. Αν και στη κοινότητα Μακρυρράχης, ο υποψήφιος της Ν.Δ. είχε μεγαλύτερο ποσοστό από τους άλλους δύο, λόγω του μικρού μεγέθους της κοινότητας σε σχέση με το μέγεθος της έδρας του νέου δήμου, δεν κατάφερε να προκριθεί στο δεύτερο γύρο. Ο Κ. Χασάπης υπερτερώντας των συνυποψηφίων του στην κοινότητα Ζαγοράς (έδρα του νέου δήμου και πολυπληθέστερη κοινότητα από τις άλλες δύο) κατάφερε να ανακηρυχθεί νικητής του πρώτου γύρου. Σε αυτό ίσως το βοήθησε και το γεγονός της συμμετοχής στο ψηφοδέλτιο του στελεχών από το χώρο της Ν.Δ. τα οποία εκλέγονταν κατά επανάληψη στην Τ.Α. Τέλος, οι διεργασίες που έγιναν στο χώρο της Ν.Δ. μέχρι το χρίσμα να καταλήξει στον Ν. Καλτσή, ίσως ήταν ο λόγος που ο υποψήφιος της Ν.Δ. συγκέντρωσε μόνο 22,54%, την στιγμή που το κόμμα του στις βουλευτικές συγκέντρωσε γύρω στο 35%.

Ο τελικός νικητής στο δήμο Ιωλκού θα κρινόταν στο δεύτερο γύρο στον οποίο αντίπαλοι ήταν η Β. Σταυροπούλου, υποψήφια της Ν.Δ. και της ΠΟΛ.ΑΝ. με ποσοστό 39,9% στο πρώτο γύρο και ο Ν. Τσίρος, υποστηριζόμενος από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και τον ΣΥΝ. με ποσοστό 35,11%.

Η ιδιαιτερότητα των εκλογών στο δήμο Κάρλας έγκειται κατά κύριο λόγο στην μη συμμετοχή των κατοίκων της κοινότητας Καναλιών (2209 εγγεγραμμένοι), οι οποίοι ήταν αντίθετοι από την πρώτη στιγμή με τις συνενώσεις. Οι υποψήφιοι οι οποίοι επικράτησαν ήταν ο Χ. Σανίδα, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. με ποσοστό 31,73% και ο Ι. Παπαδήμας, υποστηριζόμενος από την ΠΟΛ.ΑΝ. με ποσοστό 26,51%. Ο Ι. Παπαδήμας, λόγω του ότι προέρχεται από το χώρο της Ν.Δ., ίσως στέρησε κάποιες ψήφους από τον επίσημο υποψήφιο του κόμματος, Στ. Ρομφαία που συγκέντρωσε το 18,12% των ψήφων. Το υψηλό ποσοστό που πήρε ο Χ. Σανίδα στην έδρα του νέου δήμου, το Στεφανοβίκειο, οφείλεται στο ότι κατάγεται από τη κοινότητα αυτή, και σίγουρα τον βοήθησε να επικρατήσει τον άλλον υποψηφίων στον πρώτο γύρο.

Στο δήμο Μηλεών εξελέγη δήμαρχος από τον πρώτο γύρο κατά τον οποίο ο Απ. Αρέθας, υποψήφιος της Ν.Δ., επικράτησε του αδερφού του, Γ. Αρέθα, υποψήφιου του ΠΑ.ΣΟ.Κ και του ΣΥΝ. με διαφορά 30 περίπου ποσοστιαίων μονάδων. Η υπεροχή του πρώτου ήταν σε όλες τις κοινότητες του νέου δήμου εκτός από την κοινότητα Πινακατών όπου ο Γ. Αρέθας κατάφερε να επικρατήσει. Τα αποτελέσματα των δημοτικών εκλογών σε κάθε κοινότητα συμβαδίζουν απόλυτα με τα αποτελέσματα των βουλευτικών εκλογών του 1996, πράγμα που σημαίνει ότι υπήρξε κυρίως κομματική ταύτιση στα πρόσωπα των υποψηφίων. Στη διαμόρφωση των αποτελεσμάτων συνέβαλε και η υποστήριξη που είχε ο Απ. Αρέθας από τους κοινοτάρχες Μηλεών και Καλών Νερών.

Ο δήμος Μιουρесьου ίσως αποτελεί το χαρακτηριστικότερο παράδειγμα για τον ρόλο των “ανταρτών” στις δημοτικές εκλογές του 1998. Νικητής του πρώτου γύρου ανακηρύχθηκε ο “αντάρτης” από το χώρο της Ν.Δ., Κ. Λεβέντης με ποσοστό 38,57% αφήνοντας έξω από τη διεκδίκηση της δημαρχίας τον επίσημο υποψήφιο της Ν.Δ., Ι. Αντωνόπουλο ο οποίος συγκέντρωσε το 24,75% των ψήφων. Αντιμέτωπος του Κ. Λεβέντη στο δεύτερο γύρο θα είναι ο υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ., Δ. Ιωάννου, ο οποίος στον πρώτο γύρο είχε ποσοστό 32,91%. Το γεγονός ότι οι τρεις υποψήφιοι ήταν και κοινοτάρχες τριών διαφορετικών κοινοτήτων φάνηκε στην ψηφοφορία του πρώτου γύρου, αφού ο καθένας του παρουσιάζει αρκετά υψηλό ποσοστό στη κοινότητα από την οποία καταγόταν.

Νικητής των εκλογών στο δήμο Ν. Αγχιάλου ήταν από τον πρώτο γύρο ο Γ. Δραγνές, υποψήφιος της Ν.Δ. με ποσοστό 52,95% και με διαφορά 10 περίπου ποσοστιαίων μονάδων από το δεύτερο, Π. Δημόπουλο, υποψήφιο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. Η υποστήριξη που είχε ο πρώτος από τον κοινοτάρχη Μικροθηβών και ο δεύτερος από τον χώρο του Κ.Κ.Ε. και του ΔΗ.Κ.ΚΙ. έπαιξαν τον ρόλο τους, αλλά καθοριστικότερη ήταν η ψήφος που έδωσαν οι κάτοικοι του δήμου της Ν. Αγχιάλου οι οποίοι και ανάδειξαν τον Γ. Δραγνέ στη θέση του νέου δημάρχου.

Στο δήμο Ν. Γωνίας, ο Π. Μαβίδης, υποστηριζόμενος από τη Ν.Δ. και το ΔΗ.Κ.ΚΙ., ήταν ο νικητής του πρώτου γύρου με ποσοστό 39,78%, ενώ δεύτερος και αντίπαλός του στο δεύτερο γύρο ήταν ο Σ. Φούσκης, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. με ποσοστό 36,67%. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι το ποσοστό που πήρε ο Π. Μαβίδης στη κοινότητα Γλαφύρων ήταν μικρότερο αυτού του υποψηφίου του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του

ΣΥΝ. όπως και από αυτού του υποψηφίου του Κ.Κ.Ε., αλλά δεν ήταν αρκετό να ανατρέψει το αποτέλεσμα στο σύνολο του δήμου λόγω του κατά πολύ μικρότερου πληθυσμού της κοινότητας των Γλαφύρων σε σχέση με το δήμο Ν. Ιωνίας. Τα ποσοστά του επίσημου υποψηφίου του Κ.Κ.Ε. και του “αντάρτη” από τον ίδιο πολιτικό χώρο δεν ήταν ικανά να προάγουν τους υποψηφίους στο δεύτερο γύρο, στον οποίο όμως η στάση τους θα είναι καθοριστική από τη στιγμή μάλιστα που και οι δύο αντίπαλοι προέρχονται από το χώρο του ΠΑ.ΣΟ.Κ., με τη διαφορά όμως ότι ο ένας κατεβαίνει ως ανεξάρτητος και με την υποστήριξη άλλων κομμάτων.

Στο δήμο Πορταριάς, εκλέγει από τον πρώτο κιάλας γύρο δήμαρχος ο Β. Κοντορίζος, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. με ποσοστό 50,28% και διαφορά 24 περίπου ποσοστιαίων μονάδων από το δεύτερο, Ι. Μελιτζανά, υποψήφιο του Κ.Κ.Ε. και του ΔΗ.Κ.ΚΙ. Η μακρόχρονη θητεία του πρώτου ως κοινοτάρχη Πορταριάς και προέδρου της ΤΕΔΚ Μαγνησίας και οι καλές σχέσεις με τις υπόλοιπες κοινότητες που απαρτίζουν το νέο δήμο, σίγουρα δεν άφησε ανεπηρέαστο το αποτέλεσμα των εκλογών στην περιοχή.

Στο δήμο Πτελεού έκπληξη προκάλεσε η νίκη του υποψηφίου του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ., Π. Παπαστεργίου, στο δήμο αυτό εις βάρος του υποψηφίου της Ν.Δ., Τρ. Χατζηπλή με διαφορά αρκετά μεγάλη της τάξης των 23 ποσοστιαίων μονάδων περίπου. Οι δυσκολίες που αντιμετώπισε η Ν.Δ. στην εύρεση υποψηφίου και οι εσωκομματικές συγκρούσεις είχαν σαν αποτέλεσμα να χαθεί αυτός ο δήμος από το κόμμα, ενώ στην αρχή χαρακτηριζόταν ως ένας από τους σίγουρους.

Στο δήμο Σηπιάδας, αντιμέτωποι στο δεύτερο γύρο των δημοτικών εκλογών θα ήταν ο Ι. Μακρής, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. και ο Δ. Ζηργάνος. Η διαφορά τους στον πρώτο γύρο ήταν περίπου 3 ποσοστιαίες μονάδες. Ο Ι. Μακρής άντλησε το μεγαλύτερο μέρος των ψήφων από τις κοινότητες Λαύκου και Μηλίνας ενώ ο Δ. Ζηργάνος από την κοινότητα Προμυρίου.

Στο δήμο Σκιάθου, από τον πρώτο γύρο, εκλέχτηκε δήμαρχος ο Δ. Πρεβεζάνος, υποψήφιος της Ν.Δ., με ποσοστό 49,49% και με πολύ μεγάλη διαφορά από το δεύτερο, Γ. Δαμάσκο, “αντάρτη” από το χώρο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. που κατάφερε να ξεπεράσει σε ψήφους τον επίσημο υποψήφιο του κόμματος. Η εμφάνιση του “αντάρτη” από το χώρο

του ΠΑ.ΣΟ.Κ. προκάλεσε τη διάσπαση της εκλογικής δύναμης του κόμματος στο νησί με αποτέλεσμα να χάσει και τη δημαρχία.

Στο δήμο Σκοπέλου, ο Σ. Περίσσης, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. με ποσοστό 42,68% ήταν ο επικεφαλής του πρώτου γύρου με μεγάλη διαφορά (περίπου 13 μονάδες) από τη δεύτερη Σ. Κρικήδη, υποψήφια της Ν.Δ. Η υποψήφια του Κ.Κ.Ε., αν και συγκέντρωνε μεγαλύτερο ποσοστό από την υποψήφια της Ν.Δ. στο δήμο Σκοπέλου, δεν κατάφερε να περάσει στο δεύτερο γύρο, λόγω των μικρότερων ποσοστών που εμφάνιζε στις άλλες δύο κοινότητες. Η υποψηφιότητα του Σ. Περίσση παρουσιάστηκε ιδιαίτερα ισχυρή στη κοινότητα Κλήματος.

Στο δήμο Σούρπης, στον πρώτο γύρο, επικράτησε ο υποστηριζόμενος από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και τον ΣΥΝ., Π. Γεωργιάδης με ποσοστό 37,91%, με δεύτερο τον Α. Κωστούλα, υποψήφιου της Ν.Δ. με ποσοστό 33,88%. Ο υποψήφιος του Κ.Κ.Ε. αν και στο σύνολο του δήμου συγκέντρωσε ποσοστό 24,10% των ψήφων δεν κατάφερε να διεκδικήσει μια από τις δύο πρώτες θέσεις. Ο Π. Γεωργιάδης υπερείχε ξεκάθαρα του υποψηφίου της Ν.Δ. στις κοινότητες Σούρπης (έδρα δήμου) και Αγ.Τριάδος, όχι όμως και στις άλλες τέσσερις κοινότητες όπου ο Α. Κωστούλας είχε μια μικρή διαφορά.

Το αποτέλεσμα στο δήμο Φερών προδιαγραφόταν ήδη από τα αποτελέσματα των βουλευτικών εκλογών σύμφωνα με τα οποία η Ν.Δ. υπερεβίωσε κατά πολύ του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Έτσι, νικητής των δημοτικών εκλογών ήταν ο Κ. Κανάρης, υποψήφιος της Ν.Δ. με διαφορά 13 περίπου ποσοστιαίων μονάδων από τον δεύτερο Γ. Γεροβασίλη, υποψήφιο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ.

Στην κοινότητα Ανάβρας, νικητής ήταν ο Δ. Τσουκαλάς, υποψήφιος της Ν.Δ., με ποσοστό 51,46% και δεύτερος ο Ι. Κανατούλας με ποσοστό 45,96%.

Στην κοινότητα Κεραμιδίου, κοινοτάρχης εκλέχθηκε ο υποψήφιος της Ν.Δ., Β. Κυριαζής με ποσοστό 58,64% και με μεγάλη διαφορά (περίπου 20 μονάδες) από τον υποψήφιο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ και ως τότε κοινοτάρχη Κεραμιδίου, Κ. Καλαμίδα.

Στην κοινότητα Μακρινίτσας, νικητής των δημοτικών εκλογών ήταν ο επί 8 χρόνια κοινοτάρχης Μακρινίτσας, Ν. Τσούκας, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του Συν. με ποσοστό 56,47% και δεύτερος ο ανεξάρτητος Κ. Χατζηγιάννης, με ποσοστό 38,27%.

Στην κοινότητα Τρικερίου, κοινοτάρχης εκλέχθηκε με μεγάλη ευκολία ο υποψήφιος της Ν.Δ., Ν. Φορτούνας με ποσοστό 63,78% και με διαφορά 33 περίπου ποσοστιαίων μονάδων από τον ανεξάρτητο υποψήφιο από το χώρο της Ν.Δ., Γ. Γερογιάννη.

4.3.2. Δεύτερος γύρος

Στους 13 δήμους στους οποίους δεν είχε εκλεχθεί δήμαρχος από την πρώτη ψηφοφορία, διαμορφώθηκαν περίεργες συμμαχίες για τις οποίες γίνεται προσπάθεια παρακάτω, να ερμηνευτούν όσο το δυνατό καλύτερα, με τη βοήθεια και πάλι των πινάκων 4.3 και 4.4 του παραρτήματος και των χαρτών 4.9, 4.10 και 4.11 που βρίσκονται στις σελ. .

Στο δήμο Αγριάς, τελικός νικητής ήταν ο ανεξάρτητος υποψήφιος, Στ. Σωτηρόπουλο που υποστηριζόταν από το ΔΗ.Κ.ΚΙ. και το ΣΥΝ με ποσοστό 49,54%. Με μια διαφορά 5 περίπου ποσοστιαίων μονάδων, στην κοινότητα Αγριάς (έδρας του νέου δήμου) από τον νικητή του πρώτου γύρου Θ. Παπαευθυμίου, κατάφερε να εκλεγεί δήμαρχος. Όπως προκύπτει από τα αποτελέσματα, οι ψήφοι του υποψηφίου του ΠΑ.ΣΟ.Κ. μοιράστηκαν στους δύο αντιπάλους του δεύτερου γύρου κατά τέτοιο τρόπο ώστε κερδισμένος να βγαίνει ο υποψήφιος του ΔΗ.Κ.ΚΙ. και του ΣΥΝ.

Στο δήμο Αισωνίας, οι ψήφοι του υποψηφίου του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. κατευθύνθηκαν κυρίως προς τον υποψήφιο της Ν.Δ., Δ. Καντόλα, αλλά δεν ήταν αρκετές για να κερδίσει τη δημαρχία λόγω της διαφοράς των 7 περίπου ποσοστιαίων μονάδων που είχε αποκτήσει ο Λ. Γκάγκας, ο οποίος υποστηριζόταν από Κ.Κ.Ε. και ΔΗ.Κ.ΚΙ., από τον πρώτο κιάλας γύρο. Η τοπικιστική διάσταση της ψήφου σε αυτό το δήμο ήταν πολύ έντονη όπως αυτό προκύπτει από τα ποσοστά που πήρε ο κάθε υποψήφιος από την κοινότητα από την οποία κατάγετε. Έτσι, νικητής ανακηρύχθηκε ο υποψήφιος ο οποίος καταγόταν από την κοινότητα με τον μεγαλύτερο πληθυσμό που δεν ήταν άλλη-από τη κοινότητα Σέσκλου, από την οποία καταγόταν ο Λ. Γκάγκας. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Λ. Γκάγκας εξελέγη με μόλις 16 ψήφους διαφορά.

Στο δήμο Αλμυρού, η εξέλιξη του αποτελέσματος είχε τις ρίζες του στο φαινόμενο της πώλωσης του πρώτου γύρου μεταξύ του επίσημου υποψηφίου της Ν.Δ. και του «αντάρτη» από τον ίδιο χώρο. Το μεγαλύτερο μέρος του ποσοστού που κατάφερε να συγκεντρώσει ο «αντάρτης» της Ν.Δ. στον πρώτο γύρο δεν πήγε στον επίσημο υποψήφιο του κόμματος, αλλά οι ψηφοφόροι του προτίμησαν να δώσουν τη ψήφο τους στον υποψήφιο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. Το ίδιο έγινε και με τους ψηφοφόρους του υποψηφίου του Κ.Κ.Ε., ο οποίος είχε μείνει και αυτός εκτός της διεκδίκησης της δημαρχίας. Νικητής αναδείχθηκε ο Στ. Κοντογεωργάκης με διαφορά 6 περίπου ποσοστιαίων μονάδων.

Στο δήμο Αργαλαστής, νικητής και του δεύτερου γύρου ήταν ο υποψήφιος της Ν.Δ., Μ. Γαϊτανάς με ποσοστό 53,75% και ακολουθούσε με ποσοστό 41,12% ο υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ., Απ. Διαλετάρας. Οι ψηφοφόροι που είχαν υποστηρίξει αρχικά τον υποψήφιο του Κ.Κ.Ε. στην συνέχεια δεν κατευθύνθηκαν στο σύνολό τους προς τον Απ. Διαλετάρα, με αποτέλεσμα να επικρατήσει ο υποψήφιος της Ν.Δ. ο οποίος πήρε 100 επιπλέον ψήφους από το εκλογικό σώμα του Κ.Κ.Ε. Τόσο στη Ξινόβρυση όσο και στην Αργαλαστή η διαφορά υπέρ του Μ. Γαϊτανά μεγάλωσε σε σύγκριση με τον πρώτο γύρο, όχι όμως και στη κοινότητα Μετοχίου όπου στο δεύτερο γύρο οι ρόλοι αντιστράφηκαν, δίνοντας μια αξιοσέβαστη διαφορά υπέρ του Απ. Διαλετάρα.

Στο δήμο Αφειτών, η υποψήφια του Κ.Κ.Ε. και του ΔΗ.Κ.ΚΙ., Σ. Μυτιλιναίου ήταν η νικήτρια των εκλογών με ποσοστό 53,79% και διαφορά 13 περίπου μονάδων από τη δεύτερη Μ. Παπαβασιλείου, υποψήφια του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. Τόσο οι ψηφοφόροι του επίσημου υποψηφίου όσο και του «αντάρτη» της Ν.Δ. υποστήριξαν στην πλειοψηφία τους την υποψήφια του Κ.Κ.Ε. και του ΔΗ.Κ.ΚΙ. με αναλογία 2 προς 1 ψήφους σχεδόν.

Στο δήμο Ζαγοράς, όπου και πάλι έμεινε εκτός δεύτερου γύρου ο υποψήφιος της Ν.Δ., ενισχύθηκε περισσότερο από τους ψηφοφόρους του ο Π. Κουτσαφτής, υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και λιγότερο ο κοινός υποψήφιος του Κ.Κ.Ε., του ΣΥΝ και του ΔΗ.Κ.ΚΙ., υποστήριξη όμως που όπως φάνηκε δεν ήταν αρκετή, μιας και δεν κατάφερε να κερδίσει το δήμο. Ο Κ. Χασάπης μπορεί να προηγήθηκε στο δεύτερο γύρο μόνο στη κοινότητα Ζαγοράς, αλλά αυτό ήταν αρκετό για να αναδειχθεί νέος δήμαρχος με διαφορά μόλις 53 ψήφων.

Στο δήμο Ιωλκού, οι ψηφοφόροι των δύο εκτός μάχης συνδυασμών που υποστηρίζονταν από το Κ.Κ.Ε. και το ΔΗ.Κ.ΚΙ. έδωσαν την νίκη στην Β. Σταυροπούλου η οποία συγκέντρωσε ποσοστό 50,57%. Τα λευκά και τα άκυρα αυξήθηκαν κατά τρεις περίπου ποσοστιαίες μονάδες στο δήμο αυτό που ίσως να οφείλεται στη γραμμή που είχε δώσει το Κ.Κ.Ε. για το δεύτερο γύρο των εκλογών.

Στο δήμο Κάρλας, το μεγαλύτερο μέρος των ψήφων των συνδυασμών που είχαν μείνει εκτός του β' γύρου προστέθηκαν στις ψήφους του ανεξάρτητου υποψηφίου που υποστηριζόταν από την ΠΟΛ.ΑΝ., του Ι. Παπαδήμα, δίνοντας του τη νίκη με διαφορά 11 περίπου ποσοστιαίων μονάδων από τον κοινό υποψήφιο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. και σε αυτό το δήμο ήταν έντονο το φαινόμενο της τοπικότητας της ψήφου, αφού ο Ι. Παπαδήμας που κατάγεται από την κοινότητα Ριζομύλου, είχε σε αυτή τη κοινότητα ποσοστό 83,53%, ενώ ο Χ.Σανίδα, καταγόμενος από τη κοινότητα Στεφανοβίκειο είχε ποσοστό σε αυτή 72,44%.

Στο δήμο Μουρεσίου, σχεδόν όλες οι ψήφοι του επίσημου υποψηφίου της Ν.Δ. αντί να διοχετευτούν στο ψηφοδέλτιο του «αντάρτη» της παράταξης, Κ. Λεβέντη, διοχετεύτηκαν στον υποψήφιο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ., Δ. Ιωάννου, ανακηρύσσοντάς τον νέο δήμαρχο. Η καταγωγή όπως φαίνεται στα αποτελέσματα έπαιξε και πάλι σημαντικό ρόλο αυτή τη φορά υπέρ του υποψηφίου του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. αλλά σημαντικότερο ρόλο έπαιξε η στάση των ψηφοφόρων της Ν.Δ. προς τον «αντάρτη», Κ. Λεβέντη. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Κ. Λεβέντης κέρδισε τα 4 από τα 6 Τοπικά Συμβούλια, ενώ οι άλλοι δύο υποψήφιοι από ένα το οποίο μάλιστα ήταν και ο τόπος καταγωγής τους.

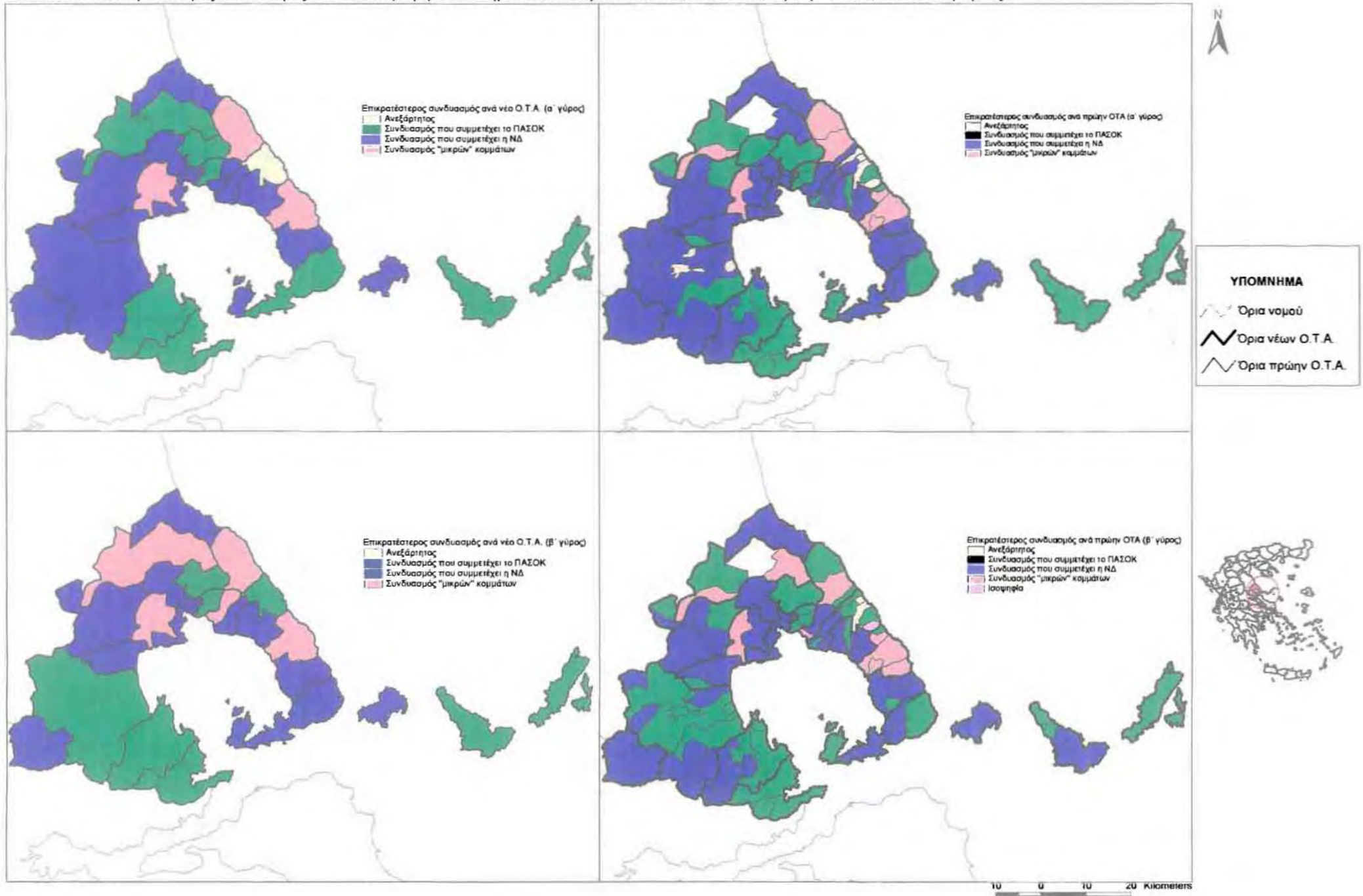
Στο δήμο Ν. Ιωνίας, τη μερίδα του λέοντος από τις ψήφους των εκτός μάχης «αριστερών» συνδυασμών, εισέπραξε ο Π. Μαβίδης κερδίζοντας έτσι τη δημαρχία από τον επίσημο υποψήφιο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. με διαφορά 6 περίπου ποσοστιαίων μονάδων. Τα άκυρα και τα λευκά μειώθηκαν σε σχέση με τον πρώτο γύρο, το οποίο δείχνει πως οι ψηφοφόροι του Κ.Κ.Ε. δεν συμμορφώθηκαν με τη γραμμή του κόμματός τους.

Στο δήμο Σηπιάδος ήταν σαφής η μετακίνηση των ψήφων του Κ.Κ.Ε. προς τον συνδυασμό που υποστηριζόταν από τη Ν.Δ., με επικεφαλή τον Δ. Ζηργάνο. Οι ψήφοι αυτοί ήταν αρκετές για να ανατρέψουν το αποτέλεσμα του πρώτου γύρου στον οποίο ο υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. προπορευόταν του υποψηφίου της Ν.Δ. Έτσι, ο Δ. Ζηργάνος με ποσοστό 49,55% ήταν ο νικητής των εκλογών στο δήμο Σηπιάδος. Η καταγωγή των υποψηφίων ήταν καθοριστική, οπότε η κοινότητα η συντέλεσε περισσότερο στη διαμόρφωση του αποτελέσματος ήταν η κοινότητα Λαύκου, έδρα του νέου δήμου, από την οποία δεν καταγόταν κανείς από τους δύο υποψηφίους.

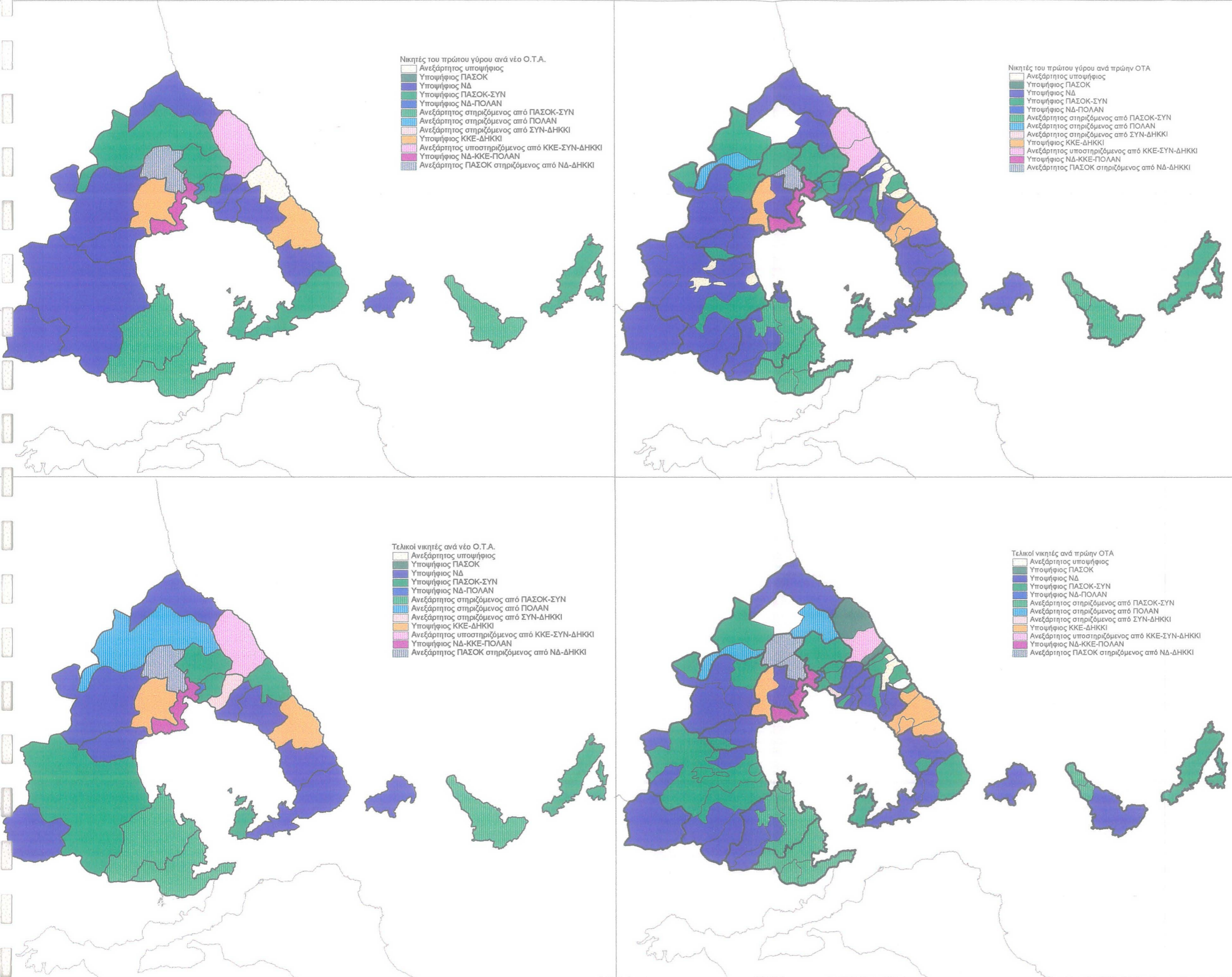
Στο δήμο Σκοπέλου, ο υποψήφιος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ., Στ. Περίσσης αν και είχε σαφές προβάδισμα από τον πρώτο γύρο, κινδύνευσε να χάσει την εκλογή από την υποψήφια της Ν.Δ., Σ. Κρικίδου, η οποία κατάφερε να συγκεντρώσει το μεγαλύτερο μέρος των ψηφοφόρων του Κ.Κ.Ε. Τελικά, ο Στ. Περίσσης κατάφερε να εκλεγεί με 16 μόνο ψήφους διαφορά έχοντας κυρίως την υποστήριξη από τις δύο μικρότερες κοινότητες του νησιού, του Κλήματος και της Γλώσσας.

Τέλος, στο δήμο Σούρπης, οι ψήφοι του υποψηφίου του Κ.Κ.Ε. που έμεινε εκτός, μοιράστηκαν σχεδόν στους αντίπαλους υποψηφίους του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ., Π. Γεωργιάδη και της Ν.Δ., Α. Κωστούλα, με αποτέλεσμα η αρχική διαφορά που είχε ο Π. Γεωργιάδης να του εξασφαλίσει τη νίκη και στο δεύτερο γύρο των δημοτικών εκλογών με διαφορά 2 περίπου ποσοστιαίων μονάδων (τη στιγμή που στον πρώτο γύρο η διαφορά μεταξύ τους ήταν διπλάσια).

ΧΑΡΤΗΣ 4.9: Επικρατέστερος συνδυασμός στον α΄ και β΄ γύρο των δημοτικών εκλογών του 1998, ανά νέο και πρώην Ο.Τ.Α., στο Ν. Μαγνησίας

ΧΑΡΤΗΣ 4.10: Νικητές του α' και β' γύρου των δημοτικών εκλογών του 1998, ανά νέο και πρώην Ο.Τ.Α., στο Ν. Μαγνησίας

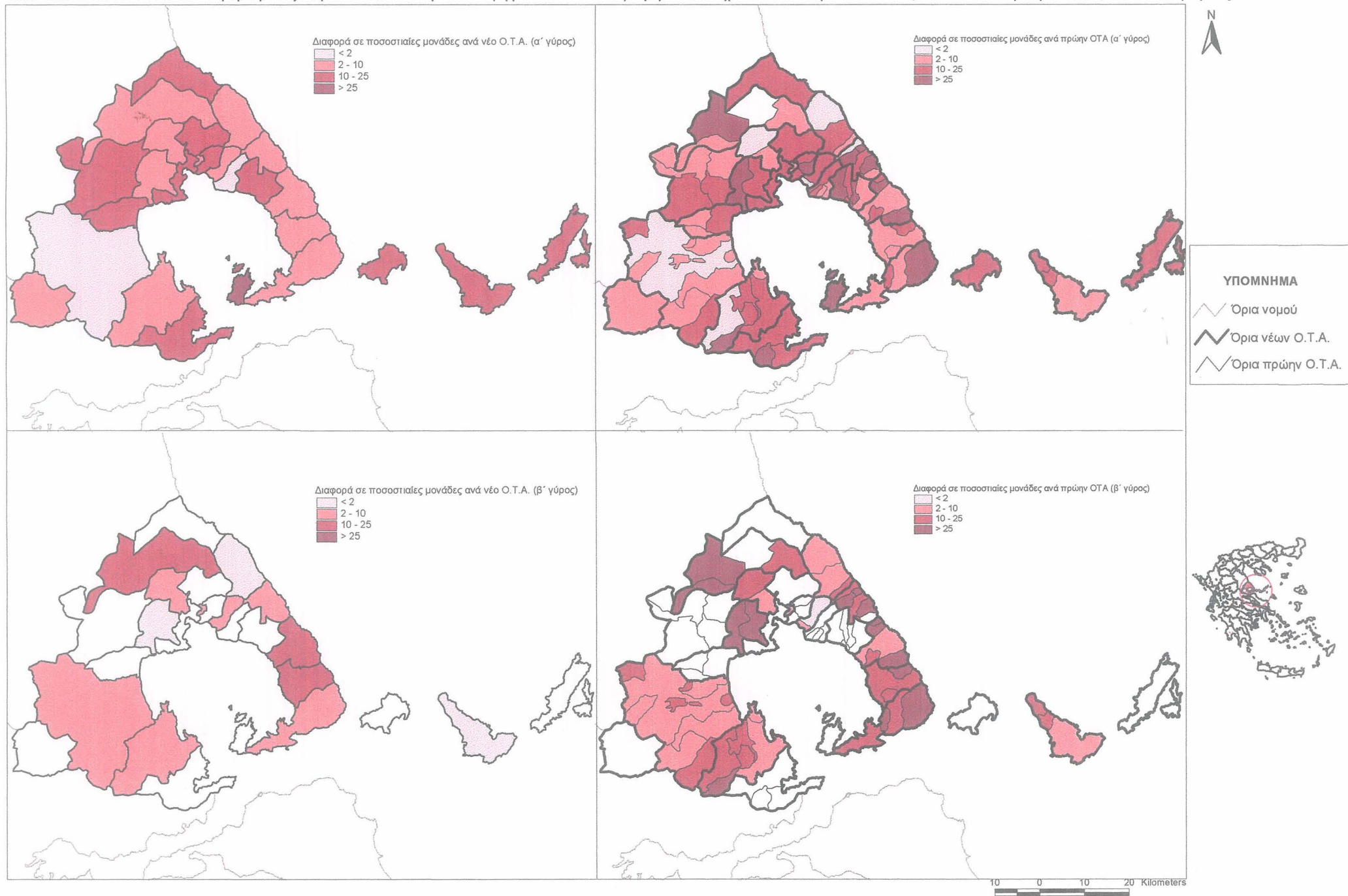

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- Όρια νομού
- Όρια νέων Ο.Τ.Α.
- Όρια πρώην Ο.Τ.Α.

ΧΑΡΤΗΣ 4.11: Ποσοστιαία διαφορά μεταξύ πρώτου και δεύτερου υποψηφίου στον α΄ και β΄ γύρο των δημοτικών εκλογών του 1998, ανά νέο και πρώην Ο.Τ.Α., στο Ν. Μαγνησίας

4.4. Συμπεράσματα

Τα αποτελέσματα και των δύο γύρων των εκλογών της Τ.Α. δεν προσφέρονται για εύκολες αναγνώσεις ούτε για αβίαστα συμπεράσματα. Αυτό που σίγουρα προκύπτει από αυτή την εκλογική αναμέτρηση, είναι κάποια δεδομένα που αφορούν αλλαγές στην εκλογική πολιτική συμπεριφορά των κατοίκων του νομού Μαγνησίας.

Ο πολιτικός χάρτης του νομού Μαγνησίας έγειρε ελαφρά υπέρ της Ν.Δ.. Μια ευρύτερη νίκη θα ήταν ίσως εφικτή αν δεν υπήρχαν κάποιες εσωκομματικές διαμάχες οι οποίες στέρησαν τη νίκη σε δήμους όπου παραδοσιακά η Ν.Δ. υπερίσχυε (βλέπε δήμο Αλμυρού και δήμο Μουρεσίου). Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. πάλι, λόγω των ίδιων προβλημάτων με τη Ν.Δ. και λόγω της βούλησης ενός τμήματός του να διακοπεί η συνεργασία με τον ΣΥΝ., εμφανίστηκε αποδυναμωμένο, όχι όμως τόσο όσο σε άλλες περιοχές της Ελλάδας. Η ύπαρξη τέλος, πολλών ανεξάρτητων και υπερκομματικών υποψηφίων που εξελέγησαν δήμαρχοι σίγουρα αλλάζει το πολιτικό σκηνικό της περιοχής.

Τα ποσοστά αποχής στο σύνολο του νομού, όπως αυτά παρουσιάζονται στους πίνακες 4.5, 4.6 του παραρτήματος και τους χάρτες 4.12, 4.13, 4.14 που ακολουθούν, εμφανίζονται ελαφρός αυξημένα στις νομαρχιακές και δημοτικές εκλογές σε σύγκριση με τα ποσοστά του νομού στις βουλευτικές του 1996. Στις νομαρχιακές εκλογές έχουμε αύξηση του ποσοστού κατά 3 περίπου ποσοστιαίες μονάδες στον πρώτο γύρο ενώ η διαφορά αυτή μεγαλώνει στο δεύτερο γύρο όπου το ποσοστό της αποχής είναι αυξημένο κατά 9 περίπου ποσοστιαίες μονάδες από αυτό των βουλευτικών. Η μεγαλύτερη μεταβολή στο ποσοστό αποχής μεταξύ του πρώτου γύρου των νομαρχιακών και των βουλευτικών εκλογών εντοπίζεται στο δήμο Κάρλας (27 περίπου ποσοστιαίες μονάδες) και οφείλεται στη στάση που κράτησαν οι κάτοικοι της κοινότητας Καναλιών στις εκλογές του 1998.

Πολύ μεγάλο ποσοστό αποχής (μεγαλύτερο του 30%) στις νομαρχιακές εκλογές, χάρτης 4.12, παρουσιάζουν οι δήμοι Κάρλας, Αφειτών και η κοινότητα Κεραμιδίου στο α' γύρο, με τον δήμο Κάρλας να κατέχει την πρώτη θέση με ποσοστό 43,69%. Το ότι ο συγκεκριμένος δήμος παρουσιάζει τόσο υψηλό ποσοστό ήταν αναμενόμενο, από τη στιγμή που η μεγαλύτερη πληθυσμιακή κοινότητα του δήμου, η κοινότητα Καναλιών απείχε από τις εκλογές της Τ.Α. του 1998. Εντύπωση προκαλεί το τρομερά μεγάλο

ΧΑΡΤΗΣ 4.12: Ποσοστό (%) αποχής στον α' και β' γύρο των νομαρχιακών εκλογών του 1998, ανά νέο και πρώην Ο.Τ.Α., στο Ν. Μαγνησίας

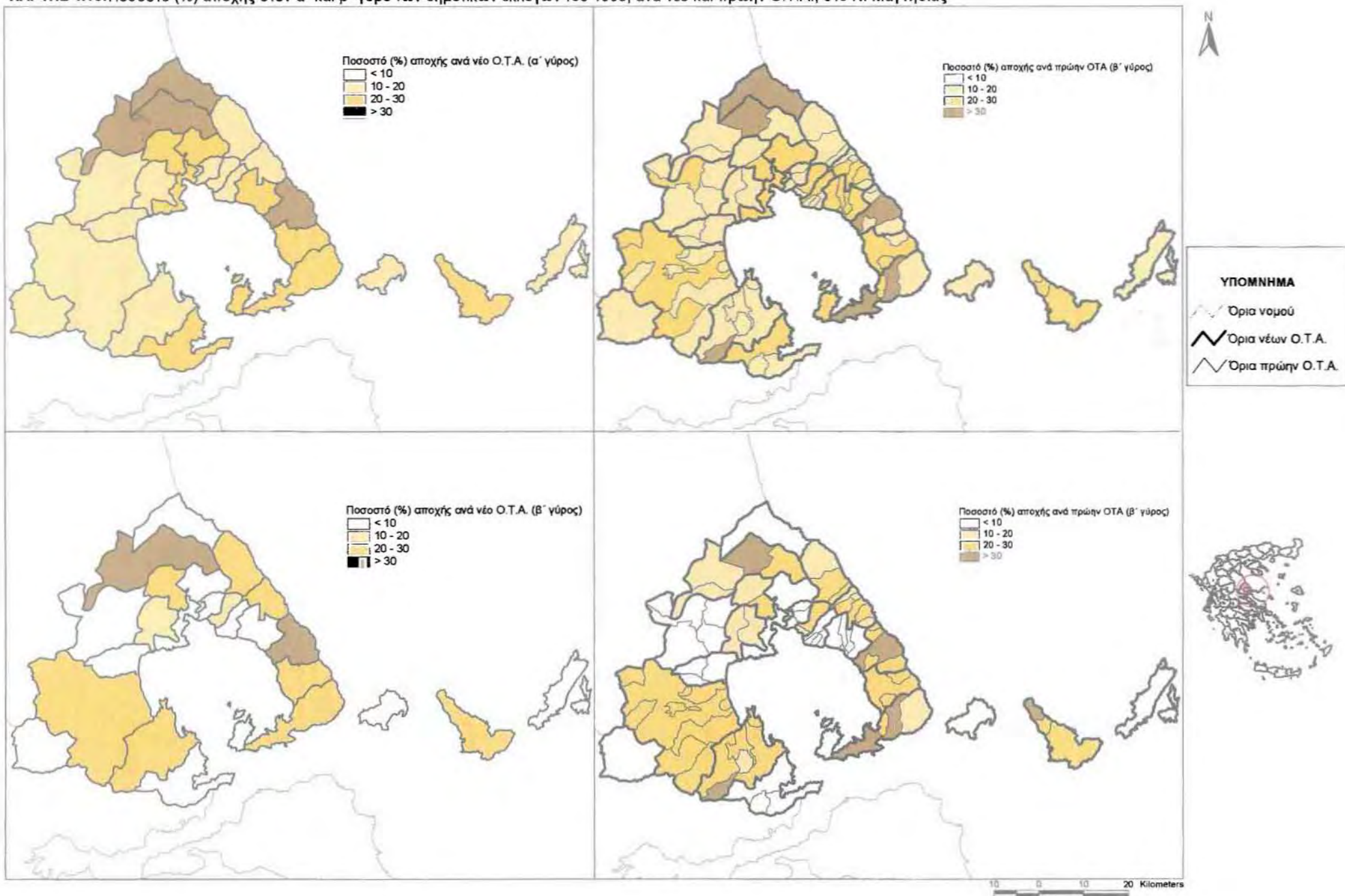

ποσοστό αποχής στην κοινότητα Νεοχωρίου (61,84%), έδρας του δήμου Αφειτών, το οποίο είναι εξίσου υψηλό και στις άλλες εκλογικές αναμετρήσεις. Το ίδιο φαίνεται να ισχύει και για την κοινότητα Κεραμιδίου, που και αυτή παραδοσιακά παρουσιάζει μεγάλα ποσοστά αποχής. Τα παραπάνω ποσοστά είναι δύσκολο να ερμηνευτούν από τη στιγμή μάλιστα που παρουσιάζονται σε αυτές τις κοινότητες σημαντικές μεταβολές και στον αριθμό των εγγεγραμμένων μεταξύ του α' και β' γύρου της ίδιας εκλογικής αναμέτρησης. Συνεπώς, η σύνδεση αυτών των τιμών με την πιθανή αλλαγή της πολιτικής συμπεριφοράς των κατοίκων αυτών των κοινοτήτων δεν θα ήταν σκόπιμο να γίνει γιατί κάτι τέτοιο θα μας οδηγούσε σε λανθασμένα συμπεράσματα. Στο δεύτερο γύρο των νομαρχιακών εκλογών έχουμε αύξηση του ποσοστού αποχής, μεγαλύτερη των 10 ποσοστιαίων μονάδων στους δήμους Ν. Αγχιάλου, Σκιάθου, Αλοννήσου, Πτελεού και στη κοινότητα Ανάβρας όπου παρουσιάζεται και η μεγαλύτερη αύξηση στο νομό με διαφορά 36 ποσοστιαίων μονάδων από τον πρώτο γύρο. Η μεγάλη αυτή διαφορά μεταξύ πρώτου και δεύτερου γύρου των νομαρχιακών εκλογών στην κοινότητα Ανάβρας όσον αφορά το ποσοστό αποχής ίσως να οφείλεται στη λιγότερη σημασία που έδωσαν στην ψήφο τους οι κάτοικοί της. Όπως φαίνεται από τα αποτελέσματα των νομαρχιακών εκλογών το μεγαλύτερο μέρος της αποχής προήλθε από τους ψηφοφόρους της Ν.Δ. με αποτέλεσμα να μειωθεί η διαφορά που είχε σχηματιστεί στον πρώτο γύρο από τον αντίπαλο συνδυασμό. Στους υπόλοιπους δήμους η αύξηση του ποσοστού ίσως να εκφράζει τη δυσαρέσκεια του εκλογικού σώματος προς τα δύο μεγάλα κόμματα, τα οποία συνέχισαν στο δεύτερο γύρο. Σε αυτή τη περίπτωση κάποιο ρόλο ίσως να έπαιξε η γραμμή που έδωσε στους ψηφοφόρους του το Κ.Κ.Ε., αλλά και πάλι μπορεί να αποτελούσε προσωπική επιλογή του κάθε πολίτη που δεν επιθυμούσε κανένα από τους δύο υποψηφίους ως νομάρχη.

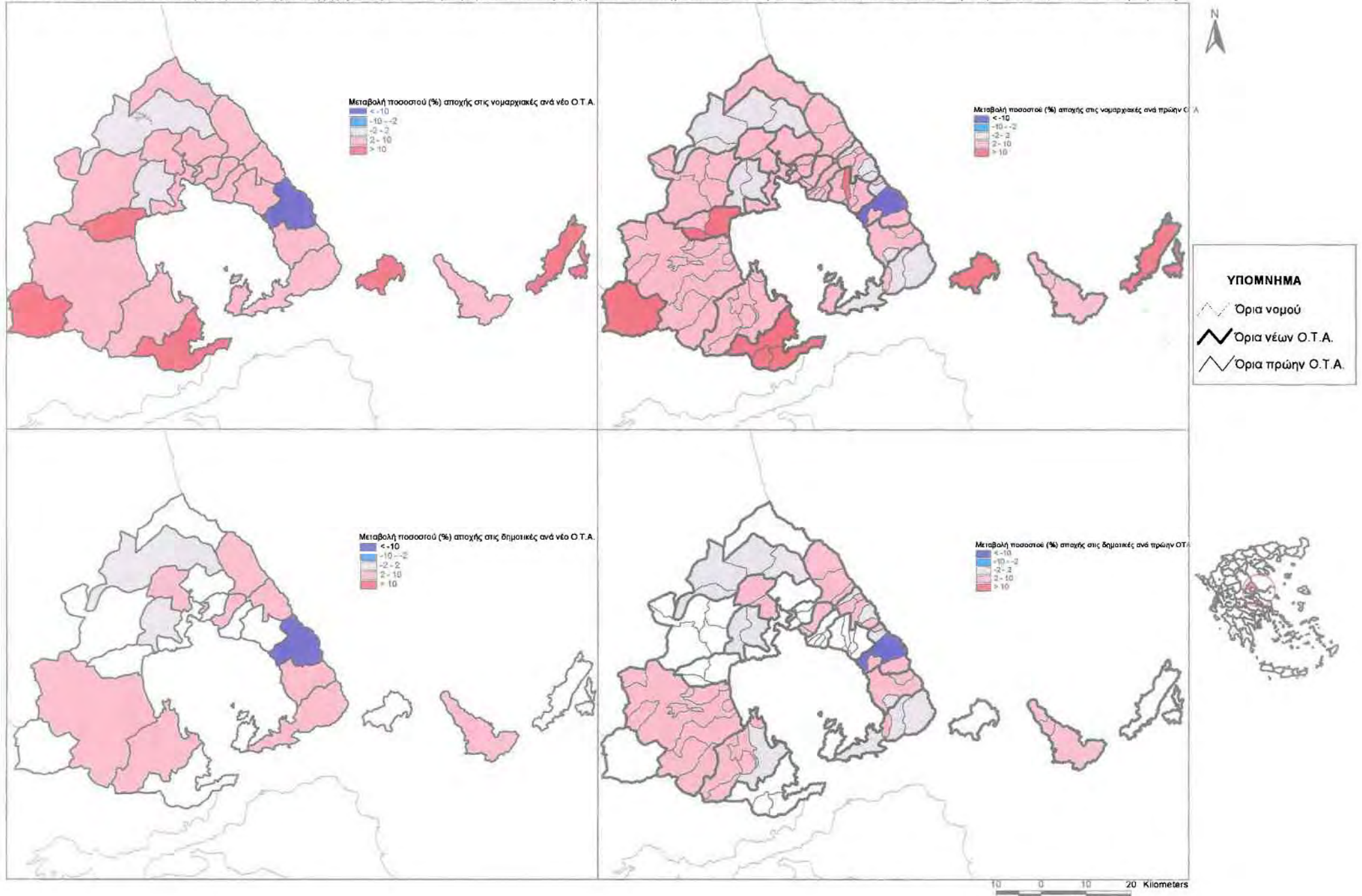
Στις δημοτικές εκλογές, χάρτης 4.13, η συμπεριφορά του εκλογικού σώματος είναι ίδια με αυτή των νομαρχιακών εκλογών όσον αφορά την αποχή. Και εδώ, μεγάλα ποσοστά αποχής εμφανίζονται στο δήμο Κάρλας, για τους ίδιους λόγους, ενώ παρατηρείται μείωση του ποσοστού αποχής μεταξύ πρώτου και δεύτερου γύρου στο δήμο Αφειτών, το οποίο συμβαίνει και στις νομαρχιακές στον αντίστοιχο πρώτο και δεύτερο γύρο. Η μείωση που παρατηρείται στο δήμο Αφειτών οφείλεται και πάλι στην έδρα του δήμου, την κοινότητα Νεοχωρίου, για λόγους που δεν είναι δυνατόν να διακριβωθούν.

ΧΑΡΤΗΣ 4.13: Ποσοστό (%) αποχής στον α' και β' γύρο των δημοτικών εκλογών του 1998, ανά νέο και πρώην Ο.Τ.Α., στο Ν. Μαγνησίας

ΧΑΡΤΗΣ 4.14: Ποσοστιαία μεταβολή της αποχής μεταξύ α' και β' γύρου των νομαρχιακών και δημοτικών εκλογών του 1998, ανά νέο και πρώην Ο.Τ.Α., στο Ν. Μαγνησίας

Τόσο στις νομαρχιακές όσο και στις δημοτικές εκλογές, η συμπεριφορά των ψηφοφόρων, αν εξαιρέσουμε ακραίες περιπτώσεις όπως οι κοινότητες Ανάβρας και Νεοχώρι, διαπιστώνουμε ότι είναι σχεδόν η ίδια σε όλους τους δήμους και τις κοινότητες του νομού. Πιο συγκεκριμένα, σε γενικές γραμμές, τα ποσοστά αποχής στο δεύτερο γύρο παρουσιάζονται αυξημένα κατά 2-10 ποσοστιαίες μονάδες από αυτά του πρώτου, χάρτης 4.14, μεταβολή που πιθανότητα να οφείλεται, όπως έχει ήδη διατυπωθεί, στην αντίληψη που έχει ο ψηφοφόρος για τη σημασία που έχει η συμμετοχή του στο δεύτερο γύρο.

Σχετικά με τα ποσοστά των άκυρων και λευκών ψηφοδελτίων, αυτά κυμάνθηκαν στα ίδια επίπεδα μεταξύ των νομαρχιακών και δημοτικών εκλογών (περίπου στο 6,5%) και ήταν 4 περίπου ποσοστιαίες μονάδες αυξημένα από τα ποσοστά των βουλευτικών του 1996. Το ότι η διαφορά στα ποσοστά των άκυρων και λευκών μεταξύ του πρώτου και δεύτερου γύρου των νομαρχιακών και δημοτικών εκλογών ήταν ελάχιστη, φανερώνει ότι οι ψηφοφόροι του Κ.Κ.Ε. δεν ακολούθησαν την επίσημη γραμμή του κόμματός τους

Ενδιαφέρον στοιχείο που προκύπτει από τα αποτελέσματα ήταν οι συμμαχίες που διαμορφώθηκαν στο δεύτερο γύρο των δημοτικών και νομαρχιακών εκλογών κατά τις οποίες ψηφοφόροι προσκείμενοι στο χώρο της «αριστεράς» ψήφισαν στο δεύτερο γύρο υποψηφίους που προέρχονταν και στηρίζονταν από το χώρο της «δεξιάς» και αντίστροφα. Η συνεργασία του Κ.Κ.Ε. και της Ν.Δ. στο πλαίσιο των δημοτικών και νομαρχιακών εκλογών ήταν φαινόμενο αρκετά έντονο και καθοριστικής σημασίας για την εξέλιξη των αποτελεσμάτων στο νομό Μαγνησίας. Οι ψηφοφόροι του Κ.Κ.Ε. μη ακολουθώντας την επίσημη γραμμή του κόμματος για αποχή, λευκό ή άκυρο, προτίμησαν να ψηφίσουν υποψηφίους της Ν.Δ., προφανώς για να καταψηφίσουν τον υποψήφιο που υποστηριζόταν από το κυβερνών κόμμα και κυρίως από τον ΣΥΝ.

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο είναι το φαινόμενο της πώλωσης, που παρατηρήθηκε στο πρώτο γύρο και είχε επιπτώσεις στα αποτελέσματα του δεύτερου, μεταξύ των επίσημων υποψηφίων και των «ανταρτών» από τον ίδιο πολιτικό χώρο. Η συνύπαρξη ενός «αντάρτη» και ενός επίσημου υποψηφίου στον ίδιο δήμο προκαλούσε τη διάσπαση της εκλογικής δύναμης του κόμματος στον πρώτο γύρο και είχε ως αποτέλεσμα τον μικρό βαθμό συσπείρωσης του κόμματος στο δεύτερο γύρο. Έτσι, όπου υπήρχε «αντάρτης» από το χώρο της Ν.Δ. και όταν αυτός έμενε εκτός β' γύρου, οι ψηφοφόροι του

υποστήριζαν τον υποψήφιο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και όχι τον επίσημο υποψήφιο του κόμματός τους. Όταν πάλι, ο «αντάρτης» από το χώρο της Ν.Δ. συνέχιζε στον δεύτερο γύρο, δεν είχε την υποστήριξη από τους ψηφοφόρους του επίσημου υποψηφίου του κόμματος, η οποία στρεφόταν και πάλι υπέρ του υποψηφίου του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του ΣΥΝ. συνήθως.

Τέλος, ένα άλλο σημαντικό στοιχείο που έρχεται να προστεθεί στα παραπάνω και το οποίο παρουσιάζει την ίδια βαρύτητα όσον αφορά τον χαρακτήρα αυτών των εκλογών, ήταν η τοπικότητα της ψήφου. Η τοπικιστική διάσταση της ψήφου ενισχύθηκε ιδιαίτερα μετά την εφαρμογή του προγράμματος "Ι. Καποδίστριας", με αποτέλεσμα η καταγωγή του υποψηφίου να έχει πολλές φορές την κυρίαρχη θέση και βάση αυτής να ψηφίζουν χωρίς να λαμβάνεται υπόψη τα προγράμματα και η κομματική ή ιδεολογική τοποθέτηση του καθενός. Τέτοια παραδείγματα υπήρχαν αρκετά στο νομό Μαγνησίας με χαρακτηριστικότερες περιπτώσεις αυτές των δήμων Αισωνίας, Κάρλας, Σηπιάδος και Μουρεσίου.

5. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟ ΕΞΕΣΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ 1998 ΣΤΟ Ν. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ

5.1. Η τοπικιστική διάσταση της ψήφου: Μια πρώτη προσέγγιση.

Τα αποτελέσματα των δημοτικών εκλογών σε πολλές κοινότητες που συνενώθηκαν για την δημιουργία νέων δήμων στο νομό Μαγνησίας, δείχνουν ότι οι δημότες ψήφισαν με καθαρά τοπικιστικά κριτήρια, που σημαίνει ότι δεν έλαβαν υπόψη τους τη σημασία των συνενώσεων μέσω της εφαρμογής του προγράμματος "Ι. Καποδίστριας".

Σε πολλές περιπτώσεις οι ψηφοφόροι προτίμησαν υποψηφίους που προέρχονταν από την κοινότητά τους, ανεξάρτητα από το πρόγραμμα του υποψηφίου και την κομματική και ιδεολογική του τοποθέτηση. Παρατηρήθηκε το φαινόμενο, σε κοινότητες που σύμφωνα με τα αποτελέσματα των νομαρχιακών εκλογών είχαν μια συγκεκριμένη κομματική ταυτότητα, να υπερψηφίζεται ο υποψήφιος που προερχόταν από άλλο πολιτικό χώρο αλλά που καταγόταν από αυτή την κοινότητα. Αυτό μπορεί να φανεί και με μια σύγκριση μεταξύ του χάρτη 4.4. (επικρατέστερο κόμμα στο δεύτερο γύρο των νομαρχιακών) και του χάρτη 4.9 (επικρατέστερος συνδυασμός στο δεύτερο γύρο των δημοτικών). Μέσω του χάρτη 4.4. προσδιορίζεται κατά κάποιον τρόπο η κομματική ταυτότητα του δήμου, λόγω του γεγονότος της κομματικής ταύτισης της ψήφου στις νομαρχιακές εκλογές. Από την άλλη, οι διαφορές που εντοπίζονται στα αποτελέσματα των δημοτικών εκλογών στους ίδιους δήμους (χάρτης 4.9) σε σύγκριση με τα αποτελέσματα των νομαρχιακών, μπορούμε να πούμε ότι πιθανότατα προέρχονται από την τοπικιστική διάσταση της ψήφου σε αυτό το επίπεδο της εκλογικής αναμέτρησης, στο οποίο παράγοντες όπως η καταγωγή κυρίως και η προσωπικότητα έχουν κυρίαρχο χαρακτήρα όσον αφορά την υποστήριξη που θα έχει ο υποψήφιος από το εκλογικό σώμα. Χαρακτηριστικά τέτοια παραδείγματα αποτελούν οι δήμοι Αισωνίας, Σηπιάδος, Μουρεσίου και Κάρλας. Στις κοινότητες αυτών των δήμων ο αριθμός των ψήφων που πήραν οι υποψήφιοι ήταν άρρηκτα συνδεδεμένος με την καταγωγή τους.

Στη συνέχεια του κεφαλαίου γίνεται προσπάθεια ερμηνείας των αποτελεσμάτων με τη βοήθεια ενός μοντέλου γραμμικής παλινδρόμησης.

5.2. Ερμηνεία των αποτελεσμάτων με τη βοήθεια ενός μοντέλου γραμμικής παλινδρόμησης

5.2.1. Μεθοδολογία

Ο λόγος για τον οποίο γίνεται χρήση του μοντέλου είναι για να αναδειχθούν εκείνοι οι παράγοντες οι οποίοι συσχετίζονται ισχυρά με το ποσοστό του κάθε υποψηφίου στις δημοτικές εκλογές και οι οποίοι συνδυασμένοι ερμηνεύουν σημαντικό ποσοστό της διακύμανσης.

Μέσω του μοντέλου γραμμικής παλινδρόμησης έγινε μια προσπάθεια να συσχετιστεί το ποσοστό που πήρε ο κάθε υποψήφιος, σε κάθε κοινότητα, στον πρώτο γύρο των δημοτικών εκλογών (εξαρτημένη μεταβλητή), με τους παράγοντες οι οποίοι επηρέασαν αυτό το αποτέλεσμα (ανεξάρτητες μεταβλητές). Ανάμεσα σε αυτούς τους παράγοντες δόθηκε ιδιαίτερη βαρύτητα στη καταγωγή του υποψηφίου και για αυτό το λόγο κρίθηκε αναγκαία η δημιουργία ενός δείκτη μέσω του οποίου η τοπικιστική διάσταση της ψήφου θα γινόταν καλύτερα αντιληπτή και επεξεργάσιμη.

Το πρώτο βήμα της όλης διαδικασίας αφορούσε τον προσδιορισμό της εξαρτημένης και των ανεξάρτητων μεταβλητών. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η εξαρτημένη μεταβλητή του μοντέλου είναι το ποσοστό (%) των ψήφων που πήρε σε κάθε κοινότητα, ο κάθε υποψήφιος, στον πρώτο γύρο των δημοτικών εκλογών (% D'98). Ως πιθανοί παράγοντες, οι οποίοι είναι οι ανεξάρτητες μεταβλητές του μοντέλου, ορίστηκαν 12 μεταβλητές εκ των οποίων οι πέντε είναι ποιοτικές, ψευδομεταβλητές (dummy variables) και οι υπόλοιπες ποσοτικές. Συγκεκριμένα, αυτοί οι υποθετικοί παράγοντες είναι:

1. Το ποσοστό (%) των ψήφων που συγκέντρωνε στις βουλευτικές εκλογές του 1996, ο συνδυασμός ή το κόμμα που υποστήριζε τον υποψήφιο στις δημοτικές εκλογές του 1998 (% B'96). Είναι μια ποσοτική μεταβλητή με συνεχή τιμές. Με βάση δηλαδή τα κόμματα που υποστήριζαν τον υποψήφιο, υπολογίζεται το ποσοστό που συγκεντρώνουν αυτά τα κόμματα στις βουλευτικές. Στην περίπτωση που ο υποψήφιος κατέβαινε ως ανεξάρτητος υποστηριζόμενος όμως από κάποιο κόμμα/

κόμματα, υπολογίζεται η εκλογική δύναμη αυτών των κομμάτων στις βουλευτικές του 1996, ενώ στην περίπτωση των «ανταρτών» υπολογίζεται η εκλογική δύναμη που είχε στις βουλευτικές το κόμμα από το οποίο προερχόταν. Με αυτή τη μεταβλητή γίνεται προσπάθεια προσδιορισμού του πολιτικού πλαισίου μέσα στο οποίο διενεργήθηκαν οι εκλογές της Τ.Α. Το ποσοστό (%) που είχε πάρει το κόμμα ή ο συνδυασμός των κομμάτων στις βουλευτικές του 1996, επηρεάζει θετικά ή αρνητικά (όταν αυτό είναι σχετικά υψηλό ή χαμηλό αντίστοιχα) το ποσοστό (%) του υποψηφίου που κατεβαίνει στις δημοτικές εκλογές με την υποστήριξη του παραπάνω κόμματος ή του συνδυασμού των κομμάτων.

2. Το ποσοστό (%) των ψήφων που συγκέντρωνε στον πρώτο γύρο των νομαρχιακών εκλογών του 1998, ο συνδυασμός ή το κόμμα που υποστήριζε τον υποψήφιο στις δημοτικές εκλογές του 1998 (% Ν'98). Είναι μια ποσοτική μεταβλητή με συνεχείς τιμές. Η υπόθεση που έγινε για την παραπάνω μεταβλητή έχει εφαρμογή και σε αυτή την περίπτωση, μόνο που σε αυτή γίνεται αναφορά σε αποτελέσματα του 1998 φέρνοντας έτσι αυτή τη μεταβλητή πιο κοντά στα αποτελέσματα των δημοτικών εκλογών. Τα ποσοστά των νομαρχιακών εκλογών λόγω του ότι συμβάδιζαν χρονικά με αυτά των δημοτικών εκλογών, έχουν πιο άμεση επιρροή και διευκολύνουν στον εντοπισμό και την ανάδειξη πολιτικών παιχνιδιών που είχαν εξελιχθεί την συγκεκριμένη περίοδο. Και σε αυτή την περίπτωση ο υπολογισμός του ποσοστού γίνεται με βάση κάθε φορά την υποστήριξη που είχε ο υποψήφιος στις δημοτικές εκλογές. Σε μια μόνο περίπτωση, αυτή του ανεξάρτητου υποψηφίου που υποστηρίζονταν από την ΠΟΛ.ΑΝ. δεν υπάρχει ποσοστό, από τη στιγμή που δεν υπήρχε υποψήφιος του κόμματος για τις νομαρχιακές εκλογές, όπως επίσης ποσοστό δεν υπάρχει και στη κοινότητα Καναλίων για όλους τους υποψηφίους λόγω της αποχής των κατοίκων από τις εκλογές του 1998. Τέλος, λόγω του ότι το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και ο ΣΥΝ. κατέβαιναν με κοινό υποψήφιο στις νομαρχιακές εκλογές, η εκλογική δύναμη του κάθε κόμματος χωριστά υπολογίζεται, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο, με βάση την αναλογία των ψήφων που παρουσίαζαν τα δύο κόμματα στις βουλευτικές του 1996.
3. Η διαφορά, σε ποσοστιαίες μονάδες, μεταξύ του ποσοστού του συνδυασμού στον πρώτο γύρο των νομαρχιακών του 1998 και του ποσοστού του συνδυασμού στις

βουλευτικές του 1996 (N'98-B'96). Μεταβλητή η οποία δείχνει αν και τι είδους αλλαγή υπήρξε στο πολιτικό σκηνικό της περιοχής.

4. Το ποσοστό (%) της αποχής σε κάθε κοινότητα στις δημοτικές εκλογές του 1998 (%ΑΡΟΧΙΣ). Και πάλι πρόβλημα δημιουργείται με την κοινότητα Καναλίων όπου αυτό το ποσοστό είναι 100%. Όσο μεγαλύτερο είναι το ποσοστό της αποχής τόσο λιγότερο ενδιαφέρει τους πολίτες η εκλογική αναμέτρηση και το αντίστροφο. Μεγάλη αποχή σε μια κοινότητα πολύ πιθανό να σημαίνει μικρό ποσοστό στις εκλογές.
5. Το ποσοστό (%) των άκυρων και λευκών ψηφοδελτίων στις δημοτικές εκλογές (%ΑΚ./L.). Αυτή η μεταβλητή όπως και η προηγούμενη δίνουν ενδιαφέροντα στοιχεία για το πως αντιμετωπίστηκαν οι δημοτικές εκλογές από το εκλογικό σώμα της κάθε κοινότητας και πιθανόν να επηρεάζουν και την εξέλιξη των αποτελεσμάτων.
6. Το μέγεθος του δήμου ή της κοινότητας (SIZE). Μετρήθηκε σε ιεραρχική κλίμακα από 0-2. Στον πίνακα 5.1 φαίνεται η ιεράρχηση αυτής της μεταβλητής και ο αριθμός των περιπτώσεων που υπήρχαν σε κάθε τιμή της.

Πίνακας 5.1: Μέγεθος δήμου ή κοινότητας στο νομό Μαγνησίας

Κατηγορίες δήμων ή κοινοτήτων	Τιμή μεταβλητής	Αριθμός περιπτώσεων
< 2000 κατοίκων	0	60
μεταξύ 2000 και 10000 κατοίκων	1	16
> 10000 κατοίκων	2	3

Πηγή: ίδια επεξεργασία

Η ιεράρχηση έγινε σύμφωνα με τον πληθυσμό της κάθε περιοχής και όπως είναι φυσικό όσο μεγαλύτερος είναι ο πληθυσμός τόσο μεγαλύτερη είναι και η εκλογική δύναμη. Συνεπώς, εκείνος ο υποψήφιος που είχε μεγάλο ποσοστό σε μια κοινότητα με μεγάλο πληθυσμό είχε περισσότερες πιθανότητες να κέρδιζε το δήμο από ένα άλλο που είχε μεν μεγάλο ποσοστό σε μια άλλη κοινότητα του ίδιου δήμου, αλλά η οποία ήταν πολύ μικρότερη πληθυσμιακά.

7. Η υποστήριξη που είχε ο υποψήφιος (SUPPORT). Λόγω της ύπαρξης των «ανταρτών» και των διαφόρων συμμαχιών κρίθηκε αναγκαία η ιεράρχηση των

υποψηφίων σύμφωνα με την υποστήριξη που είχαν, όπως αυτή παρουσιάζεται στον πίνακα 5.2. Ο όρος ανεξάρτητος υποψήφιος περιλάμβανε όλους εκείνους οι οποίοι δεν είχαν πάρει το χρίσμα από το κόμμα τους και κατέβαιναν στις εκλογές σαν «αντάρτες». Στα «μικρά» κόμματα συμπεριλαμβάνονται το Κ.Κ.Ε., ο ΣΥΝ., το ΔΗ.Κ.ΚΙ. και η ΠΟΛ.ΑΝ., ενώ στα «μεγάλα» κόμματα το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και η Ν.Δ. Οι ανεξάρτητοι οι οποίοι όμως υποστηρίζονταν από κάποιο κόμμα ή από συνδυασμό κομμάτων, κατατάσσονται σύμφωνα με τη μορφή που είχε αυτή η υποστήριξη. Όσο μεγαλύτερη ήταν η τιμή της μεταβλητής, μεγαλύτερο πιθανολογείται ότι θα είναι και το ποσοστό του υποψηφίου.

Πίνακας 5.2: Η υποστήριξη των υποψηφίων

Μορφή υποστήριξης	Τιμή μεταβλητής
Ανεξάρτητος υποψήφιος	1
Υποστηριζόμενος από «μικρό» κόμμα	2
Υποστηριζόμενος από συνδυασμό «μικρών» κομμάτων	3
Υποστηριζόμενος από «μεγάλο» κόμμα	4
Υποστηριζόμενος από συνδυασμό «μεγάλου» και «μικρού» κόμματος	5

Πηγή: ίδια επεξεργασία

8. Η συμμετοχή των υποψηφίων στα δρώμενα της Τ.Α.(first time). Αναφέρεται στο αν ο υποψήφιος είχε στο παρελθόν ανάμειξη με τις εκλογές στην Τ.Α. και είναι μια διμεταβλητή (0,1). Η μεταβλητή παίρνει τιμή 0 για τους υποψήφιους που είχαν συμμετάσχει και στο παρελθόν σε δημοτικές εκλογές και τιμή 1 για τους υποψηφίους που είναι πρωτοεμφανιζόμενοι.
9. Συμπληρωματική της προηγούμενης μεταβλητής είναι αυτή που αφορά το πολιτικό παρελθόν των υποψηφίων (PAST), η οποία είναι ιεραρχημένη και αυτή μεταβλητή με τιμές οι οποίες ορίζονται στον παρακάτω πίνακα 5.3.

Πίνακας 5.3: Το πολιτικό παρελθόν των υποψηφίων

Πολιτικό παρελθόν	Τιμή μεταβλητής
Δεν είχε διατελέσει τίποτα στο παρελθόν	0
Είχε διατελέσει δημοτικός ή κοινοτικός σύμβουλος	1
Είχε διατελέσει δήμαρχος ή κοινοτάρχης	2

Πηγή: ίδια επεξεργασία

10. Ο λόγος του μόνιμου προς τον νόμιμο πληθυσμό στην κάθε κοινότητα (MON/NOM). Όταν ο λόγος αυτός είναι μεγαλύτερος της μονάδας, τότε ο μόνιμος

πληθυσμός είναι μεγαλύτερος από τον νόμιμο, που σημαίνει ότι η συγκεκριμένη κοινότητα, όχι μόνο καταφέρνει να συγκρατήσει τον πληθυσμό της, αλλά είναι και τόπος μόνιμης διαμονής κατοίκων που είναι αλλού εγγεγραμμένοι. Στην προκειμένη περίπτωση, αυτό που θέλουμε να εξεταστεί μέσω αυτής της μεταβλητής, αφορά τις κοινότητες εκείνες όπου ο λόγος αυτός είναι μικρότερος της μονάδας. Αυτό σημαίνει ότι σε αυτές τις κοινότητες ένα μέρος των κατοίκων που είναι εγγεγραμμένοι σε αυτή, ζει μόνιμα σε κάποια άλλη περιοχή πολύ πιθανόν και εκτός νομού. Συνεπώς αυτά τα άτομα λόγω της απόστασης που υπάρχει μεταξύ του τόπου διαμονής και του τόπου όπου ασκούν τα εκλογικά τους δικαιώματα, να απέχουν από τις εκλογές, επηρεάζοντας έτσι τα αποτελέσματα.

11. Ο τόπος καταγωγής των υποψηφίων (ΚΑΤ). Η μεταβλητή παίρνει τιμή 0 στις κοινότητες από τις οποίες δεν κατάγεται ο υποψήφιος και τιμή 1 στην κοινότητα από την οποία κατάγεται. Αναμένεται το ποσοστό του υποψηφίου να είναι μεγαλύτερο στη κοινότητα από την οποία κατάγεται από ότι στις άλλες.
12. Η σχέση μεταξύ της καταγωγής του υποψηφίου και του ποσοστού που αυτός πήρε σε κάθε κοινότητα εξετάζεται με τη βοήθεια και μιας ποσοτικής μεταβλητής που είναι η απόκλιση του ποσοστού του υποψηφίου στη κοινότητα από το ποσοστό που είχε ο υποψήφιος στο σύνολο του νέου δήμου (TOP). Όσο μεγαλύτερος της μονάδος είναι ο δείκτης αυτός, τόσο μεγαλύτερη είναι η υποστήριξη που είχε από τη συγκεκριμένη κοινότητα ως προς την υποστήριξη που είχε στο σύνολο του δήμου. Σε αυτή την κοινότητα δηλ. ο υποψήφιος υπερψηφίζεται, γεγονός το οποίο μπορεί πολύ πιθανό να οφείλεται στο ότι κατάγεται από το συγκεκριμένο μέρος, υπόθεση που γίνεται προσπάθεια μέσω του μοντέλου να αποδειχθεί.

Πρέπει να σημειωθεί ότι από τη βάση δεδομένων που χρησιμοποιήθηκε στο μοντέλο της γραμμικής παλινδρόμησης (παράρτημα, πίνακας 5.4), εξαιρέθηκαν από τη αρχή οι περιπτώσεις των υποψηφίων στην κοινότητα Καναλίων του δήμου Κάρλας, λόγω της αποχής των κατοίκων από τις εκλογές. Επίσης, εξαιρέθηκαν οι δήμοι Αλοννήσου, Βόλου, Ιωλκού και Σκιάθου και οι κοινότητες Ανάβρας, Κεραμιδίου, Τρικεριού και Μακρινίτσης. Κοινό σημείο και πρόβλημα των παραπάνω δήμων και κοινοτήτων είναι ότι ο νέος δήμος ή κοινότητα, σύμφωνα με το πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας», συστήνεται μόνο από αυτούς τους ίδιους με αποτέλεσμα ο δείκτης TOP να παίρνει

τιμή 1. Συνεπώς, για την αποφυγή λανθασμένων αποτελεσμάτων οι παραπάνω περιπτώσεις δεν συμμετείχαν στο μοντέλο παλινδρόμησης.

Για την αποφυγή προβλημάτων που πιθανότατα να δημιουργούσε η συγγραμμικότητα μεταξύ των ανεξάρτητων μεταβλητών, χρησιμοποιήθηκε στην παλινδρόμηση η μέθοδος Stepwise η οποία κατασκευάζει το μοντέλο προσθέτοντας ανεξάρτητες μεταβλητές που πληρούν τα κριτήρια εισόδου, ελέγχοντας σε κάθε στάδιο τις μεταβλητές που έχουν εισαχθεί και αφαιρώντας, όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο, εκείνες τις μεταβλητές που είχαν γίνει δεκτές σε προηγούμενο στάδιο αλλά που πλέον δεν πληρούσαν τα κριτήρια.

5.2.2. Αποτελέσματα και η ερμηνεία τους με τη βοήθεια του στατιστικού πακέτου SPSS
Εισάγοντας τον πίνακα 5.4 του παραρτήματος στο στατιστικό πακέτο SPSS 8.0, και αφού πρώτα ορίσουμε τις ανεξάρτητες και την εξαρτημένη μεταβλητή του μοντέλου καθώς και τη μέθοδο που θα ακολουθηθεί (Stepwise), τα αποτελέσματα που προκύπτουν είναι υπό μορφή πινάκων, ο καθένας από τους οποίους χρίζει ξεχωριστής ερμηνείας. Τα αποτελέσματα που προήλθαν από την επεξεργασία των δεδομένων στον υπολογιστή (SPSS 8.0) έχουν ως εξής:

Ο πρώτος πίνακας (πίνακας 5.5) αναφέρεται σε στοιχεία της περιγραφικής στατιστικής και πιο συγκεκριμένα στον μέσο όρο, την τυπική απόκλιση και το πλήθος των παρατηρήσεων για κάθε μεταβλητή.

Πίνακας 5.5: Στοιχεία περιγραφικής στατιστικής των μεταβλητών του μοντέλου

	Μέσος όρος	Τυπική απόκλιση	N
% D '98	31.9408	17.1682	208
% B '96	35.0145	17.1809	208
%N'98	33.0496	14.9771	208
N '98-B '96	-1.9650	6.2707	208
% APOXIS	19.8739	7.3779	208
% AK./L.	5.1455	3.6824	208
SIZE	.2356	.5082	208
SUPPORT	3.6250	1.3527	208
first time	.2115	.4094	208
PAST	1.2308	.8251	208
MON/NOM	.8483	.1945	208
KAT	.2548	.4368	208
TOP	.9964	.4747	208

Πηγή: ίδια επεξεργασία

Στον πίνακα 5.6 του παραρτήματος, παρουσιάζονται οι συσχετίσεις για το σύνολο των ζευγών των μεταβλητών. Ο δείκτης συσχέτισης είναι ο δείκτης Pearson, και όσο μεγαλύτερος είναι τόσο μεγαλύτερη είναι η συσχέτιση μεταξύ των δύο μεταβλητών. Στην πρώτη στήλη του πίνακα παρουσιάζεται η συσχέτιση που έχει η κάθε ανεξάρτητη μεταβλητή με την εξαρτημένη. Από αυτή τη στήλη μπορεί να βγει και ένα πρώτο συμπέρασμα όσον αφορά τη σημασία της κάθε ανεξάρτητης μεταβλητής στη διαμόρφωση του μοντέλου. Όπως φαίνεται και από τον πίνακα, τη μεγαλύτερη συσχέτιση με την ανεξάρτητη μεταβλητή παρουσιάζει η μεταβλητή TOP (0.614) γεγονός που ενισχύει την αρχική υπόθεση ότι οι ψηφοφόροι ψήφισαν σε ορισμένες περιπτώσεις λαμβάνοντας υπόψη τοπικιστικά κριτήρια, από τη στιγμή που η συσχέτιση μεταξύ TOP και KAT είναι σχετικά μεγάλη (0.331). Ακολουθεί το ποσοστό της υποστήριξης του υποψηφίου στις νομαρχιακές εκλογές (%N'98) (0.566) και έπειτα το ποσοστό της υποστήριξης στις βουλευτικές εκλογές (%B'96) (0.487) κάτι που είναι φυσικό να συμβαίνει αφού αν και θεωρητικά ο χαρακτήρας των δημοτικών εκλογών δεν είναι τόσο κομματικός, στην πραγματικότητα η κομματική ταύτιση του υποψηφίου των δημοτικών εκλογών έχει ένα από τους καθοριστικούς ρόλους στην διαμόρφωση των αποτελεσμάτων. Υψηλή μπορεί να χαρακτηριστεί και η συσχέτιση με το είδος της υποστήριξης του υποψηφίου (SUPPORT) (0.395). Το ποσοστό που παίρνει ο υποψήφιος αυξάνεται όταν η μεταβλητή της υποστήριξης παίρνει μεγάλες τιμές, όταν δηλ. υποστηρίζεται από κάποιο μεγάλο κόμμα ή από συνδυασμό μεγάλου και μικρού κόμματος. Σχετικά σημαντική θεωρείται και η σημασία στη διαμόρφωση του μοντέλου του πολιτικού παρελθόντος του υποψηφίου (PAST) (0.259) και της καταγωγής του (KAT) (0.241).

Στις υπόλοιπες συσχετίσεις μεταξύ των ανεξάρτητων μεταβλητών, ενδιαφέρον παρουσιάζει αυτή μεταξύ της μεταβλητής SIZE και της μεταβλητής KAT (0.599). Το ότι υπάρχει έντονη συσχέτιση μεταξύ των δύο μεταβλητών σημαίνει ότι όσο μεγαλύτερος πληθυσμιακά είναι ο δήμος ή η κοινότητα, τόσο μεγαλύτερη είναι η πιθανότητα ο υποψήφιος να κατάγεται από εκεί. Η πολύ έντονη συσχέτιση μεταξύ της μεταβλητής %N'98 και της %B'96 (0.933), σημαίνει ότι το πολιτικό σκηνικό στην περιοχή μελέτης δεν άλλαξε σχεδόν καθόλου στο διάστημα αυτόν των δύο χρόνων και ότι η εκλογική δύναμη των κομμάτων σε γενικές γραμμές έμεινε η ίδια με μικρές μεταβολές, όπως είδαμε και σε προηγούμενο κεφάλαιο. Αναμενόμενη ήταν και η μεγάλη συσχέτιση μεταξύ των μεταβλητών PAST και first time (-0.775). Η ύπαρξη του

αρνητικού προσήμου οφείλεται στον τρόπο ιεράρχησης των μεταβλητών και υποδηλώνει ότι κάποιος υποψήφιος που είναι πρωτοεμφανιζόμενος στον χώρο της Τ.Α., δεν έχει διατελέσει στο παρελθόν δήμαρχος, κοινοτάρχης ή έστω σύμβουλος.

Στον πίνακα 5.7, που παρουσιάζεται στη συνέχεια, φαίνονται τα στάδια τα οποία ακολουθήθηκαν στην κατασκευή του μοντέλου, οι μεταβλητές που έγιναν δεκτές και με τη σειρά που έγιναν, και τα κριτήρια εισόδου που χρησιμοποιήθηκαν.

Πίνακας 5.7: Μεταβλητές που έγιναν δεκτές ή απορριπτές από το μοντέλο

Στάδιο	Δεκτές μεταβλητές	Απορριπτές μεταβλητές	Μέθοδος
1	TOP	.	Stepwise
2	%N'98	.	Criteria:
3	SUPPORT	.	Probability of F to enter < .050,
4	N'98-B'96	.	Probability of F to remove > .100

Εξαρτημένη μεταβλητή: %D'98

Πηγή: ίδια επεξεργασία

Προκύπτει ότι από τις 12 μεταβλητές χρησιμοποιήθηκαν από το μοντέλο μόνο οι τέσσερις. Σε κάθε στάδιο (4 συνολικά) έχουμε προσθήκη μιας νέας μεταβλητής, ενώ σε κανένα από αυτά δεν έχουμε απόρριψη μεταβλητής που είχε γίνει δεκτή σε προηγούμενο στάδιο. Τα κριτήρια εισόδου και απόρριψης των μεταβλητών καθορίζονται από τις τιμές του F^1 . Όταν το F παίρνει τιμή μικρότερη-ίση του 0.05, τότε η μεταβλητή γίνεται δεκτή, ενώ απορρίπτεται όταν η τιμή F της ανεξάρτητης μεταβλητής είναι μεγαλύτερη-ίση του 0.1. Οι τέσσερις μεταβλητές που επιλεγήκανε είναι αντιπροσωπευτικές του ρόλου που έπαιξε στη διαμόρφωση των αποτελεσμάτων η κομματική ταυτότητα των υποψηφίων (%N'98, SUPPORT), η τυχόν αλλαγές του πολιτικού σκηνικού (N'98-B'96) και η καταγωγή τους (TOP).

Η απόδοση του μοντέλου, το οποίο εκφράζεται σε ποσοστό ερμηνείας, στα τέσσερα αυτά στάδια φαίνεται παρακάτω στον πίνακα 5.8. Σύμφωνα με αυτό τον πίνακα, η μέγιστη απόδοση του μοντέλου εμφανίζεται στο τέταρτο στάδιο με την συμμετοχή και των τεσσάρων ανεξάρτητων μεταβλητών. στο οποίο το μοντέλο είναι σε θέση να ερμηνεύσει το ποσοστό που πήρε ο κάθε υποψήφιος σε κάθε κοινότητα στον πρώτο γύρο των δημοτικών εκλογών σε ποσοστό 60,1% με τυπικό σφάλμα της τάξης του 10,9

¹ Είναι το τετράγωνο της τιμής t , όπου t ο λόγος του συντελεστή που έχει η κάθε ανεξάρτητη μεταβλητή στην εξίσωση παλινδρόμησης προς το τυπικό σφάλμα του συντελεστή αυτού.

ποσοστιαίων μονάδων περίπου. Η διαφορά μεταξύ R^2 και Adjusted R^2 στην περίπτωση αυτή δεν έχει μεγάλη σημασία από τη στιγμή που δεν εξετάζεται δείγμα αλλά όλες οι περιπτώσεις.

Πίνακας 5.8: Η απόδοση του μοντέλου σε κάθε στάδιο

Στάδιο	R	R ²	Adjusted R ²	Τυπικό σφάλμα εκτίμησης
1	.614	.377	.374	13.5820
2	.746	.557	.553	11.4804
3	.770	.594	.588	11.0249
4	.775	.601	.593	10.9461

Πηγή: ίδια επεξεργασία

Από τον πίνακα ανάλυσης διακύμανσης (ANOVA), πίνακας 5.9, μπορεί να γίνει έλεγχος αν η ευθεία της παλινδρόμησης έχει μηδενική κλίση ή όχι. Η κλίση αυτή θα είναι μηδενική όταν ο κάθε συντελεστής της εξίσωσης παλινδρόμησης είναι μηδενικός. Στην προκειμένη περίπτωση έχουμε:

Πίνακας 5.9: Ανάλυση διακύμανσης (ANOVA)

Στάδιο		Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	23011.662	1	23011.662	124.744	.000
	Residual	38000.953	206	184.471		
	Total	61012.615	207			
2	Regression	33993.788	2	16996.894	128.961	.000
	Residual	27018.827	205	131.799		
	Total	61012.615	207			
3	Regression	36216.695	3	12072.232	99.320	.000
	Residual	24795.920	204	121.549		
	Total	61012.615	207			
4	Regression	36689.611	4	9172.403	76.553	.000
	Residual	24323.004	203	119.818		
	Total	61012.615	207			

Πηγή: ίδια επεξεργασία

Παρατηρούμε ότι η στατιστική τιμή F είναι τέτοια που δεν προκαλεί τιμή πιθανότητας $\text{Sig} > 0.05$ ($\text{Sig} = 0$ για όλα τα στάδια), οπότε η κλίση της γραμμής παλινδρόμησης δεν είναι μηδενική.

Στον πίνακα 5.10 του παραρτήματος, φαίνονται οι τυποποιημένοι και μη τυποποιημένοι συντελεστές της συνάρτησης σε κάθε στάδιο της κατασκευής του μοντέλου, καθώς και οι συντελεστές συσχέτισης και συγγραμμικότητας των μεταβλητών. Παρατηρώντας τις τιμές του τυποποιημένου συντελεστή Beta, ο οποίος μας επιτρέπει την σύγκριση μεταξύ

των μεταβλητών (κάτι το οποίο δεν μπορεί να γίνει με τον μη τυποποιημένο B), διαπιστώνουμε ότι την σημαντικότερη θέση στο μοντέλο την έχει η μεταβλητή TOP (0.508) και την ακολουθούν οι μεταβλητές %N'98 (0.356), SUPPORT (0.220) και N'98-B'96 (0.124). Το ότι η ανεξάρτητη μεταβλητή TOP έχει την μεγαλύτερη συνεισφορά στο μοντέλο, έρχεται και πάλι να επιβεβαιώσει κατά κάποιο τρόπο την υπόθεση που αφορά την τοπικιστική διάσταση της ψήφου στις δημοτικές εκλογές.

Μέσω των τιμών του συντελεστή t , ο οποίος δείχνει την σχετική σημασία που έχουν οι ανεξάρτητες μεταβλητές στο μοντέλο, βλέπουμε ότι μόνο μία από τις τέσσερις μεταβλητές, η N'98-B'96 (1.987), έχει τιμή μεταξύ -2 και 2 , το οποίο σημαίνει ότι ίσως πρέπει να απορριφθεί από το μοντέλο.

Το πόσο σημαντική είναι η κάθε μεταβλητή για το μοντέλο φαίνεται και από την στήλη των συντελεστών μερικής συσχέτισης (partial), στην οποία παρουσιάζεται η συσχέτιση μεταξύ της κάθε ανεξάρτητης με την εξαρτημένη μεταβλητή με την αφαίρεση του τμήματος εκείνου του οποίου οφείλεται στις άλλες τρεις μεταβλητές του μοντέλου. Τη μεγαλύτερη συσχέτιση με την εξαρτημένη μεταβλητή παρουσιάζει η TOP (0.612) και ακολουθούν κατά φθίνουσα σειρά η %N'98, η SUPPORT και η N'98-B'96. Η μερική συσχέτιση μεταξύ κάθε ανεξάρτητης μεταβλητής με την εξαρτημένη μπορεί να παρουσιαστεί και με διαγράμματα όπως αυτά φαίνονται στο παράρτημα (διαγράμματα 1, 2, 3 και 4). Η κλίση της γραμμής παλινδρόμησης είναι πιο έντονη όταν στον οριζόντιο άξονα έχουμε τις μεταβλητές TOP και %N'98, αφού αυτές είναι καλύτεροι εκτιμητές της ανεξάρτητης μεταβλητής %D'98.

Ο ίδιος πίνακας 5.10, μας δίνει στοιχεία για την συσχέτιση μεταξύ των ανεξάρτητων μεταβλητών, εξετάζεται δηλ. αν υπάρχει τυχόν πρόβλημα συγγραμμικότητας. Ο κυριότερος δείκτης συγγραμμικότητας είναι ο δείκτης ανοχής (tolerance), του οποίου όσο μικρότερη είναι η τιμή της μεταβλητής σε αυτό το δείκτη τόσο μεγαλύτερο είναι το τμήμα της ερμηνείας αυτής που καλύπτεται από τις υπόλοιπες ανεξάρτητες μεταβλητές. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, δεν προκύπτει συσχέτιση μεταξύ των μεταβλητών. Η μεταβλητή N'98-B'96 αν και η τιμή της t (1.987) είναι τέτοια ώστε να θεωρείται πολύ πιθανή η απορριψή της, ο δείκτης ανοχής της ίδιας μεταβλητής (0.961) αποδεικνύει ότι δεν υπάρχει συσχέτιση αυτής της μεταβλητής με άλλη ανεξάρτητη μεταβλητή. Οπότε και δεν απορρίπτεται.

Τέλος από τον ίδιο πίνακα 5.10 προκύπτει και η εξίσωση του προτεινόμενου μοντέλου η οποία έχει ως εξής:

$$\%D'98 = 18.367 * TOP + 0.408 * \%N'98 + 2.789 * SUPPORT + 0.246 * N'98-B'96$$

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του στατιστικού πακέτου SPSS, υπάρχουν 3 περιπτώσεις, οι τιμές των οποίων απέχουν αρκετά από τη γραμμή παλινδρόμησης (η απόστασή τους από τη γραμμή παλινδρόμησης υπερβαίνει το τριπλάσιο της τυπικής απόκλισης των υπολοίπων) και παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα 5.11.

Πίνακας 5.11: Προβληματικές περιπτώσεις του μοντέλου παλινδρόμησης

Αύξων αριθμός περίπτωσης	Τυπική απόκλιση	%D'98
10	3.231	79.48
62	-3.065	24.09
64	-3.992	35.42

Πηγή: ίδια επεξεργασία

Οι προβληματικές αυτές περιπτώσεις αφορούν τον υποψήφιο της Ν.Δ. στην κοινότητα Αφετών και Νεοχωρίου του δήμου Αφετών και τον υποψήφιο του Κ.Κ.Ε. και του ΔΗ.Κ.ΚΙ. στην κοινότητα Σέσκλου του δήμου Αισωνίας. Η περίπτωση του υποψηφίου στην κοινότητα Σέσκλου χαρακτηρίζεται προβληματική λόγω του πολύ μεγάλου ποσοστού (79,48%) που είχε σε σχέση με τα ποσοστά των άλλων υποψηφίων σε αυτή αλλά και σε όλες τις άλλες κοινότητες και δήμους. Έχοντας υπόψη μας το γεγονός ότι ήταν ο μόνος διεκδικητής του νέου δήμου που καταγόταν από την κοινότητα Σέσκλου, γίνεται κατανοητό ότι οι κάτοικοι αυτής της κοινότητας ψήφισαν με καθαρά τοπικιστικά κριτήρια, το οποίο επιβεβαιώνεται και από το πολύ χαμηλό ποσοστό του υποψηφίου (3,89%) στην άλλη κοινότητα που συνενώθηκε με το Σέσκλο για την δημιουργία του νέου δήμου. Οι άλλες δύο περιπτώσεις που αφορούν τον δήμο Αφετών δημιουργούν πρόβλημα λόγω του ότι ο ίδιος υποψήφιος παρουσιάζει μεγάλο δείκτη απόκλισης τόσο στον τόπο καταγωγής του (το οποίο είναι θεμιτό) όσο και σε μια άλλη κοινότητα του ίδιου δήμου. Πιθανόν εξήγηση να βρίσκεται στο γεγονός ότι στην δεύτερη κοινότητα που υπερψηφίστηκε ο υποψήφιος δεν καταγόταν κανένας από τους υποψηφίους του δήμου με αποτέλεσμα μεγάλο τμήμα των κατοίκων αυτής της κοινότητας να δώσουν τη ψήφο τους σε αυτόν και όχι σε κάποιον από τους άλλους διεκδικητές. Αφαιρόντας δοκιμαστικά τις περιπτώσεις αυτές από το μοντέλο,

διαπιστώνουμε (όπως φαίνεται στα Αποτελέσματα SPSS 1 του παραρτήματος) ότι έχουμε σχετικά σημαντική αύξηση της απόδοσης του μοντέλου από 60,1% σε 65,9% και ότι από τις μεταβλητές που είχαν γίνει δεκτές πριν την αφαίρεση αυτών των τριών περιπτώσεων εξακολουθούν να γίνονται δεκτές μόνο οι τρεις πρώτες από αυτές με την ίδια σειρά (δεν συμμετέχει στο μοντέλο η μεταβλητή N'98-B'96).

Στον πίνακα 5.12 του παραρτήματος παρουσιάζεται με ποια σειρά και με τη κριτήρια επιλέχθηκαν ή όχι οι ανεξάρτητες μεταβλητές σε κάθε στάδιο. Σύμφωνα λοιπόν, με αυτό τον πίνακα, στο πρώτο στάδιο έχει επιλεγεί η μεταβλητή TOP λόγω της μεγάλης συσχέτισης που έχει, σε σχέση με τις υπόλοιπες με την εξαρτημένη μεταβλητή %D'98. Στη συνέχεια επιλέγεται η %N'98 η οποία παρουσιάζει μεγαλύτερη τιμή t (9.128) από τις μεταβλητές που έχουν απομείνει στο πρώτο στάδιο του μοντέλου μετά την επιλογή της %N'98. Με κριτήριο κάθε φορά την τιμή t επιλέγεται μια ανεξάρτητη μεταβλητή έως το τέταρτο στάδιο. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η μεταβολή της τιμής t της μεταβλητής N'98-B'96 η οποία ενώ στο πρώτο στάδιο έχει τιμή -0.069 που την κάνει μη αποδεκτή αφού βρίσκεται εντός του διαστήματος $-2 < t < 2$, στο τρίτο στάδιο έχει τιμή 1.987 που την κάνει ως την αμέσως επόμενη επιλεγμένη μεταβλητή του μοντέλου. Μπορεί αυτή η τιμή της να την κάνει οριακά απορριπτέα αλλά από τη στιγμή που είναι η μεγαλύτερη μεταξύ των εναπομειναντων μεταβλητών γίνεται δεκτή. Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι όλες οι μεταβλητές οι οποίες έμειναν τελικά εκτός μοντέλου, σε όλα τα στάδια παρουσιάζανε τιμές t μεταξύ -2 και 2 που τις έκανε απορριπτέες. Μόνη εξαίρεση η τιμή της %B'96 στο πρώτο στάδιο (7.529) η οποία άλλαξε στα επόμενα στάδια εξαιτίας της εισαγωγής της %N'98 στο μοντέλο με την οποία παρουσιάζει έντονη συσχέτιση (0.933) με αποτέλεσμα το μεγαλύτερο κομμάτι της ερμηνείας της %B'96, να καλύπτεται από την %N'98. Στο τρίτο στάδιο παρατηρείτε ότι η %B'96 έχει τιμή $t -1.987$, ίδια με αυτή της N'98-B'96, η οποία τιμή όταν γίνεται δεκτή η N'98-B'96 στο τέταρτο στάδιο γίνεται μηδέν προφανώς γιατί η ερμηνεία της B'96 καλυπτόταν πλήρως από την ερμηνεία που έδινε η δεκτή στο μοντέλο μεταβλητή N'98-B'96 και η δεκτή από το πρώτο στάδιο N'98.

Ο τελευταίος πίνακας 5.13, αφορά διαγνωστικά στοιχεία συγγραμμικότητας. Μέσω των ιδιοτιμών (eigenvalues), του δείκτη κατάστασης (condition index) και των ποσοστιαίων μεγεθών διακύμανσης (variance proportions) γίνεται προσπάθεια εντοπισμού συγγραμμικότητας μεταξύ των ανεξάρτητων μεταβλητών. Οι ιδιοτιμές (eigenvalues)

προκύπτουν από την παραγοντοποίηση σε κύριες συνιστώσες της μήτρας των γινομένων των ανεξάρτητων μεταβλητών. Όταν εμφανίζονται αρκετές να πλησιάζουν το μηδέν τότε οι μεταβλητές παρουσιάζουν έντονη συσχέτιση κάτι που όμως δεν φαίνεται να συμβαίνει σε αυτή την περίπτωση με βάση τον παραπάνω πίνακα. Επιπλέον, καμία από τις τιμές του δείκτη κατάστασης (condition index) (είναι η τετραγωνική ρίζα του λόγου της μεγαλύτερης ιδιοτιμής δια της κάθε μιας από τις επόμενες) δεν ξεπερνά την τιμή 15, οπότε δεν εντοπίζονται ενδεχόμενα προβλήματα (πόσο μάλλον σοβαρά) συγγραμμικότητας στο μοντέλο.

Πίνακας 5.13: Διαγνωστικά στοιχεία συγγραμμικότητας

Στάδιο	Κύρια συνιστώσα	Eigenvalue	Condition Index	Variance Proportions				
				(Constant)	TOP	%N'98	SUPPORT	N '98-B '96
1	1	1.903	1.000	.05	.05			
	2	9.681E-02	4.434	.95	.95			
2	1	2.788	1.000	.01	.02	.02		
	2	.133	4.583	.00	.71	.53		
	3	7.909E-02	5.937	.98	.27	.45		
3	1	3.697	1.000	.01	.01	.01	.01	
	2	.157	4.848	.00	.75	.08	.13	
	3	9.325E-02	6.296	.18	.01	.87	.17	
	4	5.279E-02	8.368	.82	.23	.04	.69	
4	1	3.829	1.000	.01	.01	.01	.01	.01
	2	.872	2.096	.00	.01	.00	.00	.95
	3	.153	4.997	.00	.75	.08	.14	.03
	4	9.271E-02	6.427	.17	.00	.88	.16	.01
	5	5.277E-02	8.518	.82	.23	.04	.69	.00

Πηγή: ίδια επεξεργασία

Παρατηρώντας τέλος τα ποσοστιαία μεγέθη διακύμανσης (το ποσοστό της διακύμανσης κάθε ανεξάρτητης μεταβλητής που αποδίδεται από κάθε κύρια συνιστώσα), διακρίνουμε ότι πιθανόν να υπάρχει πρόβλημα στο στάδιο 2 στην δεύτερη κύρια συνιστώσα, η οποία αποδίδει σε σημαντικό βαθμό τις μεταβλητές TOP και %N'98. Λόγω όμως του χαμηλού δείκτη κατάστασης (condition index) (4.583) κάτι τέτοιο το πιο πιθανό είναι να μην συμβαίνει.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Όπως προκύπτει τελικά και από το μοντέλο της γραμμικής παλινδρόμησης, τα αποτελέσματα του οποίου παρουσιάστηκαν και σχολιάστηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο, σε αρκετές περιπτώσεις η ψήφος των δημοτών κατευθύνθηκε σύμφωνα με την καταγωγή του υποψηφίου και κατά δεύτερο λόγο σύμφωνα με την κομματική του ταυτότητα. Αποτελέσματα όπως αυτά των δήμων Αισωνίας, Κάρλας, Μουρесьίου και Σηπιάδος, στους οποίους οι υποψήφιοι στο μέρος καταγωγής τους υπερψηφίστηκαν, ενισχύει την υπόθεση ότι στις δημοτικές εκλογές του 1998 οι πολίτες ψήφισαν με τοπικιστικά κριτήρια.

Και είναι φυσικό να συμβαίνει κάτι τέτοιο αφού όπως έχει ήδη διατυπωθεί, η εκλογική συμπεριφορά των πολιτών, στις δημοτικές εκλογές, εξαρτάται από παράγοντες όπως η μεγιστοποίηση του ατομικού τους οφέλους, η ηλικία τους, η κοινωνικο-οικονομική τους θέση, οι προηγούμενες εμπειρίες αλλά και από παράγοντες όπως είναι οι συναισθηματικοί δεσμοί με τον τόπο ή με πρόσωπα. Παράγοντες που έρχονται να προστεθούν στις ήδη διαμορφωμένες παραμέτρους της ελληνικής πολιτικής κουλτούρας όπως είναι ο τρόπος βίωσης της πολιτικής (υπερπολιτικοποίηση των ελλήνων) και ο ρόλος των κομμάτων στην πολιτική αλλά και κοινωνική ζωή (πελατειακές σχέσεις).

Επειδή με το μοντέλο αυτό έγινε προσπάθεια να μετρηθούν στάσεις, γνώμες και πεποιθήσεις, πρέπει να είμαστε κάπως επιφυλακτικοί όσον αφορά τα αποτελέσματα τα οποία προκύπτουν από αυτό. Τα αποτελέσματα του μοντέλου όμως, σε συνδυασμό με την περιγραφή του πολιτικού πλαισίου μέσα στο οποίο έγινε η διεξαγωγή των εκλογών και την αναφορά σε κάθε δήμο σχετικά με τους λόγους που μπορεί να οδήγησαν σε αυτό το εκλογικό αποτέλεσμα καθώς επίσης και τον σχολιασμό των αποτελεσμάτων αυτών, κάνουν το μοντέλο πιο αξιόπιστο και πιο έγκυρο.

Οι ιδιαιτερότητες αυτών των εκλογών έγιναν εμφανείς στα αποτελέσματα της ψηφοφορίας στο Ν. Μαγνησίας, κυρίως στις δημοτικές εκλογές. Ο παραδοσιακός παράγοντας διαμόρφωσης των αποτελεσμάτων, η κομματική ταυτότητα του υποψηφίου, εξακολουθεί να υπάρχει αλλά παύει να έχει τον πρωταρχικό ρόλο. Ακόμη

και στην περίπτωση των νομαρχιακών εκλογών, στα αποτελέσματα του πρώτου γύρου η διάθεση των ψηφοφόρων να κατακρίνουν κυρίως την πολιτική των «μεγάλων» κομμάτων γίνεται εμφανής από τα ποσοστά που αυτά παίρνουν και από τη σημαντική αύξηση των ποσοστών των συνδυασμών που υποστηρίζονταν από το Κ.Κ.Ε. και το ΔΗ.Κ.ΚΙ. σε σχέση με τα ποσοστά που είχαν τα ίδια κόμματα στις βουλευτικές εκλογές του 1996. Η πολιτικοποίηση του δεύτερου γύρου μπορεί να χαρακτηριστεί ως κάτι το οποίο ήταν αναμενόμενο να γίνει τουλάχιστον στις νομαρχιακές εκλογές. Στον πρώτο γύρο των δημοτικών εκλογών πάλι, η κομματική ταυτότητα του υποψηφίου δεν είχε σημαντική συμμετοχή στη διαμόρφωση του αποτελέσματος, όσο είχαν άλλοι παράγοντες όπως η καταγωγή του, οι σχέσεις που είχε με τις κοινότητες που σύστηναν τον νέο δήμο και τα συμφέροντα που αυτός εξυπηρετούσε. Στο δεύτερο γύρο οι τυπικές και άτυπες συμμαχίες που δημιουργήθηκαν σε συνάρτηση με τις επιπτώσεις που είχαν στις επιλογές των ψηφοφόρων οι «συγκρούσεις» μεταξύ επίσημων υποψηφίων και «ανταρτών» που είχαν αναπτυχθεί από τον πρώτο γύρο, καθοδήγησαν τις εξελίξεις των τελικών αποτελεσμάτων στις δημοτικές εκλογές.

Τα αποτελέσματα φαίνεται να επηρεάζονται περισσότερο από τις αλλαγές που έφεραν στο πολιτικό σκηνικό οι αναγκαστικές συνενώσεις μέσω των οποίων ενισχύθηκε σε μεγάλο βαθμό ο σημασία που είχε η καταγωγή του υποψηφίου. Οι αντιδράσεις των κατοίκων των κοινοτήτων στο πρόγραμμα συνενώσεων μπορούμε να πούμε ότι εκδηλώνονταν με δύο τρόπους. Είτε μέσω της αποχής (π.χ. δήμος Κάρλας) είτε μέσω της καθολικής υποστήριξης αυτών των υποψηφίων που κατάγονταν από την δικιά τους κοινότητα.

Η τάση αυτή, να προσδίδουν οι ψηφοφόροι μια τοπικιστική διάσταση στην ψήφο τους, η οποία έγινε φανερή στα αποτελέσματα του α' και β' γύρου των δημοτικών εκλογών σε αρκετούς από τους νέους δήμους του Ν. Μαγνησίας (όχι παντού με την ίδια ένταση), αποτέλεσε την υπόθεση, η οποία έγινε προσπάθεια να επαληθευθεί με τη χρήση του μοντέλου γραμμικής παλινδρόμησης. Όπως μπορεί να διαπιστώσει κανείς από τα αποτελέσματα του μοντέλου (κεφάλαιο 5ο), αυτό μπορεί και ερμηνεύει το 60,1% των περιπτώσεων που έχουμε αρχικά στο μοντέλο σύμφωνα με τον πίνακα 5.4 του παραρτήματος, το οποίο ποσοστό αυξάνεται στο 65,9% με την αφαίρεση των τριών προβληματικών περιπτώσεων. Το ποσοστό που αφήνεται ανερμηνευτο από το μοντέλο οφείλεται πιθανόν σε παράγοντες μη μετρήσιμους όπως είναι η ύπαρξη τυχόν

πελατειακών ή άλλου είδους σχέσεων μεταξύ των υποψηφίων και των ψηφοφόρων και συμφερόντων οικονομικής φύσης, αλλά και στη σύγκρουση μεταξύ επίσημων και «ανταρτών».

Αν πάλι από το αρχικό μοντέλο αφαιρέσουμε από την αρχή τη μεταβλητή N'98-B'96, της οποίας η τιμή t παρουσιάζεται προβληματική στον πίνακα 5.10 του παραρτήματος προκύπτουν τα Αποτελέσματα SPSS 2 του παραρτήματος, σύμφωνα με τα οποία το ποσοστό που ερμηνεύεται από το μοντέλο είναι το ίδιο (60,1%), με τη διαφορά ότι τη θέση της μεταβλητής N'98-B'96 στο μοντέλο παίρνει η μεταβλητή %B'96. Και σε αυτή την περίπτωση η μεταβλητή %B'96 παρουσιάζει προβληματική τιμή t (-1.987). Αυτό αποδεικνυεί την αλληλοκάλυψη που υπάρχει μεταξύ των δύο μεταβλητών, όσον αφορά το μέρος της ερμηνείας που προσφέρουν στο μοντέλο.

Τέλος, αν αφαιρέσουμε από την αρχή από το μοντέλο τις δύο μεταβλητές N'98-B'96 και %B'96, με την υπόθεση ότι το ποσοστό ερμηνείας που αυτές προσφέρουν στο μοντέλο καλύπτονται από την μεταβλητή %N'98, σύμφωνα με τα Αποτελέσματα SPSS 3 του παραρτήματος, η απόδοση του μοντέλου μειώνεται ελάχιστα (59,4% έναντι 60,1% του αρχικού) και αυξάνεται κατά πολύ λίγο η τυπική απόκλιση της εκτίμησης (κατά 1 ποσοστιαία μονάδα περίπου από το αρχικό). Επιπλέον δεν εμφανίζονται προβλήματα συγγραμμικότητα σε κανένα από τους πίνακες γεγονός που σημαίνει ότι η υπόθεση πιθανότητα να ισχύει. Οι μεταβλητές οι οποίες γίνονται δεκτές είναι οι πρώτες τρεις του αρχικού μοντέλου (TOP, %N'98, SUPPORT) και οι περιπτώσεις που εμφανίζονται προβληματικές είναι και πάλι οι ίδιες (περιπτώσεις 10, 62, 64).

Εφαρμόζοντας το ίδιο μοντέλο με τις ίδιες μεταβλητές και τα στοιχεία του δεύτερου γύρου των δημοτικών εκλογών (πίνακας 5.14 και Αποτελέσματα SPSS 4 παραρτήματος), προκύπτει ότι το μοντέλο έχει ποσοστό ερμηνείας 94,9%, με τυπική απόκλιση εκτίμησης 3.39 περίπου ποσοστιαίες μονάδες, λαμβάνοντας υπόψη μόνο δύο από τις 12 ανεξάρτητες μεταβλητές (την TOP και την %B'96). Το πολύ μεγάλο ποσοστό απόδοσης ίσως εξηγείται από τις μεταβλητές και τη σειρά που αυτές γίναν δεκτές από το μοντέλο. Σύμφωνα λοιπόν με το μοντέλο, στο δεύτερο γύρο το σημαντικότερο ρόλο στην έκβαση των αποτελεσμάτων είχε η μεταβλητή TOP, δηλ. η υπερψήφιση ή όχι που είχε ο υποψήφιος από τη κάθε κοινότητα του νέου δήμου. Παρατηρούμε ότι αυτή η μεταβλητή παρουσιάζει μεγάλη σχετικά συσχέτιση με τη

μεταβλητή ΚΑΤ (0.372), το οποίο σημαίνει ότι ο δείκτης τοπικότητας (TOP) είναι μεγαλύτερος στις κοινότητες από τις οποίες κατάγονται οι υποψήφιοι. Επιπλέον ο δείκτης αυτός παρουσιάζει μεγάλη συσχέτιση με τη μεταβλητή που εκφράζει το ποσοστό της αποχής (%ΑΡΟΧΙΣ) σε κάθε κοινότητα (-0.403). Το αρνητικό πρόσημο υποδηλώνει ότι όσο μεγαλύτερη είναι η αποχή σε μια κοινότητα τόσο μικρότερος είναι ο δείκτης υπερψήφισης σε αυτή. Και σε αυτή την περίπτωση δεν εντοπίζεται στους πίνακες κανένα πρόβλημα συγγραμμικότητας.

Τέλος, αν εφαρμόζοντας το μοντέλο γραμμικής παλινδρόμησης στους νικητές των δημοτικών εκλογών σε κάθε νέο δήμο (πίνακας 5.15 και Αποτελέσματα SPSS 5 παραρτήματος), βλέπουμε ότι και εδώ το ποσοστό ερμηνείας από το μοντέλο είναι πολύ υψηλό, αλλά σε αυτή την περίπτωση γίνονται δεκτές οι μεταβλητές TOP και first time. Αυτό που παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον είναι η είσοδος της μεταβλητής που αφορά την ανάμειξη ή όχι του υποψηφίου στο παρελθόν σε θέματα που αφορούσαν την Τ.Α. Το αρνητικό πρόσημο που υπάρχει στη συσχέτιση αυτής της μεταβλητής με την εξαρτημένη υποδηλώνει οι πρωτοεμφανιζόμενοι είχαν λιγότερες πιθανότητες να αναδειχθούν νικητές. Για τη μεταβλητή TOP ισχύουν τα ίδια με τις παραπάνω περιπτώσεις.

Έχοντας όλα τα παραπάνω υπόψη, μπορούμε να προσδώσουμε στην ψήφο των δημοτικών εκλογών μια τοπικιστική διάσταση η οποία το πιθανότερο είναι να πηγάζει από την ανάγκη των κατοίκων των κοινοτήτων, οι οποίες συνενωθήκαν μετά το πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας», να αντιπροσωπεύονται στο νέο δήμο. Στην προσπάθεια τους αυτή να επιτευχθεί ο στόχος αυτός της αντιπροσώπευσής τους, πολλές φορές ψήφισαν με κριτήριο την καταγωγή του υποψηφίου ανεξάρτητα από την κομματική του ταυτότητα και τις θέσεις που είχε αυτός για τη λύση προβλημάτων της περιοχής. Οι εσωκομματικές διαμάχες που προήρθαν από την εμφάνιση των «ανταρτών» από τη μια και οι συμμαχίες μεταξύ των κομμάτων από την ήρθαν να συμπληρώσουν την εικόνα των δημοτικών εκλογών του 1998 στο Ν. Μαγνησίας, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση των αποτελεσμάτων. Οι μεν διαμάχες προκάλεσαν πόλωση στους ψηφοφόρους κυρίως (αν όχι μόνο) των μεγάλων κομμάτων προκαλώντας μείωση της εκλογικής τους δύναμης, ενώ οι συμμαχίες, και ιδιαίτερα αυτές μεταξύ κομμάτων με διαφορετική ιδεολογία, όσες από τις φορές δεν κατάφεραν να επικρατήσουν, κατάφεραν να αντιπαρατεθούν επάξια απέντι στους συνδυασμούς που υποστήριζε το ΠΑ.ΣΟ.Κ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βεντούρης Ν. (1977), *Η Πολιτική Κουλτούρα*, Αθήνα, εκδόσεις Παπαζήση.

Δεμερτζής Ν. (1990), «Η ελληνική πολιτική κουλτούρα στη δεκαετία του '80», στο Λυρίτζης Χ., Νικολακόπουλος Η.(επιμ.), 1990, *Εκλογές και Κόμματα στη Δεκαετία του '80*, Αθήνα, Θεμέλιο.

Δεμερτζής Ν. (επιμ.) (1994), *Η Ελληνική Πολιτική Κουλτούρα Σήμερα*, Αθήνα, Οδυσσέας.

Δρακάτος Κ., *Πολιτική Στατιστική*, Αθήνα 1982, εκδόσεις Παπαζήση.

Δώδος Δ., 1989, *Η Εκλογική Περιφέρεια της Θεσσαλονίκης: κόμματα και υποψήφιοι*, Θεσσαλονίκη.

Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ), *Πολιτική Συμπεριφορά*, Αθήνα 1988, τεύχος (69Α).

Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ), *Πολιτική Κουλτούρα*, Αθήνα 1990 τεύχος (75Α).

Εφημερίδα «Έθνος», αφιέρωμα στις δημοτικές και νομαρχιακές εκλογές του 1998 στο Ν. Μαγνησίας, τεύχος 31^{ης} Αυγούστου 1998, σελ. 19-21.

Εφημερίδα «Ελευθεροτυπία», αφιερώματα στις εκλογές του 1998 στην τοπική αυτοδιοίκηση, περίοδος από 1^η Σεπτεμβρίου 1998 έως 1^η Νοεμβρίου 1998.

Εφημερίδα «Θεσσαλία», αφιερώματα στις εκλογές του 1998 στην τοπική αυτοδιοίκηση στο Ν. Μαγνησίας, περίοδος από 1^η Σεπτεμβρίου 1998 έως 1^η Νοεμβρίου 1998.

Εφημερίδα «Τα Νέα», αφιερώματα στις εκλογές του 1998 στην τοπική αυτοδιοίκηση, περίοδος από 1^η Σεπτεμβρίου 1998 έως 1^η Νοεμβρίου 1998.

Εφημερίδα «Τύπος της Κυριακής», ειδικό ένθετο με τους δήμους και τις κοινότητες μετά την εφαρμογή του προγράμματος «Ι.Καποδίστριας», τεύχος 11^{ης} Απριλίου 1999.

Κατσούδας Δ. (1990), «Ψήφος και ιδεολογία», στο Λυριτζής Χ., Νικολακόπουλος Ηλ.(επιμ.), 1990, *Εκλογές και Κόμματα στη Δεκαετία του '80*, Αθήνα, Θεμέλιο.

Κίντης Α., *Στατιστικές και Οικονομετρικές Μέθοδοι*, Αθήνα 1996, Gutenberg.

Μαλούτας Θ. (1997), *Διδακτικές σημειώσεις για το μάθημα: Ποσοτικές μέθοδοι γεωγραφικής ανάλυσης II*, Βόλος, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Μαλούτας Θ., Νικολακόπουλος Η., Παντελίδου Μ. (1992), «Χωρική και κοινωνική διάσταση της ψήφου στην Αθήνα: Τάσεις εξέλιξης 1981-1990», στο Μαλούτας Θ., Οικονόμου Δ. (επιμ.), *Κοινωνική Δομή και Πολεοδομική Οργάνωση στην Αθήνα*, Θεσσαλονίκη, Παρατηρητής.

Μαλούτας Θ., Πανταζής Π. (1996), *Διδακτικές σημειώσεις για το μάθημα: Θεματική χαρτογραφία*, Βόλος, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Μιχαλόπουλος Ν., *Το Μέτωπο των Δημοτικών Εκλογών 1990. Πολιτικές αναλύσεις και επισημάνσεις*, Αθήνα 1991.

Νικολακόπουλος Ηλ. (1985), *Κόμματα και Βουλευτικές Εκλογές στην Ελλάδα 1946-1964. Η εκλογική γεωγραφία των πολιτικών δυνάμεων*, Αθήνα 1988, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ).

Νικολακόπουλος Ηλ. (1990), «Η εκλογική επιρροή των πολιτικών δυνάμεων», στο Λυριτζής Χ., Νικολακόπουλος Η.(επιμ.), 1990, *Εκλογές και Κόμματα στη Δεκαετία του '80*, Αθήνα, Θεμέλιο.

Παντελίδου-Μαλούτα Μ. (1987), *Πολιτικές Στάσεις και Αντιλήψεις στην Αρχή της Εφηβείας: Πολιτική κοινωνικοποίηση στο πλαίσιο της ελληνικής πολιτικής κουλτούρας*, Αθήνα, Guttenberg.

Παντελίδου-Μαλούτα Μ. , «Η πολιτική φυσιογνωμία του Βόλου: Στοιχεία για τη σκιαγράφηση της τοπικής πολιτική κουλτούρας», στο Μαλούτας Θ. (επιμ.) (1995), *Βόλος. Αναζήτηση της κοινωνική ταυτότητας*, Θεσσαλονίκη, Παρατηρητής.

Τερλεξής Π., *Πολιτειομετρία. Θεωρία και πράξη*, Αθήνα 1977, εκδόσεις Παπαζήση.

Τερλεξής Π., *Πολιτικοί Προσανατολισμοί και Κοινωνική Αλλαγή*, Αθήνα 1975, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ).

Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, "Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης", τόμος Α' και Β', Αθήνα 1998, Εθνικό Τυπογραφείο.

Χαραλάμπης Δ. , *Πελατειακές Σχέσεις και Αιϊκισμός. Η εξωθεσμική συναίνεση στο ελληνικό πολιτικό σύστημα*, Αθήνα 1989, Εξάντας.

Kavanaugh Dennis, *Πολιτική Κουλτούρα*, επιμ. Δεμερτζής Ν., Αθήνα 1991, εκδόσεις Παπαζήση.

Wildenmann Rudolf (1992), *Η Εκλογική Έρευνα. Συμπεριφορά του εκλογικού σώματος και ανάλυση εκλογών*, μετ. Γεωργιάδου Β., Αθήνα 1998, εκδόσεις Παπαζήση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Πίνακες

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: Διαγράμματα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: Αποτελέσματα SPSS

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Πίνακες

Πίνακας 3.1: Πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση στο Ν. Μαγνησίας

ID_K	ID_E	Δήμοι/Κοινότητες	Νέος Ο.Τ.Α.	Έδρα νέου Ο.Τ.Α.
3501	43210600 43211600	Κ. Αγριάς Κ. Δρακειάς	Δ. Αγριάς	Αγριά
3502	43211500 43214500	Κ. Διμηνίου Κ. Σέσκλου	Δ. Αισωνίας	Διμήνι
3503	43100100 43110700 43111100 43111200 43111300 43111400 43111600 43111900	Δ. Αλμυρού Κ. Ανθοτόπου Κ. Ευξεινουπόλεως Κ. Κοκκωτών Κ. Κροκίου Κ. Κωφών Κ. Πλατάνου Κ. Φυλάκης	Δ. Αλμυρού	Αλμυρός
3504	43211100 43213000 43213700	Κ. Αργαλαστής Κ. Μετοχίου Κ. Ξινόβρυσης	Δ. Αργαλαστής	Αργαλαστή
3505	43210100 43210500 43211000 43212100	Κ. Αγίου Βλάσσιου Κ. Αγίου Λαυρέντιου Κ. Άνω Λεχωνίων Κ. Κάτω Λεχωνίων	Δ. Αρτέμιδας	Άνω Λεχώνια
3506	43211200 43211800 43212600 43213600 43214800	Κ. Αφετών Κ. Καλαμακίου Κ. Λαμπινούς Κ. Νεοχωρίου Κ.Συκής	Δ. Αφετών	Νεοχώρι
3507	43211700 43212900 43214200	Κ. Ζαγοράς Κ. Μακρυρράχης Κ. Πουρίου	Δ. Ζαγοράς	Ζαγορά
3508	43212000 43212400 43214400 43214700	Κ. Καναλίων Κ. Κερασέας Κ. Ριζόμυλου Κ. Στεφανοβικείου	Δ. Κάρλας	Στεφανοβίκειο
3509	43210200 43211300 43211900 43213100 43214000	Κ. Αγίου Γεωργίου Νηλείας Κ. Βυζίτσης Κ. Καλών Νερών Κ. Μηλεών Κ. Πινακατών	Δ. Μηλεών	Μηλέα
3510	43210400 43210900 43212500 43213400 43213800 43215000	Κ. Αγ. Δημητρίου Πηλίου Κ. Ανηλίου Κ. Κισσού Κ. Μουρесьίου Κ. Ξορυχτίου Κ. Τσαγκαράδας	Δ. Μουρесьίου	Τσαγκαράδα
3511	43213500 43110400 43111500	Δ. Νέας Αγχιάλου Κ. Αιδινίου Κ. Μικροθηβών	Δ. Νέας Αγχιάλου	Νέα Αγχιάλος
3512	43200400 43211400	Δ. Νέας Ιωνίας Κ. Γλαφυρών	Δ. Νέας Ιωνίας	Νέα Ιωνία
3513	43210800 43212200 43214100 43214600	Κ. Άλλης Μεριάς Κ. Κατηχωρίου Κ. Πορταριάς Κ. Σταγιατών	Δ. Πορταριάς	Πορταριά

Πίνακας 3.1: Πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση στο Ν. Μαγνησίας

ID_K	ID_E	Δήμοι/Κοινότητες	Νέος Ο.Τ.Α.	Έδρα νέου Ο.Τ.Α.
3514	43110300 43110800 43111700	Κ. Αγίων Θεοδώρων Κ. Αχιλλείου Κ. Πτελεού	Δ. Πτελεού	Πτελεός
3515	43212700 43213200 43214300	Κ. Λαύκου Κ. Μηλίνης Κ. Προμυρίου	Δ. Σηπιάδος	Λαύκος
3516	43300200 43310200 43310300	Δ. Σκοπέλου Κ. Γλώσσης Κ. Κλήματος	Δ. Σκοπέλου	Σκόπελος
3517	43110100 43110200 43110500 43110900 43111000 43111800	Κ. Αγίας Τριάδας Κ. Αγίου Ιωάννου Κ. Αμαλιάπολης Κ. Βруναίνης Κ. Δριμώνος Κ. Σούρπης	Δ. Σούρπης	Σούρπη
3518	43200100 43210300 43210700 43213300 43213900	Δ. Βελεστίνου Κ. Αγίου Γεωργίου Φερών Κ. Αερινού Κ. Μικρού Περιβολακίου Κ. Περιβλέπτου	Δ. Φερών	Βελεστίνο
3519	43310100	Δ. Αλοννήσου	Δ. Αλοννήσου	Αλόννησος
3520	43200200	Δ. Βόλου	Δ. Βόλου	Βόλος
3521	43200300	Δ. Ιωλκού	Δ. Ιωλκού (Ανακασιάς)	Ιωλκός
3522	43300100	Δ. Σκιάθου	Δ. Σκιάθου	Σκιάθος
3523	43110600	Κ. Ανάβρας	Κ. Ανάβρας	Ανάβρα
3524	43212300	Κ. Κεραμιδίου	Κ. Κεραμιδίου	Κεραμίδι
3525	43212800	Κ. Μακρυνίτσης	Κ. Μακρυνίτσης	Μακρυνίτσα
3526	43214900	Κ. Τρικερίου	Κ. Τρικερίου	Τρίκερι

Πίνακας 3.2: Τα ποσοστά (%) των κομμάτων στις βουλευτικές εκλογές του 1996 ανά νέο Ο.Τ.Α.

ID_Κ	ΟΤΑ	ΕΓΓ.	ΨΗΦ.	ΠΑΣΟΚ-ΣΥΝ	ΝΔ	ΚΚΕ	ΔΗΚΚΙ	ΑΚ./Λ.	ΑΠΟΧΗ
3501	Δ. Αγρίας	4186	3317	43.20	42.84	2.89	4.70	2.80	20.76
3502	Δ. Αισωνίας	3230	2832	48.69	37.75	3.18	2.97	2.30	12.32
3503	Δ. Αλμυρού	13233	10866	40.42	47.56	4.39	2.43	1.84	17.89
3504	Δ. Αργαλαστής	2574	2052	45.22	37.04	7.07	2.97	2.58	20.28
3505	Δ. Αρτέμιδας	4338	3480	41.32	45.14	3.10	3.36	2.64	19.78
3506	Δ. Αφετών	3317	2112	45.60	43.47	3.69	2.13	1.52	36.33
3507	Δ. Ζαγοράς	4606	3713	46.57	34.99	6.79	3.07	3.26	19.39
3508	Δ. Κάρλας	6678	5574	42.82	43.90	3.98	2.46	2.26	16.53
3509	Δ. Μηλέων	3947	3095	39.55	48.63	2.42	2.23	2.94	21.59
3510	Δ. Μουρεσίου	3626	2870	40.87	47.80	1.64	3.55	2.44	20.85
3511	Δ. Νέας Αγχιάλου	5566	4725	42.90	43.15	3.83	2.88	3.11	15.11
3512	Δ. Ν.Ιωνίας	21294	17046	48.68	27.37	11.16	4.39	3.20	19.95
3513	Δ. Πορταριάς	2355	1929	46.92	36.81	5.34	3.78	3.16	18.09
3514	Δ. Πτελεού	3642	2736	43.13	46.42	3.95	1.94	1.43	24.88
3515	Δ. Σηπιάδος	2875	2238	39.54	44.82	3.98	4.47	2.77	22.16
3516	Δ. Σκοπέλου	4789	3600	37.33	39.11	16.47	2.36	2.28	24.83
3517	Δ. Σούρπης	4064	3315	39.82	40.36	13.42	2.23	1.93	18.43
3518	Δ. Φερών	7147	5803	37.45	49.99	2.67	2.19	1.46	18.81
3519	Δ. Αλλονήσου	1627	1333	58.06	30.91	4.35	2.48	0.98	18.07
3520	Δ. Βόλου	54751	41465	46.25	34.45	7.82	3.24	3.16	24.27
3521	Δ. Ιωλκού	1974	1593	44.26	33.71	11.36	3.39	2.57	19.30
3522	Δ. Σκιάθου	3938	3219	45.73	41.38	2.70	1.89	2.27	18.26
3523	Κ. Ανάβρας	1066	828	31.28	53.62	1.93	4.59	1.81	22.33
3524	Κ. Κεραμιδίου	2367	1339	48.84	37.86	5.90	2.46	1.72	43.43
3525	Κ. Μακρινίτσης	902	698	46.85	36.53	6.45	3.15	3.01	22.62
3526	Κ. Τρικερίου	1875	1422	43.81	42.33	1.48	3.94	2.04	24.16
Σύνολο		169967	133200	44.42	38.47	6.68	3.14	2.67	21.63

Πίνακας 3.4: Στοιχεία υποψηφίων των δημοτικών εκλογών του 1998 στο Ν. Μαγνησίας

A/A	Υποψήφιος	Υποστήριξη	Δήμος	Καταγωγή	Επάγγελμα	Λοιπά στοιχεία
1	Σωτηρόπουλος Ε.	33	ΑΓΡΙΑΣ	Αγρια	Χημικός μηχανικός (ΕΑΣ Πηλίου)	Πρωτοεμφανιζόμενος, Χημικός μηχανικός (ΕΑΣ Πηλίου)
2	Σκοπελίτης Π.	1	ΑΓΡΙΑΣ	Αγρια	Αγρότης	Κοινοτάρχης Αγριάς (16 χρόνια)
3	Παπαευθυμίου Θ.	2	ΑΓΡΙΑΣ	Βόλος	Τελεωιακός	Πρωτοεμφανιζόμενος
4	Κανόλας Δ.	2	ΑΙΣΩΝΙΑΣ	Διμήνη	Μηχανικός αεροσκαφών, αγρότης	Κοινοτικός σύμβουλος
5	Γκάγκας Λ.	35	ΑΙΣΩΝΙΑΣ	Σέσκλο	Πολιτικός μηχανικός	Κοινοτάρχης Σέσκλου, Νομαρχιακός Σύμβουλος
6	Δελημήτρος Α.	7	ΑΙΣΩΝΙΑΣ	Διμήνη	Μηχανολόγος μηχανικός	Κοινοτάρχης Διμηνίου (16 χρόνια)
7	Ράππος Στ.	2	ΑΛΜΥΡΟΥ	Αλμυρός		Δήμαρχος Αλμυρού
8	Τσόγκας Σ.	4	ΑΛΜΥΡΟΥ	Αχιλλείο (ζει στον Αλμυρό)	Λογιστής	Πρώην Προϊστάμενος ΕΑΣ Αλμυρού, παλιός υποψήφιος
9	Κοντογεωργάκης Στ.	7	ΑΛΜΥΡΟΥ	Αλμυρός		Πρωτοεμφανιζόμενος
10	Κουταρέλος Δ.	0 (2)	ΑΛΜΥΡΟΥ	Ευξεινούπολη	Ιατρός	Δημοτικός σύμβουλος
11	Παπαχρήστου Κ.	7	ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	Αλόνησος	Μάγειρας	Δημοτικός σύμβουλος, μειωπηφία στις προηγούμενες
12	Δροσάκης Ι.	2	ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	Αλόνησος	Συνταξιούχος δασοπόνος	Δήμαρχος για πολλά χρόνια
13	Διαλειάρας Απ.	7	ΑΡΓΑΛΑΣΤΗΣ	Αργαλαστή	Εκπαιδευτικός	Πρωτοεμφανιζόμενος
14	Γαϊτανάς Μ.	2	ΑΡΓΑΛΑΣΤΗΣ	Αργαλαστή	Έμπορος	Κοινοτάρχης Αργαλαστής
15	Κουτσιφέρης Ε.	4	ΑΡΓΑΛΑΣΤΗΣ	Αργαλαστή	Πολιτικός Μηχανικός	Πρωτοεμφανιζόμενος
16	Αλεξόπουλος Γ. Δημ.	2	ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ	Κ. Λεχώνια	Οικονομολόγος/Δημόσιος υπάλληλος	Διευθυντής του νοσοκομείου, Δημοτικός Σύμβουλος Δ.Βόλου, Νομαρχιακός Σύμβουλος
17	Αλεξόπουλος Ι. Δημ.	7	ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ	Κ. Λεχώνια	Μαθηματικός	Κοινοτάρχης Κ.Λεχωνίων (24 χρόνια)
18	Αλεξίου Δ.	2	ΑΦΕΤΩΝ	Αφέται	Συνταξιούχος ιδιωτικός υπάλληλος	Κοινοτάρχης Αφετών 1960-1994
19	Σκρέτας Π.	0 (2)	ΑΦΕΤΩΝ	Αφέται	Συνταξιούχος δάσκαλος	Κοινοτικός σύμβουλος Αφετών
20	Μυτιληναίου Σ.	35	ΑΦΕΤΩΝ	Νεοχώρι	Κοινωνιολόγος	Πρώην Κοινοτάρχης Νεοχωρίου
21	Παπαβασιλείου Μ	7	ΑΦΕΤΩΝ	Νεοχώρι	Συνταξιούχος ναυτική πράκτορας	Κοινοτάρχης Νεοχωρίου
22	Κουντούρης Μ.	65	ΒΟΛΟΥ	Βόλος	Δικηγόρος	Πρώην Δήμαρχος Βόλου
23	Πιτσιώρης Δ.	7	ΒΟΛΟΥ	Βόλος	Μηχανολόγος μηχανικός	Δήμαρχος Βόλου
24	Χασάπης Κ.	50	ΖΑΓΟΡΑΣ	Ζαγορά (μένει στο Βελεστίνο)	Γεωπόνος	Πρωτοεμφανιζόμενος
25	Καλατής Ν.	2	ΖΑΓΟΡΑΣ	Ζαγορά	Έμπορος λουλουδιών	Κοινοτικός σύβουλος
26	Κουτσαφτής Π.	1	ΖΑΓΟΡΑΣ	Ζαγορά		Κοινοτάρχης Ζαγοράς (από το 1990)
27	Τσίρος Ν.	18	ΙΩΛΚΟΥ	Ανακασία	Υπάλληλος ΔΕΗ	Δήμαρχος Ιωλκού (8 χρόνια)
28	Χαρμάνης Γ.	4	ΙΩΛΚΟΥ	Ανω Βόλος	Γυμναστής	Δημοτικός Σύμβουλος
29	Σταυροπούλου Β.	12	ΙΩΛΚΟΥ	Ανακασία (τα τελευταία 10χρ.)	Υπάλληλος Διεύθυνσης Υγείας	Δημοτική Σύμβουλος
30	Γανταδάκης Ν.	30	ΙΩΛΚΟΥ	Ανακασιά	Λογιστής	Πρωτοεμφανιζόμενος (σαν επικεφαλής)
31	Σανίδας Χρ.	7	ΚΑΡΛΑΣ	Στεφανοβικείο	Υπάλληλος στο Υπουργείο Γεωργίας	Κοινοτάρχης Στεφανοβικείου
32	Ρομφαίος Στ.	2	ΚΑΡΛΑΣ	Ριζόμυλος	Έμπορος	Πρώην Κοινοτάρχης Ριζόμυλου
33	Παπαδήμας Ι.	23	ΚΑΡΛΑΣ	Ριζόμυλος	Ιατρός	Πρωτοεμφανιζόμενος
34	Εγγλέζος Γ.	30	ΚΑΡΛΑΣ	Ριζόμυλος		Κοινοτάρχης Ριζόμυλου
35	Αρέθας Απ.	2	ΜΗΛΕΩΝ	Αγ. Γεώργιος Νηλείας	Γεωπόνος	Κοινοτικός σύμβουλος
36	Αρέθας Γ.	7	ΜΗΛΕΩΝ	Αγ. Γεώργιος Νηλείας	Οικονομολόγος	Πρωτοεμφανιζόμενος
37	Ιωάννου Δ.	7	ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	Τσαγκαράδα	Συνταξιούχος υπάλληλος της ΕΑΣ Πηλίου	Κοινοτάρχης Τσαγκαράδας
38	Λεβέντης Κ.	0 (2)	ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	Αγ. Δημήτριος	Επιχειρηματίας	Κοινοτάρχης Αγ. Δημητρίου (μικρότερος μ.ο. ηλικίας στο ψηφοδέλτιο)
39	Αντωνόπουλος Ι.	2	ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	Κισσός (γεννήθηκε Γερμανία)	Οικονομικός σύμβουλος	Κοινοτάρχης Κισσού
40	Δραγνές Γ.	2	Ν. ΑΓΧΙΑΛΟΥ	Ν. Αγχιάλος	Συνταξιούχος δημόσιος υπάλληλος	Δήμαρχος Ν.Αγχιάλου
41	Δημόπουλος Π.	7	Ν. ΑΓΧΙΑΛΟΥ	Ν. Αγχιάλος	Αγρότης	Πρώην Κοινοτάρχης Ν.Αγχιάλου
42	Φούσκης Μ.	10	Ν. ΙΩΝΙΑΣ	Ν. Ιωνία	Ιατρός	Δήμαρχος Ν.Ιωνίας (Βχρόνια, παλιότερα αντιδήμαρχος, πρόσφυγας)
43	Αημιός Στ.	0 (4)	Ν. ΙΩΝΙΑΣ	Ν. Ιωνία	Εκπαιδευτικός	Δημοτικός σύμβουλος
44	Μαβίδης Π.	97	Ν. ΙΩΝΙΑΣ	Ν. Ιωνία	Υπάλληλος ΑΓΕΤ Ηρακλής	Αντιδήμαρχος (πρόσφυγας)
45	Ιωαννίδης Ι.	4	Ν. ΙΩΝΙΑΣ	Ν. Ιωνία	Οικοδόμος	Δημοτικός σύμβουλος (πρόσφυγας)
46	Κοντορίζος Β.	7	ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ	Πορταριά	Πολιτικός μηχανικός	Κοινοτάρχης Πορταριάς από το 1964, πρόεδρος ΤΕΔΚ
47	Ρηγώνης Ν.	2	ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ	Πορταριά	Επιτόρορας / πρώην αξιωματικός αεροπορίας	Πρωτοεμφανιζόμενος
48	Μελιτζανάς Ι.	4	ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ	Πορταριά	Υπάλληλος ΔΕΗ	Πρωτοεμφανιζόμενος
49	Παπαστεργίου Π.	18	ΠΤΕΛΕΟΥ	Πτελεός	Συνταξιούχος τραπεζικός υπάλληλος	Κοινοτικός σύμβουλος-μειωπηφία στις προηγούμενες
50	Χατζηηπλής Τρ.	2	ΠΤΕΛΕΟΥ	Πτελεός		Κοινοτάρχης Πτελεού (16 χρόνια)
51	Χαρανάς Ε.	4	ΣΗΠΙΑΔΟΣ	Λαύκος		Κοινοτικός σύμβουλος
52	Μακρής Ι.	7	ΣΗΠΙΑΔΟΣ	Προμύρι		Κοινοτάρχης Προμυρίου (16 χρόνια)
53	Ζηργάνος Δ.	2	ΣΗΠΙΑΔΟΣ	Μηλίνα	Συνταξιούχος εκπαιδευτικός	Κοινοτάρχης Μηλίνας (8 χρόνια)

Πίνακας 3.4: Στοιχεία υποψηφίων των δημοτικών εκλογών του 1998 στο Ν. Μαγνησίας

Α/Α	Υποψήφιος	Υποστήριξη	Δημος	Καταγωγή	Επάγγελμα	Λοιπά στοιχεία
54	Δαμασκός Γ.	0 (1)	ΣΚΙΑΘΟΥ	Σκιάθος	Επιχειρηματίας	Δημοτικός σύμβουλος
55	Πρεβεζάνος Δ.	2	ΣΚΙΑΘΟΥ	Σκιάθος	Ιατρός	Δήμαρχος Σκιάθου
56	Γιοβανάκης Ι.	10	ΣΚΙΑΘΟΥ	Σκιάθος	Φυσικός, επιχειρηματίας	Δημοτικός σύμβουλος
57	Κρικιδη Σ.	2	ΣΚΟΠΕΛΟΥ	Σκόπελος	Εμπόρος	Δημοτική Σύμβουλος
58	Περίσης Στ.	18	ΣΚΟΠΕΛΟΥ	Σκόπελος	Εκπαιδευτικός	Δήμαρχος Σκοπέλου (8 χρόνια)
59	Ραμανάνη Κ.	4	ΣΚΟΠΕΛΟΥ	Σκόπελος	Εκπαιδευτικός	Πρωτοεμφανιζόμενος
60	Γεωργιάδης Π.	18	ΣΟΥΡΠΗΣ	Σούρπη	Ιατρός	Κοινοτικός σύμβουλος, Διευθυντής κέντρου υγείας Α.Δ.Μυρού
61	Κωστούλας Αδ.	23	ΣΟΥΡΠΗΣ	Σούρπη	Γεωπόνος	Κοινοτικός σύμβουλος για 12 χρόνια παρατήθηκε εκλογικά ανίκανος
62	Σάμος Κ.	4	ΣΟΥΡΠΗΣ	Σούρπη	Γεωργός	Νομαρχιακός σύμβουλος, κοινοτικός σύμβουλος (πολλά χρόνια)
63	Κανάρης Κ.	2	ΦΕΡΩΝ	Βελεστίνο	Πρωτοεμφανιζόμενος, πωλητής προϊόντων ούλου	Δήμαρχος Βελεστίου
64	Γεροβασιλής Γ.	7	ΦΕΡΩΝ	Βελεστίνο	Γεωπόνος	Πρώην Δήμαρχος Βελεστίου
65	Τσουκαλάς Δ.	17	Κ. ΑΝΑΒΡΑΣ	Ανάβρα		Πρώην Κοινοτάρχης Ανάβρας
66	Κανατούλας Ι.	78	Κ. ΑΝΑΒΡΑΣ	Ανάβρα		Κοινοτικός Σύμβουλος
67	Καλαμιάς Κ.	7	Κ. ΚΕΡΑΜΙΔΙΟΥ	Κεραμίδι		Κοινοτάρχης Κεραμιδίου (16 χρόνια)
68	Κυριαζής Β.	2	Κ. ΚΕΡΑΜΙΔΙΟΥ	Κεραμίδι		Πρωτοεμφανιζόμενος
69	Χατζηγιάννης Κ.	0	Κ. ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΗΣ	Μακρινίτσα		Πρωτοεμφανιζόμενος
70	Τσούκας Ν.	7	Κ. ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΗΣ	Μακρινίτσα	Τραπεζικός	Κοινοτάρχης Μακρινίτσας (8 χρόνια)
71	Φορτούνας Ν.	7	Κ. ΤΡΙΚΕΡΙΟΥ	Τρίκερι		Πρωτοεμφανιζόμενος
72	Γερογιάννης Γ.	0 (2)	Κ. ΤΡΙΚΕΡΙΟΥ	Τρίκερι		Πρωτοεμφανιζόμενος

Υποστήριξη

- 0 : ανεξάρτητος υποψήφιος και μέσα σε παρένθεση ο πολιτικός χώρος από τον οποίο προέρχεται
- 1 : υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ, προερχόμενος από το ΠΑΣΟΚ
- 2 : υποψήφιος της ΝΔ, προερχόμενος από τη ΝΔ
- 4 : υποψήφιος του ΚΚΕ, προερχόμενος από το ΚΚΕ
- 7 : υποψήφιος ΠΑΣΟΚ/ΣΥΝ
- 10 : υποψήφιος ΣΥΝ/ΠΑΣΟΚ
- 12 : υποψήφιος ΝΔ/ ΠΟΛ.ΑΝ.
- 17 : ανεξάρτητος της ΝΔ χωρίς κομματική στήριξη
- 18 : ανεξάρτητος που στηρίζεται από ΠΑΣΟΚ/ΣΥΝ
- 23 : ανεξάρτητος που στηρίζεται από ΠΟΛ.ΑΝ.
- 30 : υποψήφιος του ΔΗΚΚΙ
- 33 : ανεξάρτητος που στηρίζεται από ΣΥΝ και ΔΗΚΚΙ
- 35 : υποψήφιος ΚΚΕ και ΔΗΚΚΙ
- 50 : ανεξάρτητος που στηρίζεται από ΚΚΕ, ΣΥΝ και ΔΗΚΚΙ
- 65 : υποψήφιος ΝΔ, ΚΚΕ και ΠΟΛ.ΑΝ.
- 78 : ανεξάρτητος που στηρίζεται από ΠΑΣΟΚ
- 97 : ανεξάρτητος ΠΑΣΟΚ που στηρίζεται από ΝΔ και ΔΗΚΚΙ

Πίνακας 4.1: Τα ποσοστά (%) των κομμάτων στις νομαρχιακές εκλογές του 1998, ανά νέο Ο.Τ.Α.

ID_K	ΟΤΑ	Α' ΓΥΡΟΣ								Β' ΓΥΡΟΣ					
		ΕΓΓ.	ΨΗΦ.	ΠΑΣΟΚ-ΣΥΝ	ΝΔ	ΚΚΕ	ΔΗΚΚΙ	ΑΚ./Λ.	ΑΠΟΧΗ	ΕΓΓ.	ΨΗΦ.	ΠΑΣΟΚ-ΣΥΝ	ΝΔ	ΑΚ./Λ.	ΑΠΟΧΗ
3501	Δ. Αγριάς	4173	3475	42.53	39.88	4.37	7.97	5.24	16.73	4175	3347	47.33	46.97	5.71	19.83
3502	Δ. Αισωνίας	3408	3019	44.68	36.90	7.09	6.13	5.20	11.41	3365	2964	52.06	42.95	4.99	11.92
3503	Δ. Άλμυρού	14314	11521	35.12	45.82	3.66	10.49	4.90	19.51	14287	10955	43.55	50.55	5.90	23.32
3504	Δ. Αργαλαστής	2499	1934	40.07	34.49	9.31	8.95	7.19	22.61	2498	1857	47.55	43.13	9.32	25.66
3505	Δ. Αρτέμιδας	4421	3658	36.41	42.95	7.05	7.82	5.77	17.26	4422	3357	42.90	51.41	5.69	24.08
3506	Δ. Αφείτων	3678	2091	43.42	33.19	4.69	13.15	5.55	43.15	2965	2001	50.17	44.13	5.70	32.51
3507	Δ. Ζαγοράς	4441	3627	37.41	32.31	10.59	12.30	7.39	18.33	4443	3499	45.90	47.53	6.57	21.25
3508	Δ. Κάρλας	6507	3664	37.66	39.66	9.85	7.67	5.16	43.69	6506	3617	49.10	44.62	6.28	44.41
3509	Δ. Μηλέων	3855	2942	39.06	44.29	5.61	4.55	6.49	23.68	3811	2621	44.52	51.51	3.97	31.23
3510	Δ. Μουρεσίου	3487	2814	40.72	40.76	4.26	9.38	4.87	19.30	3487	2723	46.97	47.23	5.80	21.91
3511	Δ. Νέας Αγχιάλου	5161	4379	33.71	43.82	4.77	11.87	5.82	15.15	5153	3848	45.69	49.58	4.73	25.33
3512	Δ. Ν.Ιωνίας	20898	16267	44.56	26.77	11.35	9.39	7.94	22.16	20962	15590	53.51	38.24	8.25	25.63
3513	Δ. Πορταριάς	2327	1973	47.44	31.73	6.59	8.46	5.78	15.21	2327	1815	51.79	41.49	6.72	22.00
3514	Δ. Πελεού	3663	2836	43.19	41.89	3.74	7.19	3.98	22.58	3642	2316	49.40	46.80	3.80	36.41
3515	Δ. Σηπιάδος	2897	2170	41.11	37.33	7.79	7.97	5.81	25.09	2898	2108	46.06	47.91	6.02	27.26
3516	Δ. Σκοπέλου	4713	3547	33.80	34.34	20.33	6.99	4.54	24.74	4713	3343	43.40	50.34	6.25	29.07
3517	Δ. Σούρπης	3925	3215	41.09	37.51	10.02	6.44	4.95	18.09	3923	3026	47.12	45.74	7.14	22.87
3518	Δ. Φερών	7054	5718	33.51	49.04	4.53	8.52	4.41	18.94	7060	5109	42.08	53.51	4.40	27.63
3519	Δ. Αλλονήσου	1666	1334	52.40	22.94	12.59	7.72	4.35	19.93	1656	1069	63.61	34.24	2.15	35.45
3520	Δ. Βόλου	54335	38793	40.43	32.78	9.83	8.42	8.54	28.60	58155	36194	48.73	42.70	8.56	37.76
3521	Δ. Ιωλκού	1961	1633	41.95	33.99	10.72	7.96	5.39	16.73	1963	1576	48.86	43.72	7.42	19.71
3522	Δ. Σκιάθου	3959	3299	34.01	35.28	7.21	17.58	5.91	16.67	3958	2822	42.66	51.74	5.60	28.70
3523	Κ. Ανάβρας	1052	858	23.19	64.92	2.45	6.18	3.26	18.44	1213	547	38.94	58.14	2.93	54.91
3524	Κ. Κεραμιδίου	2045	1344	25.37	24.78	5.36	41.44	3.05	34.28	1995	1131	47.21	48.10	4.69	43.31
3525	Κ. Μακρινίτσης	883	683	42.90	35.43	8.35	5.86	7.47	22.65	883	631	50.40	42.95	6.66	28.54
3526	Κ. Τρικερίου	1876	1354	25.85	31.46	2.73	34.05	5.91	27.83	1827	1137	45.82	48.72	5.45	37.77
ΣΥΝΟΛΟ		169198	128148	39.41	36.06	8.35	9.56	6.62	24.26	172287	119203	47.91	45.20	6.41	30.81

Πίνακας 4.2: Τα ποσοστά (%) των κομμάτων στις νομαρχιακές εκλογές του 1998 ανά πρώην Ο.Τ.Α.

ID Ε	ID Κ	ΟΤΑ	ΕΓΓ.	ΨΗΦ.	ΠΑΣΟΚ-ΣΥΝ	ΝΔ	ΚΚΕ	ΔΗΚΚΙ	ΑΚ./Λ.	ΑΠΟΧΗ	ΕΓΓ.	ΨΗΦ.	ΠΑΣΟΚ-ΣΥΝ	ΝΔ	ΑΚ./Λ.	ΑΠΟΧΗ
43210800	3513	Κ. Άλλης Μεριάς	745	648	38.58	36.27	8.80	10.49	5.10	13.02	745	606	45.87	46.20	7.92	18.66
43212200	3513	Κ. Κατωχωρίου	469	394	47.46	32.74	2.54	11.17	5.12	15.99	469	352	54.83	39.77	5.40	24.95
43214100	3513	Κ. Πορταριάς	926	770	55.71	26.62	5.84	6.23	4.64	16.85	926	707	56.72	36.92	6.36	23.65
43214600	3513	Κ. Σταγιατών	187	161	43.48	35.40	11.18	4.35	4.81	13.90	187	150	45.33	48.00	6.67	19.79
43110300	3514	Κ. Αγίων Θεοδώρων	464	379	60.42	22.96	5.28	7.65	3.02	18.32	465	316	68.04	25.63	6.33	32.04
43110800	3514	Κ. Αχιλλείου	798	681	40.97	45.23	3.52	7.49	2.38	14.66	798	568	49.12	48.77	2.11	28.82
43111700	3514	Κ. Πτελεού	2401	1776	40.37	44.65	3.49	6.98	3.33	26.03	2379	1432	45.39	50.70	3.91	39.81
43212700	3515	Κ. Λαύκου	1107	741	39.68	35.22	9.85	8.23	4.70	33.06	1107	722	43.35	50.14	6.51	34.78
43213200	3515	Κ. Μηλίνας	846	654	38.84	41.74	6.12	6.88	4.96	22.70	846	625	44.16	52.00	3.84	26.12
43214300	3515	Κ. Προμυρίου	944	775	44.39	35.61	7.23	8.65	3.39	17.90	945	761	50.20	42.44	7.36	19.47
43300100	3522	Δήμος Σκιάθου	3959	3299	34.01	35.28	7.21	17.58	4.93	16.67	3958	2822	42.66	51.74	5.60	28.70
43300200	3516	Δ. Σκοπέλου	2624	2041	30.57	29.10	32.78	3.28	3.32	22.22	2624	1938	41.59	51.39	7.02	26.14
43310200	3516	Κ. Γλώσσας	1574	1111	37.44	39.42	2.88	14.67	3.94	29.42	1574	1035	46.76	47.54	5.70	34.24
43310300	3516	Κ. Κλήματος	515	395	40.25	47.09	5.06	4.56	2.33	23.30	515	370	43.51	52.70	3.78	28.16
43110100	3517	Κ. Αγίας Τριάδος	375	306	39.87	37.58	9.15	9.80	2.93	18.40	375	277	47.29	44.77	7.94	26.13
43110200	3517	Κ. Αγίου Ιωάννου	81	56	30.36	46.43	1.79	19.64	1.23	30.86	81	52	34.62	59.62	5.77	35.80
43110500	3517	Κ. Αμαλιπτόλεως	589	490	47.96	28.57	13.47	4.08	4.92	16.81	589	437	56.29	34.78	8.92	25.81
43110900	3517	Κ. Βρυναίνης	589	496	32.66	43.95	14.52	4.23	3.90	15.79	589	458	41.27	51.75	6.99	22.24
43111000	3517	Κ. Δρυμώνος	346	294	27.89	55.10	7.14	3.74	5.20	15.03	346	283	37.46	54.77	7.77	18.21
43111800	3517	Κ. Σούρπης	1945	1573	44.69	34.65	8.52	7.25	3.96	19.13	1943	1519	48.45	45.10	6.45	21.82
43200100	3518	Δ. Βελεσίνου	3885	3005	36.81	47.69	4.33	8.05	2.42	22.65	3891	2659	45.24	51.03	3.72	31.66
43210300	3518	Κ. Αγίου Γεωργίου Φερών	859	738	30.76	43.63	2.98	16.26	5.47	14.09	859	681	42.29	51.40	6.31	20.72
43210700	3518	Κ. Αερνού	580	511	39.92	49.12	0.78	4.50	5.00	11.90	580	457	41.58	51.64	6.78	21.21
43213300	3518	Κ. Μικρού Περιβολακίου	429	377	44.56	41.91	1.86	6.90	4.20	12.12	429	336	44.64	51.19	4.17	21.68
43213900	3518	Κ. Περιβλέπτου	1301	1087	19.41	58.88	8.83	6.99	4.92	16.45	1301	976	32.68	63.42	3.89	24.98
43110600	3523	Κοινότητα Ανάβρας	1052	858	23.19	64.92	2.45	6.18	3.26	18.44	1213	547	38.94	58.14	2.93	54.91
43212300	3524	Κοινότητα Κεραμιδίου	2045	1344	25.37	24.78	5.36	41.44	2.00	34.28	1995	1131	47.21	48.10	4.69	43.31
43212800	3525	Κοινότητα Μακρινίτης	883	683	42.90	35.43	8.35	5.86	5.78	22.65	883	631	50.40	42.95	6.66	28.54
43214900	3526	Κοινότητα Τρικεριού	1876	1354	25.85	31.46	2.73	34.05	4.26	27.83	1827	1137	45.82	48.72	5.45	37.77

Πίνακας 4.3: Το ποσοστό (%) του κάθε υποψηφίου στον α' και β' γύρο των δημοτικών εκλογών του 1998 ανά νέο Ο.Τ.Α.

Α' ΓΥΡΟΣ																		
ID K	ΟΤΑ	ΕΓΓ.	ΨΗΦ.	0	1	2	4	7	10	12	18	23	30	33	35	50	65	97
3501	Δ. Αγριάς	4175	3471		29.82	35.03								30.63				
3502	Δ. Αισωνίας	3407	3012			31.61		25.76							38.88			
3503	Δ. Αλμυρού	13185	10598	28.28		31.53	5.08	31.27										
3504	Δ. Αργαλαστής	2498	1930			46.42	11.45	36.94										
3505	Δ. Αρτέμιδας	4131	3414			47.39		46.02										
3506	Δ. Αφειτών	3677	2082	10.61		17.20		29.97							36.12			
3507	Δ. Ζαγοράς	4445	3624		32.53	22.54										38.80		
3508	Δ. Κάρλας	6507	3659			18.12		31.73				26.51	16.81					
3509	Δ. Μηλέων	3855	2935			56.05		36.63										
3510	Δ. Μουρεσίου	3487	2808	38.57		24.75		32.91										
3511	Δ. Νέας Αγχιάλου	5159	4374			52.95		42.41										
3512	Δ. Ν.Ιωνίας	20999	16246	4.90			10.94		36.67									39.78
3513	Δ. Πορταριάς	2326	1969			19.15	26.10	50.28										
3514	Δ. Πτελεού	3656	2833			36.85					59.16							
3515	Δ. Σηπιάδος	2900	2170			40.09	11.29	43.36										
3516	Δ. Σκοπέλου	4722	3547			29.80	23.91				42.68							
3517	Δ. Σούρπης	3924	3208			33.88	24.10				37.91							
3518	Δ. Φερών	7483	6091			53.70		41.95										
3519	Δ. Αλλονήσου	1668	1340			41.04		54.78										
3520	Δ. Βόλου	54375	38804					36.62									53.84	
3521	Δ. Ιωλκού	1962	1629				12.89				39.90	35.11	7.24					
3522	Δ. Σκιάθου	3975	3308	26.24		49.49			21.34									
3523	Κ. Ανάβρας	1052	855	45.96		51.46												
3524	Κ. Κεραμιδίου	2105	1342			58.64		37.93										
3525	Κ. Μακρινίτσης	883	682	38.27				56.45										
3526	Κ. Τρικεριού	1876	1353	30.67				63.78										

Β' ΓΥΡΟΣ																		
ID K	ΟΤΑ	ΕΓΓ.	ΨΗΦ.	0	1	2	4	7	10	12	18	23	30	33	35	50	65	97
3501	Δ. Αγριάς	4175	3343			46.04								49.54				
3502	Δ. Αισωνίας	3365	2958			48.01									48.55			
3503	Δ. Αλμυρού	13149	10097			44.03		50.22										
3504	Δ. Αργαλαστής	2498	1853			53.75		41.12										
3505	Δ. Αρτέμιδας	0	0															
3506	Δ. Αφειτών	2965	1993					40.39							53.79			
3507	Δ. Ζαγοράς	4447	3495		47.35											48.87		
3508	Δ. Κάρλας	6506	3612					41.58				52.93						
3509	Δ. Μηλέων	0	0															
3510	Δ. Μουρεσίου	3486	2716	45.10				52.47										
3511	Δ. Νέας Αγχιάλου	0	0															
3512	Δ. Ν.Ιωνίας	20961	15566						43.74									49.31
3513	Δ. Πορταριάς	0	0															
3514	Δ. Πτελεού	0	0															
3515	Δ. Σηπιάδος	2901	2109			49.55		45.57										
3516	Δ. Σκοπέλου	4722	3343			47.89					48.37							
3517	Δ. Σούρπης	3892	3019			46.17					48.72							
3518	Δ. Φερών	0	0															
3519	Δ. Αλλονήσου	0	0															
3520	Δ. Βόλου	0	0															
3521	Δ. Ιωλκού	1962	1572							50.57	42.43							
3522	Δ. Σκιάθου	0	0															
3523	Κ. Ανάβρας	0	0															
3524	Κ. Κεραμιδίου	0	0															
3525	Κ. Μακρινίτσης	0	0															
3526	Κ. Τρικεριού	0	0															

Πίνακας 4.5: Ποσοστό (%) άκυρων/λευκών και αποχής στις τρεις τελευταίες εκλογικές αναμετρήσεις, ανά νέο Ο.Τ.Α., στο Ν. Μαγνησίας

ID_K	ΟΤΑ	ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ 1996		ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΕΣ 1998				ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ 1998			
		ΑΚ. / Λ.	ΑΠΟΧΗ	Α' ΓΥΡΟΣ		Β' ΓΥΡΟΣ		Α' ΓΥΡΟΣ		Β' ΓΥΡΟΣ	
		ΑΚ. / Λ.	ΑΠΟΧΗ	ΑΚ. / Λ.	ΑΠΟΧΗ	ΑΚ. / Λ.	ΑΠΟΧΗ	ΑΚ. / Λ.	ΑΠΟΧΗ	ΑΚ. / Λ.	ΑΠΟΧΗ
3501	Δ. Αγρίας	2.80	20.76	5.24	16.73	5.71	19.83	4.52	16.86	4.43	19.93
3502	Δ. Αισωνίας	2.30	12.32	5.20	11.41	4.99	11.92	3.75	11.59	3.45	12.10
3503	Δ. Αλμυρού	1.84	17.89	4.90	19.51	5.90	23.32	3.84	19.62	5.74	23.21
3504	Δ. Αργαλαστής	2.58	20.28	7.19	22.61	9.32	25.66	5.18	22.74	5.13	25.82
3505	Δ. Αρτέμιδας	2.64	19.78	5.77	17.26	5.69	24.08	6.59	17.36		
3506	Δ. Αφετών	1.52	36.33	5.55	43.15	5.70	32.51	6.10	43.38	5.82	32.78
3507	Δ. Ζαγοράς	3.26	19.39	7.39	18.33	6.57	21.25	6.13	18.47	3.78	21.41
3508	Δ. Κάρλας	2.26	16.53	5.16	43.69	6.28	44.41	6.83	43.77	5.48	44.48
3509	Δ. Μηλέων	2.94	21.59	6.49	23.68	3.97	31.23	7.33	23.87		
3510	Δ. Μουρεσίου	2.44	20.85	4.87	19.30	5.80	21.91	3.77	19.47	2.43	22.09
3511	Δ. Νέας Αγχιάλου	3.11	15.11	5.82	15.15	4.73	25.33	4.64	15.22		
3512	Δ. Ν.Ιωνίας	3.20	19.95	7.94	22.16	8.25	25.63	7.71	22.63	6.95	25.74
3513	Δ. Πορταριάς	3.16	18.09	5.78	15.21	6.72	22.00	4.47	15.35		
3514	Δ. Πτελεού	1.43	24.88	3.98	22.58	3.80	36.41	3.99	22.51		
3515	Δ. Σηπιάδος	2.77	22.16	5.81	25.09	6.02	27.26	5.25	25.17	4.88	27.30
3516	Δ. Σκοπέλου	2.28	24.83	4.54	24.74	6.25	29.07	3.61	24.88	3.74	29.20
3517	Δ. Σούρπης	1.93	18.43	4.95	18.09	7.14	22.87	4.11	18.25	5.10	22.43
3518	Δ. Φερών	1.46	18.81	4.41	18.94	4.40	27.63	4.35	18.60		
3519	Δ. Αλλονήσου	0.98	18.07	4.35	19.93	2.15	35.45	4.18	19.66		
3520	Δ. Βόλου	3.16	24.27	8.54	28.60	8.56	37.76	9.54	28.64		
3521	Δ. Ιωλκού	2.57	19.30	5.39	16.73	7.42	19.71	4.85	16.97	7.00	19.88
3522	Δ. Σκιάθου	2.27	18.26	5.91	16.67	5.60	28.70	2.93	16.78		
3523	Κ. Ανάβρας	1.81	22.33	3.26	18.44	2.93	54.91	2.57	18.73		
3524	Κ. Κεραμιδίου	1.72	43.43	3.05	34.28	4.69	43.31	3.43	36.25		
3525	Κ. Μακρινίτσης	3.01	22.62	7.47	22.65	6.66	28.54	5.28	22.76		
3526	Κ. Τρικεριού	2.04	24.16	5.91	27.83	5.45	37.77	5.54	27.88		
Σύνολο		2.67	21.63	6.62	24.26	6.41	30.81	6.55	24.43	5.41	25.79

Πίνακας 5.6: Πίνακας συσχέτισης των μεταβλητών (Pearson Correlation)

	% D '98	% B '96	%N'98	N '98-B '96	% APOXIS	% AK./L.	SIZE	SUPPORT	first time	PAST	MON/NOM	KAT	TOP
% D '98	1.000	.487	.566	.016	-.062	-.090	-.076	.395	-.090	.259	.022	.241	.614
% B '96	.487	1.000	.933	-.511	.012	-.111	-.103	.434	-.246	.387	-.059	-.031	.209
%N'98	.566	.933	1.000	-.168	-.030	-.110	-.103	.440	-.235	.397	-.053	-.008	.253
N '98-B '96	.016	-.511	-.168	1.000	-.105	.043	.038	-.139	.113	-.111	.033	.064	.032
% APOXIS	-.062	.012	-.030	-.105	1.000	.026	-.023	-.046	-.034	-.009	-.183	.087	-.047
% AK./L.	-.090	-.111	-.110	.043	.026	1.000	-.040	-.004	.046	.025	.017	-.068	-.041
SIZE	-.076	-.103	-.103	.038	-.023	-.040	1.000	-.054	.015	-.061	.188	.599	.011
SUPPORT	.395	.434	.440	-.139	-.046	-.004	-.054	1.000	.013	.251	.022	.024	.062
first time	-.090	-.246	-.235	.113	-.034	.046	.015	.013	1.000	-.775	.166	.021	-.076
PAST	.259	.387	.397	-.111	-.009	.025	-.061	.251	-.775	1.000	-.091	.010	.102
MON/NOM	.022	-.059	-.053	.033	-.183	.017	.188	.022	.166	-.091	1.000	.175	.048
KAT	.241	-.031	-.008	.064	.087	-.068	.599	.024	.021	.010	.175	1.000	.331
TOP	.614	.209	.253	.032	-.047	-.041	.011	.062	-.076	.102	.048	.331	1.000

Πίνακας 5.10: Συντελεστές της συνάρτησης παλινδρόμησης

Στάδιο		Μη τυποποιημένοι συντελεστές		Τυποποιημένοι συντελεστές		Συντελεστές συσχέτισης			Συντελεστές συγγραμμικότητας		
		B	Τυπικό σφάλμα	Beta	t	Sig.	Zero-order	Partial	Part	Tolerance	VIF
1	(Constant)	9.809	2.194		4.471	.000					
	TOP	22.212	1.989	.614	11.169	.000	.614	.614	.614	1.000	1.000
2	(Constant)	-2.811	2.313		-1.215	.226					
	TOP	18.205	1.737	.503	10.479	.000	.614	.591	.487	.936	1.068
	%N'98	.503	.055	.438	9.128	.000	.566	.538	.424	.936	1.068
3	(Constant)	-9.353	2.697		-3.468	.001					
	TOP	18.611	1.671	.515	11.137	.000	.614	.615	.497	.933	1.072
	%N'98	.392	.059	.342	6.657	.000	.566	.422	.297	.755	1.324
	SUPPORT	2.703	.632	.213	4.276	.000	.395	.287	.191	.804	1.244
4	(Constant)	-9.462	2.678		-3.533	.001					
	TOP	18.367	1.664	.508	11.040	.000	.614	.612	.489	.928	1.077
	%N'98	.408	.059	.356	6.911	.000	.566	.436	.306	.741	1.349
	SUPPORT	2.789	.629	.220	4.434	.000	.395	.297	.197	.800	1.250
	N'98-B'96	.246	.124	.090	1.987	.048	.016	.138	.088	.961	1.040

Πίνακας 5.12: Κριτήρια και σειρά εισαγωγής των ανεξάρτητων μεταβλητών στο μοντέλο

Στάδιο		Beta In	t	Sig.	Partial Correlation	Collinearity Statistics		
						Tolerance	VIF	Minimum Tolerance
1	% B '96	.376	7.529	.000	.465	.956	1.046	.956
	%N'98	.438	9.128	.000	.538	.936	1.068	.936
	N '98-B '96	-.004	-.069	.945	-.005	.999	1.001	.999
	% APOXIS	-.033	-.601	.548	-.042	.998	1.002	.998
	% AK./L.	-.065	-1.186	.237	-.083	.998	1.002	.998
	SIZE	-.082	-1.500	.135	-.104	1.000	1.000	1.000
	SUPPORT	.359	7.288	.000	.454	.996	1.004	.996
	first time	-.044	-.797	.426	-.056	.994	1.006	.994
	PAST	.199	3.701	.000	.250	.990	1.010	.990
	MON/NOM	-.007	-.130	.897	-.009	.998	1.002	.998
	KAT	.042	.721	.472	.050	.890	1.123	.890
2	% B '96	-.208	-1.612	.109	-.112	.129	7.772	.126
	N '98-B '96	.076	1.612	.109	.112	.966	1.035	.905
	% APOXIS	-.025	-.537	.592	-.038	.997	1.003	.935
	% AK./L.	-.022	-.462	.644	-.032	.988	1.012	.926
	SIZE	-.036	-.779	.437	-.054	.988	1.012	.925
	SUPPORT	.213	4.276	.000	.287	.804	1.244	.755
	first time	.054	1.123	.263	.078	.945	1.059	.889
	PAST	.040	.787	.432	.055	.842	1.187	.797
	MON/NOM	.022	.464	.643	.032	.993	1.007	.932
	KAT	.088	1.794	.074	.125	.881	1.135	.825
	3	% B '96	-.246	-1.987	.048	-.138	.128	7.809
N '98-B '96		.090	1.987	.048	.138	.961	1.040	.741
% APOXIS		-.018	-.393	.695	-.028	.996	1.004	.755
% AK./L.		-.031	-.692	.490	-.049	.985	1.015	.745
SIZE		-.035	-.781	.436	-.055	.988	1.012	.748
first time		.028	.606	.545	.043	.928	1.077	.705
PAST		.021	.425	.672	.030	.835	1.198	.678
MON/NOM		.011	.249	.804	.017	.990	1.010	.750
KAT		.078	1.639	.103	.114	.879	1.138	.745
4		% B '96					.000	
	% APOXIS	-.008	-.174	.862	-.012	.983	1.017	.741
	% AK./L.	-.034	-.756	.451	-.053	.985	1.016	.733
	SIZE	-.037	-.821	.412	-.058	.988	1.012	.735
	first time	.020	.438	.662	.031	.921	1.086	.697
	PAST	.025	.513	.609	.036	.833	1.200	.669
	MON/NOM	.009	.203	.839	.014	.990	1.011	.737
	KAT	.074	1.565	.119	.109	.877	1.140	.733

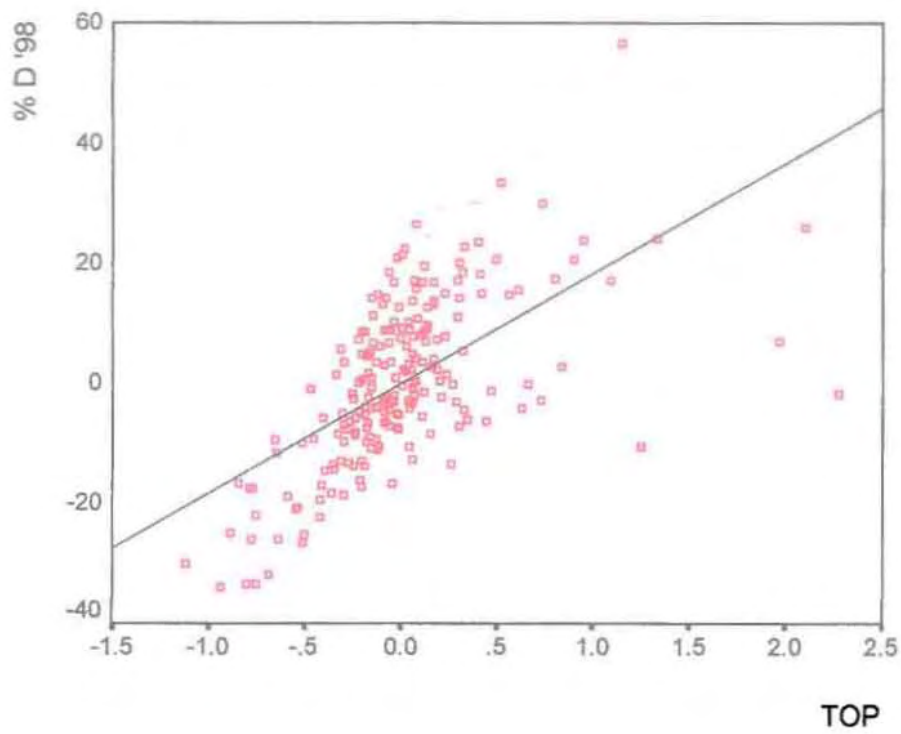
Πίνακας 5.14: Βάση δεδομένων του μοντέλου παλινδρόμησης για τον 3^ο γύρο των δημοτικών εκλογών 1988

a/a	%D'98	%B'96	%N'98	N'98-B'96	%apoxis	%ak./l.	size	support	first time	past	mon/nom	kat	TOP
70	40.44	43.24	36.89	-6.35	18.38	5.81	0	5	0	2	0.84	0	0.92
71	49.18	31.71	36.26	4.55	25.92	6.98	2	5	0	1	1.13	1	1.00
72	53.75	33.78	32.48	-1.30	18.38	5.81	0	5	0	1	0.84	0	1.09
73	38.09	34.83	39.68	4.85	34.95	5.68	0	5	0	2	0.82	0	0.84
74	34.66	41.18	38.84	-2.34	26.00	3.04	0	5	0	2	0.80	0	0.76
75	61.63	42.86	44.39	1.53	19.47	5.65	0	5	0	2	0.87	1	1.35
76	56.23	45.33	35.22	-10.10	34.95	5.68	0	4	0	2	0.82	0	1.13
77	62.30	46.18	41.74	-4.43	26.00	3.04	0	4	0	2	0.80	1	1.26
78	32.72	43.11	35.61	-7.50	19.47	5.65	0	4	0	2	0.87	0	0.66
79	52.45	33.12	29.10	-4.02	26.25	3.14	1	4	0	1	0.88	1	1.10
80	42.11	46.24	39.42	-6.82	34.41	5.32	0	4	0	1	0.78	0	0.88
81	40.11	48.98	47.09	-1.89	28.35	2.44	0	4	0	1	0.86	0	0.84
82	44.41	32.04	30.57	-1.47	26.25	3.14	1	5	0	2	0.88	1	0.92
83	52.57	43.93	37.44	-6.49	34.41	5.32	0	5	0	2	0.78	0	1.09
84	57.45	45.15	40.25	-4.90	28.35	2.44	0	5	0	2	0.86	0	1.19
85	53.07	40.45	39.87	-0.58	26.13	5.05	0	5	0	1	0.80	0	1.09
86	33.33	53.85	30.36	-23.49	36.25	1.96	0	5	0	1	0.73	0	0.68
87	50.00	37.63	47.96	10.33	25.98	8.49	0	5	0	1	0.81	0	1.03
88	41.14	39.81	32.66	-7.15	22.41	6.35	0	5	0	1	0.80	0	0.84
89	40.99	34.34	27.89	-6.45	18.21	5.30	0	5	0	1	0.78	0	0.84
90	51.82	40.80	44.69	3.89	20.81	3.83	1	5	0	1	0.82	1	1.06
91	41.88	47.25	37.58	-9.67	26.13	5.05	0	4	0	1	0.80	0	0.91
92	64.71	40.00	46.43	6.43	36.25	1.96	0	4	0	1	0.73	0	1.40
93	41.51	34.97	28.57	-6.40	25.98	8.49	0	4	0	1	0.81	0	0.90
94	52.52	45.37	43.95	-1.42	22.41	6.35	0	4	0	1	0.80	0	1.14
95	53.71	53.20	55.10	1.90	18.21	5.30	0	4	0	1	0.78	0	1.16
96	44.36	36.66	34.65	-2.01	20.81	3.83	1	4	0	1	0.82	1	0.96

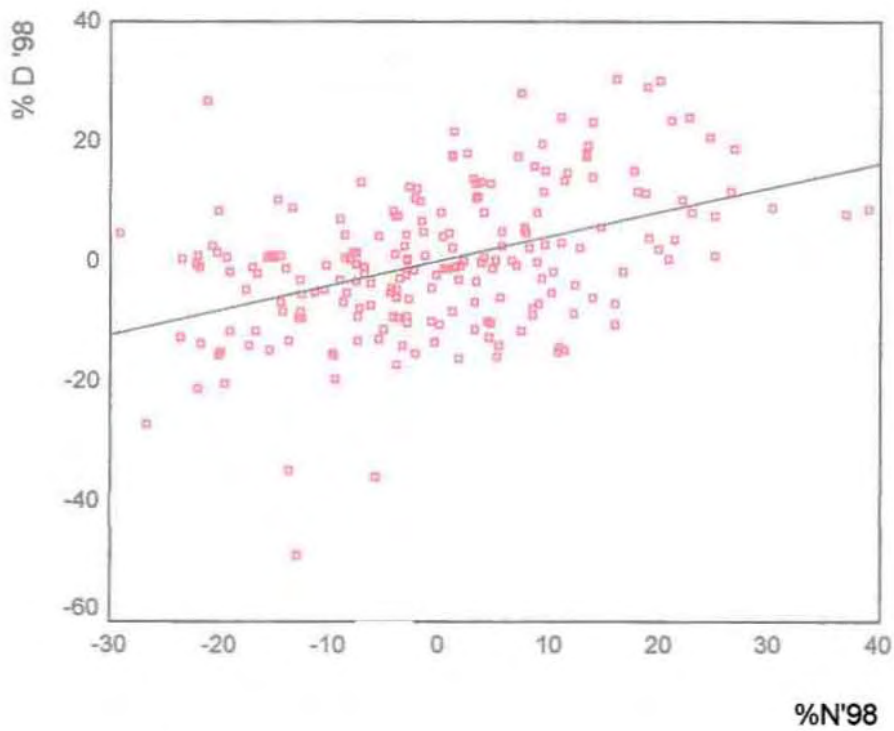

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: Διαγράμματα

Διάγραμμα 5.1: Μερική συσχέτιση μεταξύ TOP και %D'98

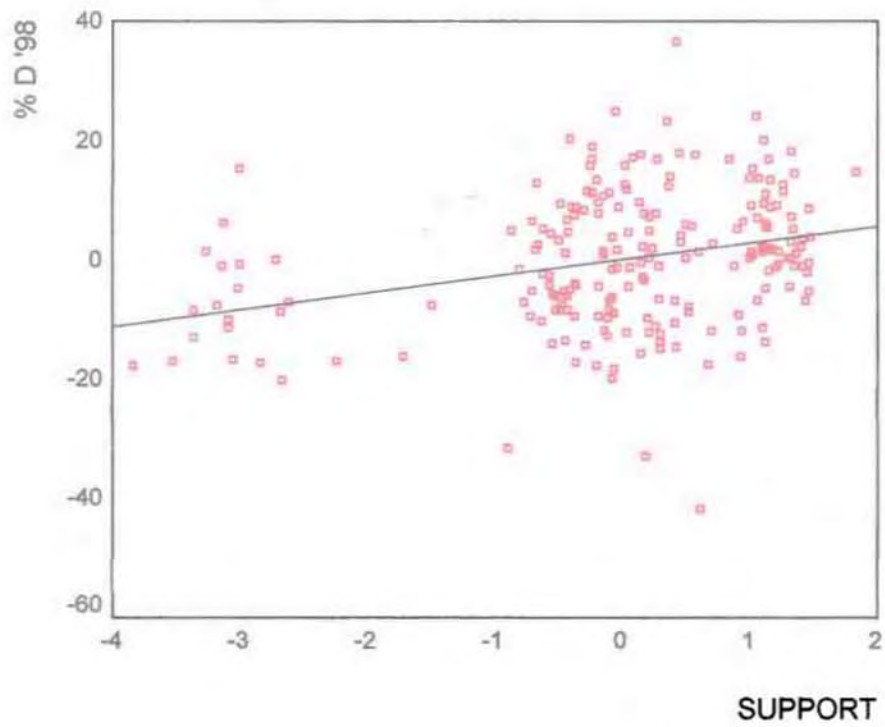

Διάγραμμα 5.2: Μερική συσχέτιση μεταξύ %N'98 και %D'98

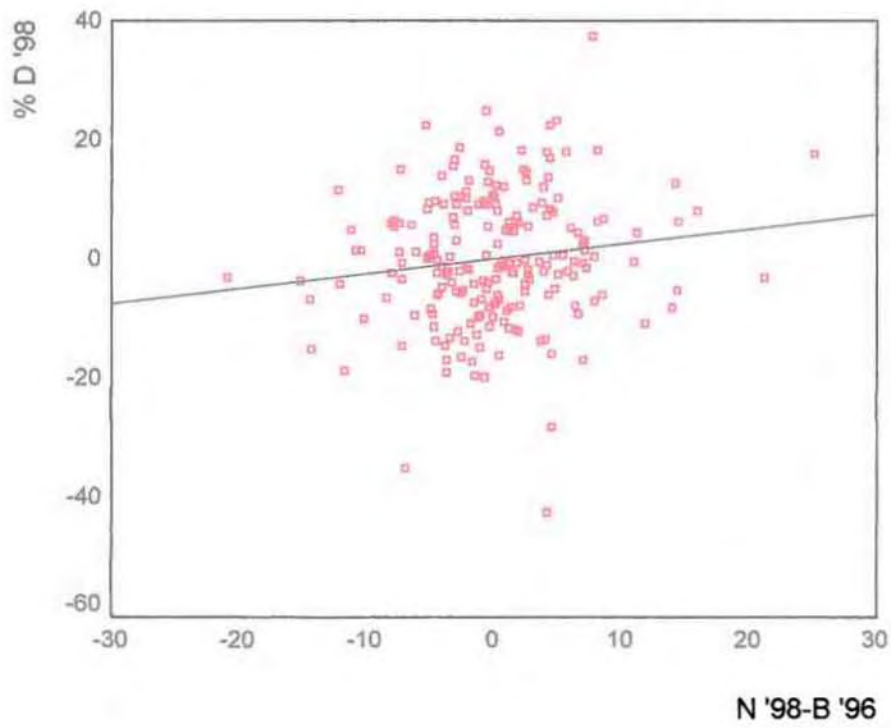

4 -

Διάγραμμα 5.3: Μερική συσχέτιση μεταξύ SUPPORT και %D'98

Διάγραμμα 5.4: Μερική συσχέτιση μεταξύ N'98-B'96 και %D'98

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: Αποτελέσματα SPSS

Αποτελέσματα SPSS 1

Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
% D '98	31.7303	16.9586	205
% B '96	35.1052	17.1568	205
%N'98	33.0904	15.0157	205
N '98-B '96	-2.0148	6.2454	205
% APOXIS	19.9356	7.4002	205
% AK./L	5.1506	3.7070	205
SIZE	.2390	.5111	205
SUPPORT	3.6244	1.3614	205
first time	.2146	.4116	205
PAST	1.2195	.8258	205
MON/NOM	.8502	.1945	205
KAT	.2488	.4334	205
TOP	.9737	.4335	205

Variables Entered/Removed

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	TOP		Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= .050, Probability-of-F-to-remove >= .100)
2	%N'98		
3	SUPPORT		

a Dependent Variable: % D '98

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.658	.433	.430	12.7999
2	.786	.618	.614	10.5316
3	.811	.659	.653	9.9836

a Predictors: (Constant), TOP

b Predictors: (Constant), TOP, %N'98

c Predictors: (Constant), TOP, %N'98, SUPPORT

d Dependent Variable: % D '98

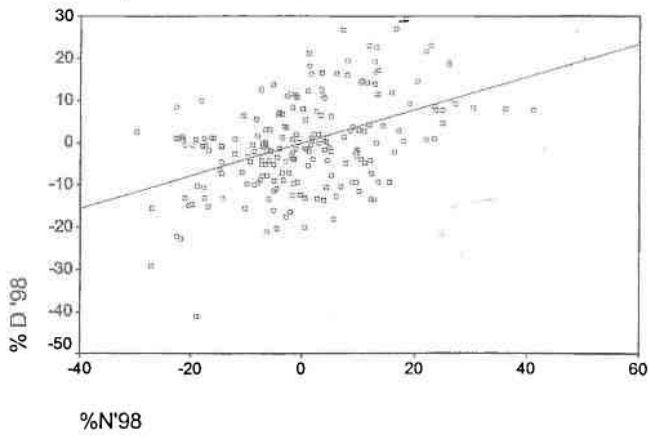

Pearson Correlation

	% D '98	% B '96	%N'98	N '98-B '96	% APOXIS	% AK./L.	SIZE	SUPPORT	FIRST TIME	PAST	MON/NOM	KAT	TOP
% D '98	1.000	.527	.598	-.010	-.047	-.085	-.071	.410	-.086	.254	.045	.230	.658
% B '96	.527	1.000	.933	-.503	.003	-.117	-.107	.434	-.251	.398	-.072	-.024	.245
%N'98	.598	.933	1.000	-.159	-.038	-.114	-.105	.439	-.238	.404	-.064	-.001	.282
N '98-B '96	-.010	-.503	-.159	1.000	-.098	.048	.042	-.137	.118	-.120	.046	.063	.004
% APOXIS	-.047	.003	-.038	-.098	1.000	.024	-.027	-.049	-.039	-.002	-.196	.102	-.030
% AK./L.	-.085	-.117	-.114	.048	.024	1.000	-.041	-.005	.045	.026	.014	-.067	-.042
SIZE	-.071	-.107	-.105	.042	-.027	-.041	1.000	-.054	.011	-.055	.185	.615	.036
SUPPORT	.410	.434	.439	-.137	-.049	-.005	-.054	1.000	.013	.252	.019	.026	.063
first time	-.086	-.251	-.238	.118	-.039	.045	.011	.013	1.000	-.774	.162	.029	-.056
PAST	.254	.398	.404	-.120	-.002	.026	-.055	.252	-.774	1.000	-.083	-.003	.063
MON/NOM	.045	-.072	-.064	.046	-.196	.014	.185	.019	.162	-.083	1.000	.196	.078
KAT	.230	-.024	-.001	.063	.102	-.067	.615	.026	.029	-.003	.196	1.000	.341
TOP	.658	.245	.282	.004	-.030	-.042	.036	.063	-.056	.063	.078	.341	1.000

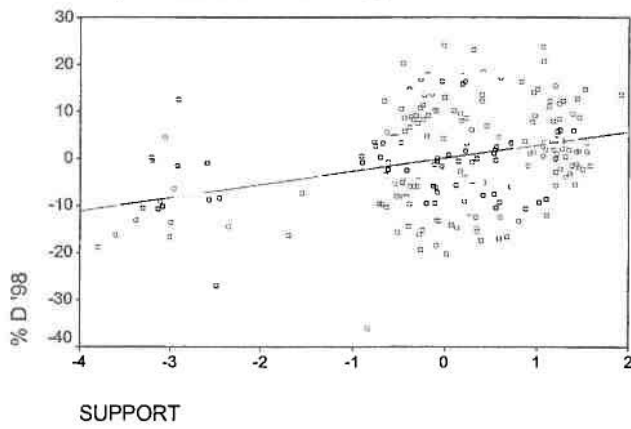
Partial Regression Plot

Dependent Variable: % D '98

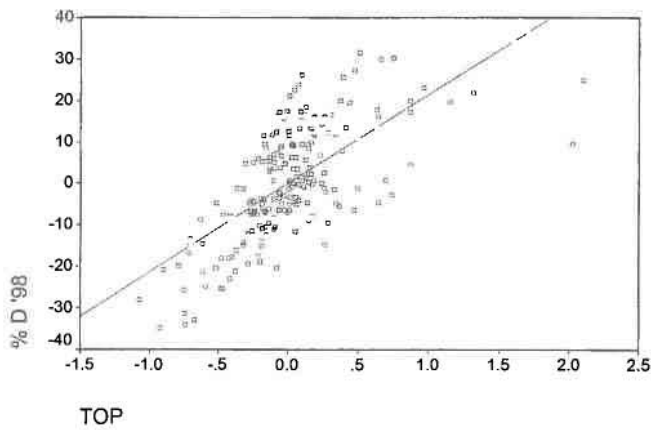
Partial Regression Plot

Dependent Variable: % D '98

Partial Regression Plot

Dependent Variable: % D '98

Αποτελέσματα SPSS 2

Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
% D '98	31.9408	17.1682	208
% B '96	35.0145	17.1809	208
%N'98	33.0496	14.9771	208
% APOXIS	19.8739	7.3779	208
% AK./L.	5.1455	3.6824	208
SIZE	.2356	.5082	208
SUPPORT	3.6250	1.3527	208
first time	.2115	.4094	208
PAST	1.2308	.8251	208
MON/NOM	.8483	.1945	208
KAT	.2548	.4368	208
TOP	.9964	.4747	208

Variables Entered/Removed

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	TOP	.	Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= .050, Probability-of-F-to-remove >= .100).
2	%N'98	.	
3	SUPPORT	.	
4	% B '96	.	

a Dependent Variable: % D '98

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.614	.377	.374	13.5820
2	.746	.557	.553	11.4804
3	.770	.594	.588	11.0249
4	.775	.601	.593	10.9461

a Predictors: (Constant), TOP

b Predictors: (Constant), TOP, %N'98

c Predictors: (Constant), TOP, %N'98, SUPPORT

d Predictors: (Constant), TOP, %N'98, SUPPORT, % B '96

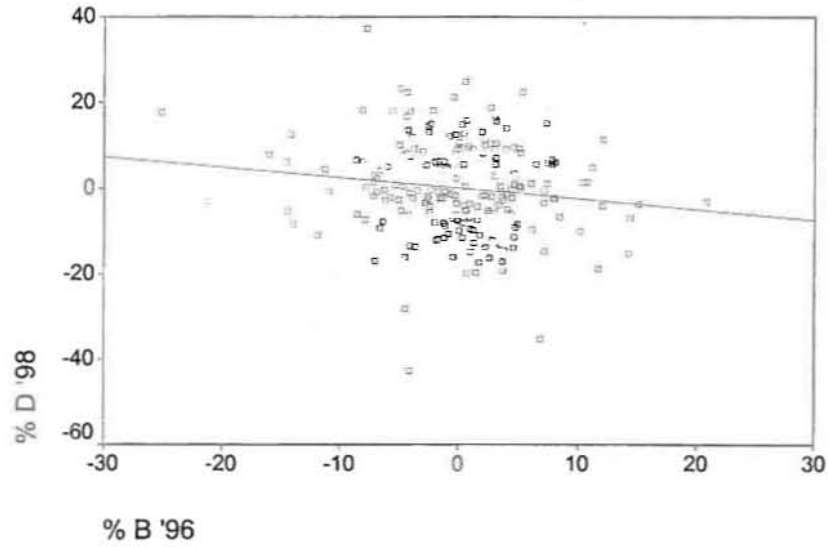
e Dependent Variable: % D '98

Pearson Correlation

	% D '98	% B '96	%N'98	% APOXIS	% AK./L.	SIZE	SUPPORT	first time	PAST	MON/NOM	KAT	TOP
% D '98	1.000	.487	.566	-.062	-.090	-.076	.395	-.090	.259	.022	.241	.614
% B '96	.487	1.000	.933	.012	-.111	-.103	.434	-.246	.387	-.059	-.031	.209
%N'98	.566	.933	1.000	-.030	-.110	-.103	.440	-.235	.397	-.053	-.008	.253
% APOXIS	-.062	.012	-.030	1.000	.026	-.023	-.046	-.034	-.009	-.183	.087	-.047
% AK./L.	-.090	-.111	-.110	.026	1.000	-.040	-.004	.046	.025	.017	-.068	-.041
SIZE	-.076	-.103	-.103	-.023	-.040	1.000	-.054	.015	-.061	.188	.599	.011
SUPPORT	.395	.434	.440	-.046	-.004	-.054	1.000	.013	.251	.022	.024	.062
first time	-.090	-.246	-.235	-.034	.046	.015	.013	1.000	-.775	.166	.021	-.076
PAST	.259	.387	.397	-.009	.025	-.061	.251	-.775	1.000	-.091	.010	.102
MON/NOM	.022	-.059	-.053	-.183	.017	.188	.022	.166	-.091	1.000	.175	.048
KAT	.241	-.031	-.008	.087	-.068	.599	.024	.021	.010	.175	1.000	.331
TOP	.614	.209	.253	-.047	-.041	.011	.062	-.076	.102	.048	.331	1.000

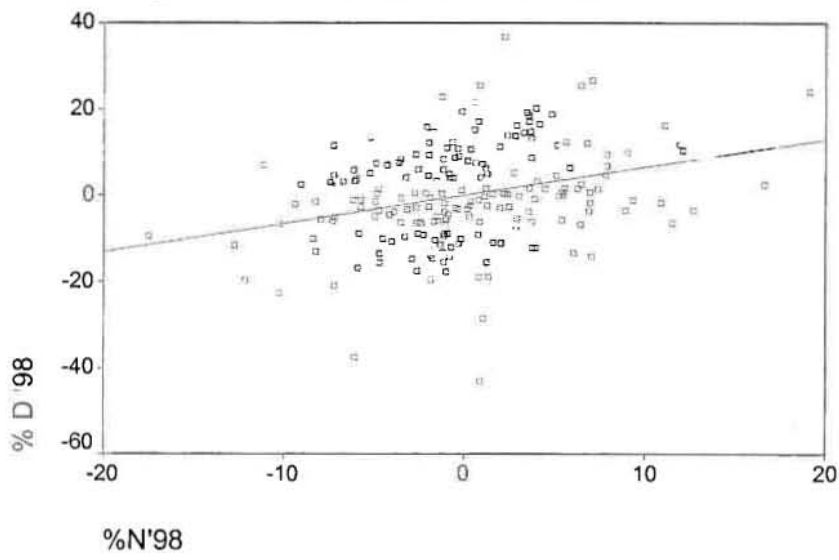
Partial Regression Plot

Dependent Variable: % D '98

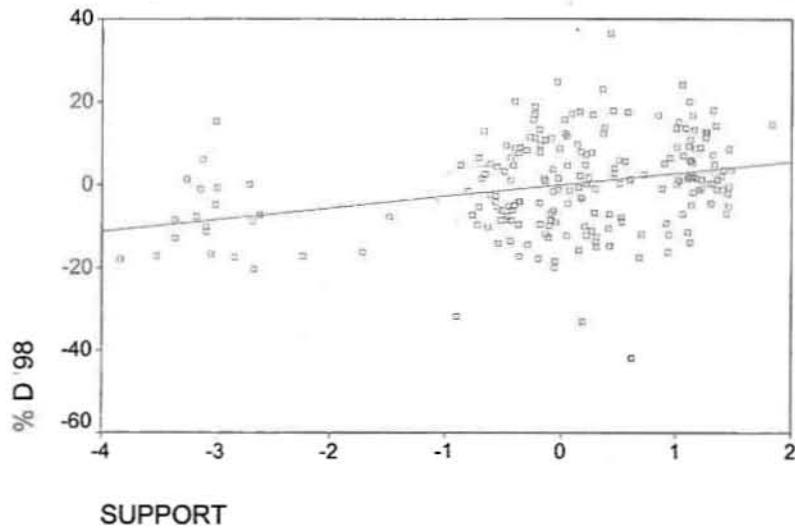
Partial Regression Plot

Dependent Variable: % D '98

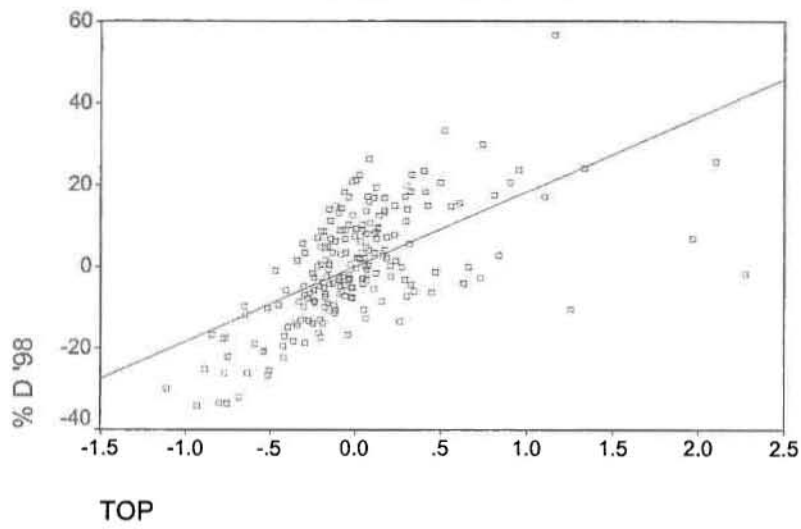
Partial Regression Plot

Dependent Variable: % D '98

Partial Regression Plot

Dependent Variable: % D '98

卷一

Αποτελέσματα SPSS 3

Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
% D '98	31.9408	17.1682	208
%N'98	33.0496	14.9771	208
% APOXIS	19.8739	7.3779	208
% AK./L.	5.1455	3.6824	208
SIZE	.2356	.5082	208
SUPPORT	3.6250	1.3527	208
first time	.2115	.4094	208
PAST	1.2308	.8251	208
MON/NOM	.8483	.1945	208
KAT	.2548	.4368	208
TOP	.9964	.4747	208

Variables Entered/Removed

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	TOP		Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= .050, Probability-of-F-to-remove >= .100).
2	%N'98		
3	SUPPORT		

a Dependent Variable: % D '98

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.614	.377	.374	13.5820
2	.746	.557	.553	11.4804
3	.770	.594	.588	11.0249

a Predictors: (Constant), TOP

b Predictors: (Constant), TOP, %N'98

c Predictors: (Constant), TOP, %N'98, SUPPORT

d Dependent Variable: % D '98

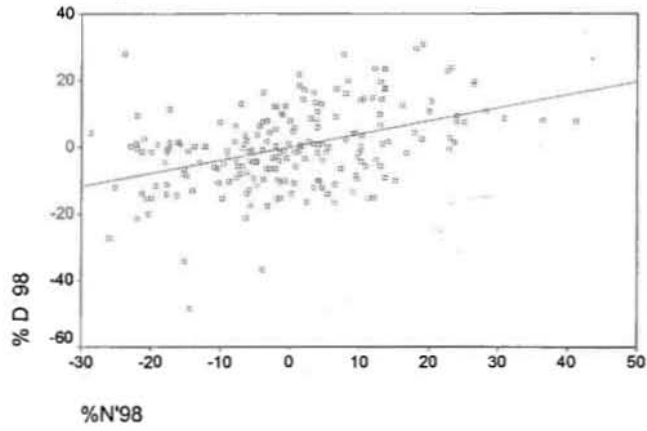
Pearson Correlation

	% D '98	%N'98	% APOXIS	% AK./L.	SIZE	SUPPORT	first time	PAST	MON/NOM	KAT	TOP
% D '98	1.000	.566	-.062	-.090	-.076	.395	-.090	.259	.022	.241	.614
%N'98	.566	1.000	-.030	-.110	-.103	.440	-.235	.397	-.053	-.008	.253
% APOXIS	-.062	-.030	1.000	.026	-.023	-.046	-.034	-.009	-.183	.087	-.047
% AK./L.	-.090	-.110	.026	1.000	-.040	-.004	.046	.025	.017	-.068	-.041
SIZE	-.076	-.103	-.023	-.040	1.000	-.054	.015	-.061	.188	.599	.011
SUPPORT	.395	.440	-.046	-.004	-.054	1.000	.013	.251	.022	.024	.062
first time	-.090	-.235	-.034	.046	.015	.013	1.000	-.775	.166	.021	-.076
PAST	.259	.397	-.009	.025	-.061	.251	-.775	1.000	-.091	.010	.102
MON/NOM	.022	-.053	-.183	.017	.188	.022	.166	-.091	1.000	.175	.048
KAT	.241	-.008	.087	-.068	.599	.024	.021	.010	.175	1.000	.331
TOP	.614	.253	-.047	-.041	.011	.062	-.076	.102	.048	.331	1.000

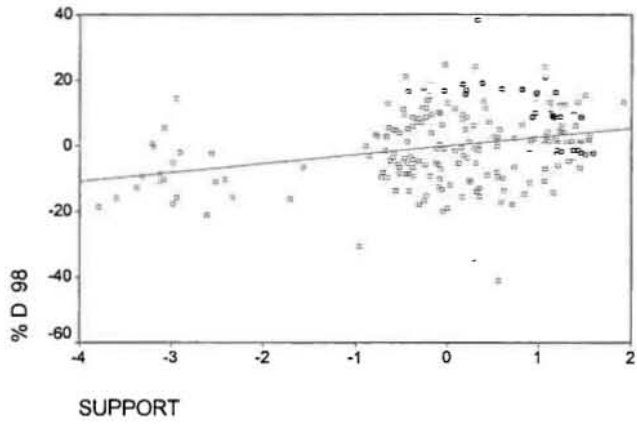
Partial Regression Plot

Dependent Variable: % D '98

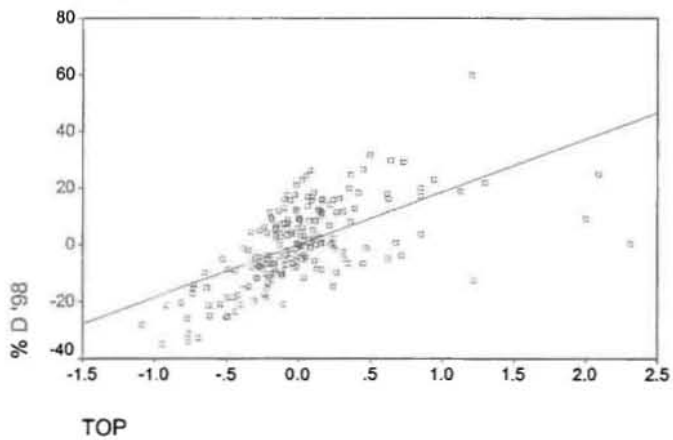
Partial Regression Plot

Dependent Variable: % D '98

Partial Regression Plot

Dependent Variable: % D '98

Αποτελέσματα SPSS 4

Descriptive Statistics

	MEAN	STD. DEVIATION	N
%D'98	46.6065	14.8759	96
SUPPORT	4.0625	1.1499	96
KAT	.2708	.4467	96
FIRST	.2292	.4225	96
PAST	1.3333	.8293	96
SIZE	.2917	.5413	96
%B'96	36.8275	15.2254	96
%N'98	35.6096	13.9816	96
N'98-B'96	-1.2180	9.4198	96
TOP	.9817	.3124	96
%APOXIS	24.9569	12.5194	96
%AK./L.	4.7037	2.6476	96
MON/NOM	.8289	.1661	96

Variables Entered/Removed

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	TOP		Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= .050, Probability-of-F-to-remove >= .100).
2	%B'96		

a Dependent Variable: %D'98

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.964	.930	.929	3.9602
2	.974	.949	.948	3.3859

a Predictors: (Constant), TOP

b Predictors: (Constant), TOP, %B'96

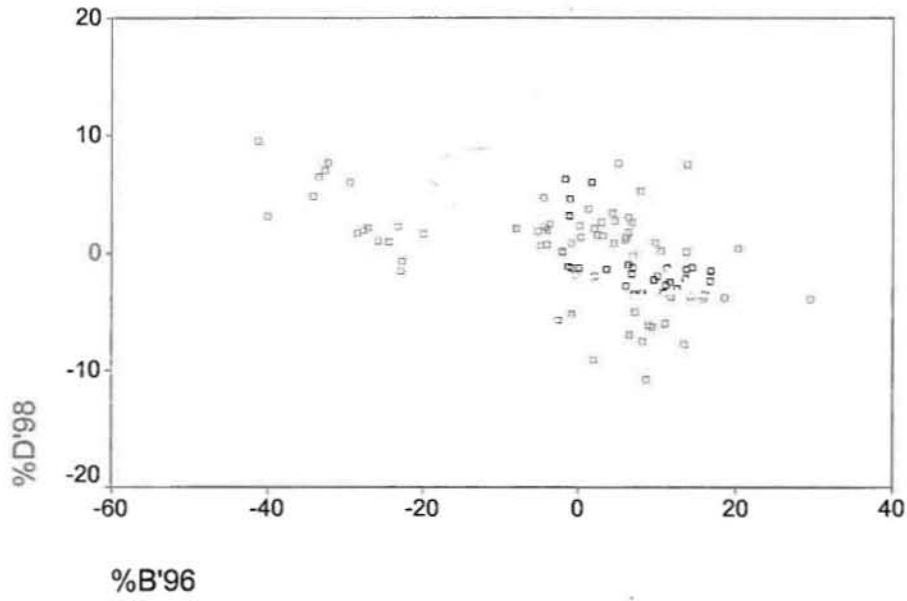
c Dependent Variable: %D'98

Pearson Correlation

	%D'98	SUPPORT	KAT	FIRST	PAST	SIZE	%B'96	%N'98	N'98-B'96	TOP	%APOXIS	%AK./L.	MON/NOM
%D'98	1.000	-.019	.373	-.060	.047	-.095	.079	.018	-.101	.964	-.404	.037	.051
SUPPORT	-.019	1.000	.028	-.073	-.011	.089	.343	.331	-.063	.015	.026	.130	.028
KAT	.373	.028	1.000	.002	-.019	.628	-.065	-.022	.071	.372	-.095	-.062	.248
FIRST	-.060	-.073	.002	1.000	-.881	.165	-.378	-.401	.015	-.097	.041	.033	.067
PAST	.047	-.011	-.019	-.881	1.000	-.172	.324	.364	.016	.091	-.019	-.059	-.070
SIZE	-.095	.089	.628	.165	-.172	1.000	-.067	-.013	.090	-.089	.108	.022	.266
%B'96	.079	.343	-.065	-.378	.324	-.067	1.000	.795	-.436	.223	-.013	-.126	.017
%N'98	.018	.331	-.022	-.401	.364	-.013	.795	1.000	.199	.125	.229	-.206	-.048
N'98-B'96	-.101	-.063	.071	.015	.016	.090	-.436	.199	1.000	-.174	.362	-.102	-.098
TOP	.964	.015	.372	-.097	.091	-.089	.223	.125	-.174	1.000	-.403	.050	.059
%APOXIS	-.404	.026	-.095	.041	-.019	.108	-.013	.229	.362	-.403	1.000	-.229	-.210
%AK./L.	.037	.130	-.062	.033	-.059	.022	-.126	-.206	-.102	.050	-.229	1.000	.217
MON/NOM	.051	.028	.248	.067	-.070	.266	.017	-.048	-.098	.059	-.210	.217	1.000

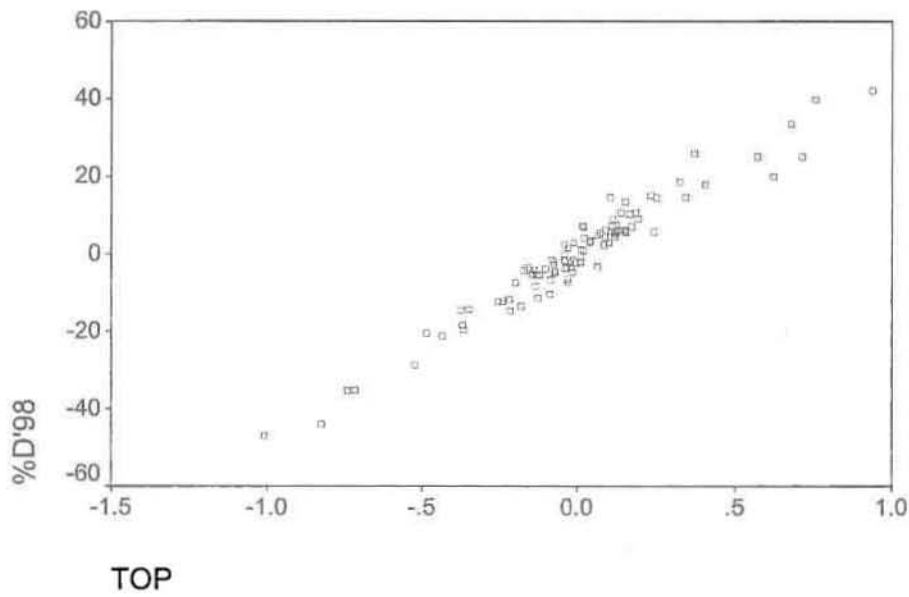
Partial Regression Plot

Dependent Variable: %D'98

Partial Regression Plot

Dependent Variable: %D'98

Αποτελέσματα SPSS 5

Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
% D '98	49.8324	13.4436	71
SUPPORT	4.1690	.9100	71
KAT	.2535	.4381	71
first time	.2958	.4596	71
PAST	1.1831	.8670	71
SIZE	.2254	.4839	71
% B '96	34.5664	16.5284	71
% N '98	34.2834	13.8567	71
N '98-B '96	-.2830	7.1990	71
TOP	.9664	.2544	71
% APOXIS	22.7153	11.1085	71
% AK./L.	4.8614	2.6516	71
MON/NOM	.8481	.1866	71

Variables Entered/Removed

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	TOP		Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= .050, Probability-of-F-to-remove >= .100).
2	first time		

a Dependent Variable: % D '98

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.975	.950	.949	3.0222
2	.978	.957	.955	2.8395

a Predictors: (Constant), TOP

b Predictors: (Constant), TOP, first time

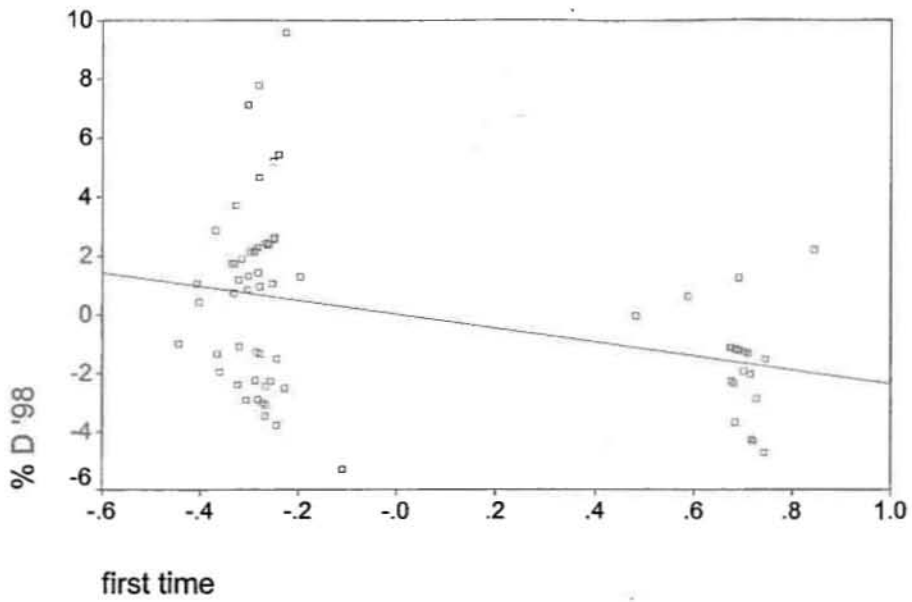
c Dependent Variable: % D '98

Pearson Correlation

	% D '98	SUPPORT	KAT	first time	PAST	SIZE	% B '96	% N '98	N '98-B '96	TOP	% APOXIS	% AK./L.	MON/NOM
% D '98	1.000	.125	.323	-.204	.168	-.043	.242	.361	.138	.975	-.388	.042	-.162
SUPPORT	.125	1.000	-.073	-.292	.159	-.088	.718	.659	-.380	.149	-.139	-.148	.092
KAT	.323	-.073	1.000	-.023	.026	.603	-.062	.019	.179	.340	-.015	-.132	.096
first time	-.204	-.292	-.023	1.000	-.891	.210	-.356	-.430	-.009	-.127	.138	.166	-.011
PAST	.168	.159	.026	-.891	1.000	-.236	.241	.339	.099	.118	-.159	-.241	.049
SIZE	-.043	-.088	.603	.210	-.236	1.000	-.163	-.174	.040	-.035	.171	-.041	.148
% B '96	.242	.718	-.062	-.356	.241	-.163	1.000	.902	-.559	.219	-.195	-.093	.100
% N '98	.361	.659	.019	-.430	.339	-.174	.902	1.000	-.147	.329	-.302	-.121	.092
N '98-B '96	.138	-.380	.179	-.009	.099	.040	-.559	-.147	1.000	.131	-.134	-.021	-.053
TOP	.975	.149	.340	-.127	.118	-.035	.219	.329	.131	1.000	-.390	.055	-.138
% APOXIS	-.388	-.139	-.015	.138	-.159	.171	-.195	-.302	-.134	-.390	1.000	-.148	-.227
% AK./L.	.042	-.148	-.132	.166	-.241	-.041	-.093	-.121	-.021	.055	-.148	1.000	.157
MON/NOM	-.162	.092	.096	-.011	.049	.148	.100	.092	-.053	-.138	-.227	.157	1.000

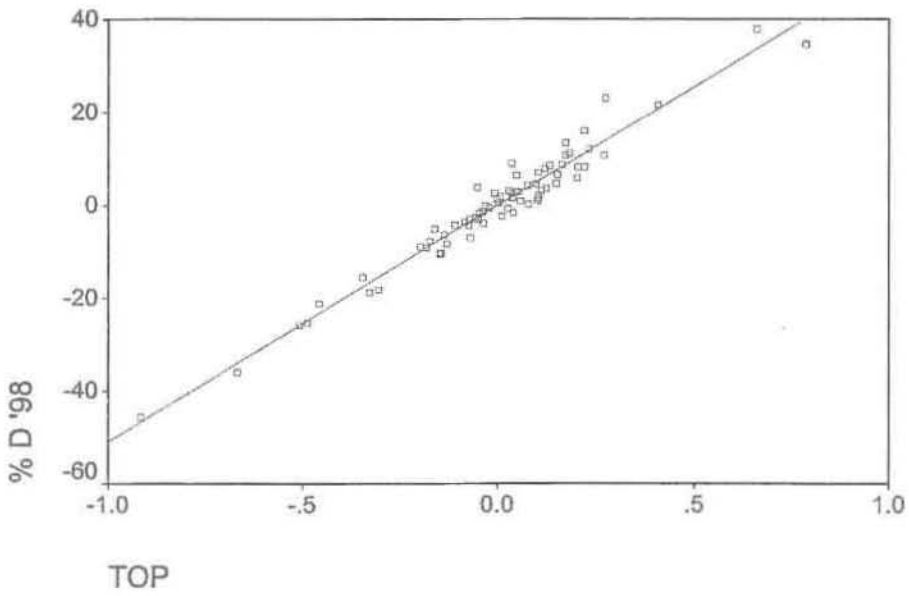
Partial Regression Plot

Dependent Variable: % D '98

Partial Regression Plot

Dependent Variable: % D '98

νεοσύστατου δήμου Αλμυρού παρουσιάζουν μείωση 2-10 μονάδων, στην έδρα του δήμου έχουμε μια πιο ουδέτερη κατάσταση η οποία τελικά επικρατεί και στο σύνολο του δήμου λόγω της πληθυσμιακής διαφοράς μεταξύ των κοινοτήτων. Επιπλέον στο δήμο Αφειτών, η Ν.Δ. παρουσιάζει μεγάλη μείωση του ποσοστού της σε σχέση με το ποσοστό που είχε στον ίδιο δήμο στις βουλευτικές, εκτός από την κοινότητα Λαμπινούς όπου παρατηρείται αύξηση 2 με 10 ποσοστιαίες μονάδες περίπου.

Από την άλλη μεριά, τα “μικρά” κόμματα παρουσιάζουν αυξητική τάση της εκλογικής τους δύναμης, τάση η οποία είναι ιδιαίτερα εμφανής στο κόμμα του ΔΗ.Κ.ΚΙ. το οποίο παρουσιάζει σε όλο το νομό (εκτός της κοινότητας Ανάβρας) αύξηση μεταξύ 2-10 ποσοστιαίων μονάδων και κατά εξαίρεση στους δήμους Αφειτών, Σκιάθου και στις κοινότητες Κεραμιδίου και Τρικερίου αύξηση μεγαλύτερη των 10 μονάδων . Συνολικά η αύξηση του ποσοστού του ΔΗ.Κ.ΚΙ. σε σχέση με το ποσοστό του κόμματος στις βουλευτικές, σε ποσοστιαίες μονάδες, είναι 6,5 μονάδες περίπου (από 3,14% σε 9,56%). Είναι τέλος χαρακτηριστικό ότι στο δήμο Κάρλας είναι το μόνο κόμμα που στην κοινότητα Κερασέας, μιας από τις κοινότητες που είχαν αντεδράσει έντονα στις συνενώσεις, παρουσίαζε αύξηση στο ποσοστό του την στιγμή που τα άλλα κόμματα είχαν μείωση 2 με 10 ποσοστιαίων μονάδων.

Αυξητική τάση, όχι όμως τόσο έντονη, παρουσιάζει και το Κ.Κ.Ε., εκτός από την περίπτωση του δήμου Σούρπης όπου η μείωση του ποσοστού είναι εμφανής (3,5 μονάδες περίπου). Στους υπόλοιπους δήμους και κοινότητες εμφανίζεται κυρίως αύξηση του ποσοστού κατά 2-10 μονάδες και σε λίγες περιπτώσεις παρουσιάζεται πολύ μικρή αύξηση ή μείωση της εκλογικής του δύναμης.

Όπως φαίνεται στον χάρτη 4.8 που ακολουθεί, η εκλογική δύναμη του Π. Σκοτινιώτη παρουσιάζει μεγάλη αύξηση (άνω των 10 ποσοστιαίων μονάδων) στις κοινότητες Κεραμιδίου και Τρικερίου και στους δήμους Ν. Αγχιάλου και Κάρλας, ακόμη και στη κοινότητα Ανάβρας όπου ο αντίπαλός του παρουσιάζει το μεγαλύτερό του ποσοστό, το οποίο όμως ποσοστό του κ. Καλλέ είναι μικρότερο σε σχέση με το πρώτο γύρο. Έντονη μετακίνηση ψήφων υπέρ του υποψηφίου της Ν.Δ. εντοπίζεται κυρίως στους δήμους Σκιάθου, Σκοπέλου, Σηπιάδος, Αφειτών και Ζαγοράς, καθώς επίσης και στο δήμο Ν.Ιωνίας που το μόνο όμως που καταφέρνει είναι να μειώσει λίγο την εις βάρος του διαφορά.